

tim4pinmagazin

SPECIJALIZIRANI ČASOPIS CENTRA ZA RAZVOJ
JAVNOG I NEPROFITNOG SEKTORA

www.tim4pin.hr

BROJ 3.

ožujak 2022.

*Dobrovoljna prijava inozemnih
primitaka*

FISKALNA ODGOVORNOST JLPRS

Financiranje vatrogastva

*Vijeća nacionalnih manjina u
sustavu proračuna*

Sprječavanje sukoba interesa

NAKLADNIK - tim4pin
Krišnjavoga 1./II, 10 000 Zagreb | center@tim4pin.hr
TISKANICA - poštarna plaćena u HP-u d.d. u sortirnici 10 200 Zagreb

3

ISSN 1848-7610

9 771848 761002

U TIJEKU SU PRETPLATE ZA 2022. GODINU

TISKANO
IZDANJE

ON-LINE
IZDANJE

TISKANO i
ON-LINE IZDANJE

Godišnja
pretplata

1.300,00 kn

1.000,00 kn

1.500,00 kn

Polugodišnja
pretplata

750,00 kn

600,00 kn

850,00 kn

Riječ glavnog urednika

Poštovani čitatelji!

Na pragu smo proljeća. Svjedoče tome cvjetni glasnici i nabujali pupovi stabala koja najavljuju da je još jedna zima iza nas. Bila je to još jedna zima u znaku mutirane epidemiološke ograničenosti i vijesti kojima smo potpuno zasićeni i zamoreni. Posljednji dani veljače, baš kao i vjesnici proljeća, najavljuju da se situacija smiruje i da ćemo uskoro vjerojatno ostaviti tu ružnu zdravstvenu epizodu iza nas. Promjene koje je pandemija unijela u naše poslovne odnose i komunikaciju osjećat ćemo još dugo, a neke i trajno. Mogućnosti on line sastanaka, edukacija i uopće poslovnog komuniciranja i dalje će u dobroj mjeri zamijeniti ranije uobičajene oblike komuniciranja uživo. Prednosti i nedostaci toga već sada su poznati no vjerojatno će se njihov omjer optimizirati.

Na veliku žalost svih nas, postupna relaksacija na zdravstvenom planu ovih je dana poništena zastrašujućim događanjima na istoku Europe. Nerazumna opcija rata i brutalne sile pobijedila je opciju diplomatskoga sporazuma i iznalaženja kompromisnoga rješenja do kojega će prije ili kasnije ipak doći. U međuvremenu ljudske patnje i razaranja, bit će i već jesu, nepotrebna cijena koju plaćaju najranjiviji i nedužni „mali“ ljudi i njihove obitelji.

U ovom novonastalom, zabrinjavajućem ozračju, preostaje nam biti spreman pomoći i usredotočiti se na svakodnevni život i obveze u našem „mikro svijetu“.

U ovom smo broju časopisa nastojali obraditi najaktualnije stručne teme koje su vezane za obveze pred mnogima od vas. Prije svega, to je pripremanje izvještaja o fiskalnoj odgovornosti za obveznike koji su dužni istu predati do konca ožujka, kao i novina u financijskom izvještavanju proračunskih subjekata koja se primjenjuje za predočavanje prvih tromjesečnih izvještaja u ovoj godini.

I ovom prilikom apeliramo na čitatelje koji još nisu formalno regulirali svoj pretplatnički status da to učine u što kraćem roku. Sigurni smo da je simbolično financijsko ulaganje u pretplatnički status neusporedivo s koristima koje, unatoč brojnim izvorima informacija, možete imati i od naše savjetničke službe i samoga sadržaja časopisa.

Srdačan vam pozdrav s poštovanjem!

Glavni urednik

Prof. dr. sc. Davor Vašiček

Impressum

TIM4PIN MAGAZIN
Časopis Centra za razvoj
javnog i neprofitnog sektora

Nakladnik:

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje
Zagreb, Šumetlička 41
tel: 01/5531 755

E-pošta: centar@tim4pin.hr
OIB 83718300522; MBS 2929236;
www.tim4pin.hr

Adresa uredništva:

Kršnjavoga 1 (The Westin hotel), Zagreb

Za nakladnika:

Tomislav Čakanić, struč.spec.ormo.

Glavni urednik:

prof.dr.sc. Davor Vašiček

Urednica:

Tena Tarle, mag.iur.

Tajnik uredništva: Jan Vašiček, mag.psych, mag.oec.

Uredništvo:

Prof.dr.sc. Nives Botica – Redmayne; doc. dr.sc. Ivan Čevizović; dr.sc. Josip Čičak; izv.prof.dr.sc. Saša Drezgic; dr.sc. Damir Juričić; Mladenka Karačić, dipl.oec.; mr.sc. Mirjana Mahović-Komljenović; mr.sc. Ivana Maletić; Ante Loboja, mag.iur.; doc.dr.sc. Brankica Remenarić; mr.sc. Nediljka Rogošić; mr.sc. Gorana Roje; dr.sc. Desanka Sarvan; doc. dr.sc. Ana Marija Sikirić; Danijela Stepić, mag.oec.; Ivana Vargašević Čonka, dipl. oec.; prof.dr.sc. Vesna Vašiček; Hana Zoričić, dipl. oec.

Lektura i korektura:

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Slike: Turistička zajednica grada Crikvenice
Naslovnica i riječ urednika – Marino Klement
Sadržaj – Andrea Gržičić

Grafička priprema i oblikovanje naslovnice:

Sveučilišna tiskara d.o.o.

Tisak:

Sveučilišna tiskara d.o.o.,
Trg Republike Hrvatske 14, Zagreb

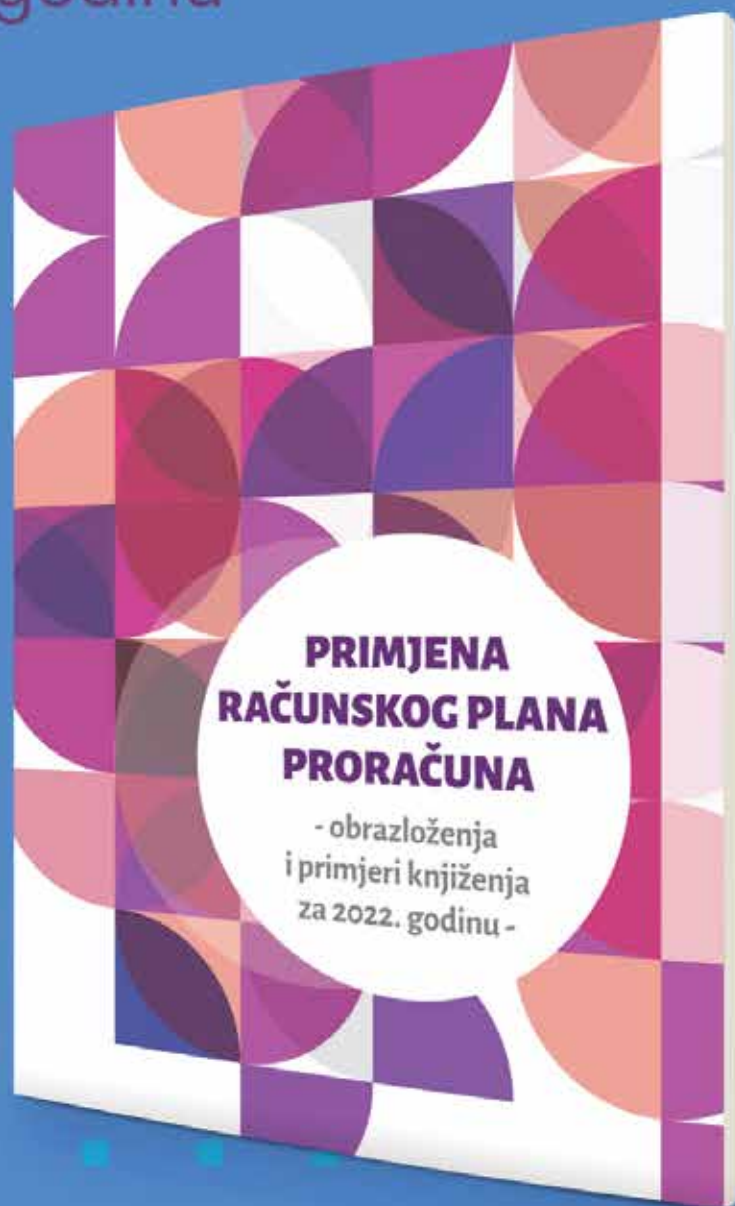
PRIMJENA RAČUNSKOG PLANA PRORAČUNA

- obrazloženja i primjeri knjiženja
za 2022. godinu -

350,00 kn
(PDV
uključen)

Elektroničko
izdanje gratis!

NOVO
IZDANJE
U PRODAJI!

Sadržaj

RAČUNOVODSTVO

Financijsko izvještavanje u sustavu proračuna putem nove web aplikacije
Martina Štefković
5 Hana Zoričić

FISKALNA ODGOVORNOST I FINANCIJSKO UPRAVLJANJE

Izjava o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu za JLP/R/S, ministarstva i druga državna tijela

9 Ana Zorić

Obveze trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u sustavu fiskalne odgovornosti

21 Ana Zorić

FINANCIJE I FINANCIJSKO POSLOVANJE

Financiranje vatrogastva

27 Nevenka Brkić

Status vijeća nacionalnih manjina nakon stupanja na snagu novog Zakona o proračunu

33 Mladenka Karačić

POREZI

Dobrovoljna prijava inozemnih primitaka

37 Mirjana Mahović Komljenović

PRAVO

Primjena Zakona o sprječavanju sukoba interesa u jedinicama lokalne samouprave

44 Gordana Muraja

Priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija za obavljanje reguliranih profesija u obrazovanju

47 Alan Vajda

JAVNA NABAVA

Jamstvo za ozbiljnost ponude u postupcima javne nabave

50 Ante Loboja

Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave

55 Ante Loboja

EUROPSKA UNIJA I FONDOVI

Mogućnosti financiranja poduzetnika kroz nacionalni plan oporavka i otpornosti

57 Davorka Žagar

Pregled otvorenih natječaja za sufinanciranje iz EU fondova

61

PAMETNI GRADOVI

Smart governance: kombiniranje EaaS modela nabave opreme s fondovima EU-a

63 Damir Juričić

POSLOVANJE NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Financiranje udruga iz javnih izvora

68 Bernard Iljazović

TIM4PIN INFO

Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnicna i otpremnina

72

Naknade korisnika državnog proračuna

74

76 Plaće

Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

79

80 Drugi dohodak

81 Primici izuzeti od ovrhe

82 Financijske obavijesti

83 Ostale informacije

WEBINARI

28.3.-31.3. WEBINAR: Škola računovodstva proračuna i proračunskih korisnika
2022

I U 2022. GODINI
OSTAJEMO VAM
NA USLUZI!

centar@tim4pin.hr
pitajcentar@tim4pin.hr

01/5531-755
099/3037-677

SAVJETOVANJE, PRIPREMA I PROVEDBA EU PROJEKATA

U NAŠOJ PONUDI

Pružamo usluge savjetovanja, pripreme i provedbe projekata financiranih iz fondova Europske unije.

U financijskom razdoblju 2014. - 2020. osigurali smo za svoje klijente više od 40 milijuna kuna bespovratnih sredstava iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Nudimo besplatno savjetovanje o prihvatljivosti Vaše ideje u odnosu na raspisani natječaj.

Obratite nam se s povjerenjem.

U TIJEKU JE PRETPLATA NA

tim4pinmagazin

ZA 2022. GODINU

	TISKANO IZDANJE	ON-LINE IZDANJE	TISKANO I ON-LINE IZDANJE
GODIŠNJA PRETPLATA	1.300,00 kn	1.000,00 kn	1.500,00 kn
POLUGODIŠNJA PRETPLATA	750,00 kn	600,00 kn	850,00 kn

Financijsko izvještavanje u sustavu proračuna putem nove web aplikacije

Martina Štefković

Hana Zoričić*

Obveznici predaje financijskih izvještaja, tromjesečne financijske izvještaje, koji se sastavljaju za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka 2022. godine, trebaju ih sastaviti i predati u skladu s odredbama Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu. Novost u odnosu na dosadašnju praksu jest da će svi subjekti u sustavu proračuna podnositi financijske izvještaje putem novog informacijskog sustava Ministarstva financija – Aplikacije za podnošenje financijskih izvještaja obveznika u sustavu proračuna i Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika.

1. Uvod

U skladu s odredbama Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu¹, kojima je propisan oblik i sadržaj financijskih izvještaja, razdoblja za koja se sastavljaju te obveza i rokovi njihova podnošenja, svi subjekti općeg proračuna za prvo kvartalno izvještajno razdoblje u 2022. godini, obvezni su predati financijske izvještaje. Navedeni izvještaji izrađuju se, kao i do sada, u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu² i Pravilnika o financijskom izvještavanju. Ono što se mijenja u 2022. godini jest način predaje navedenih izvještaja. Naime, financijski izvještaji za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka 2022. godine neće se, kao do sada, predavati FINA-i, instituciji koja je zaključno s financijskim izvještajima za razdoblje od 1. listopada do 31. prosinca 2021. bila ovlaštena za prikupljanje i obradu financijskih izvještaja u ime Ministarstva financija, već će se predavati izravno Ministarstvu financija **putem nove web aplikacije** koja zamjenjuje dosadašnji način predaje financijskih izvještaja.

2. Obveznici, rokovi i način predaje financijskih izvještaja

Za svako izvještajno razdoblje Ministarstvo financija priprema i objavljuje na mrežnoj stranici okružnicu o sastavljanju, konsolidaciji i predaji financijskih izvještaja proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna te proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U okružnici se navode rokovi predaje financijskih izvještaja za tekuće izvještajno razdoblje i vrste

izvještaja koje pojedini obveznici predaju. Ministarstvo financija će i za ovo izvještajno razdoblje do kraja ožujka 2022. godine objaviti okružnicu u kojoj će, temeljem upita i nejasnoća iznesenih na edukacijama za korisnike koje su se provodile u prosincu 2021., dati dodatna pojašnjenja u svezi s aplikacijom, a koja nisu bila uključena u Okružnicu za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. (KLASA: 400-02/21-01/25, URBROJ: 513-05-03-21-5) u kojoj je najavljeno uvođenje novog aplikativnog rješenja za prikupljanje i obradu financijskih izvještaja.

Financijske izvještaje mogu predati isključivo proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave utvrđeni u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika (dalje u tekstu: Registar). Popis iz Registra dostupan je na internetskim stranicama Ministarstva financija (<https://mf.in.gov.hr/>) → Istaknute teme → Državna riznica → Računovodstvo → Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika).

Financijski izvještaji za razdoblje 1. siječnja do 31. ožujka 2022. predavat će se putem web aplikacije Ministarstva financija na propisanim obrascima s ugrađenim kontrolama. Kontrole kakve postoje u samim obrascima financijskih izvještaja postojat će i u aplikaciji. Uz obrasce financijskih izvještaja u aplikaciju će se učitavati i Referentna stranica ovjerena potpisom odgovorne osobe subjekta.

Za ona izvještajna razdoblja u kojima postoji obveza predaje bilješki Ministarstvu financija, iste će se također učitati u aplikaciju u Word formatu obzirom na to da za Bilješke nema unaprijed propisanog formata.

Kao što do sada FINA nije zaprimala izvještaje kod kojih nisu zadovoljene sve ugrađene kontrole, važno je naglasiti kako i u aplikaciju neće biti moguće učitati financijske izvještaje u kojima nisu zadovoljene sve ugrađene kontrole.

Financijski izvještaji koji se sastavljaju za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka 2022. jesu:

* Martina Štefković, mag. oec. i Hana Zoričić, mag.oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

¹ Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (NN, br. 3/15, 93/15, 135/15, 2/17, 28/17, 112/18, 126/19, 145/20 i 32/21)

² Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (NN, br. 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20)

- Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima na Obrascu: PR-RAS,
- Izvještaj o obvezama na Obrascu: OBVEZE,
- Bilješke.

Sukladno članku 7. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, Bilješke uz financijske izvještaje za razdoblje 1. siječnja do 31. ožujka 2022. sastavljaju državni proračun, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te izvanproračunski korisnici državnog proračuna. Proračunski korisnici državnog proračuna te proračunski i izvanproračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ne sastavljaju Bilješke za navedeno razdoblje. Bilješke se čuvaju kod obveznika sastavljanja izvještaja i ne dostavljaju se Ministarstvu financija.

U nastavku se daje kratki **pregled financijskih izvještaja po skupinama obveznika te rokovi predaje financijskih izvještaja** za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka 2022.:

Obveznik	Financijski izvještaji	Rok predaje
proračunski korisnici državnog proračuna	<ul style="list-style-type: none"> • Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac: PR-RAS) • Izvještaj o obvezama (Obrazac: OBVEZE) 	do 11. travnja 2022.
razdjeli državnog proračuna	Konsolidirani izvještaj <ul style="list-style-type: none"> • Izvještaj o obvezama (Obrazac: OBVEZE) 	do 15. travnja 2022.
proračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	<ul style="list-style-type: none"> • Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac: PR-RAS) 	do 11. travnja 2022.
jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave	<ul style="list-style-type: none"> • Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac: PR-RAS) • Izvještaj o obvezama (Obrazac: OBVEZE) • Bilješke 	do 11. travnja 2022.
izvanproračunski korisnici državnog proračuna	<ul style="list-style-type: none"> • Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac: PR-RAS) • Izvještaj o obvezama (Obrazac: OBVEZE) • Bilješke 	do 20. travnja 2022.
izvanproračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	<ul style="list-style-type: none"> • Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima (Obrazac: PR-RAS) 	do 20. travnja 2022.

Rok predaje putem aplikacije je do 23:59 sati gore navedenih datuma, s obzirom na to da rok više nije ograničen na radno vrijeme poslovnica FINA-e u koje su se financijski izvještaji do sada dostavljali.

3. Aplikacija za podnošenje financijskih izvještaja obveznika u sustavu proračuna

Ministarstvo financija je krajem listopada 2021. godine obavijestilo sve subjekte u sustavu proračuna o promjenama u načinu podnošenja financijskih izvještaja i vođenju Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika (dalje u tekstu: Registar).

Naime, Ministarstvo financija razvilo je novi informacijski sustav odnosno aplikativno rješenje za prikupljanje i obradu financijskih izvještaja obveznika proračunskog računovodstva i upravljanje podacima iz Registra. Ovo aplikativno rješenje Ministarstvu financija pruža preduvjete za kvalitetnije i brže analize te izvještavanje prema trećim stranama kao i za daljnju distribuciju podataka EUROSTAT-u i institucijama u Republici Hrvatskoj kao što su Državni zavod za statistiku, Hrvatska narodna banka i sl.

Važan dio aplikacije je i zaseban modul, Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika, koji sadržava popis svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunskih i izvanproračunskih korisnika koji su ujedno i obveznici predaje financijskih izvještaja u sustavu proračuna i putem kojeg će se odvijati sve radnje vezane uz Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika (prijava upisa, promjene podataka i brisanja subjekta), a koje su se do sada odvijale papirnatim putem. Navedeno znači da će primjerice kod zahtjeva za upis novog korisnika u Registar, jedinica lokalne samouprave unijeti podatke u formi Obrasca RKP i poslati na suglasnost Ministarstvu financija kroz samu aplikaciju. Po zaprimljenome zahtjevu, Ministarstvo financija odlučuje o prihvaćanju ili odbijanju zahtjeva sukladno propisanim uvjetima za stjecanje statusa proračunskog, odnosno izvanproračunskog korisnika i o navedenom obavještava podnositelja zahtjeva direktno putem aplikacije.

Aplikacija Ministarstva financija integrirana je sa NIAS sustavom i novim podsustavom e-Ovlaštenja. Sustav e-Ovlaštenja omogućava elektroničku identifikaciju zakonskih zastupnika poslovnih subjekata i isto tako daje mogućnost zakonskom zastupniku da opunomoći neku drugu osobu unutar poslovnog subjekta kako bi ta osoba upravljala pravima pristupa na e-usluge.

Važno je za naglasiti kako su sastavni dio same aplikacije i korisničke upute namijenjene korisnicima aplikacije koje sadrže sve važne informacije potrebne korisnicima za razumijevanje i uspješno korištenje aplikacije. Upute uključuju, ovisno o pravima korisnika, opis dostupnih funkcija aplikacije, njihove mogućnosti, kao i opis procedura ilustriranih slikama korisničkih sučelja.

3.1. Prijave u aplikaciju

Prijave u aplikaciju Ministarstva financija odvijat će se korištenjem portala e-Građani. Za prijavu korisnika u aplikaciju za podnošenje financijskih izvještaja obveznika u sustavu proračuna i Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika putem sustava e-Građani nužno je da:

- korisnik bude ovlašten za korištenje aplikacije putem sustava e-Ovlaštenja i
- korisnik izvrši prijavu na aplikaciju vjerodajnicom minimalno 3. razine koja nedvosmisleno i s visokom sigurnošću identificira vlasnika vjerodajnice.

Kroz sustav e-Ovlaštenja zakonskom zastupniku omogućeno je da opunomoći neku drugu osobu unutar subjekta kako bi ta osoba upravljala pravima pristupa na e-usluge odnosno aplikaciju Ministarstva financija.

Ovlaštenje za rad u aplikaciji daje čelnik jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave zaposlenoj osobi jedinice, dok zaposlenoj osobi proračunskog odnosno izvanproračunskog korisnika ovlaštenje daje čelnik tog tijela. Ovlastiti se može više osoba, pri čemu ta osoba/e ne moraju biti zaposlene u toj jedinici odnosno kod tog korisnika, dakle može biti knjigovodstveni servis, vanjski suradnik ili osoba kojoj su u ime subjekta povjereni poslovi vođenja računovodstva i izrade i predaje financijskih izvještaja.

Čelnik svakog subjekta iz Registra dužan je voditi računa o tome koga je ovlastio za rad u aplikaciji i o svim promjenama unutar svog subjekta u smislu promjene osobe ovlaštene za rad u aplikaciji. Osoba koju je čelnik tijekom ovlastio za rad u aplikaciji ovlaštena je za rad do opoziva ovlaštenja.

Poveznica za prijavu u aplikaciju bit će objavljena na internetskim stranicama Ministarstva financija.

3.2. Registri korisnika kao modul unutar aplikacije

Do sada su se sve aktivnosti vezane uz Registar (upis novog korisnika, izmjene podataka i brisanje korisnika iz Registra) odvijale putem posrednika FINA-e, ali uz suglasnost Ministarstva financija. Kako bi se izbjeglo korištenje papirnatih obrazaca, ali i ubrzao sam proces, sve aktivnosti vezane uz Registar odvijat će se putem modula Registra u okviru nove aplikacije. Na ovaj način jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunskim i izvanproračunskim korisnicima bit će omogućen izravan pregled podataka iz Registra u samoj aplikaciji.

Od uspostave Registra kroz aplikaciju, nadležni razdjel odnosno nadležna jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave popunjava Obrazac RKP kroz aplikaciju, s obzirom na to da subjekt koji nema dodijeljen RKP broj, istoj ne može pristupiti. Navedeno znači da je primjerice nadležni razdjel, obavezan unijeti podatke u formi Obrasca RKP i kroz aplikaciju poslati iste na suglasnost Ministarstvu financija za proračunske korisnike iz svoje nadležnosti. Na isti način postupaju i jedinice lokalne, područne (regionalne) samouprave za svoje proračunske korisnike. Po zaprimljenome zahtjevu, Ministarstvo financija odlučuje o prihvaćanju ili odbijanju zahtjeva sukladno propisanim kriterijima za stjecanje statusa proračunskog odnosno izvanproračunskog korisnika i o navedenom obavještava podnositelja zahtjeva direktno putem aplikacije.

Važno je istaknuti kako su razdjeli državnog proračuna i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave pri-

likom dostave zahtjeva za upis novog proračunskog korisnika iz svoje nadležnosti **dužni voditi računa o tome s kojim datumom se proračunski korisnik upisuje u Registar.** Naime, datum upisa u Registar bit će automatski povezan s predajom financijskih izvještaja gdje će ovisno o datumu upisa pojedini korisnik biti obveznik predaje izvještaja za određeno izvještajno razdoblje. Primjerice, ako se zahtjev za upisom podnese s danom 15. ožujka i Ministarstvo financija izda suglasnost na upis u Registar, taj korisnik obavezan je podnijeti financijske izvještaje koji se predaju za prvo tromjesečje, odnosno od 1. siječnja do 31. ožujka, tj. od početka s radom u toj godini do 31. ožujka.

Promjene podataka o subjektima, točnije podaci o nazivu, adresi, kontakt podaci provode svi subjekti samostalno kroz aplikaciju, temeljem dostavljenoga obrasca za unos promjena u Registar (Obrazac PRKP) uz odobrenje nadležnog subjekta. Promjenu ostalih podataka subjekt također provodi samostalno, no uz odobrenje nadležnog subjekta, potrebno je odobrenje i Ministarstva financija. Suglasnost Ministarstva financija u ovom slučaju potrebna je kod promjene podataka o nadležnosti, o osnivaču subjekta, izvorima financiranja i izmjenama podataka o osobi ovlaštenoj za zastupanje

Ako se mijenjaju podaci o osobi ovlaštenoj za zastupanje (ime i prezime, funkcija, OIB), izmjena tih podataka nakon odobrenja će se automatizmom reflektirati na uslugu e-Ovlaštenja na način da će nova osoba za zastupanje u usluzi e-Ovlaštenja zaprimiti zahtjev u *Pregledu primljenih ovlaštenja* te će isto morati prihvatiti za pristup aplikaciji Ministarstva financija.

Konačno odobrenje ili suglasnost Ministarstva financija potrebna je također, nakon suglasnosti nadležnog razdjela/jedinice i za **brisanje postojećih subjekata iz Registra (Obrazac B-RKP)**. Obrazac B-RKP može podnijeti svaki subjekt za sebe, ali i nadležni razdjel/jedinica za sve subjekte iz svoje nadležnosti.

3.3. Podnošenje financijskih izvještaja putem aplikacije

Obveza predaje financijskih izvještaja u sustavu proračuna odnosi se na državni proračun, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te na proračunske i izvanproračunske korisnike definirane Zakonom o proračunom i utvrđene Registrom. Oblik i sadržaj financijskih izvještaja, razdoblja za koja se sastavljaju te obveza i rokovi njihovog podnošenja, propisani su Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu. Obveznici financijskog izvještavanja do sada su financijske izvještaje predavali instituciji ovlaštenoj za obradu podataka odnosno FINA-i. Postojeći sustav zamjenjuje se novim informacijskim sustavom odnosno aplikacijom Ministarstva financija. Kako je već navedeno, **prvi financijski izvještaji koji će se predavati putem aplikacije su oni za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka 2022.**

Rokovi podnošenja financijskih izvještaja propisani Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu neće se mijenjati. U slučaju ispravaka pret-

hodno predanih odnosno u aplikaciju učitanih financijskih izvještaja, Ministarstvo financija određuje krajnji rok za ispravak i o istome obavještava korisnika.

Za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunske i izvanproračunske korisnike čiji financijski izvještaji nisu predani u propisanome roku i za koje Ministarstvo financija nije dalo suglasnost za produženje roka predaje iz članka 23.a Pravilnika, neće postojati mogućnost naknadnog podnošenja financijskih izvještaja.

Financijski izvještaji predavat će se kao i do sada **na obrascima financijskih izvještaja u MS Excel predlošku** kojeg će korisnici preuzimati iz same aplikacije. U Excel datoteku ugrađene su logičke i matematičke kontrole po oznakama razine obveznika predaje financijskih izvještaja. Financijski izvještaji obveznika mogu biti zaprimljeni kao potpuni i točni samo ako su zadovoljene sve računске i logičke kontrole, što znači da ako je za bilo koju od navedene pozicije u financijskom izvještaju istaknuto da određena razina izvještavanja ne popunjava unesen podatak, kontrola javlja grešku i obrazac se smatra neispravnim.

Prilikom učitavanja financijskog izvještaja u aplikaciju, a u slučaju eventualnih greški u popunjavanju podataka u financijskim izvještajima, obvezniku će se kod učitavanja izvještaja iste ispisati na zaslonu.

Nakon što se potpuni i točni financijski izvještaji učitaju u aplikaciju, isti se šalju na zaprimanje nadležnom razdjelu odnosno jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave te u konačnici Ministarstvu financija na daljnju obradu.

Za sva izvještajna razdoblja, proračunski korisnik svoj financijski izvještaj kroz aplikaciju dostavlja nadležnoj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno nadležnom razdjelu organizacijske klasifikacije državnog proračuna. Nadležna jedinica, razdjel ili Ministarstvo financija mogu u svakom trenutku pregledati dostavljeni financijski izvještaj i zaprimiti ga ili vratiti na doradu ako smatraju da je određena pozicija iz financijskog izvještaja pogrešno popunjena. U slučaju povrata financijskog izvještaja na doradu, rok za ispravak financijskog izvještaja definira Ministarstvo financija.

Kod **izrade konsolidiranih financijskih izvještaja**, razdjeli i jedinice imat će mogućnost da podatke iz financijskih izvještaja proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti automatski zbroje i dobiju zbrojeni izvještaj na kojemu mogu raditi daljnje eliminacije i sučeljavanja u svrhu izrade konsolidiranog izvještaja. Potrebno je naglasiti kako se ovdje radi samo o zbroju svih financijskih izvještaja subjekata u nadležnosti pojedine jedinice odnosno razdjela. Ova mogućnost u aplikaciji dodana je radi olakšavanja subjektima koji imaju veliki broj korisnika u svojoj nadležnosti. Sve eliminacije koje se rade nakon toga potrebno je ručno odraditi. U samoj aplikaciji bit će postavljena kontrola koja onemogućava razdjelu odnosno jedinici predaju konsolidiranog financijskog izvještaja, ako nisu zaprimljeni financijski izvještaji svih proračunskih korisnika iz njihove nadležnosti.

tim⁴pin.doo
ZA SAVJETOVANJE

CJENIK

ZA OGLAŠAVANJE
U ČASOPISU

tim⁴pinmagazin

- 1. OMOTNE STRANICE**
(cijela stranica - 205 x 285 mm):
str. II - 1.500,00 kn
str. III - 1.000,00 kn
str. IV - 2.500,00 kn
- 2. KOLORNE STRANICE KNJIŽNOG BLOKA**
(cijela stranica - 205 x 285 mm):
str. 1-4 - 1.000,00 kn
- 3. DVOBOJNE STRANICE KNJIŽNOG BLOKA**
 - **750,00 kn** (cijela stranica 205 x 285 mm)
 - **500,00 kn** (pola stranice 177 x 126 mm vodoravno ili 86 x 259 mm - okomito)

U cijenu oglašavanja nije uključen PDV.
 Odobravamo popust za dogovoreno višekratno objavljivanje.
 Rok za predaju oglasa do 25. u mjesecu.
 Oglas je potrebno dostaviti u TIFF, JPEG ili PDF formatu.

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje
 Ulica kneza Trpimira 15, 10 000 Zagreb
 T: 01/5531-755. E: centar@tim4pin.hr, www.tim4pin.hr
 OIB: 83718300522, IBAN HR3323400091110546815

Izjava o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu za JLP/R/S, ministarstva i druga državna tijela

Ana Zorić*

Kraj ožujka svake je godine za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije obilježen obvezom davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti. U tekstu autorica podsjeća na obveze ministarstava i drugih državnih tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji do 31. ožujka 2022. godine Ministarstvo financija predaju Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu uz naglasak na pitanja iz područja transparentnosti i upravljanja imovinom.

1. Uvod

Čelnici proračuna i njihovih korisnika na državnoj i lokalnoj te na regionalnoj razini od 2011. godine obvezni su dati Izjavu o fiskalnoj odgovornosti (dalje u tekstu: Izjava). Ti su subjekti u krugu obveznika koji od samih početaka razvoja sustava fiskalne odgovornosti početkom svake godine provode samocjenu i samoprocjenu sustava financijskog upravljanja i kontrola te utvrđuju kako upravljaju sredstvima koja su im na raspolaganju i to ponajprije provedbom testiranja prema područjima iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti (dalje u tekstu: Upitnik). Obveza davanja Izjave nastavljena je i nakon stupanja na snagu novog Zakona o fiskalnoj odgovornosti (NN, br. 111/19), 1. siječnja 2019. godine, a rokovi i postupak davanja Izjave nisu se mijenjali.

Kako je već u samom Zakonu o fiskalnoj odgovornosti bilo predviđeno, donesena je Uredba o sastavljanju i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila (NN, br. 95/19; dalje u tekstu: Uredba). Uredba na snagu je stupila 12. listopada 2019. i po njoj se postupka i prilikom davanja Izjave za 2021. godinu. Dakle, u ovome dijelu važno je napomenuti kako se ni postupak predaje, ali ni rokovi nisu mijenjali u odnosu na ranije važeći zakonodavni okvir. Napominje se i kako je od 1. siječnja 2022. godine na snagu stupio novi Zakon o proračunu (NN, br. 144/21). Iako je u javnoj raspravi i tijekom rasprave u Hrvatskom saboru ogroman naglasak bio stavljen na jačanje transparentnosti važno je reći da je novi Zakon o proračunu donesen s ciljem poboljšanja proračunskog planiranja, kontrole izvršavanja rashoda i unapređenja fiskalne statistike, slijedom čega se stvaraju preduvjeti za osiguranje srednjoročne i dugoročne održivosti javnih financija. Kroz prijelazne i završne odredbe novoga Zakona o proračunu utvrđeno je kako će se odredbe istoga koje se odnose na izradu i donošenje proračuna i financijskih planova te njihovih izmjena i dopuna primjenjivati u proračunskim procesima koji su povezani s izradom i donošenjem proračuna i financijskih planova za razdoblje od

2023. do 2025. i njihovih izmjena i dopuna te nadalje. Ako tijekom 2022. godine bude potrebno mijenjati i/ili dopunjavati kako proračune, tako i financijske planove donesene u skladu s odredbama starog Zakona o proračunu koji je bio na snazi do 1. siječnja 2022., pravila za to su utvrđena u člancima 164., 165., 166. i 167. Dodatno je u članku 168. utvrđen sadržaj polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu i projekcija za 2023. i 2024. godinu, kao i sadržaj polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana izvanproračunskog korisnika za 2022. godinu i projekcija za 2023. i 2024. godinu. Te se odredbe na odgovarajući način odnose i na općine, gradove i županije, dok se u odnosu na donošenje primjenjuju odredbe novog Zakona o proračunu. Dakle, osim odredaba o proračunskom procesu sve druge odredbe posebice odredbe koje se odnose na izvršavanje, računovodstvo, zaduživanje, izvještavanje itd., primjenjuju se od 1. siječnja 2022. Zanimljivo je za primijetiti da dio novih rješenja proizlazi iz prakse koja je proizišla iz primjene zakonodavnog okvira vezanog za sustav fiskalne odgovornosti. Dodatno, zbog predstavljenih novih zakonskih rješenja očekuju nas i izmjene u sustavu fiskalne odgovornosti, **međutim sve to odrazit će se tek na postupak davanja Izjave za 2022. godinu koji će se odvijati u 2023. godini.**

Krajnji rok u kojemu ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave trebaju Ministarstvu financija predati Izjave je **31. ožujka 2022.**

I ove će godine Ministarstvo financija nastaviti prikupljati Izjave i drugu dokumentaciju elektroničkim putem. Elektroničko prikupljanje Izjava za 2021. godinu vršit će se putem prijave na link **koji će biti dostupan i objavljen u ožujku na mrežnim stranicama Ministarstva financija pod naslovom Sastavljanje i predaja Izjave o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu.** Vezano za dostavu, napominjemo kako su iznimka oni čelnici obveznika koji su izravno odgovorni Hrvatskom saboru, a koji Izjavu za 2021. godinu i priloge, kao i prethodne godine, dostavljaju Hrvatskom saboru uz svoje godišnje izvješće o radu.

* Ana Zorić, dipl. oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

Po izvršenom popunjavanju elektroničkog Upitnika mogu se ispisati dani odgovori, kako bi se provjerila istovjetnost unesenog s izvornim Upitnikom. Upitnik se također može spremirati u PDF formatu kao dokaz o dostavi podataka Ministarstvu financija.

2. Predaja Izjava

JLP(R)S i ministarstva i druga tijela državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije do 31. ožujka 2022. će elektroničkim putem dostavljati Ministarstvu financija:

- Izjavu na obrascu 1.a (ako nisu uočene slabosti i nepravilnosti) ili obrascu 1.b (ako su uočene slabosti i nepravilnosti)
- Upitnik o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu - Prilog 2.a
- Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti - Prilog 3 (samo ako se daje Izjava 1.b i to zbog slabosti i nepravilnosti uočenih prilikom popunjavanja Upitnika)
- Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima - Prilog 4 (ako su u 2021. godini trebale biti otklonjene slabosti ili nepravilnosti za koje je bio sastavljen Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti uz Izjavu za 2020. godinu)
- Mišljenje unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana u 2021. godini - Prilog 5 (ako obveznik ima uspostavljenu unutarnju reviziju).

3. Najvažnije odrednice sustava fiskalne odgovornosti

Najvažniji alat za davanje Izjave je popunjeni Upitnik te rezultati rada unutarnje i vanjske revizije te raspoložive informacije. Ako se na temelju navedenog utvrdi da su sredstva korištena zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav unutarnjih kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno u okviru proračunom, odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava, čelnik daje Izjavu na obrascu 1.a. Iako se izgled i sadržaj obrasca na kojem se daje Izjava 1.a nije mijenjao u odnosu na prethodna razdoblja, za davanje Izjave na obrascu 1.a uvedeni su dodatni kriteriji. Nalazi Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije, ali i unutarnje revizije od ove godine bit će svakako od utjecaja na postupak davanja Izjave. Kada je riječ o Državnom uredu za reviziju, od ožujka 2019. godine kada je na snagu stupio novi Zakon o Državnom uredu za reviziju (NN, br. 25/19) zakonski predstavnik subjekta revizije, odnosno zakonski predstavnik subjekta na kojeg se odnosi dani nalog i/ili preporuka, obavezan je u roku 60 dana od dana primitka konačnog izvješća o obavljenoj reviziji, dostaviti Državnom uredu za reviziju plan provedbe naloga i preporuka, koji će sadržavati planirane aktivnosti za otklanjanje nepravilnosti i planirano vrijeme za njihovu provedbu. Postupanje koje je sada utvrđeno zakonom je i do sada bilo uobičajeno u praksi, međutim za nepostupanje na navedeni način nije bilo posljedica. Novost uvedena Zakonom o Državnom uredu za reviziju je proširivanje prekršajne odgovornosti. Naime, uz ranije propisane prekršajne sankcije, sankcije su uvedene za još dva slučaja:

- ako subjekt revizije u propisanom roku ne dostavi plan provedbe naloga i preporuka i
- ako subjekt revizije ne provede naloge i preporuke dane u izvješću o obavljenoj reviziji u rokovima i na način naveden u planu provedbe naloga i preporuka.

Slijedom toga, **ako nalozi i preporuke koje je dao Državni ured za reviziju ili vanjska revizija iz ranijih godina još nisu provedeni, ne može se dati Izjava na obrascu 1.a i tako će biti sve dok se nalozi i preporuke ne provedu u cijelosti.**

Dodatno, **Izjava na obrascu 1.a ne može se dati ni** u slučaju da su svi nalozi i preporuke provedeni, ali čelnik na temelju nekih **drugih raspoloživih informacija** (koje je potrebno navesti u samoj Izjavi) nije u mogućnosti potvrditi da su sredstva iskorištena zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav unutarnjih kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno u okviru proračunom, odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava. To je, primjerice, situacija u kojoj nadležna tijela provode izvide i druge radnje zbog sumnje na pronevjeru ili slično.

Kao i do sada, čelnik ne daje samo Izjavu, već uz Izjavu dostavlja i popunjeni Upitnik, Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti, Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenim prethodne godine i Mišljenje unutarnje revizije o unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana. Sadržaj i oblik priloga detaljno je propisan Uredbom.

Iako nalozi i preporuke Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije iz ranijih godina koji još nisu provedeni mogu biti razlog davanja Izjave 1.b, Uredbom je i dalje propisano da se Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti sastavlja isključivo na temelju pitanja iz Upitnika, odnosno za pitanja na koje je odgovoreno negativno i djelomično. Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti ne treba se sastavljati za slabosti i nepravilnosti koje su utvrđene Izjavom, a na temelju naloga i preporuka Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije i raspoloživih informacija. Kako je i navedeno, za naloge i preporuke Državnog ureda za reviziju zakonska je obveza subjekta revizije utvrditi plan provedbe naloga i preporuka propisan Zakonom o Državnom uredu za reviziju pa bi dodatno popunjavanje i Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti na temelju Uredbe bilo suvišno.

Preslika dokumentacije koja se prilaže uz Izjavu i svi drugi dokumenti koji su podloga bilo za davanje Izjave bilo za odgovaranje na pojedina pitanja iz Upitnika čuvaju se u Predmetu o fiskalnoj odgovornosti za određenu godinu. Predmet se ne dostavlja uz Izjavu, već se čuva kod obveznika. Izjava i sva dokumentacija čuva se sedam godina od završetka godine u kojoj se Izjava daje.

4. Upitnik o fiskalnoj odgovornosti

Upitnik i dalje ostaje ključni alat za samoocjenu i samoprocjenu rada sustava kojoj je cilj utvrditi koristi li se sredstvima zakonito, namjenski i svrhovito te funkcionira li sustav unutarnjih kontrola učinkovito i djelotvorno. Upitnik obuhvaća pitanja iz područja planiranja, izvršavanja, javne nabave, računovodstva, izvještavanja, a od kraja 2019. godine i područja **transparentnosti i upravljanja imovinom**. Upitnik je, uz raspoložive informacije, rezultate rada unutarnje i vanjske revizije i vlastitu procjene, temelj za davanje Izjave. Pitanjima iz Upitnika se prema procesima testiraju minimalni zahtjevi za dobro financijsko upravljanje, a kako bi se moglo procijeniti postupa li se i do koje mjere u skladu s propisanim zakonodavnim okvirom, provode se testiranja po pitanjima iz Upitnika. Negativan odgovor i djelomično potvrđan odgovor na pitanja iz pojedinog područja Upitnika upućuje na posto-

janje slabosti i/ili nepravilnosti. Svi odgovori testiraju se na uzorku i na način definiran u Upitniku za svako pojedino pitanje u stupcu Referenca. Stupac Referenca se ne popunjava, već su u njemu dane upute koja je vrsta dokaza podloga za davanje odgovora na pitanja. Dokaze koji su podloga za davanje odgovora na pitanja nije potrebno dostavljati uz Izjavu. Svi dokazi i podloge za davanje odgovora na pitanja iz Upitnika čuvaju se u Predmetu o fiskalnoj odgovornosti za pojedinu godinu. Uz stupac Referenca, Upitnik ima i stupce DA, NE, i DJELOMIČNO. Sva pitanja u Upitniku moraju biti odgovorena upisivanjem oznake X u odgovarajući stupac. Ako neko od pitanja nije primjenjivo na obveznika na pitanje se odgovara: Nije primjenjivo (N/P). U ovom dijelu nije bilo novosti. Jedina novost u provođenju postupka testiranja i odgovaranja na pitanja je da se u obzir uzima i Mišljenje unutarnje revizije. Ako su utvrđene slabosti i nepravilnosti iz Mišljenja unutarnje revizije otklonjene u godini za koju se daje Izjava, odnosno ako su provedene preporuke unutarnje revizije iz ranijih razdoblja, Mišljenje unutarnje revizije ne utječe na odgovaranja na pitanja iz Upitnika. U nastavku se daje pregled pitanja po pojedinim područjima iz Upitnika.

4.1. Područje planiranja

Upitnik sadrži 12 pitanja iz područja planiranja.

Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije odgovaraju na pitanja 2 (ako u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike), 5, 6 (ako u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike), 8, 10 (ako su na razini razdjela) i 11.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovaraju na pitanja 1 (ako u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike), 4, 5, 7, 9 i 12.

Na sva ostala pitanja navedene grupe korisnika daju odgovor Nije primjenjivo N/P.

U nastavku se skreće pozornost na pitanje 9. na koje, između ostalih, odgovaraju općine, gradovi i županije.

Pitanje 9. glasi: U slučaju sukcesivnog planiranja trošenja viškova, odnosno pokrića manjkova, uz proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno financijski plan proračunskog i izvanproračunskog korisnika proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave doneseni su odgovarajući akti.

Pitanje se sastoji od dva potpitanja na koja se daje konkretan odgovor

9.1. U slučaju sukcesivnog planiranja trošenja viškova donesen je akt koji sadrži analizu nastanka tako značajnog viška, mjere za smanjenje ili ukidanje određenih naknada koje se naplaćuju za usluge koje pružaju proračunski korisnici te način i svrhu za koju će se upotrijebiti navedeni višak

Za potpitanje 9.1. dokaz o obavljenom testiranju pitanja predstavlja preslika, odnosno referenca akta koji je usvojilo predstavničko tijelo do 31. prosinca. Za Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu testira se akt donesen uz proračun za razdoblje 2022. – 2024. koji je trebao biti usvojen do kraja 2021. godine. Ako jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave predloži proračun u kojem je prikazan značajan višak koji se prenosi iz prethodne godine, a upotre-

bljavat će se u sljedeće dvije, odnosno najduže tri godine, a da pritom ne predloži svom predstavničkom tijelu akt kojim obrazlaže:

1. nastanak tako značajnog viška
2. stvaranje mogućnosti za smanjenje ili ukidanje određenih naknada koje se naplaćuju za usluge koje pruža jedinica
3. način i svrhu za koju će se upotrijebiti navedeni višak u zadanom trogodišnjem okviru,

mora negativno odgovoriti na ovo pitanje iz Upitnika. Akt mora biti usvojen uz proračun do 31. prosinca.

Potpitanje 9.2. glasi: U slučaju pokrića manjkova donesen je akt koji sadrži analizu i ocjenu postojećeg financijskog stanja, prijedlog mjera za otklanjanja utvrđenih uzroka nastanka negativnog poslovanja te mjera za stabilno održivo poslovanje te akcijski plan provedbe navedenih mjera (s opisom mjere, načinom provedbe, rokom provedbe, imenom i prezimenom odgovorne osobe) s očekivanim financijskim i ekonomskim učinkom

Dokaz o obavljenom testiranju za potpitanje 9.2. predstavlja preslika, odnosno referenca akta, koju je usvojilo predstavničko tijelo do 31. prosinca. Za Izjavu za 2021. godinu, testira se akt donesen uz proračun za razdoblje 2022. – 2024. koji je trebao biti usvojen do kraja 2021. godine. Ako čelnik jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave predloži proračun u kojem je prikazan značajan manjak koji se prenosi iz prethodne godine, a podmiriti će se u sljedeće dvije, odnosno najduže tri godine, a da pritom ne predloži svom predstavničkom tijelu akt koji sadrži:

1. analizu i ocjenu postojećeg financijskog stanja
2. prijedlog mjera za otklanjanje utvrđenih uzroka nastanka negativnog poslovanja te mjera za stabilno održivo poslovanje
3. akcijski plan provedbe navedenih mjera (s opisom mjere, načinom provedbe, rokom provedbe, imenom i prezimenom odgovorne osobe) s očekivanim financijskim i ekonomskim učinkom,

mora negativno odgovoriti na ovo pitanje iz Upitnika. Navedeni akt mora biti usvojen uz proračun do 31. prosinca.

Na ova pitanja sa „Nije primjenjivo – N/P“ odgovaraju:

1. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su u proračunu, odnosno financijskom planu planirale manjak prihoda za prijenos iz prethodne(ih) godine(a);
2. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su u proračunu, odnosno financijskom planu planirane višak prihoda za prijenos iz prethodne(ih) godine(a), ali su s njim uravnotežile manjak proračuna, odnosno financijskog plana iduće godine (dakle, iskoristile su ga u cijelosti u jednoj godini).

4.2. Područje izvršavanja

Područje izvršavanja sadrži 17 pitanja uz napomenu da četiri pitanja sadrže ukupno 15 potpitanja.

Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije odgovaraju na pitanja 13, 15, 17, 18, 19.1 (ako u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike), 20, 21, 22, 23.1, 23.3 te na pitanja 24-29

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovaraju na pitanja 13, 15, 16, 17, 18, 19.1 (ako u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike), 20, 21, 22 te na pitanja 24-29

U ovom području, uz tri procedure koje je bilo potrebno donijeti i na temelju ranije važećeg zakonodavnog okvira, a to su procedura stvaranja ugovornih obveza (pitanje 13.), procedura naplate prihoda (pitanje 17.) i procedura zaprimanja računa, njihove provjere u odgovarajućim ustrojstvenim jedinicama / upravnim odjelima i pravovremenog plaćanja (pitanje 25.), od kraja 2019. godine se kroz Upitnik traži i postojanje dvaju novih procedura; procedure blagajničkog poslovanja kojom su definirane sve aktivnosti vezane uz promet gotovim novcem (pitanje 26.) i procedure izdavanja i obračunavanja putnih naloga (pitanje 27.). Uredbom je izriječno utvrđeno kako se za pitanja vezana uz postojanje određenih procedura i internih akata potvrđan odgovor može dati samo ako su procedure, odnosno interni akti usvojeni i primjenjuju se najkasnije s 30. lipnja za godinu za koju se podnosi Izjava. Navedena je uputa i ranije bila sadržana u uputama Ministarstva financija, a od kraja 2019. godine je i formalizirana odredbama Uredbe. Dakle na pitanja vezana uz postojanje određenih procedura i internih akata potvrđan odgovor može dati ako su procedure, odnosno interni akti usvojeni najkasnije do 30. lipnja 2021. Ako to nije učinjeno, na predmetna se pitanja daje odgovor NE i za njih se sastavlja Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti. Pritom je važno uzeti u obzir da aktivnosti iz Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti trebaju biti provedene, a i procedure i interni akti i formalno usvojeni do 30. lipnja 2022. kako bi se na predmetna pitanja mogao dati potvrđan odgovor prilikom davanja Izjave za 2022. godinu. Usto, ako je procedura ili interni akt bila donesena u razdoblju od 1. srpnja 2021. pa do dana sastavljanja Izjave ta bi činjenica tako trebala biti zabilježena u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti u kojem u tom slučaju neće biti potrebno navoditi nikakve aktivnosti, već će biti utvrđeno da je nepravilnost u međuvremenu otklonjena i da će na navedeno pitanje zbog toga biti moguće dati potvrđan odgovor.

Prilikom sastavljanja i utvrđivanja procedura i internih akata važno je imati na umu da moraju biti primjenjivi u praksi i da se prema njima mora postupati. Naime, nerijetko se u naknadnim kontrolama kod obveznika utvrdi da procedure i interni akti postoje, doneseni su u skladu sa svim utvrđenim zahtjevima, štoviše iznimno su i složeni. Međutim, kada se prema njima trebalo postupati, bilo je vidljivo kako su akti i procedure zastarjele jer, primjerice, prate ustrojstvo koje je u međuvremenu mijenjano. Isto tako, često ih je zbog njihove složenosti nemoguće primjenjivati. Za takve procedure i interne akte, ali i sve procedure i akte prema kojima se ne postupa u praksi može se smatrati kao da nisu donesene. Bit donošenja svih procedura je u postupanju u skladu s njima. Zbog navedenog, uvijek je preporuka imati što jednostavnije akte i procedure u skladu s kojima će se u praksi postupati. Usto, moguće je sve procedure i interne akte usvojiti u jednom cjelovitom dokumentu u kojemu će onda biti objedinjena sva postupanja iz područja financijskog upravljanja. Takav će se dokument (koji se može zvati pravilnik, uputa, metodologija, pravila postupanja i sl.) usvojiti jednom, dakle neće ga biti potrebno donositi svake godine, a mijenjat će se

po potrebi i ovisno o okolnostima, u skladu s promjenama propisa kojima se uređuje materijalno – financijsko poslovanje u sustavu proračuna i drugih primjenjivih propisa. U tom smislu napominje se kako je važno da akti koji možda već postoje u institucijama sadržajno odgovaraju procedurama i aktima koji se traže Upitnikom i u tom će slučaju takvi dokumenti biti podloga za davanje potvrdnog odgovora na odgovarajuća pitanja iz Upitnika. Kako je ranije navedeno, nije potrebno donositi nove procedure i interne akte svake godine, već su i dalje važeći ranije usvojeni akti i procedure ako se u međuvremenu nisu promijenile okolnosti u odnosu na okolnosti kakve su bile prilikom njihovog donošenja.

Uz potrebu postojanja procedura, posebna se pozornost skreće na pitanja 28. i 29. Pitanje 28. glasi: Prije isplate sredstava neprofitnoj organizaciji sklopljen je ugovor u kojem su definirana prava i obveze neprofitne organizacije i isplatelja.

Ovo je pitanje usko povezano s pitanjem 22. i potpitanjem 22.1., a posebno je usmjereno na isplatu sredstava neprofitnim organizacijama. Naime, prije nego što sredstva budu isplaćena bilo kojem krajnjem korisniku, pa tako i neprofitnim organizacijama potrebno je s njima sklopiti ugovor kojim će biti definirana prava i obveze kako isplatelja tako i neprofitne organizacije. Naime, Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija koji je stupio na snagu 1. siječnja 2015., a gotovo istodobno i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o proračunu iz 2015. godine prvi su put za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunske i izvanproračunske korisnike na državnoj, ali i lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini, propisale obvezu kontrole upotrebe namjenski isplaćenih proračunskih sredstava neprofitnim organizacijama. Osnovni element praćenja upotrebe isplaćenih sredstava utvrđen je obvezom dostave izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava koji moraju dostavljati neprofitne organizacije koje ostvaruju sredstva iz javnih izvora, uključujući i sredstva državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Izgled i sadržaj izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava propisani su u Pravilniku o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija gdje je utvrđeno da se izvještaj o potrošnji obvezno sastavlja za poslovnu godinu i dostavlja ga davatelju sredstava u roku od 60 dana od isteka poslovne godine. Međutim, ako to zatraži davatelj sredstava, izvještaj o potrošnji može se sastavljati i za razdoblja u tijeku poslovne godine. Izvještaj o potrošnji može se dostaviti davatelju sredstava i u različitim rokovima ako je rok utvrđen u drugim propisima ili aktima.

Izvještaj o potrošnji proračunskih sredstava sastavlja se na Obrascu: PROR-POT koji je objavljen u prilogu Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija i njegov je sastavni dio. Ako drugim propisima ili aktima nije utvrđen detaljniji sadržaj i izgled obrasca izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava, izvještaj o potrošnji sastavlja se na navedenom obrascu. Usto, davatelj sredstava može, prilikom donošenja odluke ili drugog akta o odobrenju sredstava neprofitnoj organizaciji, dopuniti obrazac izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava i drugim podacima s obzirom na specifičnosti financiranja. Ako je propisom ili drugim aktom, na temelju kojeg su proračunska sredstva dodijeljena, definirano da sredstva ne moraju biti

utrošena u poslovnoj godini u kojoj su doznačena, u Izvještaju o potrošnji proračunskih sredstava navodi se podatak o sredstvima prenesenim iz prethodne poslovne godine i načinu njihove potrošnje.

Uz sam izvještaj o potrošnji, davatelj sredstava od neprofitne organizacije može tražiti da dostavi i kopiju vjerodostojne dokumentacije na temelju koje je rashod / izdatak, iskazan u Obrascu: PROR-POT. Kako bi se dokazao odgovor na to pitanje, potrebno je od svih isplata neprofitnim organizacijama u uzorak uzeti 5 %, a najviše 20 takvih isplata i utvrditi postoje li ugovori u kojima su definirana prava i obveze neprofitne organizacije kojoj se sredstva isplaćuju te prava i obveze isplatelja sredstava. Ako se prilikom testiranja pokaže da je u 98 % i više slučajeva prije isplate sklopljen ugovor s neprofitnom organizacijom, daje se odgovor DA. Ako je taj postotak 90 i manji, daje se odgovor NE. Ako je izračunati postotak veći od 90, a manji od 98, daje se odgovor DJELOMIČNO.

Kroz potpitanje 22.3. utvrđena je obveza provjere na licu mjesta na odabranom uzorku od onih krajnjih korisnika kojima je na godišnjoj razini isplaćeno 20.000,00 kuna ili više. Međutim Ministarstvo financija je 2. prosinca 2020. dalo Uputu o obavljanju kontrola na licu mjesta kod primatelja transfera iz proračuna. Naime, zbog posebnih okolnosti nastalih pojavom bolesti COVID-19 uzrokovanom epidemijom virusa SARS-CoV-2 u Republici Hrvatskoj, preporuka je da se fizički sastanci smanje na najmanju moguću mjeru te se preporučuje održavanje sastanaka video vezom i pojačavanje telefonske i e-mail komunikacije. S tim u vezi, Ministarstvo financija je navelo kako je do dana proglašenja prestanka epidemije u Republici Hrvatskoj suštinske provjere koje se traže kroz potpitanje pod rednim brojem 22.3. moguće provoditi bez fizičkog odlaska u kontrolu. Kako do toga još uvijek nije došlo tj. kako još uvijek nije proglašen prestanak epidemije za davanje potvrdnog odgovora na predmetno pitanje potrebno je na odabranom uzorku od krajnjih korisnika zatražiti dostavu dokumentacije poštom ili e-mailom te istu provjeriti unutar institucije ili video vezom.

Pitanje 29. glasi: Pravomoćne presude izvršavale su se bez postupka prisilne naplate. Poticaj za dodavanje ovog pitanja u Uputnik bila je činjenica da još uvijek učestalo dolazi do ovrha sredstava s računa državnog proračuna zbog činjenice da pojedini korisnici obveze po pravomoćnoj sudskim presudama ili arbitražama ne plaćaju u roku određenom za dobrovoljno ispunjenje obveze. I Državni ured za reviziju u svojim izvješćima o obavljenoj reviziji navodi kako se ovrhe sredstava s računa proračuna uglavnom provode nakon dužeg razdoblja od pravomoćnosti presude, zbog čega dolazi do znatnih dodatnih troškova s obzirom na to da se pri ovrhama, osim iznosa navedenog u sudskom rješenju, plaćaju i zakonske zatezne kamate za razdoblje nakon isteka roka određenog za dobrovoljno ispunjenje obveze, kao i troškovi ovršnog postupka. U tom smislu Državni ured za reviziju je 2019. godine dao Ministarstvu financija preporuku da naloži korisnicima da plaćanja po pravomoćnim sudskim presudama obavljaju u roku određenom presudom kako bi se izbjegli dodatni rashodi za kamate i naknade za ovrhe. Također, predložio je naložiti korisnicima da za svaku ovrhu dostave obrazloženje u kojem će biti navedeni razlozi zašto obveza prema presudi nije plaćena bez postupka prisilne naplate. U tom je dijelu važno napomenuti nekoliko činjenica. Svrha

donošenja sudske presude ogleda se u zakonitosti koja se takvom presudom uspostavlja u zajednici u kojoj je donesena. U tom smislu činjenica je kako se sudski postupak može smatrati uspješno okončanim tek ako je sudska presuda izvršena. Temeljna je pretpostavka učinkovitosti svake presude apsolutno pokoravanje svih subjekata u zajednici autoritetu suda te poštovanje i provođenje volje suda u svakom konkretnom slučaju. Pravno idealnom situacijom može se ocijeniti ona u kojoj svaka stranka u sporu dobrovoljno izvrši obvezu koja joj je presudom nametnuta. Kada bi se odluke sudova i upravnih tijela uvijek dobrovoljno izvršavale, pravne norme o izvršenju odluka, sadržane u procesnim zakonima, uopće ne bi bile potrebne. Međutim, kako takva razina pravne discipline još nigdje nije doseguta, a vjerojatno neće ni biti, upravo potreba omogućavanja prisilnog izvršenja glavni je razlog reguliranja materije izvršenja. Međutim, kada tijela javnopravne vlasti krše osnovne principe zakonitog postupanja, a pritom takvim svojim postupanjem dovode do kršenja osnovnih proračunskih načela, u prvom redu načela dobrog financijskog upravljanja, a posebno i načela ekonomičnosti, učinkovitosti te djelotvornosti, takvo je postupanje iznimno problematično. U tome dijelu, a u skladu s navedenim postulatima zakonitog postupanja i poštivanja autoriteta sudova, ovim se pitanjem skreće pozornost na to da je pravomoćne presude sudova, kao i arbitražne odluke potrebno izvršavati u roku za dobrovoljno izvršenje utvrđenom u presudama, odnosno arbitražnim odlukama. Kako bi se dokazalo jesu li pravomoćne odluke izvršene u roku, potrebno je za sve pravomoćne presude koje su izvršene ili su trebale biti izvršene u godini za koju se daje Izjava, tj. za koje je u godini za koju se daje Izjava istekao rok za dobrovoljno ispunjenje utvrđen u presudi, provjeriti jesu li te presude izvršene dobrovoljno ili su izvršene u postupku prisilne naplate. Usto, u uzorak se uzimaju i plaćanja prema presudama čiji je rok dobrovoljnog izvršenja protekao u ranijim godinama, a prisilno su izvršene u godini za koju se daje Izjava. Dakle, u uzorak je potrebno uzeti sve pravomoćne presude koje su dospjele i plaćene u godini za koju se daje Izjava, ali i pravomoćne presude koje su dospjele u ranijim godinama, a nisu izvršene mirnim putem, već su izvršene prisilno u godini za koju se daje Izjava. Ako se prilikom testiranja pokaže da je u 98 % i više slučajeva presuda izvršena u mirnom postupku, tj. bez provedbe postupka prisilne naplate, daje se odgovor DA. Ako je taj postotak 90 i manji, daje se odgovor NE. Ako je izračunati postotak veći od 90, a manji od 98, daje se odgovor DJELOMIČNO. Odgovor Nije primjenjivo – N/P daje se ako obveznik nije imao pravomoćnih presuda čije je dospijeće bilo u godini za koju se daje Izjava, i ako nijedna presuda nije prisilno izvršena.

4.3. Područje javne nabave

Područje javne nabave obuhvaća 10 pitanja. Na sva pitanja iz tog područja odgovor daju sva ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije te sve općine, gradovi i županije. U tom se području obveznike dodatno podsjeća koje su njihove obveze iz Zakona o javnoj nabavi¹, što se u praksi pokazalo kao iznimno korisno pogotovo za one koji nisu primjenjivali Zakon o javnoj nabavi, ali su ipak morali obratiti pozornost na njegove određene dijelove. Uz odredbe Zakona o javnoj nabavi, u tom se području provje-

¹ NN, br. 120/16

rava i kako su u praksi implementirana neka od osnovnih načela koja su navedena u Zakonu o proračunu, a koja se primjenjuju i na cjelokupni javni sektor. Naime, dosad se nije točno znalo što, primjerice, znači načelo dobrog financijskog upravljanja pa se u praksi događalo da obveznici isto tumače na različite načine. Upitnik sada u cijelosti pobliže razjašnjava što bi obveznici trebali imati, odnosno kako bi njihovo poslovanje trebalo izgledati, a da bi bilo u skladu s propisima kojima se uređuje poslovanje obveznika davanja Izjave. Područje javne nabave je jedino područje koje ima striktno određen uzorak pa se tako davanje odgovora na pitanja u području javne nabave dokazuje testiranjem na uzorku od 20 % financijski najznačajnijih ugovora / objava / provedenih postupaka javne nabave, a najviše 50. Primjerice, ako je trgovačko društvo imalo 1000 ugovora, u uzorak testiranja bilo bi potrebno uzeti prvih 200 najvrjednijih ugovora, međutim s obzirom na to da taj broj prelazi 50 u uzorak se uzima samo prvih 50 najvrjednijih. Ako je obveznik imao 50 ugovora u cijeloj 2021. godini, u uzorak uzima 10 najvrjednijih i na njih testira. Za razliku od početnih godina kada je bilo pravilo da se, ako se u godini za koju se daje Izjava nisu provodili postupci javne nabave, na sva pitanja iz ovog područja odgovara Nije primjenjivo – N/P, to je još 2015. godine promijenjeno. Naime, Zakon o javnoj nabavi propisuje određene obveze i za obveznike koji ne provode postupke javne nabave pa slijedom toga, iako ne provodi postupke javne nabave, obveznik mora odgovoriti na sljedeća četiri pitanja:

Pitanje 34. Donesen je i redovito ažuriran plan nabave koji je objavljen na mrežnim stranicama u skladu s propisima o javnoj nabavi.

Pitanje 37. Naručitelj vodi registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma koji je objavljen na mrežnim stranicama, a sadrži podatke u skladu s propisima o javnoj nabavi.

Pitanje 38. Do 31. ožujka tijelu nadležnom za politiku javne nabave dostavljeno je statističko izvješće o javnoj nabavi za prethodnu godinu koje sadrži podatke sukladno Zakonu o javnoj nabavi.

Pitanje 39. Donesen je akt kojim su uređena pitanja jednostavne nabave za nabavu robe i usluga, odnosno za nabavu radova na koje se ne primjenjuje Zakon o javnoj nabavi te je akt objavljen na mrežnim stranicama

4.4. Područje računovodstva

Područje računovodstva obuhvaća 19 pitanja na koja odgovaraju sva ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije te sve općine, gradovi i županije.

U ovome se dijelu skreće pozornost na pitanje 53. koje glasi **Prati se stvaranje ugovornih obveza i njihov financijski učinak.** Pitanje se sastoji od dva potpitanja koja glase:

53.1. Uspostavljena je evidencija svih ugovora, **uključujući ugovore vezane uz zaposlene.**

53.2. Organizacijska jedinica, odnosno osoba zadužena za financijsko – računovodstvene poslove ima uvid u sve sklopljene ugovore iz kojih proizlaze financijski učinci.

Pitanje 53. je temeljno pitanje povezano s uspostavom sustava na temelju kojeg se prati stvaranje ugovornih obveza i njihov financijski učinak. Uz evidenciju ugovora čije se po-

stojanje i ranije zahtijevalo (ranije pitanje 60. glasilo je *Uspostavljena je evidencija svih ugovora*), od kraja 2019. pitanjem 53.1. pojašnjava se da uspostavljena evidencija svih ugovora mora obuhvatiti i ugovore vezane uz zaposlene (bez obzira na to zovu li se ti ugovori ugovor o radu, rješenja ili odluke i sl.). U potpitanju 53.2. zahtjev je da organizacijska jedinica, odnosno osoba zadužena za financijsko – računovodstvene poslove ima uvid u sve sklopljene ugovore iz kojih proizlaze financijski učinci. Odgovori na oba potpitanja mogu biti DA, NE i djelomično te Nije primjenjivo N/P, što će biti slučaj u vrlo malom broju situacija i to najčešće kod novoosnovanih korisnika.

Odgovor DA na potpitanje 53.1. daje se ako je uspostavljena evidencija svih ugovora. Djelomičan odgovor daju obveznici koji su ustrojili evidenciju ugovora, ali ona nije cjelovita. S NE se odgovara ako nije ustrojena objedinjena evidencija svih ugovora.

Odgovor DA na potpitanje 53.2. daje se ako organizacijska jedinica, odnosno osoba zadužena za financijsko – računovodstvene poslove ima uvid u sve sklopljene ugovore iz kojih proizlaze financijski učinci. Djelomičan odgovor daju obveznici kod kojih organizacijska jedinica ili osoba zadužena za financijsko – računovodstvene poslove ima uvid u dio sklopljenih ugovora iz kojih proizlaze financijski učinci. S NE se odgovara ako organizacijska jedinica ili osoba zadužena za financijsko – računovodstvene poslove nema uvida u sklopljene ugovore iz kojih proizlaze financijski učinci.

Ovo pitanje povezano je, odnosno nastavlja se, na pitanje 13. Procedura stvaranja ugovornih obveza jasno je definirana i dostupna svim ustrojstvenim jedinicama / upravnim odjelima iz područja izvršavanja proračuna / financijskog plana. Uspostavljene evidencije svih ugovora u skladu su s pravilima dobrog financijskog upravljanja. Iako ugovori nisu osnova za izravnu evidenciju obveza i rashoda u glavnoj knjizi, oni imaju financijski učinak u budućnosti i zato ih je potrebno sustavno evidentirati. Višegodišnje planiranje i evidencija / registar ugovora daje veću kontrolu nad stvaranjem ugovornih obveza koje se protežu na nekoliko godina i time značajniju dozu transparentnosti jer osvjetljava utjecaj pojedinih odluka na financijske planove narednih godina. Evidencija svih ugovora može biti uspostavljena od najjednostavnijih oblika, kao primjerice, tablice u Excelu do web-aplikacija u koju svaka ustrojstvena jedinica unosi ugovore iz svoje nadležnosti i prati njihovo izvršavanje, a pristup takvoj evidenciji ima i organizacijska jedinica ili osoba zadužena za financijsko – računovodstvene poslove. Čelnik obveznika koji će na ovo pitanje odgovoriti s NE ili djelomično u obrazloženju treba opisati razloge zbog kojih nije ustrojena evidencija svih ugovora. Nadalje, u planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti nužno je definirati aktivnosti koje će rezultirati ustrojanjem te evidencije. Odgovor na to pitanje testira se tako da se u Predmet prilaže preslika dijela evidencije ugovora ili navodi klasifikacijska oznaka odnosno druga odgovarajuća oznaka pod kojom se vodi ta evidencija te se procedure iz koje je razvidno da se kopije ugovora dostavljaju na znanje ustrojstvenoj jedinici za financije.

4.5. Područje izvještavanje i ostalo

Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije u ovome području odgovaraju na pita-

nja 59, 65, 66 i 67. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovaraju na pitanja 59, 60, 61, 63, 64, 65 i 67.

4.6. Područje transparentnosti

Područje transparentnosti je i u Upitnik 2.a i Upitnik 2.b. dodano krajem 2019. godine. Pitanja iz područja „transparentnosti“ prvenstveno su vezana uz obvezu objave proračunskih dokumenata koje sukladno važećem zakonodavnom okviru moraju ispuniti jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, ali i svi proračunski i izvanproračunski korisnici. Temelj za pitanja u ovom području nalazi se u Zakonu o proračunu čije je jedno od temeljnih načela upravo načelo transparentnosti, ali i Zakon o sustavu državne uprave koji proklamira transparentnost u svim segmentima poslovanja. U ovom području nema mogućnosti davanja djelomičnog odgovora pa je sukladno tome moguće dati potvrđan ili negativan odgovor, odnosno odgovor „nije primjenjivo N/P“.

Ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije odgovaraju na pitanja 68, 71 i 72.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovaraju na pitanja 69, 70 i 72.

PITANJE 68. Godišnji plan rada je objavljen na mrežnim stranicama

Obveza donošenja godišnjeg plana rada utvrđena je u Uredbi o općim pravilima za unutarnje ustrojstvo tijela državne uprave (NN, broj 70/19) i to za sva ministarstva, središnje državne urede i državne upravne organizacije. Člankom 24. navedene Uredbe utvrđen je i obvezan sadržaj godišnjeg plana rada koji uključuje:

- opći prikaz poslova državne uprave i drugih poslova planiranih u određenoj godini i
- podatke o planiranim ciljevima, vezanima uz ciljeve sadržane u aktima planiranja koji se izrađuju sukladno propisima o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske.

Godišnji plan rada donosi čelnik tijela državne uprave, najkasnije do kraja tekuće godine za iduću godinu. To znači da se za Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu, odnosno Upitnik o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu testira godišnji plan rada za 2022. godinu budući da je on morao biti donesen do kraja 2021. godine. Ako primjerice čelnik nije donio godišnji plan rada za 2022. godinu do kraja 2021. godine ne može se potvrđno odgovoriti na ovo pitanje bez obzira na sadržaj godišnjeg plana rada. Sve navedeno se testira kroz pitanje 11., a pitanjem 68. testira se je li plan rada koji se donesem u skladu s navedenim zakonodavnim okvirom objavljen na mrežnim stranicama obveznika tj. ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave. Na ovo pitanje mora se dati negativan odgovor ako je na pitanje 11. dan negativan odgovor, dok je za potvrđan odgovor potrebno imati godišnji plan sa svim elementima koji se zahtijevaju kroz pitanje 11. Upitnika.

PITANJE 69. Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave objavljeni su svi proračunski dokumenti

Na ovo pitanje koje se sastoji šest potpitanja i odnosi se na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Potpitanjima se provjerava jesu li na internetskim stranicama

objavljeni proračun, njegove izmjene i dopune, odluka o izvršavanju proračuna, njene izmjene i dopune, prijedlog godišnjeg i polugodišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna, a što je i obveza jedinica prema Zakonu o proračunu. Objava tih dokumenata u strojno čitljivom obliku također se testira. Ona nije propisana Zakonom o proračunu, ali je preporuka koja se davala uputama za izradu proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Također, sukladno članku 28. Zakona o pravu na pristup informacijama, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kao tijela javne vlasti obvezne su u svrhu poticanja i olakšavanja ponovne uporabe informacija, kad god je to moguće i prikladno na lako pretraživ način, objaviti informacije dostupne za ponovnu uporabu, zajedno s metapodacima, u računalno čitljivom i otvorenom obliku, u skladu s otvorenim standardima.

69.1. Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u strojno čitljivom formatu objavljen je od strane predstavničkog tijela usvojen proračun koji uključuje opći i posebni dio te obrazloženje

Ovo je potpitanje povezano s pitanjima 4. i 5. iz područja planiranja, a davanje odgovora na pitanje dokazuje se navođenjem poveznice na mrežnu stranicu na kojoj je objavljen opći i posebni dio proračuna te obrazloženje za godinu koja slijedi nakon godine za koju se daje Izjava. Dakle, prilikom davanja Izjave za 2021. testira se jesu li na mrežnim stranicama objavljeni opći i posebni dio proračuna za 2022. godinu i projekcija za 2023. i 2024. godinu, kao i obrazloženje navedenog dokumenta. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ne mogu na ovo pitanje dati odgovor „nije primjenjivo N/P“.

69.2. Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u strojno čitljivom formatu objavljene su od strane predstavničkog tijela usvojene izmjene i dopune proračuna

Ovo pitanje povezano je s pitanjima iz područja planiranja, a na njega se odgovara ako je izmjena i dopuna proračuna bilo tijekom godine za koju se daje Izjava. Sukladno članku 39. stavku 2. Zakona o proračunu izmjene i dopune proračuna provode se po postupku za donošenje proračuna i projekcije. Slijedom toga, prilikom davanja Izjave za 2021. ovim se pitanjem testira objava izmjena i dopuna proračuna za 2021. godinu. Ako takve situacije nije bilo općina, grad ili županija daje odgovor „nije primjenjivo N/P“.

69.3. Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave objavljena je od strane predstavničkog tijela usvojena odluka o izvršavanju proračuna

Sukladno članku 14. Zakona o proračunu uz državni proračun donosi se zakon o izvršavanju državnog proračuna, a uz proračun jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donosi se odluka o izvršavanju proračuna. Slijedom navedenoga, ovim se pitanjem testira je li jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave objavila odluku o izvršavanju proračuna koja se odnosi na godinu koja slijedi nakon godine za koju se daje Izjava. Slijedom toga, prilikom davanja Izjave za 2021. godinu testira se je li općina, grad i županija objavila odluku o izvršavanju proračuna za 2022. godinu, a na to pitanje oni ni ne mogu dati odgovor „nije primjenjivo N/P“.

69.4. Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave objavljene su od strane predstav-

ničkog tijela usvojene izmjene i dopune odluke o izvršavanju proračuna

Kako je već i navedeno sukladno članku 39. stavku 2. Zakona o proračunu izmjene i dopune proračuna provode se po postupku za donošenje proračuna i projekcija pa se na isti način mijenja i odluka o izvršavanju proračuna. Ovo pitanje je također povezano s pitanjima iz područja planiranja, a na njega se odgovara ako je izmjena i dopuna odluke o izvršavanju bilo u godini za koju se daje Izjava. Slijedom toga, prilikom davanja Izjave za 2021. ovim se pitanjem testira objava izmjena i dopuna odluke o izvršavanju proračuna za 2021. godinu. Ako takve situacije nije bilo općina, grad ili županija daje odgovor „nije primjenjivo N/P“.

69.5. Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave objavljen je od strane predstavničkog tijela usvojen polugodišnji izvještaj o izvršenju proračuna, odnosno, ako predstavničko tijelo ne donese izvještaj u roku od 60 dana od dana podnošenja predstavničkom tijelu, objavljen je prijedlog polugodišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna

Sukladno članku 12. Zakona o proračunu polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju proračuna i polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana izvanproračunskog korisnika objavljuju se na internetskim stranicama Vlade Republike Hrvatske, odnosno internetskim stranicama jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Uz to, u članku 112. Zakona o proračunu utvrđeno je da ako predstavničko tijelo ne donese izvještaj, isti se dostavlja Ministarstvu financija i Državnom uredu za reviziju u roku od 60 dana od dana podnošenja predstavničkom tijelu pa se u tom roku i objavljuje i polugodišnji izvještaj o izvršenju. Inače u članku 109. Zakona o proračunu utvrđen je rok za podnošenje polugodišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna. Prema navedenom članku upravno tijelo za financije dostavlja općinskom načelniku, gradonačelniku ili županu polugodišnji izvještaj o izvršenju proračuna za prvo polugodište tekuće proračunske godine do 5. rujna tekuće proračunske godine, a općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan isti dostavlja predstavničkom tijelu na donošenje do 15. rujna tekuće proračunske godine. Prilikom davanja odgovora na ovo pitanje testira se je li na mrežnim stranicama u roku objavljen polugodišnji izvještaj o izvršenju proračuna za prvo polugodište godine za koju se daje Izjava. To znači da se prilikom davanja Izjave za 2021. godinu provjerava je li objavljen polugodišnji izvještaj o izvršenju proračuna za razdoblje 1.1. do 30.6.2021.

69.6. Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave objavljen je od strane predstavničkog tijela usvojen godišnji izvještaj o izvršenju proračuna, odnosno, ako predstavničko tijelo ne donese izvještaj u roku od 60 dana od dana podnošenja predstavničkom tijelu, objavljen je prijedlog godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna

Davanje odgovora na ovo pitanje povezano je s pitanjima 63. i 64.1. iz područja Izvještavanja. Naime, člankom 12. Zakona o proračunu utvrđeno je i da se godišnji izvještaj o izvršenju proračuna objavljuje na internetskim stranicama jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. U članku 110. Zakona o proračunu utvrđeno je da upravno tijelo za financije,

izrađuje godišnji izvještaj o izvršenju proračuna i dostavlja ga općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu do 1. svibnja tekuće godine za prethodnu godinu, a oni ga do 1. lipnja tekuće godine za prethodnu godinu podnose predstavničkom tijelu na donošenje. Pritom je u članku 112. stavku 2. Zakona o proračunu utvrđeno da ako predstavničko tijelo ne donese izvještaj, isti se dostavlja Ministarstvu financija i Državnom uredu za reviziju u roku od 60 dana od dana podnošenja predstavničkom tijelu pa ga je u tom roku potrebno i objaviti.

Prilikom davanja odgovora na ovo pitanje testira se je li na mrežnim stranicama u roku objavljen polugodišnji izvještaj o izvršenju proračuna za godinu koja je prethodila godini za koju se daje Izjava. To znači da se prilikom davanja Izjave za 2021. godinu provjerava je li objavljen godišnji izvještaj o izvršenju proračuna za razdoblje 1.1. do 31.12.2020.

PITANJE 70. Uz proračune jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izrađen je i objavljen vodič za građane

U skladu s načelom transparentnosti općine, gradovi i županije bi zbog dostupnosti sadržaja svojih proračuna javnosti, na svojim mrežnim stranicama trebale objaviti vodič za građane. Upravo je to jedan od načina kako se može poboljšati komunikacije građana i lokale i područne (regionalne) samouprave. Cilj je vodiča na jednostavan način upoznati građane s osnovnim pojmovima iz područja financija lokalne i područne (regionalne) samouprave, sadržajem proračuna, raspoloživim izvorima financiranja i prijedlogom ključnih programa, projekata i aktivnosti, koji se planiraju financirati iz tih izvora u srednjoročnom razdoblju. Kako bi se jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave olakšala izrada vodiča na mrežnim stranicama Ministarstva financija već je nekoliko godina objavljen jedinstveni format, odnosno prijedlog sadržaja vodiča za građane, koji bi se izrađivao uz prijedlog proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Izrada vodiča preporučivala se jedinicama i kroz upute za izradu proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Kako bi se dokazalo davanje odgovora na ovo pitanje potrebno je na navesti poveznicu na mrežnu stranicu na kojoj je objavljen vodič za građane za proračun godine koja slijedi nakon godine za koju se daje Izjava te za projekcije za naredne godine. To znači da se prilikom davanja Izjave za 2021. godinu testira je li objavljen vodič za građane uz proračun za 2022. godinu i projekcije za 2023. i 2024. godinu

PITANJE 71. Nakon usvajanja državnog proračuna od strane Hrvatskog sabora, odnosno upravljačkih tijela, financijski planovi objavljeni su na vlastitim mrežnim stranicama, odnosno na mrežnim stranicama nadležnog ministarstva ako ne posjeduju mrežnu stranicu

Kod ministarstava i drugih državnih tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije se testira i jesu li objaviti svoje financijske planove nakon što je Hrvatski sabor usvojio državni proračun. Prilikom davanja odgovora testira se objava financijskih planova za godinu koja slijedi nakon godine za koju se daje Izjava. To znači da se prilikom davanja Izjave za 2021. godinu testira je li na mrežnim stranicama objavljen financijski plan za 2022. godinu i projekcije za 2023. i 2024. godinu.

PITANJE 72. Godišnji financijski izvještaji objavljeni su u roku od 8 dana od propisanog roka za predaju godišnjih financijskih izvještaja na vlastitim mrežnim stranicama, odnosno na mrežnim stranicama nadležnog proračuna ako ne posjeduju mrežnu stranicu

Svi obveznici sukladno članku 12. Zakona o proračunu objavljuju godišnje financijske izvještaje na svojim internetskim stranicama najkasnije u roku od osam dana od dana njihove predaje. Prilikom davanja odgovora testira se objava godišnjih financijskih izvještaja za godinu koja prethodi godini za koju se daje Izjava. To znači da se prilikom davanja Izjave za 2021. godinu testira jesu li na mrežnim stranicama objavljeni godišnji financijski izvještaji za 2020. godinu koji su trebali biti predani, a potom u daljnjem roku od osam dana od predaj i objavljeni na mrežnim stranicama i to bilo vlastitim, bilo na stranicama nadležnog proračuna.

4.7. Područje upravljanje imovinom

Područje upravljanja imovinom je također u Upitnik dodano krajem 2019. godine. Naime, Upitnik dosad nije uopće sadržavao pitanja koja su se odnosila na upravljanje imovinom. S imovinom je potrebno upravljati, njome se koristiti i njome raspolagati pažnjom dobrog gospodara, što znači da imovina treba biti u funkciji obavljanja poslova institucije, ali i u funkciji stvaranja nove vrijednosti i ostvarivanja veće ekonomske koristi. Kako je Državni ured za reviziju u obavljenim financijskim revizijama u općinama, gradovima i županijama utvrdio niz nepravilnosti i propusta u vezi s evidentiranjem, popisom i vrednovanjem te zakupom, nabavom i prodajom imovine, u razdoblju od 23. veljače 2015. do 18. siječnja 2016. provedena je revizija učinkovitosti upravljanja i raspolaganja nekretninama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Kao rezultat, Državni ured za reviziju je u ožujku 2016. godine Hrvatskom saboru dostavio Izvješće o obavljenoj reviziji učinkovitosti upravljanja i raspolaganja nekretninama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Aktivnosti koje su posebice razmatrane su vođenje evidencija, normativno uređenje i usklađenost upravljanja i raspolaganja nekretninama sa zakonima i drugim propisima te sustav upravljanja i kontrola, kao i raspolaganja nekretninama. Da bi se upravljanje i raspolaganje nekretninama ocijenilo kao učinkovito, Državni ured za reviziju postavio standard prema kojemu je potrebno:

- imati cjelovite podatke o nekretninama, odnosno poduzimati sve potrebne aktivnosti radi utvrđivanja cjelovitih podataka o nekretninama
- normativno urediti upravljanje i raspolaganje
- nekretninama upravljati i raspolagati pažnjom dobrog gospodara
- uspostaviti učinkovit sustav unutarnjih kontrola.

Upravo je iz navedenog proizašla potreba dodavanja ovog područja u Upitnik. U ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije odgovaraju na pitanje 74 i pitanja od 76 do 84. Općine, gradovi i županije odgovaraju na sva pitanja iz ovog područja.

Na pitanja 73. i 75. odgovaraju samo općine, gradovi i županije.

Pitanje 73. Doneseni su strateški i provedbeni dokumenti za upravljanje i raspolaganje nekretninama (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)

73.1. Donesena je strategija upravljanja i raspolaganja nekretninama

73.2. Na temelju strategije upravljanja i raspolaganja nekretninama donesen je godišnji plan za ostvarenje ciljeva utvrđenih u strategiji

Cilj strateških i provedbenih dokumenta za upravljanje i raspolaganje nekretninama ima za urediti uvjete i način upravljanja i raspolaganja nekretninama, a radi stavljanja nekretnina u funkciju gospodarskog razvoja općina, gradova i županija i njihova korištenja za ostvarivanje ciljeva iz njihovog samoupravnog djelokruga. Za obavljanje poslova propisanih odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN, br. 19/13, 137/15 - Ispravak, 123/17 i 98/19) jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koriste, upravljaju i raspoložu pokretnim i nepokretnim stvarima koje, uz imovinska prava, čine njihovu imovinu. Prema odredbama navedenog Zakona, općine, gradovi i županije dužne su imovinom upravljati, koristiti se i raspolagati pažnjom dobrog gospodara, što znači da imovina treba biti u funkciji obavljanja poslova općina, gradova i županija, ali i u funkciji stvaranja nove vrijednosti i ostvarivanja veće ekonomske koristi. Slijedom toga je i potrebno kroz dugoročne planove, odnosno strategije, definirati srednjoročne ciljeve i smjernice upravljanja i raspolaganja nekretninama, uvažavajući gospodarske i razvojne interese općina, gradova i županija koja iste donosi. Uz dugoročne strategije, planove ili druge dokumente koji sadrže srednjoročne ciljeve i smjernice kroz godišnje se planove planovima utvrđuju kratkoročni ciljevi i smjernice upravljanja i raspolaganja nekretninama i mjere kako bi se postigli ciljevi utvrđeni u dugoročnijoj strategiji. Na temelju ta dva povezana dokumenta, a uzimajući u obzir važeće zakonske i podzakonske propise jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave će unutarnjim aktima urediti načine, ovlasti, procedure i kriterije za upravljanje i raspolaganje pojedinim vrstama nekretnina. Postojanje takvih internih akata se zahtijeva kroz pitanje 84. Upitnika 2.a. Cilj dugoročnog dokumenta, kakav je strategija, jest osigurati dugoročno učinkovito i transparentno upravljanje i raspolaganje nekretninama. Neki od najvažnijih dijelova strategije bili bi analiza stanja i evidencija o nekretninama, opis postojećeg modela upravljanja, aktivnosti i smjernice za upravljanje i raspolaganje nekretninama u razdoblju za koje se strategija donosi te način nadzora i sustava izvještavanja o realizaciji planiranih aktivnosti. U tom smislu, strategija bi se trebala oslanjati na ciljeve utvrđene strategijama razvoja i drugim strateškim dokumentima općina, gradova i županija, a trebala bi osigurati da se nekretninama upravlja i raspolože prema načelu dobrog financijskog upravljanja, posebno u skladu s načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti te s pažnjom dobrog gospodara. Iz godišnjih planova bi se s druge strane trebale razaznati konkretne mjere i aktivnosti koje će se tijekom određene godine provoditi čijom bi se provedbom postigli ciljevi određeni u dugoročnijim strategijama. Postojanje navedenih normativnih akata, koji su pritom i javno objavljeni, jedan je od elemenata na kojima se temelji ocjena upravlja li se i raspolože učinkovito s nekretninama općina, gradova i županija. Kao dokaz odgovoru na ova pitanja u Predmet prilaže se preslika strategije, odnosno poveznica na mrežnu stranicu na kojoj je objavljena strategija i preslika godišnjeg plana, odnosno poveznica na mrežnu

stranicu na kojoj je objavljen godišnji plan. Navedeni dokumenti mogu biti objavljeni i pod drugačijim nazivom jer je za davanje potvrdnog odgovora važan sadržaj dokumenta, a ne formalni okvir. Na potpitanje 73.1. općina, grad ili županija mogu dati odgovor „DA“ samo ako je donesena srednjoročna strategija upravljanja i raspolaganja nekretninama kojom je obuhvaćena godina za koju se daje Izjava i ako strategija sadrži srednjoročne ciljeve i smjernice upravljanja i raspolaganja nekretninama. Na potpitanje 73.2. općina, grad ili županija mogu dati odgovor „DA“ samo ako je donesen godišnji plan za ostvarenje ciljeva utvrđenih u strategiji upravljanja i raspolaganja nekretninama i to za godinu za koju se daje Izjava te ako godišnji plan sadrži mjere za ostvarenje ciljeva utvrđenih u strategiji upravljanja i raspolaganja nekretninama upravljanja i raspolaganja nekretninama. Napominje se kako na potpitanja 73.1. i 73.2. ne može biti dan odgovor Nije primjenjivo N/P jer sve općine, gradovi i županije moraju imati dokumente koji se traže kroz ova dva potpitanja.

PITANJE 75. Ustrojen je registar imovine jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koji sadrži podatke i informacije propisane za Središnji registar državne imovine (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)

Kroz ovo pitanje zahtijeva se da općine, gradovi i županije imaju ustrojen registar imovine koji sadrži podatke i informacije propisane za registar državne imovine. Ustrojavanje i vođenje registra imovine jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave potrebno je kako bi se osigurala dostupnost podataka o cjelokupnoj imovini, odnosno resursima s kojima jedinice raspolažu i to najbolje na način kako je to propisano za državnu razinu, a ujedno je i osnovni preduvjet za učinkovito upravljanje i raspolaganje imovinom te za donošenje planskih dokumenata za upravljanje i raspolaganje imovinom, kao što su strategija i godišnji planovi upravljanja i raspolaganja imovinom, kao i za donošenje kvalitetnih odluka o korištenju imovine. Uredbom o registru državne imovine (NN, br. 55/11) propisan je način uspostave, sadržaj, oblik i način vođenja registra državne imovine koji je mjerodavan za ustrojavanje i vođenje registara imovine općina, gradova i županija. Prema navedenoj Uredbi, registar se sastoji od popisa vlasničkih udjela (dionica i poslovnih udjela) u trgovačkim društvima i popisa nekretnina (građevinskoga zemljišta i građevina, stambenih objekata, poslovnih prostora i drugih nekretnina), a u njemu su utvrđeni podaci koje treba sadržavati popis vlasničkih udjela te popis nekretnina (broj zemljišnoknjižne čestice nekretnine i zemljišnoknjižnog uložka u koji je nekretnina upisana, površinu zemljišnoknjižne čestice, naziv katastarske općine, vrstu vlasništva na nekretnini i titular vlasništva, podatke o sudskim sporovima koji se vode u vezi s nekretninama i teretima na nekretnini, broj posjedovnog lista i podaci o broju, nazivu i površini katastarske čestice iz posjedovnog lista, broj katastarskog plana i katastarski plan za katastarsku česticu, adresu katastarske čestice, prostorno-plansku namjenu nekretnine i prostorni plan, korisnika nekretnine i pravnu osnovu korištenja, vrijednost nekretnine i druge podatke). Podaci o vlasničkim udjelima u trgovačkim društvima su neophodni obzirom na to da su Bilješke o vlasničkim udjelima sastavni dio financijskih izvještaja. Međutim, većina jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili nije ustrojila registar imovine ili registar ne sadrži pojedine podatke propisane naprijed

navedenom Uredbom. Nakon uspostave registra dobra je praksa registre objaviti na mrežnim stranicama kako bi bili dostupni svim građanima. Kao primjer dobre prakse u vezi s ustrojavanjem evidencija o nekretninama Državni ured za reviziju istaknuo je praksu Istarske županije, koja je u ožujku 2015. gradovima i općinama na svom području dostavila popis nekretnina koje im pripadaju. Popis je sistematiziran po brojevima zemljišnoknjižnog uložka. Županija je navela da su podaci istovjetni s podacima u zemljišnim knjigama iz prosinca 2013., te da popis mogu koristiti kao osnovu za ustrojavanje evidencije o nekretninama. Kao dokaz odgovoru na ovo pitanje u Predmet se prilaže preslika registra jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Da bi se mogao dati potvrdan odgovor na ovo pitanje potrebno je prilikom testiranja provjeriti je li registar imovine ustrojen te sadrži li registar imovine sve podatke koje sadržava Središnji registar državne imovine sukladno Uredbi o registru državne imovine (NN, br. 55/11). Napominje se kako na pitanje 75. ne može biti dan odgovor Nije primjenjivo N/P jer sve općine, gradovi i županije moraju imati ustrojen registar imovine. Ako je registar imovine ustrojen, ali ne sadrži sve potrebne podatke daje se odgovor DJELOMIČNO.

Pitanja 74., 77., 78., 79., 80. i 84. su povezana i mogu se objediniti. Naime, navedena pitanja glase:

74. Za nekretnine u vlasništvu upisane su vlasnička prava u zemljišnim knjigama.

77. Utvrđena je namjena nekretnina s kojima se upravlja i raspolaže.

78. Za nekretnine kojima je definirana namjena utvrđeno je jesu li u funkciji ili ne, odnosno koriste li se ili ne u skladu s namjenom.

79. Za nekretnine koje nisu u funkciji poduzimane su aktivnosti za stavljanje istih u funkciju, odnosno korištenje prema utvrđenoj namjeni.

80. Za imovinu za koju nisu riješeni imovinsko – pravni odnosi poduzimane su aktivnosti za rješavanje istih.

84. Postoji pisana procedura kojom su detaljno utvrđeni poslovi upravljanja i raspolaganja nekretninama te ovlasti i nadležnosti zaposlenika za obavljanje i kontrolu navedenih poslova.

Svi obveznici za nekretnine koje su u njihovom vlasništvu provjeravaju u zemljišnim knjigama upisana vlasnička prava (pitanje 74), je li utvrđena namjena nekretnina s kojima se upravlja i raspolaže (pitanje 77) te jesu li nekretnine u funkciji i koriste li se u skladu s utvrđenom namjenom (pitanje 78). Ako vlasnička prava nisu upisana, potrebno je provjeriti jesu li poduzimane mjere za rješavanje imovinsko – pravnih odnosa (pitanje 80.).

Za manje obveznike prijedlog je u pisanoj proceduri koja se zahtijeva u pitanju 84. iz Upitnika utvrditi koje su nekretnine na raspolaganju i korištenju. Dakle, u tom dokumentu potrebno je imati popis nekretnina koje se upotrebljavaju za obavljanje osnovne djelatnosti. U popisu nekretnina uz navođenje naziva nekretnine treba navesti podatak o nekretnini iz zemljišnih knjiga (pitanje 74.), podatak o tome je li utvrđena namjena nekretnine (npr. obavljanje vlastite djelatnosti, pitanje 77.), podatak upotrebljavaju li se nekretnine u skladu

s utvrđenom namjenom (pitanje 78.), podatak o tome poduzimaju li se radnje za stavljanje nekretnina u namjenu za one nekretnine koje se ne koriste u skladu s utvrđenom namjenom (pitanje 79., ako se sve nekretnine koriste u skladu s namjenom daje se odgovor Nije primjenjivo N/P), ako nisu uređeni imovinsko – pravni odnosi za nekretnine, jesu li poduzimane aktivnosti za njihovo rješavanje (pitanje 80., ako su za sve nekretnine riješeni imovinsko – pravni odnosi daje se odgovor Nije primjenjivo N/P).

Uz ta pitanja, u pitanju 76. provjerava se je li ispravno evidentirana državna imovina koja je obveznicima dana na korištenje. Ako takvom imovinom korisnik ne raspolaže, daje se odgovor Nije primjenjivo N/P. Na pitanje 82., obveznici odgovaraju ako su tijekom 2021. godine isknižavali imovinu iz poslovnih knjiga u kojem je slučaju imovina mogla biti isknižena samo na temelju izlaznog računa, ugovora o kupoprodaji, zapisnika o uništenju, potvrde o odvozu na otpad i druge slične dokumentacije. Ako imovina nije bila isknižavana tijekom 2021. godine, daje se odgovor Nije primjenjivo N/P.

Na pitanje 81. odgovara se samo ako su stjecane nekretnine u godini za koju se daje Izjava u kojem slučaju je prije stjecanja nekretnina bilo potrebno provesti analizu iz koje je vidljivo da je nekretnina stečena na opravdani način. Ako nije bilo stjecanja nekretnina u 2021. godini, daje se odgovor Nije primjenjivo N/P. Pritom se skreće pozornost kako se u uzorak testiranja uzimaju samo one nekretnine na čije stjecanje obveznik ima utjecaja tj. želi ih steći. To znači da je iz uzorak za testiranje potrebno izuzeti nekretnine koje primjerice općine i gradovi stječu kao ošasnu imovinu tj. imovinu bez nasljednika koja prelazi na jedinice lokalne samouprave - općinu ili grad na čijem se području nekretnina koja se nasljeđuje nalazi. Tako stečena ošasna imovina mora međutim biti uključena u strateške dokumente iz pitanja 73. Upitnika i u pisanu proceduru o upravljanju i raspolaganju nekretninama iz pitanja 84. Upitnika.

Na pitanje 83. odgovaraju samo oni obveznici koji imaju službene automobile u kojem je slučaju potrebno internim aktom urediti njihovu uporabu. Ako obveznik nema službenih automobila, daje se odgovor Nije primjenjivo N/P. Postojanje internog akta o načinu korištenja službenim automobilima, kojim će biti ujednačen način postupanja za sve zaposlene, pridonosi učinkovitijem korištenju proračunskim sredstvima u upravljanju voznim parkom. Službenim bi se automobilom u tom smislu smatrao osobni automobil kako je definiran Zakonom o sigurnosti prometa na cestama (NN, br. 67/08, 48/10, 74/11, 80/13, 158/13, 92/14, 64/15, 108/17 i 70/19) u vlasništvu obveznika ili vozilo ugovoreno putem operativnog *leasinga* čija se uporaba podmiruje iz sredstava državnog proračuna ili proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno iz financijskih planova njihovih proračunskih i izvanproračunskih korisnika koji se upotrebljava isključivo za potrebe tijela. Potreba donošenja internog akta o načinu korištenja službenim automobilima proizašla je iz dobrog iskustva u primjeni Smjernica za upravljanje voznim parkom koje su donesene na temelju točke VI. stavka 2. Odluke o uvjetima korištenja službenih automobila, mobilnih telefona, redovnih zrakoplovnih linija, poslovnih kreditnih kartica, sredstava reprezentacije te načinu odobravanja službenih putovanja (NN, br. 37/16). Navedene su Smjernice objavljene na mrežnim stranicama Ministarstva

uprave, a donio ih je ministar uprave u suradnji s ministrom financija i državnim tajnikom Središnjeg državnog ureda za središnju javnu nabavu.

Vezano za samo uređenje, dobro razrađeni interni akt o načinu korištenja službenim automobilima treba sadržavati odredbe o:

- vođenju putnih radnih listova
- načinu financijskog praćenja troškova
- osobama koje smiju i načinu na koji se mogu koristiti službenim automobilima
- najavama i redosljedu rezervacije službenih automobila
- vođenju evidencije o korištenju službenim automobilima
- načinu plaćanja goriva, cestarina, parkiranja i ostalih povezanih troškova
- uvjetima, odgovornostima i postupcima kod održavanja službenih automobila
- izvještavanju o korištenju službenim automobilima.

Najavu i redosljed rezervacije službenih automobila određuje kontakt osoba/e obveznika koju je potrebno kontaktirati za rezervaciju službenih automobila. Naravno, kao i u svim drugim slučajevima u kojima se pitanjima iz Upitnika zahtijeva postojanje procedura, prilikom sastavljanja i utvrđivanja internih akata općenito, pa tako i ovog koji se zahtijeva u pitanju 83., važno je imati na umu da oni moraju biti primjenjivi u praksi i da se prema njima mora postupati. Naime, nerijetko se u naknadnim kontrolama kod obveznika utvrdi da interni akti postoje, doneseni su u skladu sa svim utvrđenim zahtjevima, štoviše iznimno su i složeni. Međutim, kada se prema njima treba postupati, utvrdi se da su zastarjeli jer, primjerice, prate ustrojstvo koje je u međuvremenu mijenjano. Isto tako, često ih je zbog njihove složenosti nemoguće primjenjivati. Za takve interne akte, ali i sve procedure prema kojima se ne postupa u praksi, već su donesene *pro forme*, tj. usvojene su zbog pukog zadovoljavanja zahtjeva iz Upitnika, može se smatrati kao da nisu donesene. Bit donošenja svih akata je u postupanju u skladu s njima. Zbog navedenoga, uvijek je preporuka imati što jednostavnije interne akte i procedure u skladu s kojima će se u praksi postupati. Usto, moguće je sve interne akte i procedure usvojiti u jednom cjelovitom dokumentu u kojem će onda biti objedinjena sva postupanja iz područja financijskog upravljanja. Takav dokument (koji se može zvati pravilnik, uputa, metodologija, pravila postupanja i sl.) mijenjat će se prema potrebi i ovisno o okolnostima, a u skladu s promjenama propisa kojima se uređuje materijalno – financijsko poslovanje u sustavu proračuna i drugih primjenjivih propisa. U tom smislu treba napomenuti kako je važno da akti koji možda već postoje u institucijama sadržajno odgovaraju aktima i procedurama koje se traže u Upitniku i u tom će slučaju takvi dokumenti biti podloga za davanje potvrdnog odgovora na odgovarajuća pitanja iz Upitnika.

Kao dokaz odgovoru na ovo pitanje u Predmet se prilaže preslika, odnosno referenca na interni akt. Da bi se mogao dati potvrdan odgovor na to pitanje, potrebno je prilikom testiranja provjeriti:

- je li interni akt donesen
- sadrži li interni akt najmanje podatke o osobama koje smiju i koje se mogu koristiti službenim automobilima, načinu financijskog praćenja troškova te načinu izvještavanja o korištenju službenim automobilima.

Napominje se kako na pitanje 83. može biti dan odgovor Nije primjenjivo N/P ako obveznik nema službenih automobila.

5. Zaključno

Svi obrasci potrebni za davanje Izjave o fiskalnoj odgovornosti dostupni su u formatu Word na internetskoj stranici Ministarstva financija (<https://mfin.gov.hr/proracun-86/izjava-o-fiskalnoj-odgovornosti/612>). Usto, Ministarstvo financija će, kao i svake godine, izdati posebnu uputu o davanju Izjave koja će biti dostupna na mrežnim stranicama Ministarstva financija, u kojoj će biti posebno pojašnjen postupak predaje Izjave, ako je tijekom 2021. godine došlo do primopredaje. Tu će ključan biti datum primopredaje jer su različito propisana postupanja ako je primopredaja bila prije, odnosno nakon 1. rujna 2021.

Ako su ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije, kao i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imali **primopredaju u 2021. prije 1. rujna 2021.**, popunjavaju **jedan elektronički Upitnik** i prilažu sljedeće obvezne priloge u PDF formatu:

- **potpisane i ovjerene** skenirane obrasce **dvije (ili više) Izjava o fiskalnoj odgovornosti**: Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za razdoblje od 1. siječnja 2021. do datuma primopredaje ili promjene djelokruga ili nadležnosti (obrazac 1.a ili 1.b) i Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za razdoblje od datuma primopredaje ili promjene djelokruga ili nadležnosti do 31. prosinca 2021. (obrazac 1.a ili 1.b)
- ako je dana Izjava na obrascu 1.b - Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti za proračunsku godinu 2022. – u kojem se navode rokovi u kojima će se navesti aktivnosti koje će se provoditi tijekom 2022., kako bi se otklonile nepravilnosti ili slabosti uočene u postupku davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu
- jedno (ili više) Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima za proračunsku godinu 2021. – u kojem se navodi kako su izvršene aktivnosti iz Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti za proračunsku godinu 2021. koji je bio sastavljen radi otklanjanja slabosti i nepravilnosti uočenih u postupku davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti za 2020. godinu (ako je takvih bilo i ako su u 2021. godini do ili nakon datuma primopredaje trebale biti otklonjene slabosti ili nepravilnosti za koje je bio sastavljen Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti uz Izjavu za 2020. godinu)
- Mišljenje unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana u 2021. godini – Prilog 5 (ako obveznik ima uspostavljenu unutarnju reviziju).

Dakle, ako je datum primopredaje bio raniji od 1. rujna 2021. godine te se Izjava **davala na temelju dokumentacije uz Izjavu iz 2020.**, dokumentaciju iz 2020. godine, nije potrebno ponovno prilagati u elektroničkoj dostavi prema Ministarstvu financija.

Ako su ministarstva i druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije, kao i jedinice lokalne i područ-

ne (regionalne) samouprave imali primopredaju nakon 31. kolovoza 2021., obveznici su sastavljanja dva Upitnika te dostavljaju sljedeću dokumentaciju:

- **dvije (ili više) Izjave o fiskalnoj odgovornosti: Izjavu o fiskalnoj odgovornosti** za razdoblje od 1. siječnja 2021. do datuma primopredaje ili promjene djelokruga ili nadležnosti (**obrazac 1.a ili 1.b**) i **Izjavu o fiskalnoj odgovornosti** za razdoblje od datuma primopredaje ili promjene djelokruga ili nadležnosti do 31. prosinca 2021. (**obrazac 1.a ili 1.b**)
- **dva Upitnika** s time da se prvi Upitnik o fiskalnoj odgovornosti za 2021. sastavlja za razdoblje od 1. siječnja 2021. do datuma primopredaje vlasti te se isti dostavlja kao prilog u PDF formatu doke se drugi Upitnik sastavlja za razdoblje od datuma primopredaje do 31. prosinca 2021. zato što se u njemu odgovara na pitanja i testiraju se ona pitanja na koja se u prvobitno sastavljenom Upitniku nije moglo odgovoriti ili nije moglo biti obavljeno testiranje te se isti dostavlja kao prilog u PDF formatu.
- ako je dana Izjava na obrascu 1.b - **Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti** za proračunsku godinu 2022. - u kojem se navode rokovi u kojima će se navesti aktivnosti koje će se provoditi tijekom 2022., kako bi se otklonile nepravilnosti ili slabosti uočene u postupku davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti za 2021.
- **Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima za proračunsku godinu 2021.** - u kojem se navodi kako su izvršene aktivnosti iz Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti za proračunsku godinu 2021. koji je bio sastavljen radi otklanjanja slabosti i nepravilnosti uočenih u postupku davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti za 2020. godinu (ako je takvih bilo i ako su u 2021. godini do ili nakon datuma primopredaje trebale biti otklonjene slabosti ili nepravilnosti za koje je bio sastavljen Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti uz Izjavu za 2020.
- **dva Mišljenja unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana u 2021. godini** - Prilog 5 (ako obveznik ima uspostavljenu unutarnju reviziju): Mišljenje sastavljeno za razdoblje od 1. siječnja 2021. do datuma primopredaje ili promjene djelokruga ili nadležnosti i Mišljenje sastavljeno za razdoblje od datuma primopredaje ili promjene djelokruga ili nadležnosti do 31. prosinca 2021.

Međutim, popunjava se jedan elektronički Upitnik sa stajanjem na dan 31. prosinca 2021. u kojem se navode odgovori po područjima iz oba popunjena Upitnika te se prilažu u PDF formatu uz svu obveznu dokumentaciju propisanu člankom 34. stavkom 4. Zakona o fiskalnoj odgovornosti (NN, br. 111/18). Ako je rok za otklanjanje slabosti i nepravilnosti koji su navedeni u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti iz prethodne godine produžen, potrebno je takvu slabost ili nepravilnost ponovno navesti u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti za 2022. godinu, a rokove uskladiti s rokovima navedenim u Izvješću o otklonjenim slabostima i nepravilnostima za 2021. godinu.

Obveze trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u sustavu fiskalne odgovornosti

Ana Zorić*

Autorica u tekstu na podsjeća trgovačka društva i druge pravne osobe koje su obveznici davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti na njihove obveze u sustavu fiskalne odgovornosti s posebnim osvrtom na izmjene uslijed stupanja na snagu Uredbe o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila koja se primjenjuje prilikom podnošenja Izjave za 2021. godinu.

1. Uvod

Čelnici trgovačkih društava i drugih pravnih osoba kojima su vlasnici, odnosno osnivači Republika ili jedna/više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave od 2015. godine obvezni su dati Izjavu o fiskalnoj odgovornosti (u daljnjem tekstu: **Izjava**). Tako su i oni ušli u krug obveznika koji početkom svake godine testiranjima po područjima iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti (u daljnjem tekstu: Upitnik) provode samoocjenu i samoprocjenu sustava financijskog upravljanja i kontrola te utvrđuju kako upravljaju sredstvima koja su im na raspolaganju. Obveza davanja Izjave je posljednjim **Zakonom o fiskalnoj odgovornosti**¹, koji je na snagu stupio 1. siječnja 2019., proširena i na ona trgovačka društva koja su u vlasništvu Republike Hrvatske i/ili jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te na druge pravne osobe kojima je osnivač Republika Hrvatska i/ili jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Ovi su obveznici do sada bili neopravdano oslobođeni obveze davanja Izjave, iako se suštinski ne razlikuju od dosadašnjih obveznika, a i u svom radu mogu raspolagati značajnim sredstvima iz javnih izvora. Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 3. listopada 2019. godine donijela **Uredbu o sastavljanju i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila**² (u daljnjem tekstu: **nova Uredba**) koja je stupila 12. listopada 2019., a koja uređuje sve pojedinosti vezane za postupak davanja i predaje Izjave.

2. Registar trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti

Kako bi obveznici znali jesu li dužni primjenjivati Zakon o fiskalnoj odgovornosti, na stranicama Ministarstva financija <https://mfin.gov.hr/proracun-86/izjava-o-fiskalnoj-odgovornosti/612> objavljen je Registar trgovačkih

društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti u kojemu su navedena trgovačka društva i druge pravne osobe koje su obveznici davanja Izjave. Registar se redovito ažurira, a Uredbom je uređen postupak upisa u Registar, kao i dostave podataka o izmjeni podataka koji su Registar bili ranije upisanih. **Podnositelj zahtjeva za upis ili ažuriranje podataka** je uvijek ministarstvo, drugo državno tijelo na razini razdjela organizacijske klasifikacije ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji imaju obvezu podnijeti zahtjev za upis u Registar trgovačkog društva ili pravne osobe iz svoje nadležnosti, isto kao i zahtjeva za ažuriranje podataka ranije unesenih u Registar. Zahtjevi za upis ili ažuriranje podataka podnose se na obrascima koji su propisani, odnosno koji su dani u prilogu Uredbe. Podnositelj zahtjeva treba popuniti i podnijeti zahtjev za upis, odnosno zahtjev za izmjenu podataka u Registar u roku od osam radnih dana od dana nastanka promjene podataka koji se upisuju u Registar. Podaci u Registru moraju biti u skladu s podacima iz matičnog registra.

Sukladno Uredbi odgovornost za točnost danih podataka je na ministarstvima, drugim državnim tijelima na razini razdjela organizacijske klasifikacije te na jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave koji su odgovorni za dostavu podataka.

Što se tiče utvrđivanja kruga obveznika primjene Zakona, napominje se kako i nadalje vrijedi pravilo da trgovačka društva ili druge pravne osobe kojima su suosnivači druga trgovačka društva nisu obveznici. Ako trgovačko društvo ili druga pravna osoba, kojima su isključivi vlasnici, odnosno osnivači Republika Hrvatska i/ili jedna/više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave nisu navedeni u Registru, ipak su obvezni dati Izjavu ako udovoljavaju naprijed navedenim uvjetima. To znači da je popis sadržan u Registru neiscrpan, odnosno da nenavedenje određenog društva ili agencije u Registru ne znači da isti nisu obveznici davanja Izjave, što izrijeком i trenutno stoji u napomeni u samom Registru.

* Ana Zorić, dipl. oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

¹ NN, br. 111/18

² NN, br. 95/19

3. Temelj za davanje Izjave o fiskalnoj odgovornosti

Temelji za davanje Izjave su popunjeni Upitnik o fiskalnoj odgovornosti (u daljnjem tekstu: **Upitnik**), nalaz Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije i raspoložive informacije. Ako se na temelju navedenoga utvrdi da su sredstva korištena zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav unutarnjih kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno u okviru proračunom, odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava, čelnik daje Izjavu bez uočenih slabosti i nepravilnosti (na obrascu 1.a). Od stupanja na snagu nove Uredbe veći se značaj daje nalazima i mišljenjima Državnog ureda za reviziju, ali i vanjske revizije i u postupku davanja Izjave. Naime, ako nalozi i preporuke koje je dao Državni ured za reviziju ili vanjska revizija iz ranijih godina još nisu provedeni ne može se dati Izjava na obrascu 1.a.

Dodatno, **Izjava na obrascu 1.a ne može se dati niti u slučaju da su svi nalozi i preporuke prevedeni, ali čelnik na temelju nekih drugih raspoloživih informacija** (koje je potrebno navesti u samoj Izjavi) nije u mogućnosti potvrditi da su sredstva korištena zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav unutarnjih kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno u okviru proračunom, odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava. To je primjerice situacija u kojoj nadležna tijela provode izvide i druge radnje zbog sumnje na pronevjeru ili slično.

Čelnik ne daje samo Izjavu, već uz Izjavu dostavlja i popunjeni Upitnik, Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti, Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine i Mišljenje unutarnje revizije o unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana.

Dokumentacija koja se predaje uz Izjavu nije se mijenjala, odnosno istovjetna je dokumentaciji koja se uz Izjavu predavala i prošle godine, odnosno prilikom predaje izjave za 2020. godinu u 2021. godini. Ono što je važno imati na umu, kako je nalozi i preporuke Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije iz ranijih godina, koji još nisu provedeni, mogu biti razlog davanja Izjave 1.b, Uredbom je i nadalje utvrđeno pravilo kako se Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti sastavlja isključivo na temelju pitanja iz Upitnika, odnosno za pitanja na koje je odgovoreno negativno i djelomično. Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti ne treba se sastavljati za slabosti i nepravilnosti koje su utvrđene Izjavom, a na temelju naloga i preporuka Državnog ureda za reviziju, odnosno vanjske revizije i raspoloživih informacija. Za naloge i preporuke Državnog ureda za reviziju zakonska je obveza subjekta revizije utvrditi plan provedbe naloga i preporuka propisan Zakonom o Državnom uredu za reviziju pa bi dodatno popunjavanje i Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti temeljem nove Uredbe bilo suvišno.

Preslika dokumentacije koja se prilaže uz Izjavu i svi drugi dokumenti koji su podloga za bilo za davanje Izjave bilo za odgovaranje na pojedina pitanja iz Upitnika čuvaju se u Predmetu o fiskalnoj odgovornosti za određenu godinu. Predmet se ne dostavlja uz Izjavu već se čuva kod obveznika. Sva dokumentacija čuva se sedam godina i taj je rok usklađen s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu³. Napominje se da su naj-

manje sedam godina od završetka godine u kojoj se Izjava daje, svu dokumentaciju temeljem koje se Izjava daje dužni su čuvati obveznici koji daju Izjavu, ali i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, ministarstva i Hrvatski sabor kojima se dostavljaju Izjave i prateći akti.

4. Upitnik o fiskalnoj odgovornosti

Upitnik je kao i do sada jedan od temelja za davanje Izjave, a temeljem njega se kontroliraju procesi, procedure i kontrole po različitim područjima, s ciljem potvrde da se sredstva koriste zakonito, namjenski i svrhovito te da sustav financijskog upravljanja i kontrola funkcionira učinkovito i djelotvorno. Kroz pitanja iz Upitnika, obveznici davanja Izjave provjeravaju do koje je mjere njihovo poslovanje usklađeno s minimumom koji se od njih traži temeljem važećeg zakonodavnog okvira i načelima koja su dužni primjenjivati u svom poslovanju, kao i postoje li kod njih slabosti, odnosno nepravilnosti za koje onda sam utvrđuju kako će ih ispraviti.

Upitnik o fiskalnoj odgovornosti za trgovačka društva i druge pravne osobe utvrđene u Registru trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti (u daljnjem tekstu: Upitnik 2.b), koji je dan u prilogu 2.b sadrži 43 pitanja iz područja planiranja, izvršavanja, javne nabave, računovodstva, izvještavanja i transparentnosti.

Prije dodatnih pojašnjenja, podsjeća se da je Vlada Republike Hrvatske na 33. sjednici održanoj 30. prosinca 2020. godine donijela Antikorupcijski program za trgovačka društva u većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje od 2021. do 2022. godine⁴. Navedeni je Antikorupcijski program donesen po uzoru na Antikorupcijski program za trgovačka društva u većinskom vlasništvu države 2019.–2020., a koji ima za cilj ojačati antikorupcijske standarde u predmetnim trgovačkim društvima na lokalnim i regionalnoj razini. Temeljem Antikorupcijskog programa izrađen je niz internih akcijskih planova u trgovačkim društvima u vlasništvu općina, gradova i županija. Iako Upitnik za sada još ne sadrži posebne obveze tj. pitanja koja se naslanjanju na obveze iz Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ipak se podsjeća i na ovu obvezu.

4.1. Područje planiranja

Područje planiranja u Upitniku 2.b sastoji se pet pitanja na koja je moguće odgovoriti DA, NE i nije primjenjivo N/P, dok nema mogućnosti davanja djelomičnog odgovora. Pitanjima se provjerava postojanje planskih dokumenata koji su trebali biti doneseni za godinu za koju se daje Izjava, odnosno za koju se popunjava Upitnik, a glase kako slijedi:

⁴ Dokument je objavljen na mrežnim stranicama Vlade Republike Hrvatske <https://vlada.gov.hr/Sjednice-33.sjednica> <https://vlada.gov.hr/UserDocImages/2016/Sjednice/2020/Prosinac/33%20sjednica%20VRH/33%20-%2014%20Program.pdf> i na mrežnim stranicama Ministarstva pravosuđa i uprave <https://mpu.gov.hr/Istaknute teme – Antikorupcija - Strateški dokumenti i prioriteta područja - Antikorupcijski program za trgovačka društva> <https://mpu.gov.hr/istaknute-teme/antikorupcija-21507/strateski-dokumenti-i-prioriteta-podrucja/antikorupcijski-program-za-trgovacka-drustva/21701>

³ NN, br. 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20

1. Donesen je srednjoročni plan poslovanja u skladu s Uputom za izradu i dostavu planova i izvještaja o poslovanju trgovačkih društava i pravnih osoba koji čine državnu imovinu – na ovo pitanje odgovaraju trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu, svi ostali daju odgovor N/P. Ovim pitanjem testira se je li donesen srednjoročni plan poslovanja za razdoblje 2021.-2023. koji je nadležno tijelo trebalo donijeti do 20. prosinca 2020. Ako su ispoštovani predmetni rokovi i ako je moguće priložiti ili presliku srednjoročnog plana izrađenog prema podlozi koja je dana uz Uputu za izradu i dostavu planova i izvještaja o poslovanju trgovačkih društava i pravnih osoba koji čine državnu imovinu iz rujna 2019. koja je izrađena u skladu s Odlukom Vlade Republike Hrvatske o praćenju planova i izvještaja o poslovanju trgovačkih društava i pravnih osoba koji čine državnu imovinu (NN, br. 71/18). I pitanje broj 2 sa svojim potpitanjima proizlazi iz navedenih dokumenata. Srednjoročni plan poslovanja uz opći dio koji se sastoji od planske bilance, plana računa dobiti i gubitka i planiranog novčanog tijeka, obavezno treba sadržavati i opisni dio koji treba uključivati opisne elemente, odnosno poslovne podatke koje nije moguće sistematizirati u formatu srednjoročnog financijskog plana poslovanja, a koji su ključni za razumijevanje konteksta dostavljenih planova.
2. Donesen je godišnji plan poslovanja u skladu s Uputom za izradu i dostavu planova i izvještaja o poslovanju trgovačkih društava i pravnih osoba koji čine državnu imovinu - na ovo pitanje odgovaraju trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu, svi ostali daju odgovor N/P. Pitanje se sastoji od dva potpitanja koja propituju sadržaj godišnjeg plana i glase:
 - 2.1. Godišnji plan poslovanja sadrži ključne stavke godišnjeg financijskog plana poslovanja:
 - plansku bilancu
 - plan računa dobiti i gubitka
 - plan novčanog toka.
 Godišnji plan poslovanja predstavlja prikaz i detaljan program operativnog i financijskog poslovanja u narednoj godini. Samo ako godišnji plan trgovačkog društva u većinskom državnom vlasništvu sadrži sva tri navedena elementa i ako je donesen do 20. prosinca moguće je dati potvrđan odgovor na ovo pitanje.
 - 2.2. Godišnjim planom poslovanja utvrđeni su ključni sektorski (industrijski) pokazatelji poslovanja (KPI) i prirodni pokazatelji

Uz plansku bilancu, plan računa dobiti i gubitka te plan novčanog toka, godišnji plan poslovanja mora sadržavati i prikaz planiranih ključnih sektorskih (industrijskih) pokazatelja poslovanja. Sadržaj sektorskih pokazatelja je prilagođen različitim industrijama u kojima posluju trgovačka društva. Navedeno uključuje fokus na specifične prirodne pokazatelje, koji nisu nužno izračunati iz postojećih podataka izvještaja o financijskom položaju (bilance), računa dobiti i gubitka te novčanog toka. Isto tako ovi bi pokazatelji trebali biti definirani i u srednjoročnom planu poslovanja, odnosno iz njega proizlaziti. Ako su u godišnjem planu utvrđeni ključni sektorski (industrijski) pokazatelji poslovanja (KPI) i prirodni pokazatelji to je podloga za davanje potvrđnog odgovora na ovo pitanje.
2. Donesen je godišnji program rada i financijski plan za njegovu provedbu – na pitanje odgovaraju pravne osobe koje posluju u skladu sa **Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija**⁵, svi ostali daju odgovor N/P. Pitanje se sastoji od dva potpitanja koja proizlaze iz obveza utvrđenih u Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija i u **Pravilniku o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija**⁶. Potpitanja glase:
 - 2.1. Godišnji program rada, između ostaloga, sadrži:
 - osnovne ciljeve za godinu na koju se odnosi
 - aktivnosti i projekte koji se provode radi ostvarenja postavljenih ciljeva
 - resurse potrebne za ostvarivanje planiranih ciljeva (ljudske i financijske)
 - 2.2. Financijski plan se sastoji od:
 - plana prihoda i rashoda
 - plana zaduživanja i otplata
 - obrazloženja financijskog plana.
 Potvrđan odgovor se može samo ako godišnji program rada i financijski plan imaju sve navedene elemente, u protivnom se daje odgovor NE.
3. Godišnji plan poslovanja, odnosno godišnji program rada i financijski plan za tekuću godinu donesen je do 31. prosinca prethodne godine – na ovo pitanje odgovaraju svi obveznici i njime se provjerava tj. provjerava se jesu li godišnji plan poslovanja, odnosno godišnji program rada i financijski plan za godinu koja slijedi iza godine za koju se daje Izjava doneseni do kraja te godine. Za razliku od prethodnih pitanja kojima se propituje sadržajni dio, ovim se pitanjem propituje pravodobnost donošenja najvažnijeg akta za poslovanje. Sukladno pravilu da se testiraju aktivnosti koje se provode u godini za koju se daje Izjava za davanje potvrđnog odgovora na ovo pitanje potrebno je utvrditi je li godišnji plan poslovanja za 2021. donesen do kraja 2020., isto kao i godišnji program rada te financijski plan.
4. Donesen je godišnji plan ulaganja u dugotrajnu imovinu (plan investicija), kao zaseban dokument ili sastavni dio godišnjeg plana poslovanja – na ovo pitanje odgovaraju trgovačka društva i pravne osobe koje posluju u skladu sa **Zakonom o računovodstvu**⁷, a koje imaju obvezu donošenja plana ulaganja u dugotrajnu imovinu.

4.2. Područje izvršavanja

U području izvršavanja je 10 pitanja s tim da pitanje 13. ima sedam potpitanja. Iako nije bilo izmjena u odnosu na 2021. godinu, skreće se pozornost na pitanja koja su u ovom području dodana još krajem 2019. godine.

8. Prije isplate sredstava neprofitnoj organizaciji sklopljen je ugovor u kojem su definirana prava i obveze neprofitne organizacije i isplatitelja – odgovaraju svi obveznici i podsjeća na obvezu da bi neprofitna organizacija trebala isplatitelja bez iznimke obavijestiti o zakonitom, namjen-skom i svrhovitom utrošku sredstava koja joj je on isplatio.

⁵ NN, br. 121/14

⁶ NN, br. 119/15

⁷ NN, br. 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20 i 47/20

10. Obveze prema dobavljačima su podmirivane u rokovima njihova dospijeca – odgovaraju svi obveznici.

11. Plaće i druga primanja predsjednika i članova uprave isplaćivale su se u skladu s Odlukom o utvrđivanju plaća i drugih primanja predsjednika i članova uprava trgovačkih društava- odgovaraju trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu.

12. Sredstva kapitalnih potpora korištena su za predviđene namjene sukladno ugovoru s davateljem potpore – odgovaraju svi obveznici.

14. Prije dugoročnog zaduživanja za investiciju dobivena je suglasnost većinskog vlasnika, odnosno osnivača - odgovaraju pravne osobe u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu JLP(R)S i ustanove čiji je osnivač JLP(R)S.

15. Ugovori o kreditu, ugovori o primljenom zajmu ili dana jamstva vrijednosti iznad iznosa od 7.500.000,00 kuna sklapani su, odnosno dani na osnovi odluke o suglasnosti Vlade Republike Hrvatske - odgovaraju pravne osobe u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu Republike Hrvatske.

4.3. Područje javne nabave

U području javne nabave Upitnika 2.b sadrži 10 pitanja. Najvažnija promjena u ovom području je promjena tj. striktnije određivanje uzorka. Naime, odgovori na pitanja u području javne nabave dokazuju se testiranjem na uzorku od 20% financijski najznačajnijih ugovora/objava/provedenih postupaka javne nabave, odnosno najviše 50. U tom smislu je uzorak prilično strogo određen te je potrebno postupati u skladu s tim.

4.4. Područje računovodstva

U području računovodstva Upitnik 12.b sadržava 12 pitanja. Pitanja koja su dodana krajem 2019. godine su pitanja:

34. S dužnicima usklađeni su podaci o potraživanjima na datum 31. listopada – odgovaraju svi obveznici. – napomene se kako se na ovo pitanje može dati potvrđan odgovor i ako je usklađivanje napravljeno i kasnije tj. 31. prosinca.

35. Izvještaj o obavljenom popisu sadrži popis potraživanja i obveza po pojedinom vjerovniku, odnosno dužniku – odgovaraju svi obveznici.

Pitanje 37. je dodatno pojašnjeno i glasi: 37. Ustrojene su evidencije (baze podataka, interni registri i dr.) dugotrajne imovine.

4.5. Područje računovodstva

U području izvještavanja su krajem 2019. godine dodana dva dodatna pitanja s tim da se pitanje 39. sastoji od četiri potpitanja koja se odnose na i na njih odgovaraju trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu. Ta pitanja glase:

39. Sastavljen je godišnji izvještaj o poslovanju u skladu s Uputom za izradu i dostavu planova i izvještaja o poslovanju trgovačkih društava i pravnih osoba koji čine državnu imovinu.

39.1. Godišnji izvještaj o poslovanju sadrži izvještaje (bilanca, RDIG, izvještaj o novčanom toku, podaci za Mini-

starstvo financija, prikaz ključnih sektorskih (industrijskih) pokazatelja poslovanja) koji uključuju i:

- usporedne planske veličine, odnosno plan poslovanja iz godišnjih financijskih planova poslovanja, u obliku indeksa
- usporedne ostvarene rezultate, odnosno ostvarenja za ekvivalentne veličine (isti period) iz Izvještaj o poslovanju (ostvarenju) za prethodna razdoblja, u obliku indeksa

39.2. Godišnji izvještaj o poslovanju sadrži analizu duga, koja se sastoji od:

- primljenih kredita
- danih garancija i jamstava
- obveznica
- ostalog duga

39.3. Godišnji izvještaj o poslovanju sadrži popis dodijeljene državne potpore u skladu sa Zakonom o državnim potporama.

39.4. Opisni dio godišnjeg izvještaja o poslovanju uključuje sažetak financijske analize poslovne godine s osvrtom na, između ostalog:

- neto dobit, EBITDA i bruto marža, apsolutno i u postotku
- opis značajnijih investicija i ulaganja
- opis promjena u ključnim pokazateljima poslovanja (likvidnost, zaduženost, aktivnost i profitabilnost)

40. Sastavljen je izvještaj o provedbi godišnjeg programa rada i financijskog plana. Na ovo pitanje odgovaraju svi osim trgovačkih društava u većinskom državnom vlasništvu koja odgovaraju sa N/P.

4.6. Područje transparentnosti

Područje transparentnosti sastoji se od tri pitanja od kojih pitanje 41. ima četiri potpitanja dok pitanje 43. ima tri potpitanja. Na pitanja je moguće odgovoriti DA, NE i nije primjenjivo N/P, dakle nema mogućnosti davanja djelomičnog odgovora. Pitanja glase kako slijedi:

41. Definirani su i objavljeni interni akti kojima se uredilo pitanje pravila za prevenciju od korupcije i osiguranja profesionalnog ponašanja, koja se odnose na osobe koje nisu dužnosnici prema Zakonu o sprečavanju sukoba interesa⁸ – na ovo pitanje odgovaraju trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu, a sastoji se od sljedećih potpitanja:

41.1. Objavljen je interni akt kojim je uređeno pitanje pravila u vezi s darovima i naknadama od poslovnih partnera i poslovnim partnerima

41.2. Objavljen je interni akt kojim je uređeno pitanje pravila u vezi s povjerljivošću i nepristranošću

41.3. Objavljen je interni akt kojim je uređeno pitanje pravila u vezi s mogućnošću obavljanja dodatnog posla (izvan radnog vremena)

41.4. Objavljen je interni akt kojim je uređeno pitanje pravila u vezi s razdvajanjem privatnih i poslovnih interesa i sl.

Obveza objave navedenih dokumenata proizlazi iz Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom

⁸ NN, br. 26/11, 12/12, 126/12, 48/13, 57/15 i 98/19

državnom vlasništvu 2019.-2020. kojeg je Vlada Republike Hrvatske usvojila odlukom na sjednici održanoj 10. svibnja 2019. Cilj donošenja Antikorupcijskog programa je jačanje antikoruptivnih mehanizama, integriteta, odgovornosti i transparentnosti u radu trgovačkih društava u većinskom vlasništvu države. S obzirom na to da trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu upravljaju značajnim financijskim sredstvima, zapošljavaju velik broj ljudi, a radi smanjenja percepcije javnosti o postojanju korupcije u istima, ovaj je akt dio normativnog okvira kojem je cilj jačanje transparentnosti, odgovornosti i integriteta u radu trgovačkih društava u većinskom vlasništvu države. Ciljevi, mjere i smjernice Antikorupcijskog programa djelomično su formulirani sukladno postavljenim ciljevima i mjerama, odnosno prepoznatim korupcijskim rizicima u Strategiji suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine, a u akcijskim planovima pojedinih trgovačkih društava koji su trebali biti doneseni određene su konkretne aktivnosti kojima će se nastojati postići postavljeni ciljevi. U smjernici 1.3.3. Antikorupcijskog programa utvrđeno je kako je potrebno definirati i objaviti u formi vodiča (ili smjernica) ili ugraditi u Pravilnike o unutarnjem redu, specifične vrijednosti i pravila za prevenciju korupcije i osiguranje profesionalnog ponašanja u vezi sa: darovima i naknadama od poslovnih partnera i poslovnim partnerima; upravljanjem sredstvima organizacije; povjerljivošću i nepristranošću; mogućnošću obavljanja dodatnog posla (izvan radnog vremena); razdvajanjem privatnih i poslovnih interesa i sl., a koja pravila bi se odnosila na osobe koje nisu dužnosnici prema Zakonu o sprječavanju sukoba interesa.

42. Uvedena je obveza potpisivanja izjave o povjerljivosti i nepristranosti za zaposlenike na radnim mjestima koja su, analizom i procjenom rizika, ocijenjena visokim stupnjem rizika na korupciju – na ovo pitanje odgovaraju trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu i proizlazi također iz Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu 2019.-2020. Smjernica 1.3.4. uvodi obvezu potpisivanja izjave o povjerljivosti i nepristranosti za zaposlenike zaposlene na radnim mjestima koja su, analizom i procjenom rizika, ocijenjena visokim stupnjem rizika na korupciju (npr. za sudionike postupaka javne nabave, izdavanja dokumenata kojima se ostvaruju određena prava, itd.). Izjava kojom zaposlenici pod materijalnom i kaznenom odgovornošću potvrđuju da su u prethodnoj godini svoje poslove obavljali u skladu s važećim pravnim propisima te da će u tekućoj godini postupati u skladu s njima, potpisuje se početkom svake godine, a najkasnije do 31. siječnja. Također je potrebno navesti tko je odgovoran za provjeru vjerodostojnosti izjave te postoje li okolnosti koje utječu na nepristranost i kakve su posljedice u odnosu na odluku koja je donesena u okolnosti u kojima nije osigurana nepristranost.

43. Na mrežnoj stranici objavljeni su podaci i informacije sukladno čl. 10. **Zakona o pravu na pristup informacijama**⁹. Na ovo pitanje odgovaraju svi obveznici, a sastoji se od tri potpitanja koja glase:

43.1. Na mrežnoj stranici na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku objavljeni su godišnji planovi, programi, strategije, upute, izvješća o radu, financijska izvješća i drugi odgovarajući dokumenti

43.2. Na mrežnoj stranici na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku objavljen je financijski plan ili drugi odgovarajući dokument kojim se utvrđuju prihodi i rashodi te podaci i izvješća o izvršenju financijskog plana ili drugog odgovarajućeg dokumenta

43.3. Na mrežnoj stranici na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku objavljene su informacije o dodijeljenim bespovratnim sredstvima, sponzorstvima, donacijama ili drugim pomoćima, uključujući popis korisnika i visinu iznosa.

Na ovo pitanje odgovaraju svi obveznici, a proizišlo je iz dobre prakse utvrđene temeljem Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu 2019.-2020. Naime, sukladno smjericama 1.4.1. i 2.2.4. Antikorupcijskog programa potrebno je proaktivno objavljivati informacije, kako je uređeno Zakonom o pravu na pristup informacijama i podređenim aktima. Slijedom toga u strojno čitljivom obliku trebaju biti objavljeni godišnji planovi, programi, strategije, upute, izvješća o radu, financijska izvješća i drugi odgovarajući dokumenti, financijski plan ili drugi odgovarajući dokument kojim se utvrđuju prihodi i rashodi te podaci i izvješća o izvršenju financijskog plana ili drugog odgovarajućeg dokumenta. Uz to potrebno je objaviti i informacije o dodijeljenim bespovratnim sredstvima, sponzorstvima, donacijama ili drugim pomoćima, uključujući popis korisnika i visinu iznosa.

5. Način i rokovi predaje Izjave o fiskalnoj odgovornosti

Rokovi predaje Izjava nisu se mijenjali u odnosu na prethodne godine pa će trgovačka društva i druge pravne osobe koje su obveznici davanja Izjave biti dužni svoje Izjave za 2021. godinu predati nadležnom ministarstvu ili nadležnoj općini, gradu odnosno županiji do 31. ožujka 2022. godine. Iako nema izmjena, napominje se kako se jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, koje imaju jednake udjele u vlasništvu trgovačkog društva koje su zajednički osnovale, a od kojih niti jedna nema najveći udio u vlasništvu, moraju međusobno dogovoriti kojoj od njih predsjednici uprava trgovačkih društava dostavljaju Izjavu i prateću dokumentaciju do 31. ožujka. Tu se napominje da ako su se o tome dogovorile u prošlosti i nije bilo izmjena nemaju nikakve dodatne obveze. U slučaju podjele vlasničkih odnosno osnivačkih prava između Republike Hrvatske i jedne i/ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, predsjednici uprave trgovačkih društava u vlasništvu Republike Hrvatske i jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno čelnici drugih pravnih osoba kojima je osnivač RH i/ili jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a koji su utvrđeni u Registru trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti, dostavljaju Izjavu i druge akte nad-

⁹ NN, broj 25/13 i 85/15

ležnom ministarstvu ili nadležnoj jedinici prema prethodno opisanom pravilu.

Kada se Izjava dostavlja nadležnom ministarstvu ili nadležnoj jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, uz nju se dostavljaju popunjeni Upitnik, Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti, Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine te Mišljenje unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana u prethodnoj godini.

U Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti se, za svako pitanje iz Upitnika na koje je odgovoreno negativno ili djelomično potvrdno, navode mjere koje će u narednom razdoblju biti provedene kako bi se uočena slabost i/ili nepravilnost otklonila. Kada se sastavlja Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti potrebno je postaviti provedive rokove, ali i težiti tome da se uočena slabost ili nepravilnost čim prije otkloni, kako bi se veći dio godine postupalo u skladu s postavljenim standardom te kako bi se posljedično na predmetno pitanje u narednom razdoblju mogao dati potvrdan odgovor. Radi praćenja je li Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti proveden, svake se godine uz Izjavu prilaže i Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine, kroz koje se prati provedba Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti koji je sadržavao aktivnosti i mjere koje su trebale biti provedene u godini za koju se daje Izjava. To konkretno znači da se prilikom davanja Izjave za 2021. godinu prilaže Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti koji će se provoditi tijekom 2022. godine. Uz to, prilaže se i Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima koje se referira na aktivnosti iz Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti koji se trebao provoditi tijekom 2021. godine, a koji se u 2021. godini predavao uz Izjavu za 2020. godinu.

6. Zaključno

Ovo je osma godina u kojoj trgovačka društva u stopostotnom vlasništvu Republike Hrvatske, i/ili jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te druge pravne osobe kojima je osnivač RH i/ili jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave predaju Izjavu o fiskalnoj odgovornosti. U samoj je Uredbi, vezano uz postojanje određenih procedura i internih akata utvrđeno da se potvrdan odgovor može dati samo ako su procedure, odnosno ako su interni akti usvojeni i ako se primjenjuju najkasnije s 30. lipnja za godinu za koju se podnosi Izjava. Ako to nije učinjeno, na predmetna se pitanja daje odgovor NE i za njih se sastavlja Plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti. Pritom je važno uzeti u obzir da aktivnosti iz Plana otklanjanja slabosti i nepravilnosti trebaju biti provedene, a i procedure i interni akti i formalno usvojeni do 30. lipnja 2022. godine kako bi se na predmetna pitanja mogao dati potvrdan odgovor prilikom davanja Izjave za 2022. godinu. Uz to, ako je procedura ili interni akt donesena u razdoblju od 1. srpnja 2021. pa do dana sastavljanja Izjave ta bi činjenica tako trebala biti zabilježena u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti u kojemu u tom slučaju neće biti potrebno navoditi nikakve aktivnosti već će biti utvrđeno da je nepravilnost u međuvremenu otklonjena i da će na navedeno pitanje uslijed toga biti moguće dati potvrdan odgovor.

Ministarstvo financija će, kao i svake godine, objaviti uputu za trgovačka društva i druge pravne osobe koji su obveznici davanja Izjave. Sve upute, kao i Upitnik za trgovačka društva i pravne osobe te drugi propisani obrasci su dostupni na mrežnoj stranici Ministarstva financija (<https://mfin.gov.hr/proracun-86/izjava-o-fiskalnoj-odgovornosti/612>).

Važno je imati na umu kako obveza davanja Izjave postoji i da je prilikom davanja Izjave važno biti objektivan. U svezi s time, u Zakonu o fiskalnoj odgovornosti propisane su novčane kazne u iznosu od 5.000,00 kuna do 25.000,00 kuna. Pokretanje prekršajnog postupka predviđeno je za slučajeve kada čelnik ne sastavi i ne dostavi Izjavu. Uz to, predviđeno je pokretanje prekršajnog postupka za situaciju u kojoj, prilikom provjere sadržaja Izjave, Ministarstvo financija, nadležna ministarstva i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave utvrde kako je dokumentacija temeljem koje se daje Izjava nevjerodostojna. Drugim riječima, ako prilikom provjere sadržaja dostavljenih Izjava, nadležno ministarstvo ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave utvrdi da je obveznik lagao prilikom davanja Izjave, odnosno prilikom odgovaranja na pitanja iz Upitnika, to je temelj za pokretanje prekršajnoga postupka protiv čelnika, jer se smatra da je u takvom slučaju dana Izjava nevjerodostojna. Iako Izjavu potpisuju čelnici obveznika, oni nažalost najčešće nisu u potpunosti upućeni niti u svrhu, a niti u sam sadržaj Izjave. Slijedom toga, kroz odredbe Uredbe predviđeno je održavanje izobrazbe za čelnike. Cilj takvih izobrazbi, koje će organizirati Ministarstvo financija, je uputiti ministre, čelnike drugih državnih tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije, općinske načelnike, gradonačelnike i župane o najvažnijim pitanjima vezanim za proračunske procese, ali i o njihovim obvezama, kao i o procedurama, rokovima i drugim obvezama koje proizlaze iz Zakona o fiskalnoj odgovornosti, Zakona o proračunu i drugih važećih propisa kojima su uređeni proračunski procesi te rad institucija kojima su na čelu. Dakle, Uredbom je predviđeno da, čelnici na središnjoj razini za vrijeme trajanja mandata tijekom kojeg obnašaju dužnost, odslušaju jednodnevnu izobrazbu iz područja fiskalne odgovornosti koju će organizirati Ministarstvo financija.

Uz to, Uredba obvezuje i ministarstva, druga državna tijela na razini razdjela organizacijske klasifikacije, općine, gradove i županije da istovrsnu izobrazbu organiziraju za čelnike obveznika sastavljanja i predaje Izjave nižih razina koji su u njihovoj nadležnosti. Kako bi ministarstva, druga državna tijela, općine, gradovi i županije znali što mora obuhvaćati izobrazba za čelnike institucija iz njihove nadležnosti (dakle i čelnike trgovačkih društava i drugih pravnih osoba koje su obveznici davanja Izjave), Uredbom je predviđeno da ministar financija utvrdi programe izobrazbe (kao i sadržaj potvrde o pohađanju izobrazbe). S obzirom na neočekivane okolnosti s nizom aktivnosti se kasni, pa još uvijek nisu doneseni programi izobrazbe čelnika u području fiskalne odgovornosti, vjerujemo da ćemo vrlo skoro imati uvid u programe koji će se provoditi. Isto tako, Ministarstvo financija će svakako svim zainteresiranima staviti na raspolaganje sve materijale i prezentacije koje će koristiti u provođenju izobrazbe ministara, čelnika drugih državnih tijela, općinskih načelnika, gradonačelnika i župana.

Financiranje vatrogastva

Nevenka Brkić*

Ustroj i funkcioniranje sustava vatrogastva u Republici Hrvatskoj uređen je nizom propisa koji uređuju nadležnosti pojedinih hijerarhijskih razina i organizacijskih jedinica. Pritom, vrlo važan aspekt je i financiranje ovoga složenoga i važnoga sustava. U članku autorica rekapitulira osnove sustava vatrogastva te posebice predstavlja aktualne izvore i načine njegova financiranja.

1. Uvod

Zakon o vatrogastvu¹, koji je na snazi od 1. siječnja 2020. godine, donesen je u svrhu otklanjanja poteškoća koje su proizlazile iz primjene prethodnog Zakona o vatrogastvu² koji je bio na snazi do donošenja novoga Zakona. Novim Zakonom o vatrogastvu uređuje se sustav vatrogastva u Republici Hrvatskoj, osobito uvjeti i način ustrojavanja vatrogasnih tijela i organizacija na nacionalnoj, područnoj i lokalnoj razini, njihove obveze u području vatrogastva, osnivanje, način upravljanja i djelovanja vatrogasnih postrojbi, radnopravni status profesionalnih vatrogasaca i pravni status dobrovoljnih vatrogasaca, vatrogasne intervencije, prava i obveze kod vođenja vatrogasnih intervencija te zaštita na radu pri vatrogasnim intervencijama, školovanje, osposobljavanje i usavršavanje u sustavu vatrogastva, financiranje vatrogastva na svim razinama te nadzor nad provedbom ovoga Zakona. U isto vrijeme kada je na snagu stupio novi Zakon o vatrogastvu (dalje u tekstu: Zakon) Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave³, od 1. siječnja 2020. godine, ustrojen novi središnji državni ured nadležan za vatrogastvo pod nazivom Hrvatska vatrogasna zajednica. Hrvatska vatrogasna zajednica, kao središnji državni ured za vatrogastvo, uspostavila je nadležnost nad vatrogasnim organizacijama u operativnom i provedbenom smislu. Do 1. siječnja 2020. godine nadležnosti vezano na vatrogastvo bile su podijeljene između Državne uprave za zaštitu i spašavanje i Hrvatske vatrogasne zajednice, a zbog dvojne nadležnosti bilo je otežano donošenje podzakonskih propisa te rad vatrogasnih postrojbi i dobrovoljnih vatrogasnih društava.

2. Vatrogasni planovi i vatrogasna mreža

Odredbama Zakona propisana je obveza donošenja vatrogasnih planova. Vatrogasni plan je strateški dokument koji se, sukladno smjernicama Hrvatske vatrogasne zajednice, donosi na državnoj i lokalnoj razini. Odredbama čl. 50. Zakona propisano je da se vatrogasnim planom razrađuju

principi djelovanja vatrogasnih organizacija i vatrogasnih postrojbi u provedbi vatrogasne djelatnosti, upravljanje vatrogasnim sustavom u slučaju izvanrednih događaja, nesreća i katastrofa, definiraju se odnosi, suradnja i usklađuje planiranje i provođenje vatrogasnih mjera od lokalne do državne razine. Sadržaj i metodologiju izrade vatrogasnih planova pravilnikom propisuje glavni vatrogasni zapovjednik. Važno je istaknuti da **vatrogasni plan obvezno sadrži vatrogasnu mrežu**.

Vatrogasnu mrežu izrađuje i predlaže glavni vatrogasni zapovjednik, a donosi Vlada Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Vlada). **Vatrogasna mreža obuhvaća vatrogasne postrojbe s područja Republike Hrvatske potrebne za obavljanje vatrogasne djelatnosti**. Namjera je da se na temelju vatrogasne mreže osiguravaju sredstva iz državnog proračuna za redovno djelovanje profesionalnih vatrogasnih postrojbi te sredstva za financiranje troškova vatrogastva u onim jedinicama lokalne samouprave koje nemaju osnovane profesionalne vatrogasne postrojbe. Odredbama čl. 116. Zakona propisano je da se sredstva za financiranje vatrogasne mreže osiguravaju iz:

- namjenske stope poreza na dohodak sukladno važećim propisima i
- sredstava državnog proračuna.

Čl. 116. st. 4. Zakona propisano je da će **Vlada uredbom urediti način i kriterije za financiranje i utvrđivanje vatrogasne mreže**. Odredbama čl. 120. propisano je da će Vlada navedenu uredbu donijeti u roku od godine dana od stupanja na snagu Zakona te da se **do donošenja uredbe ne mogu osnivati javne vatrogasne postrojbe (propisano odredbama čl. 130. Zakona)**. Do stupanja na snagu Vladine uredbe iz čl. 116. st. 4. Zakona, primjenjivat će se čl. 123. Zakona, a to znači da će se financiranje rashoda za zaposlene te materijalnih i financijskih rashoda javnih vatrogasnih postrojbi općina, gradova i Grada Zagreba financirati temeljem odluke o minimalnim financijskim standardima, kriterijima i mjerilima za financiranje tih rashoda koju Vlada donosi, na godišnjoj razini, sukladno pozitivnim propisima.

3. Decentralizirano financiranje vatrogastva

3.1 Javne vatrogasne postrojbe

Decentralizirana funkcija vatrogastva, odnosno financiranje javnih vatrogasnih postrojbi, jedna je od šest funkcija

* Nevenka Brkić, dipl.oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb.

¹ Zakon o vatrogastvu (NN, br. 125/19).

² Zakon o vatrogastvu (NN, br. 106/99, 117/01, 36/02, 96/03, 139/04 – pročišćeni tekst, 174/04, 38/09 i 80/10).

³ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (NN, br. 116/18).

koja je decentralizirana (kada govorimo o fiskalnoj decentralizaciji), odnosno koja je prenesena s društvene razine na nižu lokalnu razinu. Financiranje decentraliziranih funkcija provodi se na temelju posebnih zakona i odluka o minimalnim financijskim standardima koje donosi Vlada. Odluku o minimalnim financijskim standardima, u svezi s financiranjem javnih vatrogasnih postrojbi donosi Vlada, za svaku proračunsku godinu na prijedlog tijela državne uprave nadležnog za vatrogastvo, odnosno Hrvatske vatrogasne zajednice,

Odredbama čl. 123. Zakona propisano je da se sredstva za financiranje vatrogasne djelatnosti i aktivnosti javnih vatrogasnih postrojbi općina, gradova i Grada Zagreba osiguravaju u proračunima jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i Grada Zagreba, a u državnim proračunu se osiguravaju nedostajuća sredstva u proračunima jedinica lokalne samouprave i Grada Zagreba za financiranje decentraliziranih funkcija javnih vatrogasnih postrojbi i to do iznosa bilančnih prava utvrđenih odlukom Vlade o minimalnim financijskim standardima, kriterijima i mjerilima za financiranje rashoda za zaposlene te materijalnih i financijskih rashoda javnih vatrogasnih postrojbi u jedinicama lokalne samouprave i u Gradu Zagrebu. Vlada, na prijedlog Hrvatske vatrogasne zajednice i sukladno pozitivnim propisima, donosi odluku o minimalnim financijskim standardima, kriterijima i mjerilima za decentralizirano financiranje navedenih rashoda za svaku proračunsku godinu.⁴

Osnivanje javne vatrogasne postrojbe propisano je čl. 31. Zakona. Javnu vatrogasnu postrojbom, sukladno vatrogasnom planu grada, područja odnosno općine osniva jedinica lokalne samouprave na temelju odluke predstavničkog tijela, sukladno odredbama zakona koji uređuje osnivanje i djelovanje ustanova, kao neprofitnu pravnu osobu. **Javna vatrogasna postrojba proračunski je korisnik svoga osnivača.** Dvije i više jedinica lokalne samouprave mogu osnovati javnu vatrogasnu postrojbom kao tijelo za vatrogastvo na području jedinica lokalne samouprave koje su osnivači, ako zadovoljava propisane uvjete za obavljanje vatrogasne intervencije što se utvrđuje vatrogasnim planom županije, grada, područja odnosno općine te zajedničkom procjenom ugroženosti od požara. Javnu vatrogasnu postrojbom može osnovati i više jedinica lokalne samouprave odlukom o osnivanju predstavničkih tijela, a sporazumom na temelju odluka utvrđuju se međusobna prava i obveze sukladno odredbama zakona koji uređuje osnivanje i djelovanje ustanova i odredbama ovoga Zakona te istodobno mogu osnovati i područnu vatrogasnu zajednicu. Na prijedlog predstavničkoga tijela jedinice lokalne samouprave za osnivanje javne vatrogasne postrojbe suglasnost daje glavni vatrogasni zapovjednik ako je osnivač osigurao financijska sredstva, vatrogasnu tehniku s prostorom za smještaj i za rad te predviđen broj

profesionalnih vatrogasaca prema vatrogasnom planu županije te izrađenoj procjeni ugroženosti. Nakon ispunjenja navedenih uvjeta osnivač, odnosno osnivači imenuju privremenog zapovjednika javne vatrogasne postrojbe koji je ovlašten pod nadzorom osnivača obaviti pripreme za početak rada javne vatrogasne postrojbe, a osobito osigurati dozvole potrebne za početak rada.

Odredbama čl. 32. Zakona propisano je da **javnim vatrogasnom postrojbom upravlja vatrogasno vijeće**, a čiji članovi se biraju na mandat od pet godina. Vatrogasno vijeće obavlja poslove utvrđene Zakonom, aktom o osnivanju i statutom. Unutarnje ustrojstvo javne vatrogasne postrojbe uređuje se statutom i aktom o osnivanju javne vatrogasne postrojbe, a sukladno ovom Zakonu te podzakonskim aktima. Vatrogasno vijeće javnih vatrogasnih postrojbi koje imaju sjedište u županijskim sjedištima, odnosno najveća postrojba u jedinici područne (regionalne) samouprave broji pet članova, a čine ga predstavnik Hrvatske vatrogasne zajednice, predstavnik vatrogasne zajednice županije, predstavnik vatrogasne zajednice grada, područja odnosno općine, predstavnik radnika i predstavnik osnivača, svi s jednakim pravom glasa. Vatrogasno vijeće Javne vatrogasne postrojbe Grada Zagreba broji pet članova, a čine ga predstavnik Hrvatske vatrogasne zajednice, dva predstavnika Vatrogasne zajednice Grada Zagreba, predstavnik osnivača i predstavnik radnika, svi s jednakim pravom glasa. Sastav vatrogasnih vijeća ostalih javnih vatrogasnih postrojbi broji tri člana, predstavnika vatrogasne zajednice županije, predstavnika radnika i predstavnika osnivača, svi s jednakim pravom glasa. Način rada i odlučivanja vatrogasnog vijeća utvrđuje se statutom. **Javnu vatrogasnu postrojbom predstavlja i zastupa zapovjednik javne vatrogasne postrojbe** te poduzima sve pravne radnje u ime i za račun vatrogasne postrojbe. Zapovjednik javne vatrogasne postrojbe zastupa javnu vatrogasnu postrojbom u svim postupcima pred sudovima, upravnim i drugim državnim tijelima te pravnim osobama s javnim ovlastima, organizira i vodi rad i poslovanje vatrogasne postrojbe. Zapovjednik je odgovoran za zakonitost, operativnost i stručnost rada javne vatrogasne postrojbe (čl. 33. Zakona).

Sukladno odredbama čl. 34. Zakona, zapovjednika javne vatrogasne postrojbe, uz prethodnu suglasnost županijskog vatrogasnog zapovjednika, imenuje i razrješava općinski načelnik odnosno gradonačelnik odnosno odlukom o osnivanju zajedničke javne vatrogasne postrojbe utvrđeni čelnik jedinice lokalne samouprave na mandat od pet godina, na temelju javnog natječaja. Zapovjednika javne vatrogasne postrojbe Grada Zagreba uz prethodnu suglasnost glavnog vatrogasnog zapovjednika imenuje i razrješava gradonačelnik Grada Zagreba na mandat od pet godina na temelju javnog natječaja. Zamjenika i pomoćnike zapovjednika javne vatrogasne postrojbe imenuje i razrješava zapovjednik.

Decentralizirano financiranje rashoda JVP u 2022. godini

Minimalni financijski standardi za decentralizirano financiranje rashoda javnih vatrogasnih postrojbi utvrđuju se

⁴ Decentralizirano financiranje rashoda za zaposlene te materijalnih i financijskih rashoda javnih vatrogasnih postrojbi provodit će se do donošenja uredbe o načinu i kriterijima za financiranje i utvrđivanje vatrogasne mreže koja je propisana čl. 116. st. 4. Zakona.

odlukom o minimalnim financijskim standardima za obavljanje djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi za svaku proračunsku godinu. *Odluka o minimalnim financijskim standardima, kriterijima i mjerilima za financiranje rashoda javnih vatrogasnih postrojbi u 2022. godini* objavljena je u Narodnim novinama, br. 147/21. Minimalni financijski standardi za 2022. godinu iznose 341.484.990,00 kuna, a koriste se za:

- rashode za zaposlene u javnim vatrogasnim postrojbama,
- materijalne rashode i
- financijske rashode.

Struktura sredstava koja su planirana navedenom Odlukom je sljedeća:

- najviše 90% sredstava koristi se za **rashode za zaposlene** (plaće, ostali rashodi za zaposlene i doprinosi na plaće), a
- minimalno 10% sredstava koristi se za **materijalne i financijske rashode** [naknade troškova zaposlenima, rashodi za materijal i energiju, rashodi za usluge (usluge telefona, pošte i prijevoza, tekućeg i investicijskog održavanja, promidžbe i informiranja, komunalne usluge, zakupnine i najmnine, obvezni i preventivni zdravstveni pregledi i računalne usluge), ostali nespomenuti rashodi (premije osiguranja) i ostali financijski rashodi (bankarske usluge i usluge platnog prometa, zatezne kamate)].

Nositelji decentralizirane funkcije vatrogastva i zaposlenici javnih vatrogasnih postrojbi često se pozivaju na odredbe članka 44. i članka 108. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike potražujući isplatu regresa iz državnog proračuna za godišnji odmor zaposlenika u javnim vatrogasnim postrojbama, smatrajući da su sredstva za isplatu regresa za godišnji odmor zaposlenika u javnim vatrogasnim postrojbama planirana/osigurana u državnom proračunu⁵. Odlukom o minimalnim financijskim standardima za obavljanje djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi propisano je da su osnivači i suosnivači javnih vatrogasnih postrojbi dužni 90% sredstava utrošiti za plaće, *ostale rashode za zaposlene* i doprinose na plaće, a Pravilnikom o

proračunskom računovodstvu i Računskom planu⁶ propisano je da *ostale rashode za zaposlene* (podskupina računa 312) čine sljedeći rashodi: 31211 Bonus za uspješan rad, 31212 Nagrade, 31213 Darovi, 31214 Otpremnine, 31215 Naknade za bolest, invalidnost i smrtni slučaj, 31216 Regres za godišnji odmor te 31219 Ostali navedeni rashodi za zaposlene.

Vladinom odlukom o minimalnim financijskim standardima, kriterijima i mjerilima za financiranje rashoda javnih vatrogasnih postrojbi se, na godišnjoj razini, **utvrđuje ukupan iznos sredstava koji su osnivači i suosnivači javnih vatrogasnih postrojbi dužni utrošiti za plaće zaposlenih u javnoj vatrogasnoj postrojbi, ostale rashode za zaposlene i doprinose na plaće**. Prema odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu⁷ **ostale rashode za zaposlene (podskupina računa 312)** čine sljedeći rashodi: bonus za uspješan rad, nagrade, darovi, otpremnine, naknade za bolest, invalidnost i smrtni slučaj, **regres za godišnji odmor** te ostali navedeni rashodi za zaposlene. Na temelju godišnje odluke o minimalnim financijskim standardima kojom Vlada utvrđuje ukupan iznos sredstva za financiranje rashoda javne vatrogasne postrojbe, **javne vatrogasne postrojbe su dužne u svojim financijskim planovima, za svaku proračunsku godinu, a njihovi osnivači i suosnivači (gradovi i općine) u svojim proračunima, planirati sredstva** sukladno odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o proračunskim klasifikacijama⁸, a knjigovodstveno evidentirati sukladno odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

Osnivači i suosnivači javnih vatrogasnih postrojbi dužni su uskladiti dinamiku financiranja decentraliziranih rashoda s dinamikom ostvarivanja prihoda iz dodatnog udjela u porezu na dohodak i sredstava s pozicije pomoći izravnjenja. Sukladno odredbama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave⁹, osnivači i suosnivači javnih vatrogasnih postrojbi prihode za financiranje decentralizirane funkcije vatrogastva ostvaruju iz dodatnog udjela u porezu na dohodak po stopi od 1,0% i pomoći izravnjenja. Ako osnivači i suosnivači javnih vatrogasnih postrojbi iz dodatnog udjela u porezu na dohodak ne ostvare sredstva potrebna za financiranje rashoda za obavljanje svoje djelatnosti, razliku do ukupnoga minimalnog financijskog standarda ostvaruju iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu s pozicije izravnjenja za decentralizirane funkcije koja je planirana na razdjelu 039 Hrvatska vatrogasna zajednica, A863023 *Dodatna sredstva izravnjenja za decentraliziranu funkciju vatrogastva*, u iznosu od 283.481.379,00 kuna. Ostvarivanje prihoda za izvršavanje decentralizirane funkcije vatrogastva prati Hrvatska vatrogasna zajednica na temelju

⁵ Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN, br. 112/17, 12/18, 2/19, 119/19 i 66/20).

Člankom 44. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike propisano je:

„(1) Ugovorne strane sporazumne su da će Vlada službeniku i namješteniku isplatiti regres za korištenje godišnjeg odmora, najkasnije do dana početka korištenja godišnjeg odmora.

(2) O visini regresa će ugovorne strane za svaku sljedeću kalendarsku godinu pregovarati prije donošenja smjernica ekonomske i fiskalne politike za naredno razdoblje i ugovoriti dodatkom ovom Ugovoru.

(3) Ako se dodatak iz stavka 2. ovoga članka ne potpiše do donošenja smjernica ekonomske i fiskalne politike za naredno razdoblje, regres iznosi najmanje onoliko koliko je bila zadnja isplata regresa u visini koja proizlazi temeljem ugovora između Vlade i sindikata.“

Člankom 108. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike propisano je:

„Vlada Republike Hrvatske obvezuje se da će se odredbe ovoga Ugovora, u pogledu plaća i materijalnih prava, primjenjivati i na profesionalne vatrogasce dok se sredstva za te namjene osiguravaju u državnom proračunu.“

⁶ Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (NN, br. 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20)

⁷ Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (NN, br. 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20).

⁸ Pravilnik o proračunskim klasifikacijama (NN, br. 26/10, 120/13 i 1/20).

⁹ Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN, br. 127/17 i 138/20).

mjesečnih izvještaja o ostvarenim prihodima iz dodatnog udjela u porezu na dohodak koje im dostavlja Ministarstvo financija, a kontrolu izvršavanja rashoda obavlja Hrvatska vatrogasna zajednica.

Broj javnih vatrogasnih postrojbi te broj osnivača i suosnivača javnih vatrogasnih postrojbi u 2022. godini

Temeljem odredaba Zakona o vatrogastvu, koji je bio na snazi do 31. prosinca 2019.¹⁰, i sukladno svojim planovima zaštite od požara, koje donose temeljem Zakona o zaštiti od požara¹¹, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave svojom odlukom osnivalo je javnu vatrogasnu postrojbu kao javnu ustanovu jedinice lokalne samouprave. Odlukom o osnivanju javne vatrogasne postrojbe predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave utvrđivalo je poslove i broj profesionalnih, odnosno dobrovoljnih vatrogasaca javne vatrogasne postrojbe, sukladno planovima zaštite od požara i navedenim Zakonom o vatrogastvu propisanim mjerilima. Iz tablice 1 vidljivo je da u 2022. godini ima 75 osnivača javnih vatrogasnih postrojbi, a ako se tom broju pribroji 102 suosnivača, tada ima 177 jedinica lokalne samouprave koje su osnivači ili suosnivači javne vatrogasne postrojbe u 2022. godini.

Tablica 1: Broj osnivača i suosnivača javnih vatrogasnih postrojbi u 2022. godini

Osnivači i suosnivači	Javne vatrogasne postrojbe		
	Broj osnivača	Broj suosnivača	Ukupno
OPĆINE	7	90	97
GRADOVI	67	12	79
GRAD ZAGREB	1	-	1
Ukupno	75	102	177

Izvor: Odluka o minimalnim financijskim standardima, kriterijima i mjerilima za financiranje rashoda javnih vatrogasnih postrojbi u 2022. godini (NN, br. 147/21).

U slučaju kada više jedinica lokalne samouprave osnuje javnu vatrogasnu postrojbu, prihodi koje osnivači i suosnivači ostvaruju temeljem dodatnog udjela u porezu na dohodak uplaćuju se na račun proračuna jedinice lokalne samouprave s najvećim osnivačkim udjelom i to najkasnije do 15. u mjesecu. U slučajevima kada sredstva ostvarena iz udjela u porezu na dohodak nisu dostatna, sredstva pomoći izravnjanja doznaju se također jedinici lokalne samouprave s najvećim osnivačkim udjelom i to do iznosa ukupnih bilančnih prava. Osnivači i suosnivači javnih vatrogasnih postrojbi dužni su sredstva utvrđena u Odluci o minimalnim financijskim standardima, kriterijima i mjerilima za financiranje rashoda javnih vatrogasnih postrojbi u 2022. godini koristiti za namjenu utvrđenu u navedenoj Odluci.

4. Financiranje vatrogastva iz sredstava proračuna

Odredbama čl. 110. Zakona propisano je sljedeće:

„(1) Sredstva za financiranje vatrogasne djelatnosti i aktivnosti dobrovoljnih vatrogasnih društava i vatrogasnih zajednica te za opremanje njezinih članica, osim članica iz stavka 7. ovoga članka¹², osiguravaju se u proračunu općine, grada i Grada Zagreba čije područje pokrivaaju.

(2) Sredstva za financiranje vatrogasne djelatnosti i aktivnosti vatrogasnih zajednica županija i Grada Zagreba osiguravaju se u proračunima županija odnosno Grada Zagreba.

Odredbama čl. 111. st. 1. Zakona propisano je sljedeće:

„Sredstva za financiranje vatrogasne djelatnosti i aktivnosti sukladno odredbama članka 110. stavaka 1. i 2. Zakona osiguravaju gradovi, općine, županije i Grad Zagreb iz vlastitih proračuna.“

Ono što može izazvati dvojbe kod izračuna visine izdvajanja sredstava za financiranje vatrogasne djelatnosti i aktivnosti dobrovoljnih vatrogasnih društava i vatrogasnih zajednica te za opremanje njezinih članica iz vlastitih proračuna jest:

1. utvrđivanje visine postotka¹³ koji se primjenjuje na osnovicu i
2. utvrđivanje osnovice za izračun sredstava iz vlastitog proračuna¹⁴.

4.1. Utvrđivanje visine postotka koji se primjenjuje na osnovicu

Utvrđivanje visine postotka, koji se primjenjuje na osnovicu za izračun sredstava koje gradovi, općine ili županije moraju izdvojiti iz prihoda proračuna za poslove vatrogastva, utvrđuju se prema sljedećim mjerilima, a najmanje:

1. grad, općina ili županija s proračunom do 5.000.000,00 kuna izdvaja 5% sredstava iz prihoda proračuna (osnovice), a svakim povećanjem proračuna za 1.000.000,00 kuna izdvajanje se smanjuje za 0,1% do 25.000.000,00 kuna ukupne vrijednosti prihoda proračuna,
2. grad, općina ili županija s proračunom od 25.000.000,00 kuna izdvaja 3% iz prihoda proračuna (osnovice), a svakim povećanjem proračuna za 2.000.000,00 kuna izdvajanje se smanjuje za 0,1% do 45.000.000,000 kuna ukupne vrijednosti prihoda proračuna,
3. grad, općina ili županija s proračunom od 45.000.000,00 kuna izdvaja 2% sredstava iz prihoda proračuna (osnovice), a svakim povećanjem proračuna za 10.000.000,00 kuna izdvajanje se smanjuje za 0,1%, s tim da smanjenje ne može biti manje od 1% ukupnih proračunskih sredstava, grada, općine ili županije, a Grad Zagreb izdvaja 0,35% iz proračuna Grada Zagreba.

¹² St. 7. čl. 110. Zakona propisano je sljedeće: „Sredstva za financiranje redovite djelatnosti profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih postrojbi u gospodarstvu osigurava osnivač, sukladno planu zaštite od požara i svojim općim aktima.“

¹³ Propisano čl. 111. st. 3. Zakona o vatrogastvu.

¹⁴ Propisano čl. 111. st. 2. Zakona o vatrogastvu.

¹⁰ Zakon o vatrogastvu (NN, br. 106/99, 117/01, 36/02 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 96/03, 174/04, 38/09 i 80/10).

¹¹ Zakon o zaštiti od požara (NN, br. 92/10).

4.2. Utvrđivanje osnovice za izračun sredstava iz vlastitog proračuna

Nakon utvrđenog postotka, koji se primjenjuje za izračun sredstava za navedenu namjenu, određuje se iznos „**osnovice za izračun sredstava iz vlastitog proračuna**“, odnosno **osnovica na koju se primjenjuje utvrđeni postotak**, uz poštivanje ostalih uvjeta propisanih Zakonom. Zakonom je propisano da **osnovicu za izračun sredstava iz vlastitog proračuna** čine nenamjenski prihodi proračuna **grada, općine, županije, odnosno Grada Zagreba ostvareni u godini koja prethodi godini izrade proračuna**, a koju će naputkom utvrditi glavni vatrogasni zapovjednik uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za poslove financija. Kod utvrđivanja osnovice (nenamjenskih prihoda) za izračun sredstava iz vlastitog proračuna, **važno je da se u nju uključe samo oni izvori, odnosno prihodi čija namjena nije već propisana nekim drugim zakonskim propisima, a to su sljedeće podskupine računa:**

- 611 Porez i prirez na dohodak umanjeni za dodatni udio u porezu na dohodak za decentralizirane funkcije,
- 613 Porezi na imovinu,
- 614 Porezi na robu i usluge,
- 616 Ostali prihodi od poreza,
- 641 Prihodi od financijske imovine umanjeni za 6415 Prihode od pozitivnih tečajnih razlika i razlika zbog primjene valutne klauzule,
- 643 Prihodi od kamata na dane zajmove,
- 681 Kazne i upravne mjere i
- 683 Ostali prihodi.

Osim dvojbe oko utvrđivanja „*visine postotka koji se primjenjuje na osnovicu*“ i utvrđivanja „*osnovice za izračun sredstava iz vlastitog proračuna*“, ono što gradove, općine, odnosno županije kod primjene Zakona može dovesti također u dvojbu je pojam „*ukupne vrijednosti proračuna*“. Ministarstvo financija je nekoliko puta davalo tumačenja za prethodni Zakon, koja vrijede i za novi Zakon, a to je da se postotak, koji gradovi, općine, županije, odnosno Grad Zagreb primjenjuju za izračun sredstava za financiranje vatrogasne djelatnosti i aktivnosti dobrovoljnih vatrogasnih društava i vatrogasnih zajednica te za opremanje njezinih članica, određuje temeljem ukupne vrijednosti proračuna. Zakonom je propisano da se postotak za izračun sredstava za financiranje vatrogasne djelatnosti i aktivnosti dobrovoljnih vatrogasnih društava i vatrogasnih zajednica te za opremanje njezinih članica **primjenjuje na prihode proračuna koji su ostvareni u godini koja prethodi godini izrade proračuna**. Kod utvrđivanja koji će se postotak primijeniti za izračun sredstava za financiranje vatrogastva koja gradovi, općine i županije moraju izdvojiti iz prihoda proračuna, ne isključuju se izvori financiranja koje su jedinice ostvarile iz sredstava pomoći drugih razina, donacija i drugih namjenskih izvora, za razliku od utvrđivanja osnovice na koju se taj postotak primjenjuje.

www.tim4pin.hr

Primjer izračuna sredstava koje Grad X mora izdvojiti iz prihoda vlastitog proračuna koji su ostvareni u godini koja prethodi godini izrade proračuna

1) Utvrđivanje visine postotka koji se primjenjuje na osnovicu

Pod pretpostavkom da ukupna vrijednost proračuna Grada X iznosi 35.000.000,00 kuna, a budući da prema čl. 111. st. 3. t. 2. Zakona, grad, općina ili županija s proračunom od 25.000.000,00 kuna iz proračuna izdvaja 3% sredstava iz osnovice te da se svakim povećanjem proračuna za 2.000.000,00 kuna izdvajanje smanjuje za 0,1% do iznosa od 45.000.000,00 kuna ukupne vrijednosti prihoda proračuna, **postotak koji je potrebno primijeniti na osnovicu za izračun sredstava koje Grad X mora izdvojiti iz prihoda proračuna koji su ostvareni u godini koja prethodi godini izrade proračuna je 2,5%.**

2) Utvrđivanje osnovice za izračun sredstava iz vlastitog proračuna

Nakon što je utvrđen postotak, određuje se iznos osnovice za izračun sredstava iz vlastitog proračuna na koju se taj postotak primjenjuje. Pretpostavimo da se zbrajanjem prihoda proračuna, **čija namjena nije već propisana drugim zakonskim propisima**, dobije iznos osnovice od 21.000.000,00 kuna. Primjenom postotka od 2,5% na osnovicu od 21.000.000,00 kuna utvrđuje se iznos od 525.000,00 kuna koji je Grad X dužan izdvojiti za financiranje vatrogasne djelatnosti i aktivnosti na svom području.

5. Doznaka sredstava, obveze i odgovornosti dionika

Sredstva koja grad, općina ili županija, odnosno Grad Zagreb osigurava za vatrogastvo, sukladno odredbama Zakona, **doznačuju se** vatrogasnoj zajednici grada, područja, općine ili županije, odnosno Grada Zagreba ili dobrovoljnim vatrogasnim društvima na svojem području gdje nema vatrogasne zajednice i to najmanje u dvanaestina, **najkasnije do 15. u mjesecu za tekući mjesec**. Ako na području grada ili općine nema osnovanog dobrovoljnog vatrogasnog društva ili javne vatrogasne postrojbe, grad ili općina doznačuju sredstva utvrđena Zakonom vatrogasnoj zajednici županije.

Odredbama čl. 111. st. 6. Zakona, propisano je da u slučaju da financijska sredstva koja gradovi, općine, županije i Grad Zagreb izdvajaju temeljem odredaba čl. 111. st. 1., 2. i 3. Zakona nisu dovoljna za provedbu vatrogasne djelatnosti i aktivnosti, sukladno vatrogasnom planu i planu zaštite od požara, predstavničko tijelo grada, općine, županije i Grada Zagreba mora odlukom povećati iznos financijskih sredstava. Istim člankom st. 7. Zakona propisano je **da je čelnik** (općinski načelnik, gradonačelnik i župan) grada, općine, županije i Grada Zagreb **odgovoran za financiranje vatrogasne djelatnosti i aktivnosti na svom području**. Čl. 118. st. 3. t. 15. propisano je sljedeće: „*Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u pravnoj osobi ako općinski načelnik, gradonačelnik, gradonačelnik Gra-*

da Zagreba odnosno župan ne osigura financijska sredstva za financiranje vatrogasne djelatnosti i aktivnosti na svom području (članak 111. stavak 7.).“

Odredbama čl. 111. st. 8. Zakona propisano je da su **vatrogasne zajednice grada, općine, županije i Grada Zagreba te javne vatrogasne postrojbe** kao i **dobrovoljna vatrogasna društva dužni dostaviti godišnje izvješće o utrošku financijskih sredstava tijelu koje ih financira**, sukladno odredbama Zakona, **najkasnije u roku od 60 dana od isteka kalendarske godine**. Čl. 118. st. 2. t. 15. propisano je da će se novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 10.000,00 kuna **kazniti za prekršaj odgovorna osoba u pravnoj osobi** „vatrogasne zajednice grada, općine, županije i Grada Zagreb, javne vatrogasne postrojbe te dobrovoljna vatrogasna društva ako najkasnije u roku od 60 dana od isteka kalendarske godine ne dostave izvješće o utrošku financijskih sredstava tijelu koje ih financira prema odredbama ovoga Zakona (članak 111. stavak 8.)“.

6. Drugi izvori financiranja vatrogastva

Financiranje vatrogastva iz premije osiguranja od požara

Društva za osiguranje izdvajaju sredstva u visini 5% od premije osiguranja od požara koja se uplaćuju u iznosu od 30% na račun Hrvatske vatrogasne zajednice, 30% na poseban račun županijske vatrogasne zajednice, odnosno Grada Zagreba na području na kojem se nalazi osigurana imovina i 40% na račun vatrogasne zajednice općine odnosno grada na području na kojem se nalazi osigurana imovina. Sredstva koja društva za osiguranje izdvajaju za vatrogastvo, vode se izdvojeno, a koriste se za provedbu

vatrogasne djelatnosti i aktivnosti javnih vatrogasnih postrojbi, dobrovoljnih vatrogasnih društava, vatrogasnih zajednica općina, gradova, županija i Grada Zagreba, prema mjerilima koja utvrdi Vatrogasni stožer Hrvatske vatrogasne zajednice (čl. 112. Zakona).

Financiranje vatrogastva iz naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma

Sredstva naknade za općekorisne funkcije šuma osiguravaju se za potrebe vatrogasne djelatnosti u skladu s posebnim propisom kojim se uređuje područje šumarstva u iznosu od minimalno 20%. Sredstva naknade za općekorisne funkcije šuma koriste se za poslove obavljanja vatrogasne djelatnosti i to za aktivnosti opremanja i aktivnosti osposobljavanja. Pravo na sredstva naknade za općekorisne funkcije šuma ostvaruju vatrogasne organizacije prema stupnju njihove opremljenosti, površini šuma i šumskih zemljišta i stupnju ugroženosti od požara za područje nad kojim provode vatrogasnu djelatnost, koje utvrđuje Vatrogasni Stožer Hrvatske vatrogasne zajednice (čl. 113. Zakona).

Financiranje vatrogastva iz sredstava ostvarenih vlastitom djelatnošću

Javne vatrogasne postrojbe, dobrovoljna vatrogasna društva i vatrogasne zajednice samostalno i slobodno raspoložuju sredstvima koja ostvare priložima pravnih i fizičkih osoba (čl. 114. st. 2. Zakona). Sredstva koja profesionalne vatrogasne postrojbe, dobrovoljna vatrogasna društva i vatrogasne zajednice ostvare vlastitom djelatnošću mogu se koristiti za provedbu vatrogasne djelatnosti i aktivnosti (čl. 117. Zakona).

AKTUALNA IZDANJA

Narudžbenicu
za pretplatu na časopis,
kao i za navedena izdanja
možete pronaći na
našoj internet stranici

WWW.TIM4PIN.HR

Status vijeća nacionalnih manjina nakon stupanja na snagu novog Zakona o proračunu

Mladenka Karačić*

Vijeća nacionalnih manjina su u članku 3. točki 49. Zakona o proračunu (NN, br. 87/08, 136/12 i 15/15) navedena kao proračunski korisnici. U novom Zakonu o proračunu (NN, br. 144/21) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2022. godine nema takve odredbe. Autorica u tekstu piše o statusu vijeća nacionalnih manjina, njihovim obvezama te obvezama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na čijem području vijeća djeluju tijekom 2022. te od 1. siječnja 2023. godine

1. Uvod

Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina (NN, br. 155/02, 47/10, 80/10 i 93/11; dalje u tekstu: Ustavni zakon) definira nacionalnu manjinu kao skupinu hrvatskih državljana čiji pripadnici su tradicionalno nastanjeni na teritoriju Republike Hrvatske, a njeni članovi imaju etnička, jezična, kulturna i/ili vjerska obilježja različita od drugih građana i vodi ih želja za očuvanjem tih obilježja.

Radi očuvanja, razvoja, promicanja i iskazivanja svoga nacionalnoga i kulturnoga identiteta pripadnici nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj mogu osnivati udruge, zaklade i fundacije te ustanove za obavljanje djelatnosti javnog priopćavanja, kulturne, izdavačke (nakladničke), muzejske, arhivske, knjižnične i znanstvene djelatnosti. Djelovanje ovih institucija, sukladno svojim mogućnostima, financiraju Republika Hrvatska i jedinice lokalne samouprave i područne (regionalne) samouprave. Sukladno mogućnostima i prema kriterijima koje utvrdi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Savjeta za nacionalne manjine, odnosno nadležna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na prijedlog vijeća nacionalnih manjina, u državnom proračunu i proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave osiguravaju se sredstva za sufinanciranje programa radio i televizijskih postaja u njihovom vlasništvu koji su namijenjeni nacionalnim manjinama.

Ustavnim zakonom je određeno da pripadnici nacionalnih manjina, njihova vijeća i predstavnici nacionalnih manjina te njihove udruge mogu izdavati novine, proizvoditi i emitirati radijski i televizijski program i obavljati djelatnost novinskih agencija u skladu sa zakonom.

2. Vijeća i predstavnici nacionalnih manjina

Sukladno Ustavnom zakonu pripadnici nacionalnih manjina biraju svoje predstavnike radi sudjelovanja u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i

predstavnik nacionalnih manjina u jedinicama samouprave. Pripadnici nacionalne manjine mogu izabrati vijeće nacionalnih manjina:

- u jedinicama samouprave na čijem području pripadnici pojedine nacionalne manjine sudjeluju s najmanje 1,5% u ukupnom stanovništvu jedinice samouprave,
- u jedinicama lokalne samouprave na čijem području živi više od 200 pripadnika pojedine nacionalne manjine, te
- u jedinicama područne (regionalne) samouprave na čijem području živi više od 500 pripadnika nacionalne manjine.

Ako nije ispunjen barem jedan od navedenih uvjeta, a na području jedinice samouprave živi najmanje 100 pripadnika nacionalne manjine, za to područje bira se predstavnik nacionalnih manjina.

Kandidate za članove vijeća nacionalnih manjina odnosno kandidate za predstavnike nacionalnih manjina mogu predlagati udruge nacionalnih manjina ili najmanje 20 pripadnika nacionalne manjine s područja općine, 30 s područja grada i 50 s područja županije.

Vijeće nacionalne manjine i koordinacija vijeća nacionalnih manjina su neprofitne pravne osobe. Svojstvo pravne osobe stječu upisom u Registar vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina koji vodi Ministarstvo pravosuđa i uprave¹. U Registar vijeća upisuju se i predstavnici nacionalnih manjina te drugi oblici udruživanja nacionalnih manjina, a koji se osnivaju sukladno međunarodnim ugovorima. Ovisno o subjektu upisa, zahtjev za upis u Registar vijeća podnosi predsjednik vijeća, predsjednik koordinacije, predstavnik nacionalne manjine, odnosno osoba ovlaštena za zastupanje drugih oblika udruživanja nacionalnih manjina.

¹ Zakon o Registru vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina (NN, broj 80/11, 34/12 i 98/19) i Pravilnik o obrascima i načinu vođenja Registra vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina (NN, br.106/11 i 21/20).

* Mladenka Karačić, dipl. oec.

Ustavnim zakonom je određeno da vijeće nacionalne manjine donosi statut kojim se uređuju pitanja od značaja za rad, a za svaku godinu donosi i program rada, financijski plan i završni račun. Statut, financijski plan i završni račun vijeća nacionalne manjine objavljuju se u službenom glasilu one jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave za čije je područje to vijeće osnovano. Za svoje obveze vijeće nacionalne manjine odgovara svojom cjelokupnom imovinom. Vijeće predstavlja i zastupa predsjednik vijeća nacionalne manjine, koji saziva sjednice vijeća i ima prava i obveze određene statutom vijeća.

3. Financiranje vijeća nacionalnih manjina

Vijeća nacionalnih manjina i koordinacije vijeća nacionalnih manjina mogu ostvariti prihode od svoje imovine, od donacija, poklona i nasljedstva ili po drugoj osnovi u skladu sa zakonom. Navedene prihode mogu koristiti samo za djelatnosti i poslove od značaja za nacionalnu manjinu, a koji su utvrđeni u njihovim programima rada. Jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave osiguravaju sredstva za rad vijeća nacionalnih manjina koja djeluju na njihovom području, uključujući sredstva za obavljanje administrativnih poslova za njihove potrebe, a mogu osigurati i dodatna sredstva za provođenje određenih aktivnosti utvrđenih programom rada vijeća nacionalne manjine. Sredstva za ostvarivanje određenih programa vijeća nacionalnih manjina mogu se osiguravati i u državnom proračunu Republike Hrvatske. Kada vijeće nacionalne manjine nabavlja robe ili usluge ili izvodi radove sredstvima primljenim iz proračuna, može ih koristiti samo pod uvjetima i kako je propisano Zakonom o javnoj nabavi (NN, br. 120/16).

Sredstva koja vijeće nacionalne manjine ostvari iz državnog proračuna Republike Hrvatske ili proračuna jedinice samouprave mogu se koristiti isključivo za namjene određene proračunom i zakonom, odnosno odlukom kojima se uređuje izvršenje proračuna, odnosno za namjene, kada se radi o sredstvima državnog proračuna Republike Hrvatske, koje odredi Savjet za nacionalne manjine. Savjet za nacionalne manjine je autonomno tijelo osnovano na osnovu Ustavnog zakona radi što učinkovitijeg sudjelovanja nacionalnih manjina u javnom životu Republike Hrvatske, posebice u domeni razmatranja i predlaganja uređivanja i rješavanja pitanja u svezi s ostvarivanjem i zaštitom prava i sloboda nacionalnih manjina. Savjet je krovno tijelo nacionalnih manjina na državnoj razini koje povezuje institucije i interese nacionalnih manjina na državnoj razini te se bavi cjelovitom manjinskom problematikom u okviru Ustavnog zakona i svih ostalih zakona koji se tiču nacionalnih manjina.

Članovi vijeća nacionalne manjine, u pravilu svoje dužnosti obavljaju na dragovoljnoj osnovi i s pažnjom dobrog gospodara. Članovi vijeća nacionalne manjine iz sredstava vijeća mogu primati samo naknadu troškova, koje su imali u obavljanju poslova za vijeće i nagradu za mjesečno ili neko drugo razdoblje, ako to odobri i do visine koju odobri ministar nadležan za opću upravu.

Dva ili više vijeća nacionalnih manjina osnovanih u istoj jedinici lokalne samouprave, dva ili više vijeća nacionalnih

manjina osnovanih u različitim jedinicama lokalne samouprave, dva ili više vijeća nacionalnih manjina osnovanih u istoj jedinici područne (regionalne) samouprave te dva ili više vijeća nacionalnih manjina osnovanih u različitim jedinicama područne (regionalne) samouprave mogu radi usklađivanja ili unaprjeđivanja zajedničkih interesa osnovati koordinacije vijeća nacionalnih manjina.

4. Status i obveze vijeća nacionalnih manjina na temelju dosadašnjeg Zakona o proračunu

Dosadašnjim Zakonom o proračunu (NN, br. 87/08, 136/12 i 15/15), vijeća manjinske samouprave (vijeća nacionalnih manjina) definirana su kao proračunski korisnici čiji se rashodi za zaposlene i/ili materijalni rashodi osiguravaju u proračunu, bez obzira na činjenicu što im jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na čijem području se osnivaju nije osnivač niti ima odlučujući utjecaj na njihovo upravljanje. Predstavnici nacionalnih manjina kao fizičke osobe nisu proračunski korisnici na temelju Zakona o proračunu, ali to ne isključuje mogućnost njihovog financiranja iz sredstava proračuna. Kao proračunski korisnici vijeća nacionalnih manjina moraju primjenjivati odredbe Zakona o proračunu koje se odnose na:

- izradu financijskih planova
- upravljanje novčanim sredstvima
- vođenje proračunskog računovodstva
- izradu i podnošenje izvještaja
- provedbu proračunskog nadzora.

4.1. Financijski planovi vijeća

Kao proračunski korisnici vijeća nacionalnih manjina bila su **obvezna izrađivati financijske planove prema proračunskim klasifikacijama** i usvajati ih do 31. prosinca godine, koja prethodi godini za koju se donosi financijski plan. Nadležna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezna je izraditi upute za izradu financijskih planova s limitima proračunskim korisnicima iz svoje nadležnosti, uključujući i vijeća nacionalnih manjina te uključiti njihov financijski plan u proračun jedinice. Prihodi i rashodi vijeća u financijskom planu iskazani su po proračunskim klasifikacijama, a u proračunu rashodi vijeća bili su iskazani na odgovarajućim podskupinama ekonomske klasifikacije, bez korištenja podskupina 367 i 381.

4.2. Financijski izvještaji vijeća

Vijeća nacionalnih manjina kao proračunski korisnici primjenjuju odredbe Pravilnika o proračunskom računovodstvu i računskom planu (NN, br. 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20), Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (NN, br. 3/15, 93/15, 135/15, 2/17, 28/17, 112/18, 126/19 i 145/20) i Pravilnika o proračunskim klasifikacijama (NN, br. 26/10, 120/13 i 1/20).

Na temelju uputa Ministarstva financija, vijeća nacionalnih manjina financijske izvještaje za proračunsku godinu 2021., kao i prethodnih godina, **nisu dostavljala** FINA-i i Državnom uredu za reviziju, već isključivo nadležnoj jedi-

nici lokalne i područne (regionalne) samouprave za potrebe konsolidacije i kontrole.

Vijeća nacionalnih manjina mogu otvoriti račun za svoje poslovanje ili mogu za poslovanje koristiti račun jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave na čijem području djeluju.

Prema uputi Ministarstva financija, **ako nemaju račun** nego posluju preko računa jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, vijeća nacionalnih manjina ne moraju sastavljati zasebne financijske izvještaje (isto se odnosi i na predaju Izjave o fiskalnoj odgovornosti). U tom slučaju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iskazuju sve prihode i rashode vijeća nacionalnih manjina u svojoj glavnoj knjizi, a nefinancijsku imovinu nabavljenu za potrebe vijeća vode kao svoju imovinu. U Obrascu: PR-RAS (razine 22 i 23) iskazuju rashode vijeća nacionalnih manjina po prirodnoj vrsti rashoda i ne koriste podskupinu 367.

Ako vijeća nacionalnih manjina posluju preko vlastitog računa, obvezni su sastavljati financijske izvještaje i predavati ih isključivo nadležnoj jedinici lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave za potrebe kontrole i unosa u svoj financijski izvještaj razine 22. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u Obrascu: PR-RAS (razine 22 i 23) iskazuju rashode vijeća nacionalnih manjina, koji se financiraju iz prihoda proračuna po prirodnoj vrsti rashoda i ne koriste podskupinu 367. Navedeno, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave trebaju obrazložiti u bilješkama uz financijske izvještaje.

Ako vijeće nacionalne manjine koje posluje preko svog računa nije potrošilo sva sredstva doznačena iz proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, jedinica je u svome financijskom izvještaju razine 22 iskazala rashode, koje je imalo vijeće, a nepotrošena sredstva preostala na računu vijeća treba iskazati kao potraživanje.

4.3. Sastavljanje i predaja Izjave o fiskalnoj odgovornosti

Sukladno odredbama Zakona o fiskalnoj odgovornosti (NN, br. 111/18) čelnik proračunskog korisnika obavezan je sastaviti Izjavu o fiskalnoj odgovornosti kojom potvrđuje:

- zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava te
- učinkovito i djelotvorno funkcioniranje sustava financijskog upravljanja i kontrola u okviru proračunom, odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava.

Uredbom o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila (NN, br. 95/19) propisan je izgled i sadržaj Izjave, postupak i rokovi sastavljanja i predaje Izjave te način i rokovi izvještavanja Ministarstva financija o uočenim nepravilnostima po provedenim provjerama sadržaja Izjava. Kako su vijeća nacionalnih manjina, prema dosadašnjem Zakonu o proračunu, imala status proračunskih korisnika, predsjednik vijeća nacionalne manjine koje posluje preko svog računa obavezan je sastaviti i do 28. veljače 2022. godine predati načel-

niku općine, gradonačelniku, odnosno županu nadležne jedinice lokalne i područne (regionalne) Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu.

Međutim, ako vijeće nacionalne manjine djeluje u okviru jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te nema svoj račun, prema uputi Ministarstva financija, predsjednik takvog vijeća nacionalne manjine nije obavezan sastaviti i predati Izjavu o fiskalnoj odgovornosti. U tom slučaju, sukladno članku 5. Uredbe, općinski načelnik, gradonačelnik odnosno župan može od predsjednika vijeća nacionalne manjine tražiti davanje Izjave za djelokrug rada Vijeća.

4.4. Kontrola poslovanja vijeća

Na temelju Uredbe o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila (pitanje 67 iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti) jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezna je donijeti interni akt (uputu, sporazum), kojim uređuje način komunikacije, izvještavanja i drugih aktivnosti s proračunskim i izvanproračunskim korisnicima iz nadležnosti. Tim aktom, između ostaloga, treba definirati i postupanje s viškom sredstava doznačenih proračunskim korisnicima iz proračuna. Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ima pravo i obvezu kontrolirati financijsko poslovanje vijeća nacionalnih manjina, kao i svih proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti, mora pratiti namjensko trošenje proračunskih sredstava i ima pravo obustaviti daljnju doznaku, ako vijeće nacionalne manjine ne dostavi plan i sve druge tražene dokumente, ne omogućiti kontrolu ili nenamjenski potroši sredstva.

Vijeće nacionalne manjine kao pravna osoba ima zakonskog zastupnika (predsjednik vijeća), koji odgovara za poslovanje vijeća. Predsjednik vijeća odgovara za stvaranje obveza iznad financijskog plana, a ako vijeće ima svoj račun, odgovara i za dospjele neplaćene obveze. S druge strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, čiji je vijeće proračunski korisnik, odgovara za provođenje kontrole nad poslovanjem vijeća.

5. Status vijeća nacionalne manjine prema odredbama novog Zakona o proračunu

Člankom 4. točkom 45. novoga Zakona o proračunu, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2022. godine, proračunski korisnici definirani su kao državna tijela i ustanove čiji je isključivi osnivač Republika Hrvatska i/ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili su sastavnice tog tijela ili ustanove koje im je ujedno isključivi osnivač, a čiji se rashodi za zaposlene i/ili materijalni rashodi osiguravaju u proračunu i/ili koji ostvaruju prihode iz državnog proračuna i/ili na temelju javnih ovlasti, zakona i drugih propisa, pri čemu ti prihodi iznose 50 posto ili više od ukupnih prihoda odnosno kojima je izvor prihoda proračun jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu od 50 posto ili više. Navedeno znači da se status proračunskog korisnika ne može steći ako nisu ispunjena oba uvjeta (osnivač i financiranje).

Iako se najčešće vijeća nacionalnih manjina financiraju više od 50 posto iz proračuna, osnivač im nije ni Republika Hrvatska ni jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Stoga, prema odredbama novoga Zakona o proračunu, više nisu proračunski korisnici.

6. Status vijeća nacionalnih manjina u 2022. godini

Člankom 161. stavkom 1. novoga Zakona o proračunu propisano je da se odredbe koje se odnose na izradu i donošenje proračuna i financijskih planova te njihovih izmjena i dopuna primjenjuju u proračunskim procesima koji su povezani s izradom i donošenjem proračuna i financijskih planova za razdoblje od 2023. do 2025. i njihovih izmjena i dopuna te nadalje.

Člancima 164. i 166. novoga Zakona određeno je da se tijekom 2022. godine izmjene i dopune proračuna za 2022. godinu i projekcija za 2023. i 2024. godinu sastoje od izmjena i dopuna općeg i posebnog dijela, a donose se na isti način kao i proračun za isto razdoblje, na razini podskupine ekonomske klasifikacije.

Nadalje, sukladno članku 163., do dana stupanja na snagu propisa koji će biti doneseni temeljem novoga Zakona o proračunu, ostaje na snazi Pravilnik o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika Državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o načinu vođenja Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika (NN, br. 128/09, 142/14, 23/19 i 83/21) kojim su vijeća nacionalnih manjina utvrđena kao proračunski korisnici.

U proračunu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje od 2022. do 2024. vijeća nacionalnih manjina planirana su po ekonomskoj klasifikaciji kao proračunski korisnici.

Slijedom svega navedenoga, vijeća nacionalnih manjina i u 2022. godini imaju status proračunskih korisnika te kao takvi imaju sve obveze koje su imala ranijih godina.

U proračunu za razdoblje od 2023. do 2025. godine jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave planirat će rashode za financiranje vijeća nacionalnih manjina na skupini *38 Ostali rashodi*, a u izvještaju o izvršenju proračuna te rashode će iskazati na odjeljcima *3811 Tekuće donacije u novcu* odnosno *3821 Kapitalne donacije neprofitnim organizacijama*. U računovodstvu rashode za financiranje vijeća nacionalnih manjina jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave evidentirat će na osnovnom računu *38113 Tekuće donacije nacionalnim zajednicama i manjinama* odnosno *38213 Kapitalne donacije nacionalnim zajednicama i manjinama*.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave od 2023. godine u svojoj glavnoj knjizi neće moći voditi prihode i rashode vijeća nacionalnih manjina.

Vijeća nacionalnih manjina krajem 2022. godine moraju Ministarstvu financija poslati zahtjev za brisanje iz Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika s 31.

prosincom 2022. na obrascu B-RKP koji treba ovjeriti do tada nadležna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Istovremeno trebaju Ministarstvu financija poslati zahtjev za upis s 1. siječnjem 2023. u Registar neprofitnih organizacija na obrascu RNO. Na taj obrazac suglasnost ne daje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

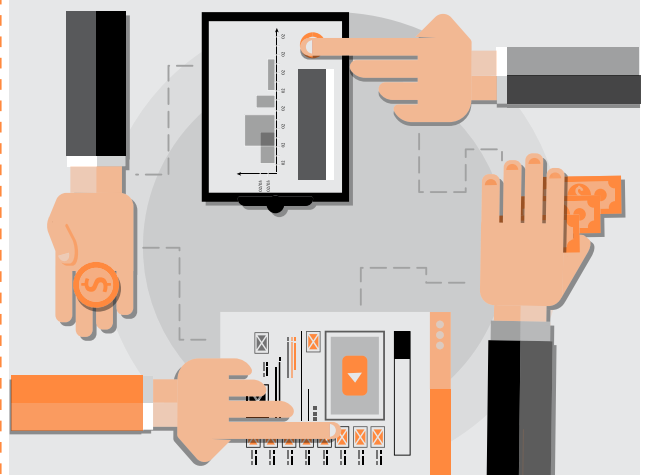
Tijekom 2022. godine vijeća nacionalnih manjina trebaju se pripremiti za vođenje neprofitnog računovodstva od 1. siječnja 2023. prema odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN, br. 121/14) te pravilnika donesenih temeljem toga Zakona. Ona vijeća koja zadnje tri godine uzastopno (na godišnjoj razini) imaju ukupne prihode manje od 230.000 kuna, kao i imovinu u sve tri uzastopne godine manju od 230.000 kuna, prema sadašnjim propisima, u 2023. godini mogu voditi jednostavno knjigovodstvo. Kako se očekuje da će u 2023. godini Republika Hrvatska ući u eurozonu, granica za vođenje jednostavnog knjigovodstva izmjenama i dopunama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija bit će iskazana u eurima.

DJELOVANJE CENTRA

tim4pin

MOŽETE PRATITI NA

WWW.TIM4PIN.HR

Dobrovoljna prijava inozemnih primitaka

Mirjana Mahović Komljenović*

Svi rezidenti RH obvezni su u okviru zastarnih rokova prijaviti inozemni primitak kojeg su ostvarili u drugim državama članicama EU i trećim zemljama u propisanom razdoblju, a neovisno o činjenici je li u inozemstvu porez već plaćen te neovisno o činjenici hoće li u RH postojati obveza plaćanja poreza. Budući da mnogi porezni obveznici nisu na vrijeme prijavili inozemni primitak, Porezna uprava je uputila **javni poziv građanima** – hrvatskim rezidentima da dobrovoljno prijave ino primitke ostvarene u prethodnim godinama. U dobrovoljnoj prijavi inozemnih primitaka u 2022. godini, moguća je prijava primitaka ostvarenih **najranije iz 2016. godine**. Dobrovoljnom prijavom ino primitaka koja se podnosi na **Obrascu 12b** utvrdit će se eventualna porezna obveza u RH bez pravnih posljedica (plaćanja kamata i provedbe prekršajnog postupka) uz uračunavanje poreza plaćenog u drugoj državi. Kod postupka utvrđivanja eventualne porezne obveze, sukladno dobrovoljnoj prijavi ino primitaka, primijenit će se **metoda koja je povoljnija** za poreznog obveznika.

1. Uvod

Odredbama Zakona o porezu na dohodak (NN, br. 115/16 – 138/20; dalje u tekstu: Zakon) te Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 10/17 – 1/21, dalje u tekstu: Pravilnik) propisano je da su građani → hrvatski porezni rezidenti, obveznici plaćanja poreza na dohodak u RH po načelu svjetskog dohotka, odnosno plaćaju porez na ukupan dohodak koji je ostvaren u tuzemstvu i inozemstvu, dok su porezni nerezidenti obveznici plaćanja poreza samo na dohodak koji je ostvaren u RH prema načelu tuzemnog dohotka. Prema navedenom proizlazi da su rezidenti RH dužni prijaviti inozemne primitke u RH u propisanom razdoblju, neovisno o činjenici je li u inozemstvu porez već plaćen te neovisno o činjenici hoće li u RH postojati obveza plaćanja poreza. Prema **Obavijesti od 21. prosinca 2021. te 15. veljače 2022.**, koju je Porezna uprava (dalje u tekstu: PU) objavila na svojim mrežnim stranicama, pozivaju se građani rezidenti RH koji su ostvarili inozemne primitke (primjerice plaće, mirovine, drugi dohodak, kamate na štednju, dividende i dr.) u ovoj ili ranijim godinama, a do sada ih nisu prijavili PU, da to učine prije zaprimanja službenog poziva od strane PU.

2. Zakonske odredbe za oporezivanje inozemnih primitaka hrvatskih rezidenata

Dobrovoljno prijavljivanje primitaka iz inozemstva iz proteklih poreznih razdoblja proizlazi iz odredbi čl. 12.b st. 1. i 2. Općeg poreznog zakona (NN, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 42/20; dalje u tekstu: OPZ), koje su na snazi od 1. siječnja 2020. godine, a kojim je propisano da iznimno od posebnih propisa kojima se regulira porez na dohodak i doprinosi, poreznom obvezniku koji dobrovoljno prijavi inozemni primitak radi plaćanja dužnih poreza i doprinosa, **porezna obveza nastaje danom prijave inozemnog primitka**, bez obzira na to kada su primici iz inozemstva

ostvareni. Međutim, navedena odredba ne primjenjuje se kada porezno tijelo pokreće postupak oporezivanja inozemnih primitaka po službenoj dužnosti.

Prema tome, dobrovoljnom prijavom se ostvareni primitak iz proteklih poreznih razdoblja smatra primitkom godine u kojoj se isti prijavljuje, pri čemu se i oporezivanje obavlja sukladno propisima koji se primjenjuju na dan dobrovoljnog prijavljivanja.

No, pri utvrđivanju oporezivosti ostvarenog inozemnog primitka, odredbe međunarodnih ugovora koji su na snazi, imaju prednost pred odredbama tuzemnih propisa. Naime, međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom te objavljeni, i koji su na snazi, čine dio unutarnjeg pravnog poretka RH, a po pravnoj su snazi iznad tuzemnih zakona.

Prema razmjeni podataka između PU i poreznih tijela drugih država, o ostvarenim primicima hrvatskih rezidenata, uočeno je da određeni broj građana nije ispunio svoju obvezu i prijavio inozemne primitke. Informacije o inozemnim primicima se zaprimaju i obrađuju iz međunarodnih izvora odnosno sustava za automatsku razmjenu podataka sukladno Direktivi Vijeća 2011/16/EU (DAC1). Navedena direktiva je osnova za automatsku razmjenu informacija o dohocima od nesamostalnog rada, primicima članova upravnih odbora i upravnih vijeća, proizvodima životnog osiguranja koji nisu obuhvaćeni drugim pravnim instrumentima razmjene informacija i drugim sličnim mjerama EU, mirovinama, vlasništvu nad nekretninama i dohotku od imovine i imovinskih prava. Direktiva Vijeća 2011/1/EU implementirana je u naš Zakon o administrativnoj suradnji u području poreza (NN, br. 115/16 – 121/19) te u Pravilnik o automatskoj razmjeni informacija u području poreza (NN, br. 18/17 – 1/20).

Budući da su građani kao rezidenti RH obveznici plaćanja poreza na dohodak u RH po načelu svjetskog dohotka, bili su obvezni prijaviti inozemni primitak u propisanom razdoblju, o čemu je PU zaprimila informaciju sustavom međunarodne razmjene podataka. Međutim, sukladno čl. 12 b. st.1. OPZ-a, omogućeno je građanima da iznimno od

* Mr. sc. Mirjana Mahović Komljenović, dipl.oec., Ministarstvo financija – Porezna uprava, Zagreb

propisa koji reguliraju porez na dohodak i doprinose, dobrovoljno prijave primitke koje su ostvarili u inozemstvu u proteklim poreznim razdobljima.

Za dobrovoljno prijavljeni inozemni primitak u slučaju utvrđivanja porezne obveze provodi se postupak prema propisima važećim na dan dobrovoljnog prijavljivanja, bez obračuna kamata i bez izricanja novčane kazne za prekršaj radi nepravodobne prijave inozemnih primitaka.

2.1. Vremenski rok i iznos inozemnih primitka koje treba prijaviti

Bez obzira u kojem su iznosu primici ostvareni, svaka fizička osoba koja je rezident RH, dužna je prijaviti sve ostvarene inozemne primitke, neovisno je li primitak oporeziv u RH ili ne. Naime, inozemni se primitak obvezno treba prijaviti u RH i kada je u inozemstvu već plaćen porez, te bez obzira o činjenici hoće li u RH još postojati obveza plaćanja poreza. Prema tome, nije određen najmanji iznos primitka, već su građani dužni prijaviti **sve ostvarene inozemne primitke** neovisno o kojem se iznosu radi i što će primjerice mirovne male visine (npr. 300,00 kn iz BIH, 200,00 kn iz Srbije) vjerojatno biti neoporezive.

Inozemne primitke potrebno je prijaviti u **bruto iznosu** iz kojeg inozemni isplatiatelj obračunava i uplaćuje doprinose i porez na dohodak. To znači da bruto iznos uključuje porez koji je plaćen u inozemstvu te doprinose koji su plaćeni u inozemstvu.

Inozemni primitak potrebno je prijaviti u okviru rokova zastare, iz čega proizlazi da je u dobrovoljnoj prijavi u 2022. godini, moguće prijaviti inozemne primitke ostvarene najranije iz 2016. godine.

Primjerice ako je riječ o mirovini stečenoj temeljem radnog odnosa u inozemstvu, koja se na osnovi prijašnjeg rada i sada isplaćuje građaninu kao inozemni primitak, istu je potrebno prijaviti u dobrovoljnoj prijavi inozemnih primitaka za razdoblje za koje nije nastupila zastara prava na utvrđivanje, a to su u 2022. godini **najranije inozemni primici koji su ostvareni u 2016. godini.**

Iznimno, a neovisno od rokova zastare, obveza prijave inozemnih primitaka ne odnosi se na mirovine koje primaju građani rezidenti RH iz sljedećih država: Kanada, Kina, Luksemburg, Sjeverna Makedonija, Maroko, Mauricijus, Njemačka (koje se isplaćuju iz zakonskog socijalnog osiguranja), Oman, Poljska i San Marino.

Budući da PU raspolaže podacima o mirovinama iz navedenih zemalja, koje se sukladno ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja s tim državama ne mogu oporezivati u RH, građanima kao primateljima samo tih mirovina iste će se evidentirati kao neoporezive mirovine uslijed čega ih građani ne trebaju dodatno prijavljivati.

3. Određivanje porezne rezidentnosti

Pravilno određenje fizičke osobe kao rezidenta ili nerezidenta važno je radi ispravnog poreznog tretmana primitka

kojeg ostvaruju fizičke osobe. Kako bi se ispravno odredila rezidentnost poreznog obveznika, potrebno je utvrditi njegovo prebivalište ili uobičajeno boravište.

Prema čl. 3. st. 1. i 2. Zakona, propisano je da je rezident fizička osoba koja u RH ima prebivalište ili uobičajeno boravište. Rezidentom se smatra i fizička osoba koja u RH nema prebivalište ni uobičajeno boravište, a zaposlena je u državnoj službi RH i po toj osnovi prima plaću.

Za porezne svrhe i potrebe oporezivanja, pojam prebivališta i uobičajenog boravišta uređen je odredbama čl. 43. OPZ-a, (a ne kako se to često pogrešno smatra prema Zakonu o prebivalištu kojim se uređuje prijava i odjava prebivališta i uobičajenog boravišta građana u nadležnosti Ministarstva unutarnjih poslova RH) te čl. 47. Pravilnika o provedbi OPZ-a (NN, br. 45/19 - 26/21).

Prema čl. 43. OPZ-a propisano je da ako porezni obveznik ima prebivalište i u tuzemstvu i u inozemstvu, smatra se da ima prebivalište u onoj državi u kojoj je prebivalište obitelji, a za poreznog obveznika samca ili ako se prebivalište obitelji ne može utvrditi, smatra se da ima prebivalište **u državi iz koje odlazi na rad ili obavljanje djelatnosti ili u kojoj se pretežno zadržava**. Ako druga država ne smatra poreznog obveznika svojim rezidentom, smatra se da ima prebivalište u tuzemstvu. Ministar financija posebnim Pravilnikom propisuje sadržaj i oblik obrazaca za utvrđivanje poreznog prebivališta (Obrasci TI i TU).

Uobičajeno boravište u smislu OPZ-a ima porezni obveznik u onome mjestu u kojem se zadržava pod okolnostima na temelju kojih se može zaključiti da on u tom mjestu ili na tom području ne boravi samo privremeno. Uobičajenim boravištem smatra se stalan ili vremenski povezan boravak u trajanju od najmanje 183 dana u jednoj ili u dvije kalendarske godine. Za određivanje uobičajenog boravišta nisu važni kratkotrajni prekidi boravka koji ne traju dulje od jedne godine.

3.1. Popunjavanje upitnika radi promjene statusa rezidentnosti

Prema čl. 47. Pravilnika o provedbi OPZ-a, propisano je da se u postupku utvrđivanja rezidentnosti poreznog obveznika u porezne svrhe popunjavaju upitnici na Obrascima TI i TU.

- Obrazac Upitnika TI – popunjava porezni obveznik u svrhu promjene statusa rezidentnosti → iz statusa rezident u status nerezident RH, odnosno kod izlaska poreznog obveznika iz RH,
- Obrazac Upitnika TU - popunjava porezni obveznik u svrhu promjene statusa rezidentnosti → iz statusa nerezident u status rezident RH, odnosno prilikom ulaska poreznog obveznika u RH.

Pitanja iz Upitnika podijeljena su u tematske grupe, a osim osobnih podataka te boravka u i izvan RH, odgovori u grupi pitanja koji se odnose na ekonomske i osobne veze poreznog obveznika s RH ili drugom državom te razlozi dolaska ili odlaska iz RH, vrlo su značajni u postupku utvrđivanja rezidentnosti poreznog obveznika te ispravnog

ažuriranja njegovog statusa u Registru poreznih obveznika koji se vodi u PU.

Pojedine odgovore iz Upitnika TU i TI potrebno je i dokumentirati vjerodostojnim ispravama, (prilažu se originali te ovjereni prijevod na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu), a za istinitost, točnost i potpunost danih podataka, porezni obveznik jamči svojim potpisom pod punom materijalnom i kaznenom odgovornošću.

Prema navedenom proizlazi da se prema odredbama OPZ-a te Pravilnika o provedbi OPZ-a porezni obveznik smatra rezidentom one države u kojoj ima središte životnih interesa donosno s kojom državom ima uže ekonomske, socijalne i osobne veze.

Za odjavu porezne rezidentnosti u RH porezni obveznik treba nadležnoj ispostaviti PU prema zadnjem prebivalištu dostaviti popunjen Obrazac TI te priložiti dokaz – potvrdu rezidentnosti inozemnog poreznog tijela, s datumom iz kojeg je vidljivo od kada ga ta država smatra svojim poreznim rezidentom. Rezidentnost se može odjaviti i unatrag za prethodne godine, pri čemu nekretnine koje porezni obveznik ima u vlasništvu u RH (jer ih je naslijedio, kupio ili ih iznajmljuje po kojoj osnovi i plaća porez u RH) nisu prepreka za njegov izlazak iz porezne rezidentnosti u RH.

Posebno se ističe da su na mrežnim stranicama PU zajedno s detaljnim uputama za popunjavanje dostupni Obrazac TI i Obrazac TU, u dijelu Obrasci/Propisani obrasci za preuzimanje u PDFu/Utvrdjivanje rezidentnosti u porezne svrhe.

3.2. Određivanje rezidentosti fizičke osobe prema međunarodnim ugovorima

Odredbe OPZ-a i Pravilnika o provedbi OPZ-a koje su mjerodavne za određenje porezne rezidentnosti primjenjuju se samo ako nije u primjeni ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja. Međutim, ako RH s državnom primjenjuje ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, tada se rezidentnost određuje prema odredbama ugovora. RH ima u primjeni 66 ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja. Kod utvrđivanja rezidentnosti poreznog obveznika prema ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja (UIDO), primjenjuje se čl. 4. modela UIDO organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) Ugovora, koji ima osobit značaj u oporezivanju ukupnog svjetskog dohotka.

Sukladno čl. 4. modela UIDO propisan je postupak utvrđivanja rezidentnosti fizičke osobe, koji glasi:

(1) U ovome Ugovoru izraz "rezident države ugovornice" označava svaku osobu, koja prema zakonima te države, u njoj podliježe oporezivanju na temelju svoga prebivališta, boravišta, mjesta uprave, sjedišta ili nekoga drugog obilježja sličnoga značenja, i također uključuje tu državu, njezine pokrajine ili njezina tijela lokalne uprave i samouprave. Ovaj izraz, međutim, ne obuhvaća osobu koja u toj državi podliježe oporezivanju samo s dohotkom iz izvora u toj državi ili imovinom koja se nalazi u toj državi.

(2) Ako je, prema odredbama stavka 1., fizička osoba rezident obiju država ugovornica, onda se njezin status određuje na ovaj način:

a) smatra se rezidentom samo one države u kojoj ima prebivalište, a ako ima prebivalište u objema državama, smatrat će se da je rezident samo one države s kojom ima uže osobne i gospodarske odnose (središte životnih interesa),

b) ako se ne može odrediti u kojoj državi ima središte životnih interesa ili ako ni u jednoj državi nema prebivalište, smatrat će se da je rezident samo one države u kojoj ima uobičajeno boravište,

c) ako osoba ima uobičajeno boravište u objema državama ili ga nema ni u jednoj od njih, smatrat će se da je rezident samo one države čiji je državljanin,

d) ako je osoba državljanin obiju država ili nije državljanin ni jedne od njih, nadležna tijela država ugovornica nastojat će riješiti pitanje dogovorno“.

Može se zaključiti da se na temelju kriterija → središta životnih interesa, određuje rezidentnost poreznog obveznika. Međutim, kada dolazi do sukoba rezidentnosti odnosno kada dvije države sukladno svojim poreznim propisima istu osobu smatraju svojim poreznim rezidentom, a u primjeni je ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, porezna rezidentnost poreznog obveznika utvrđuje se prema odredbama predmetnog ugovora.

3.3. Pojašnjenje Porezne uprave vezano uz utvrđivanje porezne rezidentnosti

Vezano uz dobrovoljno prijavljivanje ukupno ostvarenih primitaka po načelu svjetskog dohotka u RH te utvrđivanja porezne rezidentnosti, PU je na svojoj mrežnim stranicama 15. veljače 2022. godine objavila pojašnjenje za hrvatske državljane koji su sa svojom obitelji ili kao samci odselili iz RH prije 2016. godine. Za takve porezne obveznik se pretpostavlja da više nisu hrvatski porezni rezidenti radi čega nemaju ni obvezu prijaviti ukupno ostvarene primitke u RH. Međutim, osobe koje su promijenile poreznu rezidentnost u razdoblju od 2016. godine do danas, na način da su se odselili i prenijeli središte životnih interesa izvan RH, a nisu se odjavili iz porezne rezidentnosti RH u nadležnoj ispostaviti PU, moraju to učiniti podnošenjem Obrasca TI te dostaviti potvrdu o poreznoj rezidentnosti te druge države, kako bi se činjenica promjene porezne rezidentnosti mogla utvrditi unazad za protekla razdoblja te ispravno ažurirati status u registru poreznih obveznika koji se vodi u PU.

Citirano pojašnjenje PU glasi:

Plaćanje poreza se ne određuje prema državljanstvu ili prijavljenom prebivalištu, već prema poreznoj rezidentnosti kao središtu životnih interesa. Osobe koje imaju užu obitelj (supružnika i/ili djecu) imaju poreznu rezidentnost tamo gdje im se nalazi obitelj i gdje ta obitelj koristi sve potrebite za svakodnevni život (mjesto odlaska na posao, doktor, škola, vrtić i slično). Osobi koja je samac porezna reziden-

tnost se određuje prema mjestu gdje boravi u pravilu u vremenskom razdoblju duljem od 183 dana.

Za hrvatske državljane koji su s užom obitelji ili kao samci odselili iz Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu RH) **prije 2016. godine** ili imaju užu obitelj izvan RH pretpostavlja se da **nisu više hrvatski porezni rezidenti te stoga nisu ni u obvezi prijavljivati svoje ukupno ostvarene primitke po načelu svjetskog dohotka u RH**. Sve i da imaju određenu nekretninu, koju su naslijedili ili kupili u RH, koju možda i iznajmljuju u RH i po toj osnovi plaćaju porez u RH to ih ne čini hrvatskim poreznim rezidentima.

Radi pogrešnih informacija u javnom prostoru mnogi hrvatski državljani koji već godinama s obitelji žive izvan RH sada pitaju trebaju li što prijavljivati u RH. Treba jasno naglasiti da oni nemaju obveze prijave ukupno ostvarenih primitaka u RH.

Samo osobe koje su promijenile poreznu rezidentnost u razdoblju **od 2016. godine** do danas, na način da su se odselili i prenijeli središte životnih interesa izvan RH, a nisu se odjavili iz porezne rezidentnosti RH moraju to učiniti podnošenjem **Obrasca TI te podnošenja potvrde o poreznoj rezidentnosti te druge države** kako bi se činjenica promjene porezne rezidentnosti mogla utvrditi unazad za protekla razdoblja.

U nastavku dajemo primjere:

Primjer 1.: Hrvatski državljani odselio s užom obitelji izvan RH u drugu državu prije 2016. godine

- Hrvatski državljani je prije 2016. odselio s užom obitelji (suprugom i dvoje djece) izvan RH u drugu državu.
- U toj drugoj državi hrvatski državljani sa svojom obitelji ostvaruje središte životnih interesa (zaposlenje, škola, vrtić, doktor i slične usluge)
- Pretpostavka je da je navedeni hrvatski državljani izvršio odjavu prebivalište u MUP-u RH, no bez obzira je li isto učinio te bez obzira je li odjavio poreznu rezidentnost kod Porezne uprave RH za takve osobe primjenjuje se pretpostavka da više nisu porezni rezidenti RH

Ove osobe nemaju obveze prema Poreznoj upravi RH. Iznimno kada bi za te osobe bilo utvrđeno da su kroz međunarodnu razmjenu podataka za iste dostavljeni podaci u RH, Porezna uprava RH će ih pozvati da se regulira njihova porezna rezidentnost.

- Za osobu samca pravila se primjenjuju na identičan način

Primjer 2.: Hrvatski državljani odselio s užom obitelji izvan RH u drugu državu u razdoblju od 2016. godine do danas

- Hrvatski državljani je u razdoblju od 2016. godine do danas odselio s užom obitelji (suprugom i dvoje djece) u drugu državu
- U toj drugoj državi hrvatski državljani sa svojom obitelji ostvaruje središte životnih interesa (zaposlenje, škola, vrtić, doktor i slične usluge)

Bez obzira je li hrvatski državljani izvršio odjavu prebivališta u MUP-u, obavezan je izvršiti odjavu iz porezne rezidentnosti RH podnošenjem obrasca Upitnik TI Poreznoj upravi RH

Uz obrazac Upitnik TI hrvatski državljani je obavezan podnijeti potvrdu druge države o njihovoj poreznoj rezidentnosti s datumom iz kojeg je vidljivo od kada ga ta država smatra svojim poreznim rezidentom.

Utvrđivanje rezidentnosti moguće je dokazivati i unatrag za prethodne godine.

- Za osobu samca pravila se primjenjuju na identičan način

Primjer 3. Hrvatski državljani nije porezni rezident RH, ali u RH posjeduje nekretninu koju iznajmljuje

- S obzirom da hrvatski državljani nije porezni rezident RH, ne podliježe niti obvezi prijave ino primitaka po načelu svjetskog dohotka u RH
- Ukoliko nekretninu koju posjeduje u RH iznajmljuje po toj osnovi će plaćati porez na dohodak od imovine u RH, ali isto ga ne čini poreznim rezidentom RH

Primitke ostvarene od najma u RH i plaćeni porez po toj osnovi u RH prijavljuje po načelu svjetskog dohotka u državi u kojoj ima prijavljenu poreznu rezidentnost.

4. Dobrovoljna prijava ino primitaka – Obrazac 12b

Inozemne primitke ostvarene u ranijim razdobljima građani koji su rezidenti RH mogu prijaviti na Obrascu 12b - Dobrovoljna prijava inozemnih primitaka putem sustava ePorezna, putem pošte ili osobnim dolaskom u nadležnu Ispostavu PU prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu. Porezni obveznik podnosi jedan Obrazac 12b za sve godine za koje se podnosi dobrovoljna prijava inozemnih primitaka. Za dodatne upute građanima dostupan je i Pozivni centar PU.

U Obrascu Dobrovoljna prijava inozemnih primitaka potrebno je iskazati ostvarene primitke pojedinačno po godini, državama izvora prema šifarniku država i različitim vrstama primitaka prema šifarniku INO-DOH. Podaci vezani uz inozemne primitke iskazuju se u kunama prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke važećem na dan 31. prosinca godine u kojoj su isti ostvareni. Uz navedenu prijavu građani trebaju priložiti dokumentaciju o isplaćenom primitku i potvrdu inozemnog poreznog tijela ili isplatioca o uplaćenom porezu. Međutim, ako ne raspolažu dokumentacijom, a podaci koje dostave su istovjetni podacima kojima raspolaže PU, od građana se neće tražiti dodatna dokumentacija.

4.4. Pogodnost dobrovoljnog prijavljivanja ino primitaka

Građani koji dobrovoljno prijave inozemne primitke na propisanom Obrascu Dobrovoljna prijava ino primitaka, bit će oslobođeni od kamata i prekršaja na nepravodobno plaćanje poreza i doprinosa te će se pri njihovom oporezivanju, bez obzira na razdoblje u kojem su primici ostva-

reni, primijeniti trenutno važeći zakonski propisi, a koji su znatno povoljniji za poreznog obveznika.

- Za dobrovoljno prijavljeni godišnji dohodak u 2022. godini primjenjuju se:
 - uvećani osobni odbitci uz niže stope poreza na dohodak (10%, 20%, 30%) te prošireni porezni razred za primjenu stope od 20% (do 360.000,00 kn),
 - umanjenje porezne obveze za 50% za umirovljenike po osnovi mirovine,
 - umanjenje porezne obveze za 50% za potpomognuta područja I. skupine i Grad Vukovar,
 - umanjenje porezne obveze za mlade po osnovi dohotka od nesamostalnog rada na dio porezne osnovice na koju se plaća porez po stopi od 20% (do 25 godina života za 100%, od 26 do 30 godina života za 50%) te
 - uz ukinuto oporezivanje dohotka od osiguranja.

Za utvrđeni godišnji dohodak ostvaren u poreznom razdoblju uključujući i dobrovoljno prijavljen godišnji dohodak, najkasnije do 30. lipnja tekuće za prethodnu godinu, donosi se privremeno porezno rješenje te utvrđuje razlika za uplatu ili povrat poreza na dohodak po godišnjem obračunu.

- Za dobrovoljno prijavljen konačan dohodak iz inozemstva u 2022. godini koji je ostvaren u proteklom poreznom razdobljima, ovisno o izvoru i vrsti dohotka, primijenit će se porezne stope od 10%, 20% i 30%, pri čemu se porezna obveza utvrđuje rješenjem.

Međutim, navedeno se ne primjenjuje kada porezno tijelo pokreće postupak oporezivanja inozemnih primitaka po službenoj dužnosti. Postupak utvrđivanja i oporezivanja primitaka po službenoj dužnosti obavljat će se na temelju informacija koje je PU zaprimila putem međunarodne razmjene podataka te će se poreznom obvezniku uputiti poziv radi utvrđivanja poreznih obveza, u kojem slučaju se više ne može koristiti institut dobrovoljnog prijavljivanja inozemnih primitaka.

4.5. Izbjegavanje dvostrukog oporezivanja ostvarenog dohotka rezidenata RH

Kroz sustav međunarodne razmjene podataka PU je zaprimila podatke o ostvarenom dohotku rezidenata RH neovisno od toga ima li pravo oporezivanja ostvarenog dohotka ili nema, a sukladno ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja. Dvostruko oporezivanje ostvarenog dohotka rezidenata RH može se izbjegavati na dva načina:

- a) Metodom izuzimanja – kada se prema pojedinim odredbama međunarodnog ugovora dohodak izuzima od oporezivanja u RH, primjerice ostvarene mirovine iz Njemačke (koje se isplaćuju iz zakonskog socijalnog osiguranja) i drugih država koje su navedene pod točkom 2.1. ovog članka ne mogu se oporezivati u RH te se stoga ne trebaju dodatno ni prijavljivati, radi čega se primateljima samo tih mirovina iste evidentiraju u informacijskom sustavu PU kao neoporezive mirovine,

- b) Metodom uračunavanja – kada sukladno odredbama međunarodnog ugovora pravo oporezivanja imaju obje države (rezidentnosti i izvora gdje je dohodak ostvaren). Međutim, RH kao država rezidentnosti otklanja dvostruko oporezivanje primjenom metode uračunavanja plaćenog poreza u drugoj državi (odnosno zemlji izvora dohotka) u tuzemnu poreznu obvezu sukladno važećim poreznim propisima, a prema potvrdi inozemnog poreznog tijela o uplaćenom porezu. Rezidentu RH uračunava se porez plaćen u drugoj državi, do visine poreza koji bi se na taj dohodak platio da je ostvaren u RH.

4.6. Uračunavanje poreza plaćenog u inozemstvu u tuzemni porez

Porez kojeg je rezident RH platio u inozemstvu temeljem ostvarenog inozemnog dohotka uračunava se u tuzemni porez na dohodak samo ako je plaćen u skladu s propisanim odredbama ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koji se primjenjuje i koji je na snazi, a što se dokazuje potvrdom poreznih tijela drugih država. To znači da ako je porez na dohodak iz inozemstva plaćen, a prema važećem ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja nije trebao biti plaćen ili je trebao biti plaćen, ali u manjem iznosu, tako plaćeni porez ne može se uračunati u tuzemnu poreznu obvezu.

Porez plaćen u inozemstvu može se uračunati u tuzemnu poreznu obvezu samo na temelju potvrde inozemnog poreznog tijela ili za to ovlaštene osobe, a koju potvrdu je porezni obveznik dužan dostaviti uz obrazac Dobrovoljna prijava ino primitaka, ili najkasnije do 30. studenog godine u kojoj se podnosi dobrovoljna prijava. Ako porezni obveznik do navedenog roka ne dostavi navedenu potvrdu poreznog tijela, dohodak će mu se u RH oporezivati bez uračunavanja plaćenog poreza.

Međutim, u slučaju kada PU u službenim evidencijama koje je zaprimila temeljem međunarodne razmjene podataka s poreznim tijelima drugih država raspolaže s podatkom o visini plaćenog poreza u zemlji izvora dohotka, porezni obveznik ne mora dostaviti potvrdu o plaćenom porezu. No, u slučaju ako PU ne raspolaže s podacima o uplaćenom porezu u inozemstvu, a porezni obveznik sam ne dostavi potvrdu inozemnog poreznog tijela o uplaćenom porezu, plaćeni porez u zemlji izvora, ne može se uračunati u tuzemnu obvezu.

Osim potvrde inozemnog poreznog tijela o plaćenom porezu u inozemstvu, porezni je obveznik uz Dobrovolju prijavu ino primitaka obavezan dostaviti i druge obrasce, a ovisno o primitku kojeg dobrovoljno prijavljuje, i to: **Obrazac JOPPD**, **Obrazac DOH**, **Obrazac INO-DOH**. U slučaju da porezni obveznik nije dostavio i druge obrasce, bit će pozvan od nadležnog službenika PU putem elektroničke pošte na podnošenje odgovarajućeg obrasca, pri čemu se u slučaju nedostavljanja istih po pozivu provodi postupak utvrđivanja poreza po službenoj dužnosti.

4.7. Obveza doprinosa na ostvarene inozemne primitke

Ako se radi o inozemnom dohotku koji u RH podliježe obvezi plaćanja doprinosa za obvezna osiguranja, tada se poreznom obvezniku utvrđuje i obveza plaćanja doprinosa na dobrovoljno prijavljeni inozemni dohodak. Obveza obračunavanja i plaćanja doprinosa na ino primitke propisana je Zakonom o doprinosima (NN, br. 84/08 - 106/18), Pravilnikom o doprinosima (NN, br. 2/09 – 1/19) te Pravilnikom o porezu na dohodak, pri čemu se obveza doprinosa utvrđuje po osnovi ostvarenih godišnjih dohodaka.

Vrste dohodaka na koje u RH treba obračunati doprinose

	VRSTA OSTVARENOG DOHOTKA	OBVEZA OBRAČUNA DOPRINOSA
1.	Dohodak od nesamostalnog rada (plaća i mirovina)	Doprinosi se ne utvrđuju budući nema osnove u osiguranju
2.	Dohodak od samostalne djelatnosti (obrt, slobodna zanimanja i sl)	Obveza doprinosa se utvrđuje samo za one porezne obveznike koji su na dan dobrovolje prijave osigurani po osnovi radnog odnosa, te se taj dohodak smatra primitkom po osnovi druge djelatnosti MO I. stup - 10% ili 7,5% MO II stup - 2,5% ZO - 7,5%
3.	Drugi dohodak koji se ne smatra konačnim (ugovor o djelu, autorske i umjetničke naknade, djelatnost agenata, prevoditelja, tumača i sl)	Obveza doprinosa se utvrđuje za: MO I stup – 10% ili 7,5% MO II stup – 2,5%

Međutim, obvezu plaćanja doprinosa nije potrebno utvrditi poreznom obvezniku koji u trenutku dobrovoljne prijave inozemnog dohotka ima uređen status osiguranja u drugoj državi EU-a ili državi s kojom je na snazi međudržavni ugovor o socijalnoj sigurnosti. Prema tome, ako RH ima sklopljen međudržavni ugovor o socijalnoj sigurnosti te ako se prema uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti¹ na poreznog obveznika ne primjenjuje hrvatsko zakonodavstvo o obvezi plaćanja doprinosa, u tom slučaju je hrvatski rezident koji ne pripada sustavu obveznog osiguranja u RH dužan dostaviti dokaz – Obrazac A-1, kao potvrdu da se doprinosi plaćaju u onoj državi koja je potvrdu izdala, a s kojom RH primjenjuje ugovor o socijalnom osiguranju.

Ako su doprinosi za inozemni primitak koji se dobrovoljno prijavljuje plaćeni u inozemstvu, isti će se priznati kao izdaci o čemu je potrebno dostaviti potvrdu.

5. Primjena metode obračuna koja je povoljnija za poreznog obveznika

Kada je porezni obveznik koji je ostvario ino primitke rezident RH, tada će se u postupku utvrđivanja porezne obveze prema dobrovoljnoj prijavi ino primitaka primijeniti metoda koja je povoljnija za poreznog obveznika i to:

- kumulativna prijava ostvarenih primitaka za prethodne godine u tekućoj godini uz obračun poreza prema poreznim propisima za tekuću godinu, ili
- obračun po godinama za prethodne godine uz priznavanje osobnih odbitaka i poreznih stopa prema pojedinoj godini.

Prema tome, iako se radi o primicima koji su ostvareni u prethodnim poreznim godinama, a ovisno što je za poreznog obveznika povoljnije, porezna obveza će se utvrditi prema propisima koji su na snazi u 2022. godini, kumulativno za ukupno prijavljene dohotke iz prethodnih godina ili prema godinama u kojima su ostvareni inozemni primitci, a prema poreznim propisima koji su bili na snazi u toj godini uz priznavanje osobnih odbitaka za svaku godinu.

5.1. Metoda kumulativnog obračuna

Metoda kumulativnog obračuna prema propisima važećim u 2022. godini, bit će povoljnija za ino primitke koje su porezni obveznici ostvarili po osnovi konačnih dohodaka (dohodak od imovine i imovinski prava, dohodak od kapitala), budući da su sve stope na konačne dohotke snižene, kao i za ostvarene primitke po osnovi dohotka od osiguranja, s obzirom da je kao izvor dohotka - ukinut primitak od osiguranja.

Jednako tako metoda kumulativnog obračuna bit će povoljnija i za ostvarene primitke po osnovi nesamostalnog rada kojeg su ostvarile mlađe osobe od 25 odnosno od 30 godina, a radi korištenja porezne olakšice za mlade osobe (umanjenje porezne obveze za 100% do 25 godina života, te za 50% od 26 do 30 godina života), koja se olakšica prvi puta primijenila za primitke po osnovi nesamostalnog rada koji su ostvareni u 2020. i 2021. godini.

Primjer 1.: Porezni obveznik s prebivalištem u Zagrebu je u 2018., 2019. i 2020. godini ostvarivao dohodak od kapitala po osnovi kamata u iznosu 2.000 kn po godini, što ukupno iznosi 6.000 kn. Porez na dohodak od kapitala plaća se po stopi od 12% te je porezna obveza po pojedinoj godini utvrđena u iznosu od 283,20 kn. Ukupno za sve tri godine porezna obveza je utvrđena u iznosu od 849,60 kn, uz obvezu obračuna kamata i pokretanje prekršajnog postupka jer ino primitak nije prijavljen u roku zbog čega ni obveze nisu plaćene na vrijeme.

Izračun: 2.000,00 kn x 12% stopa poreza =240,00 x 18% prirrez = 283,20 kn; 283,20 x 3 = 849,60 kn

Međutim, metodom kumulativnog obračuna ostvarenog dohotka od kapitala primjenjuju se sada važeći porezni propisi, odnosno porezna stopa od 10% te se porezna obveza utvrđuje u ukupnom iznosu od 708,00 kn.

Izračun: 2.000,00 kn x 10% stopa poreza = 200,00 x 18% prirrez = 236,00 kn; 236,00 x 3 =708,00 kn

Osim što je navedeni kumulativni obračun povoljniji za poreznog obveznika jer ima obvezu platiti manje poreza za 49,60 kn (849,60 – 708,00), ne postoji obračunavanje

¹ UREDBA (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti

dužnih kamata kao ni izricanja novčane kazne za prekršaj zbog nepravovremenog prijavljivanja.

Primjer 2.: Porezni obveznik s prebivalištem u Samoboru gdje nije propisana stopa prireza ostvario je u 2018. godini primitak od osiguranja u iznosu od 1.000 kn. Porez na dohodak od osiguranja iznosi 12%, te se za 2018. godinu utvrđuje porezna obveza u iznosu od 120,00 kn uz obračun kamata i pokretanje prekršajnog postupka.

Međutim, po dobrovoljnoj prijavi ino primitaka koja se podnosi u 2022. godini primjenjuje se metoda kumulativnog obračuna te sada važeći propisi, prema kojima se dohodak od osiguranja ne oporezuje, budući da se isti više ne smatra izvorom dohotka.

5.2. Metoda obračuna po godinama

Metoda obračuna po godinama uz primjenu važećih poreznih stopa po pojedinoj godini bit će povoljnija za porezne obveznike koji u prethodnim godinama nisu iskoristili propisane osobne odbitke, te će na taj način moći iskoristiti neiskorišten osobni odbitak po godinama.

Posebno se ističe da u postupku utvrđivanja porezne obveze, a temeljem svake Dobrovoljne prijave ino primitaka hrvatskih poreznih rezidenata, PU primjenjuje metodu kumulativnog obračuna ili obračuna po godinama, ovisno o tome koja će metoda za poreznog obveznika biti povoljnija. Radi navedenog je potreban izračun za svakog poreznog obveznika.

Prema obavijesti od 15. veljače 2022. objavljenoj na mrežnim stranicama, PU ponovno poziva građane - hrvatske rezidente, da putem Dobrovoljne prijave ino primitaka prijave ostvarene primitke te upućuje građane da informacije prate na mrežnim stranicama PU.

6. Zaključak

Obveza prijave ino primitka u RH postoji ako je porezni obveznik koji ostvaruje primitke hrvatski rezident. Za potrebe utvrđivanja rezidentnosti uzima se u obzir činjenica gdje je poreznom obveznika centar životnih interesa. Budući su građani kao rezidenti RH obveznici plaćanja poreza na dohodak u RH po načelu svjetskog dohotka, obvezni su u okviru zastarnih rokova putem Dobrovoljne prijave inozemnih primitaka prijaviti i inozemni primitak, neovisno je li u inozemstvu porez već plaćen te neovisno o činjenici hoće li u RH postojati obveza plaćanja poreza.

Ako porezni obveznik smatra da je rezident druge države, treba u PU dostaviti potvrdu rezidentnosti iz te druge države, a iz dostavljene potvrde treba biti vidljivo od kojeg ga datuma ta druga država smatra svojim rezidentom. Uz potvrdu da je rezident druge države, porezni obveznik treba prema prije važećem prebivalištu nadležnoj ispostavi PU dostaviti i popunjeni upitnik na Obrascu TI radi ispisa iz hrvatske rezidentnosti. Važne informacije koje se odnose na postupak utvrđivanja porezne rezidentnosti, dostupne su na web stranicama PU u dijelu Europski i vanjski poslovi – Utvrđivanje rezidentnosti u porezne svrhe.

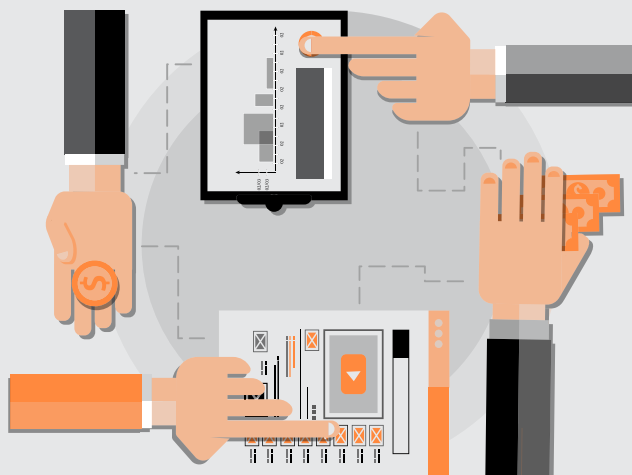
Putem Obrasca Dobrovoljna prijava ino primitka mogu se prijavljivati ostvareni primici iz inozemstva sve dok se ne zaprimi službeni poziv PU. Zaprimanjem službenog poziva od strane PU pokreće se postupak oporezivanja primitaka iz inozemstva po službenoj dužnosti. Postupak utvrđivanja i oporezivanja primitaka po službenoj dužnosti obaviti će se na temelju informacija koje je PU zaprimila iz međunarodnih izvora, prema poreznim propisima koji su važili u vrijeme ostvarivanja primitaka, a koji nisu prijavljeni u propisani rokovima.

DJELOVANJE CENTRA

tim4pin

MOŽETE PRATITI NA

WWW.TIM4PIN.HR

Primjena Zakona o sprječavanju sukoba interesa u jedinicama lokalne samouprave

Gordana Muraja*

Novi Zakon o sprječavanju sukoba interesa proširio je svoj doseg na nove obveznike, između ostalih obveze su dobili i članovi predstavničkog tijela jedinice lokalne (regionalne) samouprave, pa i samo predstavničko tijelo.

1. Zakon o sprječavanju sukoba interesa

Obveznici u obnašanju javnih dužnosti moraju postupati časno, pošteno, savjesno, odgovorno i nepristrano, čuvajući vlastitu vjerodostojnost i dostojanstvo povjerene im dužnosti te povjerenje građana, ne smiju koristiti javnu dužnost za osobni probitak ili probitak osobe koja je s njima povezana te ne smiju biti ni u kakvom odnosu ovisnosti prema osobama koje bi mogle utjecati na njihovu objektivnost. Tako propisuje članak 6. Zakona o sprječavanju sukoba interesa, objavljen u Narodnim novinama 143 od 24.12.2021., koji je stupio na snagu prvog dana od dana donošenja, 25.12.2021. godine.

Iako je novim Zakonom proširen krug obveznika, odnosno proširen je popis dužnosti čiji su izvršitelji dužni svoje ponašanje uskladiti sa Zakonom, članovi predstavničkog tijela jedinica lokalne (regionalne) samouprave (dalje u tekstu: JL(R)S) nisu obveznici Zakona u užem smislu. Naime, krug obveznika uređen je člankom 3. Zakona, u njemu su i dalje župani, gradonačelnici, općinski načelnici i njihovi zamjenici koji su i prije bili obveznici, ali u tom popisu nema članova predstavničkih tijela.

Razlozi zbog kojih članovi predstavničkih tijela nisu obuhvaćeni obvezama koje Zakon nameće ostalim obveznicima u Prijedlogu zakona o sprječavanju sukoba interesa¹ obrazloženi su stajalištem da je to zbog statusa članova predstavničkih tijela koji najčešće nisu u radnom odnosu niti primaju plaću za svoj rad te zbog toga što je uzeto u obzir da članovi predstavničkog tijela odluke donose u okviru kolektivnog tijela, a ne pojedinačno pa da je zbog toga njihov utjecaj na donošenje odluka ograničen. Ovakvo je utvrđenje donekle začuđujuće jer su istovremeno u članku 3. Zakona kao obveznici obuhvaćeni zastupnici u Hrvatskom saboru. Razlika je u tome da zastupnici u Saboru primaju plaću za svoj rad, no isto kao i članovi predstavničkog tijela JL(R)S odluke donose u okviru kolektivnog tijela, a ne pojedinačno. Dakle, najveća je razlika u tome da su zastupnici plaćeni za svoj rad, a članovi predstav-

ničkih tijela nisu. Kad se upravo ta činjenica razmatra iz kuta ljudske prirode i problema zbog kojeg uopće nastaje potreba urediti sprječavanje sukoba interesa, postoji kut iz kojeg je svrsishodnije da se veća pozornost posveti osobama koje za svoj rad ne primaju plaću i dužnost obavljaju volonterski. Jer, ljudska je narav takva da mnogi koji nisu plaćeni za svoj rad podrazumijevaju da upravo iz te činjenice slijedi da za besplatni (ne)rad ne mogu / ne trebaju ni odgovarati. U tom svjetlu je nejasno zašto članovi predstavničkih tijela nisu među izravnim obveznicima, ali je uvođenje obveza za predstavničko tijelo i njegove članove svakako korak prema normiranju njihove odgovornosti.

2. Obveze članova predstavničkog tijela

Iako nisu izravni obveznici, obveze članova predstavničkog tijela i predstavničkog tijela utvrđene su člankom 4. Zakona.

Tako su na temelju članka 4. stavka 3. članovi predstavničkog tijela koji su vlasnici 5% ili većeg udjela u vlasništvu poslovnog subjekta dužni u roku od 15 dana od stupanja na dužnost ili stjecanja udjela pisanim putem obavijestiti predsjednika predstavničkog tijela. Iako se radi o obvezi JL(R)S treba spomenuti da je JL(R)S, na temelju stavka 4. članka 4. Zakona, obvezna popis udjela objaviti i redovito ažurirati na svojim mrežnim stranicama.

Član predstavničkog tijela također je dužan u roku od 15 dana pisanim putem obavijestiti predstavničko tijelo o stupanju u poslovni odnos poslovnih subjekata u njegovu vlasništvu i vlasništvu članova njegove obitelji s JL(R)S u kojoj obnaša dužnost člana predstavničkog tijela te s trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama kojima je ta JL(R)S osnivač ili član.

Zakon u članku 5. daje definicije poslovnog subjekta, poslovnog odnosa i članova obitelji te u tom dijelu i za članove predstavničkog tijela vrijedi isti pravni okvir kao i za izravne obveznike.

Nadzor nad ispunjavanjem obveza za prijavu vlasništva, objavljivanja podataka na mrežnim stranicama JL(R)S i prijavljivanjem stupanja u poslovni odnos poslovnih subjekata u vlasništvu članova predstavničkog tijela s JL(R)S ili pravnom osobom kojoj je osnivač u skladu s člankom

* Mag. iur. Gordana Muraja, odvjetnik, Odvjetnički ured MURAJA, odvjetnik.muraja.com

¹ KLASA: 022-03/21-01/142, URBROJ: 65-21-02 od 17. studenog 2021.

4. stavkom 6. Zakona provodi Povjerenstvo za sukob interesa. Međutim, istovremeno nije propisana obveza JL(R)S da na bilo koji način Povjerenstvo obavijesti o ispunjavanju obveza ili prikupljenim podacima, nije propisan rok u kojem JL(R)S mora podatak o vlasništvu objaviti na svojim stranicama, a nije propisan ni prekršaj koji čini JL(R)S ako, primjerice, ne objavi popis udjela na mrežnim stranicama JL(R)S. Zato će biti zanimljivo vidjeti na koji će način Povjerenstvo obaviti nadzor nad ispunjenjem obveza Zakonom naloženih članovima predstavničkog tijela i predstavničkom tijelu te na koji će se pravni temelj pritom osloniti.

3. Donošenje kodeksa ponašanja

Članak 4. Zakona u stavku 1. propisuje da predstavničko tijelo ima obvezu donijeti kodeks ponašanja koji se odnosi na članove, ali način donošenja i način nadzora primjene kodeksa ponašanja nije propisan Zakonom.

Budući da ga do sada nisu imala obvezu donositi, za pretpostaviti je da se kodeks ponašanja ne spominje u statutima u dijelu koji uređuje pravne akte koje JL(R)S donosi te se kao prvo postavlja pitanje načina njegova donošenja. Na to pitanje odgovara Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN, br. 33/01. – pročišćeni tekst., 60/01. – vjerodostojno tumačenje, 129/05, 109/07, 125/08, 109/07, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 127/17, 98/19 i 144/20., dalje u tekstu ZLP(R)S) koji u članku 35. daje nadležnost predstavničkom tijelu na donošenje ključnih dokumenata JL(R)S, a u članku 36. utvrđuje da predstavničko tijelo donosi odluke većinom glasova ako je na sjednici nazočna većina članova, pa će se ove odredbe primijeniti i na donošenje kodeksa ponašanja.

3.1. Način sprječavanja sukoba interesa

Iz općenite odredbe da je tijelo JL(R)S obvezno donijeti kodeks koji *sadrži odredbe o sprječavanju sukoba interesa* nije do dovoljne mjere jasno koje bi to obveze članovima predstavničko tijelo trebalo nametnuti. Da je zakonodavac imao na umu članovima predstavničkog tijela nametnuti one obveze koje je Zakonom nametnuo ostalim obveznicima, uključio bi ih u krug obveznika. Iz toga što to nije učinjeno, moglo bi se zaključiti da JL(R)S sukob interesa mogu urediti i drugačije od toga kako je uređen Zakonom. To zvuči vrlo logično dok se ne uzme u obzir da je obveza donošenja kodeksa propisana upravo posebnim Zakonom, koji uređuje sukob interesa, ali koji daje i zakonske definicije o sukobu interesa i poželjnom, kao i zabranjenom ponašanju. Iako odredba članka 4. stavka 1. ne sadrži jasnu uputu da i kodeks treba odražavati zakonske definicije, ipak se kodeks ne može udaljiti od zakonske definicije sukoba interesa, a sve specifičnosti situacija u kojima se nalaze članovi predstavničkog tijela mogu biti samo razrada.

U Prijedlogu zakona navedeno je da *propisivanje obveze za jedinice JL(R)S da same osmisle, donesu i nadziru kodekse ponašanja omogućava širu raspravu o funkcioniranju tijela i ugrađivanju onih vrijednosti koje svaka jedinica smatra ključnima u svom svakodnevnom radu* što bi tre-

balo rezultirati *jačom potporom za uspostavljeni sustav među istim članovima koji taj kodeks donose*.

Nije lako zamisliti koje bi se to zaštićene vrijednosti mogle razlikovati od jedne do druge JL(R)S jer se vrijednosti koje je Zakon definirao člankom 6. kao načela djelovanja doimaju kao minimum koji se traži od svakoga tko na bilo kojoj razini obnaša javnu dužnost.

Članak 6. Zakona utvrđuje da obveznici Zakona *u obnašnju javnih dužnosti moraju postupati časno, pošteno, savjesno, odgovorno i nepristrano čuvajući vlastitu vjerodostojnost i dostojanstvo povjerene im dužnosti te povjerenje građana, da obveznici ne smiju koristiti javnu dužnost za osobni probitak ili probitak osobe koja je s njima povezana te da ne smiju biti ni u kakvom odnosu ovisnosti prema osobama koje bi mogle utjecati na njihovu objektivnost*. Članak 6. u stavku 4. utvrđuje i to da *građani imaju pravo biti upoznati s ponašanjem obveznika kao javne osobe, a koje je u vezi s obnašanjem njihove dužnosti*. Iako sam Zakon na poštivanje izraženih načela izravno obvezuje samo obveznike navedene u članku 3., kad se pogleda članak 6. Zakona nije jasno koji bi se dio iz zakonske definicije mogao izostaviti kod određivanja onih vrijednosti koje svaka JL(R)S smatra ključnima u svom svakodnevnom radu.

Članak 4. Zakona u stavku 1. utvrđuje da kodeks ponašanja treba sadržavati odredbe o sprječavanju sukoba interesa, o načinu praćenja primjene kodeksa te o tijelu koje odlučuju u drugom stupnju o odlukama predstavničkog tijela o povredama kodeksa koje su u njegovoj nadležnosti. Iz ovog stavka, dakle, slijedi da JL(R)S treba kodeksom razraditi način sprječavanja sukoba interesa, što bi u kontekstu Zakona značilo da treba definirati zabranjena ponašanja, način postupanja članova predstavničkog tijela koji su u dvojbi postoji li u nekoj situaciji sukob interesa, izvještavanje o imovinskom stanju obveznika, primanje darova, naknade koje obveznik ne smije primati, obavljanje drugih poslova uz javnu dužnost, članstvo u upravnim tijelima i nadzornim odborima te trajanje obveza iz kodeksa i ograničenja nakon prestanka dužnosti. No, to samo ako se zauzme stajalište da JL(R)S mogu kod donošenja kodeksa slijediti okvir postavljen Zakonom. Budući da su Zakonom izričito propisane obveze članova predstavničkog tijela obrađene u odlomku 2. ovog članka, a da u svemu drugome Zakon izričito ne obvezuje JL(R)S na nametanje savim konkretnih obveza članovima predstavničkog tijela, primjerice, za objavu imovinskih kartica, u pitanju je tema o kojoj će nesumnjivo biti puno rasprave i različitih političkih i pravnih mišljenja o tome postoji li pravni temelj za propisivanje određenih obveza.

3.2. Tijelo nadležno pratiti primjenu kodeksa ponašanja

Kodeks također treba predvidjeti na koji će se način pratiti njegova primjena, a za to je potrebno osmisliti i normirati rad tijela koje će biti nadležno pratiti primjenu kodeksa. Pritom Zakon članovima predstavničkog tijela nalaže vlasništvo udjela u poslovnom subjektu prijaviti predsjedniku predstavničkog tijela, a predstavničkom tijelu prijaviti stupanje u poslovni odnos poslovnih subjekata za koje je u

obvezi prijave. Slijedi da tijelo koje prati primjenu kodeksa, prema Zakonu, ne može imati ovlast preuzimanja prijave za koje je Zakon izričito uredio kome se moraju predati. No djelovanje tog tijela svakako će ovisiti o načinu na koji je uređen sukoba interesa i načinu izvršenja obveza članova predstavničkog tijela.

3.3. Žalbeni postupak i drugostupanjsko tijelo

Prema ZLP(R)S predstavničko tijelo donosi sve temeljne akte u okviru djelokruga JL(R)S te obavlja i druge poslove. Po svojem značaju predstavničko tijelo je zapravo zakonodavno tijelo na razini JL(R)S. Iz odredbe stavka 1. članka 4. slijedi da to tijelo samo sebi kroz kodeks ponašanja treba postaviti tijelo koje može i ukinuti njegovu odluku. Naime, predstavničko tijelo JL(R)S takvu obvezu ne može propisati nijednom od državnih tijela, a ne može je propisati ni redovnom sudu – o obje teme donošenjem zakona odlučuje Hrvatski sabor. Zbog toga je posebno začudan dio u kojem je propisano da kodeks treba sadržavati odredbe o tijelu koje će u drugom stupnju odlučivati o odlukama predstavničkog tijela o povredama kodeksa.

Iz navedenog slijedi i to da je na odluke predstavničkog tijela o povredi kodeksa nužno predvidjeti mogućnost žalbe. Drugostupanjska tijela po žalbi u pravilu moraju imati mogućnost ukidanja donesene odluke, a ako tu mogućnost nemaju postavlja se pitanje čemu bi uopće služila pa je teško zamisliti djelovanje drugostupanjskog tijela koje nema ovlast ukinuti odluku prvostupanjskog tijela. Slijedi da se kao jedina mogućnost nameće rješenje u kojem

predstavničko tijelo samo osniva drugostupanjsko tijelo i dodjeljuje mu ovlast donošenja odluka u drugom stupnju, odnosno dodjeljuje mu ovlast ukidanja vlastitih odluka.

3.4. Praćenje ispunjenja obveza za donošenje kodeksa ponašanja

Ispunjenje obveze za donošenje kodeksa ponašanja na temelju stavka 2. članka 4. Zakona prati *tijelo državne uprave nadležno za koordinaciju mjera za sprječavanje korupcije*. Iako zakon koji treba primijeniti zapravo ne spominje izraz *koordinacija* iz članka 10. stavka 4. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (NN 85/2020) slijedi da je nadležno tijelo Ministarstvo pravosuđa i uprave, za koje je utvrđeno da *uspostavlja, promiče i obavlja suradnju nositelja provedbe mjera sprečavanja korupcije*. Iz članka 88. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva pravosuđa i uprave (NN 97/2020) slijedi da je u pitanju jedan od poslova Sektora za sprječavanje korupcije, koji je organizacijska jedinica Uprave za europske poslove, međunarodnu i pravosudnu suradnju i sprječavanje korupcije.

3.5. Rok za donošenje kodeksa ponašanja

Kodeks na koji ih je obvezao članak 4. Zakona predstavnička tijela JL(R)S dužna su donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja Zakona na snagu. Budući da je Zakon na snagu stupio 25. 12. 2021, rok ističe 25. 6. 2022.

U prekršajnim odredbama Zakon propisuje da će JL(R)S u kojoj se ne donese kodeks ponašanja biti kažnjena novčanom kaznom u visini od 5.000,00 do 15.000,00 kn.

Priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija za obavljanje reguliranih profesija u obrazovanju

Alan Vajda*

U članku autor predstavlja uvjete provođenja postupka priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija na području predškolskoga odgoja u dječjim vrtićima te odgoja i obrazovanja u osnovnoj školi i srednjoškolskoj ustanovi radi obavljanja reguliranih profesija u Republici Hrvatskoj sukladno odredbama Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN, br. 82/15, 70/19 i 47/20).

1. Uvod

Priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija počevši od 1. srpnja 2013. godine tj. ulaska Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije u nadležnosti je Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske. Ono provodi postupak priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija radi pristupa i obavljanja regulirane profesije u sustavu odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj na temelju Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN, br. 82/15, 70/19 i 47/20, dalje u tekstu: – Zakon) i Zakona o općem upravnom postupku (NN, br. 47/09).

Stupanjem na snagu Zakona prestao je važiti dotadašnji Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN, br. 124/09, 45/11 i 74/14). Zakonom su propisani minimalni uvjeti osposobljavanja u Republici Hrvatskoj za pristup i obavljanje profesija doktora medicine, doktora medicine specijalista, doktora dentalne medicine, doktora dentalne medicine specijalista, medicinskih sestara odgovornih za djelatnost opće njege, primalja, magistara farmacije, doktora veterinarske medicine i arhitekata kao i priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija. Također uređen je sustav priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija za obavljanje reguliranih profesija u Republici Hrvatskoj u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, slobodu pružanja usluga na privremenoj i povremenoj osnovi u Republici Hrvatskoj na temelju inozemnih stručnih kvalifikacija te postupak priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija i priznavanje stručnih kvalifikacija na temelju zajedničkih kompetencijskih standarda te uspostavu i funkcioniranje Europske profesionalne kartice.

2. Područje primjene

Odredbe Zakona primjenjuju se na državljane država ugovornica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarske Konfederacije. Radi se o osobama koje su stekle stručne kvalifikacije u državi ugovornici Ugovora o Eu-

ropskom gospodarskom prostoru i Švicarskoj Konfederaciji, odnosno koje su obavile pripravnčki staž izvan svoje matične države, odnosno u državi ugovornici Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarskoj Konfederaciji, a koje u Republici Hrvatskoj žele obavljati određenu reguliranu profesiju.

Također, navedeni Zakon se primjenjuje i na državljane trećih zemalja koji su stekli stručne kvalifikacije u državi ugovornici Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru i Švicarskoj Konfederaciji, osim odredbi koje se odnosi na primjenu automatskog sustava priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan.

Priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija navedenim državljanima, provodi se u skladu s glavom VIII. Zakona koja propisuje postupak priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija stečenih u trećim zemljama.

Zakonom o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija u pravni poredak Republike Hrvatske prenesena je:

- Direktiva 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (SL L 255, 30. 9. 2005.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom 2013/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija i Uredbe (EU) br. 1024/2012 o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta (»Uredba IMI«) (SL L 354, 28. 12. 2013.) i
- Direktiva (EU) 2018/958 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. lipnja 2018. o ispitivanju proporcionalnosti prije donošenja novih propisa kojima se reguliraju profesije (SL L 173, 9. 7. 2018.).

Naime, temeljem prethodno navedenih propisa Europske unije jamči se, osobama koje su stručne kvalifikacije stekle u jednoj od država članica Europske unije, pristup istoj profesiji i ista prava prilikom obavljanja te profesije u drugoj državi članici kao i državljanima te države članice Europske unije.

* Alan Vajda, mag. iur., Zagreb

3. Pružanje usluga na privremenoj i povremenoj osnovi na temelju inozemnih stručnih kvalifikacija

Fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj namjerava pružati usluge na privremenoj ili povremenoj osnovi obavljanjem određene regulirane profesije, bilo kao osoba zaposlena kod određenog poslodavca ili osoba koja obavlja samostalnu djelatnost, može pružati takve usluge obavljanjem regulirane profesije ako je:

- stekla stručnu kvalifikaciju u državi članici ili u trećoj zemlji pod uvjetom da je država članica već priznala takvu kvalifikaciju i
- poslovno nastanjena u državi članici prema propisima za bavljenje istom reguliranom profesijom u toj državi.

Nadalje, ako profesija, stručno osposobljavanje i usavršavanje za tu profesiju nisu regulirani u državi članici poslovnog nastana, osoba može pružati usluge na privremenoj ili povremenoj osnovi obavljanjem određene regulirane profesije u Republici Hrvatskoj pod prethodno navedenim uvjetima i ako je, u jednoj ili više država članica, obavljala istu reguliranu profesiju najmanje godinu dana tijekom zadnjih deset godina koje su prethodile pružanju usluga.

4. Postupak prethodne provjere stručnih kvalifikacija prije prvog pružanja usluge

Kada profesija može imati posljedice za javno zdravlje i sigurnost primatelja usluga, nadležno tijelo može provjeriti stručne kvalifikacije osobe prije prvog pružanja usluge. To je moguće samo kad je svrha provjere opravdana i u onoj mjeri u kojoj osigurava da ne dođe do ozbiljnog narušavanja zdravlja ili sigurnosti primatelja usluga zbog neodgovarajućih stručnih kvalifikacija osobe i kada ta provjera ne prekoračuje svrhu pružanja usluga.

Stoga će nadležno tijelo u roku od 30 dana od primitka izjave i dokumenata donijeti rješenje kojim će osobu osloboditi provjere stručne kvalifikacije ili će je uputiti u postupak provjere stručne kvalifikacije, odnosno utvrditi joj obvezu provjere kompetentnosti ili dozvoliti pružanje usluga na području Republike Hrvatske. Naime, nadležno tijelo utvrdit će osobi obvezu provjere kompetentnosti ako se nakon završenog postupka provjere stručne kvalifikacije utvrdi da postoji značajna razlika između stručnih kvalifikacija osobe i stručnih kvalifikacija koje su preduvjet za pristup i obavljanje profesije u Republici Hrvatskoj i da je ta značajna razlika takva da je štetna za javno zdravlje i sigurnost primatelja usluga te se ne može nadoknaditi postojećim kompetencijama i stručnim iskustvom osobe, s time da protiv istog osoba ima pravo žalbe nadležnom središnjem tijelu državne uprave, odnosno može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

5. Regulirane profesije u području predškolskoga i školskoga odgoja i obrazovanja

U području predškolskoga odgoja i dječjim vrtićima te odgoja i obrazovanja u osnovnoj školi i srednjoškolskoj ustanovi regulirane profesije su:

- odgojitelj djece predškolske dobi
- stručni suradnik u predškolskoj ustanovi: pedagog, logoped
- učitelj u osnovnoj školi: učitelj razredne, učitelj predmetne nastave
- nastavnik u srednjoškolskoj ustanovi: nastavnik, strukovni učitelj, suradnik u nastavi i odgajatelj u učeničkom domu
- stručni suradnik u školskoj ustanovi: pedagog, knjižničar, stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila (logoped).

Baza reguliranih profesija u Republici Hrvatskoj dostupan je putem sljedećeg linka na mrežnim stranicama Agencije za znanost i visoko obrazovanje Republike Hrvatske kako slijedi:

<http://reguliraneprofesije.azvo.hr/hr/profesije/>

5.1. Postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije

Postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije pokreće kandidat podnošenjem zahtjeva Ministarstvu znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske te je obrazac zahtjev dostupan putem sljedećeg linka:

<https://mzo.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Obrazovanje/Priznavanje-regulirane//Obrazac%20zahtjeva%20za%20priznavanje%20inozemne%20strucne%20kvalifikacije%20za%20obavljanje%20regulirane%20profesije.docx>

Naime, uz popunjeni obrazac zahtjeva potrebno je dostaviti i sljedeću dokumentaciju:

- dokaz o državljanstvu (domovnicu, putovnicu ili drugi odgovarajući dokument o državljanstvu – ovjerenu presliku);
- potvrda o stručnim kvalifikacijama stečenim u Europskoj uniji koju izdaje nadležno tijelo države članice u kojoj je stečena kvalifikacija;
- potvrdu da nositelj stručne kvalifikacije stečene u trećoj zemlji nema zabranu obavljanja profesije koju izdaje nadležno tijelo ili javnobilježnički ovjerenu izjavu da nositelj stručne kvalifikacije koju je stekao u trećoj zemlji na području države u kojoj je stekao inozemnu stručnu kvalifikaciju nikada nije radio u reguliranoj profesiji čije priznavanje zahtijeva;
- dokaz o završenom formalnom obrazovanju (diplomu ili potvrdu preddiplomskog i diplomskog ili integriranog studija – ovjerenu presliku);
- dopunsku ispravu o studiju (*diploma supplement* preddiplomskog i diplomskog ili integriranog studija – ovjerenu presliku), (ako je primjenjivo) ili potvrdu o položenim ispitima;
- inozemni studijski program/programi prema kojemu/kojima se podnositelj zahtjeva obrazovao (koji ne mora/ne moraju biti ovjeren/ovjereni kod javnog bilježnika, ali mora/moraju biti na prevedeni na hrvatski jezik);
- dokaz o položenom stručnom ispitu (ako je primjenjivo – ovjerenu presliku),
- dokaz o stručnom iskustvu (ako je primjenjivo),

9. dokaz da podnositelj zahtjeva posjeduje potrebnu razinu znanja hrvatskoga jezika za pravo na pristup i obavljanje regulirane profesije iz nadležnosti Ministarstva (presliku svjedodžbe iz koje je vidljivo da je kandidat tijekom formalnog srednjoškolskog ili visokoškolskog obrazovanja učio hrvatski jezik) ili potvrdu o poznavanju hrvatskoga jezika (najmanje B2 razina)
10. dokaz o nekažnjavanju (izvornik),

Zahtjev s potpunom dokumentacijom potrebno je dostaviti na adresu:

Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Uprava za odgoj i obrazovanje
Donje Svetice 38
10000 Zagreb

Ministarstvo znanosti i obrazovanja dužno je donijeti rješenje o priznavanju inozemne stručne kvalifikacije i dostaviti ga kandidatu najkasnije u roku od 3 mjeseca od dana zaprimanja urednog zahtjeva, time da se navedeni rok može produžiti najviše za 30 dana ako za to postoje opravdani razlozi.

Postupak priznavanja inozemne stručne kvalifikacije povećaje se podnošenjem zahtjeva Ministarstvu znanosti i obrazovanja koje o tome donosi rješenje. Međutim, ako je zahtjev nepotpun, Ministarstvo znanosti i obrazovanja će u roku od 15 dana od primitka takvog zahtjeva zaključkom pozvati kandidata da zahtjev dopuni i to u roku od 90 dana. Nadalje, ako stranka u navedenom roku ne dopuni zahtjev, Ministarstvo znanosti i obrazovanja će isti zahtjev odbaciti kao nepotpun.

Također kada Ministarstvo znanosti i obrazovanja zaključkom pozove kandidata na odabir jedne od dopunskih mjera (razdoblje prilagodbe do tri godine ili provjeru kompetentnosti u roku tri godine) – rok za očitovanje o izboru dopunske mjere je 30 dana, time da o tome Ministarstvo znanosti i obrazovanja donosi privremeno rješenje u roku od 60 dana od dana očitovanja kandidata o izboru dopunske mjere. Ujedno napominjemo, da je rok za donošenje rješenja tri mjeseca od dana zaprimanja urednog zahtjeva, koji se u slučaju opravdanih razloga, može produžiti za mjesec dana.

Protiv rješenja Ministarstva znanosti i obrazovanja nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnoga Upravnog suda u roku 30 dana od dana dostave rješenja.

5.2. Zapošljavanje sukladno provedenom postupku priznavanja inozemne obrazovne i stručne kvalifikacije

Osobe koje se zapošljavaju u reguliranoj profesiji u sustavu odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj, a kvalifikaciju su stekle izvan Republike Hrvatske, ne mogu se zaposliti u odgojno-obrazovnoj ustanovi temeljem rješenja o priznavanju inozemne obrazovne kvalifikacije koje izdaje Agencija za znanost i visoko obrazovanje, već samo temeljem rješenja o priznavanju inozemne stručne kvalifikacije koje izdaje Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

Međutim, osobe kojima je rješenjem Ministarstva znanosti i obrazovanja priznata inozemna stručna kvalifikacija kojom se ostvaruje pravo na pristup i obavljanje regulirane profesije nisu dužne ishoditi rješenje Agencije za znanost i visoko obrazovanje za potrebe zapošljavanja u odgojno-obrazovnoj ustanovi.

Također, one osobe koje su svoju kvalifikaciju stekle izvan Republike Hrvatske, a zapošljavaju se u sustavu odgoja i obrazovanja na radnom mjestu koje nije na popisu reguliranih profesija nisu dužne zatražiti priznavanje inozemne stručne kvalifikacije.

6. Priznavanje inozemne stručne kvalifikacije za rad u reguliranoj profesiji za vjeroučitelje, edukacijske rehabilitatore, psihologe i socijalne pedagoga

Za radno mjesto vjeroučitelja nije potrebno zatražiti od Ministarstva znanosti i obrazovanja priznavanje inozemne stručne kvalifikacije za rad u reguliranoj profesiji, jer vjeroučitelj treba ispunjavati uvjete sukladno sklopljenim ugovorima Vlade Republike Hrvatske s vjerskim zajednicama i odredbama članka 105. stavka 6. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi te imati mandat nadležne vjerske zajednice kojim mu je verificirana dostatna osposobljenost za izvođenje nastave vjeronauka.

Podnositelji zahtjeva koji traže priznavanje inozemne stručne kvalifikacije u svrhu pristupa i bavljenja reguliranom profesijom stručnog suradnika edukacijskog rehabilitatora ili učitelja/nastavnika edukatora rehabilitatora podnose zahtjeve za profesiju stručnog suradnika edukacijskog rehabilitatora ili učitelja/nastavnika edukatora rehabilitatora Hrvatskoj komori edukacijskih rehabilitatora.

Nadalje, za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija u svrhu pristupa i bavljenja reguliranom profesijom stručnog suradnika psihologa ili nastavnika psihologije nadležna je Hrvatska psihološka komora, dok je za stručnog suradnika socijalnog pedagoga nadležna Hrvatske komore socijalnih pedagoga.

Jamstvo za ozbiljnost ponude u postupcima javne nabave

Ante Loboja*

Zakon o javnoj nabavi (NN, br. 120/2016, dalje u tekstu: ZJN 2016), propisuje pravila o postupcima javne nabave koje provode javni ili sektorski naručitelj radi sklapanja ugovora o javnoj nabavi robe, radova ili usluga, okvirnog sporazuma te provedbe projektnog natječaja. Autor u članku obrađuje pitanja u vezi s jamstvima koja naručitelj može zahtijevati u postupku javne nabave, s posebnim naglaskom na jamstvo za ozbiljnost ponude. Problematika se obrađuje kroz praksu Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave (dalje u tekstu: Državna komisija) i Visokoga upravnog suda RH (dalje u tekstu: VUS).¹

1. Vrste jamstava koje naručitelj može zahtijevati

Naručitelj može od ponuditelja u postupku javne nabave zahtijevati dostavu sljedećih jamstava: **1. jamstvo za ozbiljnost ponude**, **2. jamstvo za uredno ispunjenje ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma ako okvirni sporazum obvezuje na izvršenje, za slučaj povrede ugovornih obveza**, **3. jamstvo za uredno ispunjenje ugovora na temelju okvirnog sporazuma ako okvirni sporazum ne obvezuje, za slučaj povrede ugovornih obveza**, **4. jamstvo za povrat avansa**, **5. jamstvo za otklanjanje nedostataka u jamstvenom roku, za slučaj da nalogoprimac u jamstvenom roku ne ispunji obveze otklanjanja nedostataka koje ima po osnovi jamstva ili s naslova naknade štete**, **6. jamstvo o osiguranju za pokriće odgovornosti iz djelatnosti za otklanjanje štete koja može nastati u vezi s obavljanjem djelatnosti.**

Naručitelj može u dokumentaciji odrediti i drugo jamstvo u skladu s posebnim zakonom. Ako naručitelj zahtijeva dostavu nekog od jamstava, obavezan je odrediti vrstu, sredstvo i uvjete jamstava, ali ne može odrediti novčani plog kao jamstvo, već je to mogućnost koju ZJN 2016 daje ponuditelju. U tom smislu, neovisno o sredstvu jamstva koje je naručitelj odredio, gospodarski subjekt može dati novčani plog kao jamstvo, u traženom iznosu. Proračunski korisnici državnog proračuna koji posluju preko jedinstvenog računa državnog proračuna nisu obvezni dostaviti jamstvo traženo sukladno članku 214. ZJN 2016.

2. Jamstvo za ozbiljnost ponude

Jamstvo za ozbiljnost ponude naručitelj može zahtijevati od ponuditelja u postupcima javne nabave, kao instrument osiguranja od određenih rizika, kao što su: *odustajanje ponuditelja od svoje ponude u roku njezine valjanosti, neprihvatanje ispravka računске greške, odbijanje potpisivanja ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma ili*

nedostavljanje jamstva za uredno ispunjenje ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma ako okvirni sporazum obvezuje na sklapanje i izvršenje.

Ponuda u postupcima javne nabave dostavlja se e-sredstvima komunikacije putem EOJN RH, a jamstvo za ozbiljnost ponude se, u pravilu, ne dostavlja e-sredstvima komunikacije. Pravilnik o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave (NN, br. 65/17 i 75/20, dalje u tekstu: Pravilnik), u čl. 9. propisuje način izrade ponude ili njezinih dijelova koji se dostavljaju sredstvima komunikacije koja nisu elektronička (*na način da čini cjelinu te se uvezuje na način da se onemogući naknadno vađenje ili umetanje listova*). Dijelove ponude, kao što je jamstvo za ozbiljnost ponude koji ne mogu biti uvezani ponuditelj obilježava nazivom i navodi u ponudi kao dio ponude. Dijelovi ponude koji se dostavljaju sredstvima komunikacije koja nisu elektronička *moraju biti dostavljeni prije isteka roka za dostavu ponuda.*

3. Provjera dostave i valjanosti jamstva

Ponuda je izjava volje ponuditelja, u pisanome obliku, da će isporučiti robu, pružiti usluge ili izvesti radove u skladu s uvjetima i zahtjevima iz dokumentacije o nabavi. Ponuda obvezuje ponuditelja do isteka roka valjanosti ponude, a na zahtjev naručitelja ponuditelj može produžiti rok valjanosti ponude.

Jamstvo za ozbiljnost ponude omogućava naručitelju da se naplati u slučajevima nastupa određenih rizika, kao što su *odustajanje ponuditelja od ponude u roku njezine valjanosti, odbijanja potpisivanja ugovora ili okvirnog sporazuma ili nedostavljanja jamstva za uredno ispunjenje ugovora, i sl.*

Uobičajena sredstva jamstva za ozbiljnost ponude, koje naručitelji određuju u praksi javne nabave su **bankarska garancija, zadužnica i bjanko zadužnica, i sl.** Bankarska garancija je instrument osiguranja plaćanja ili izvršenja ugovornih obveza kojim banka garantira da će nalogodavac garancije u ugovorenom roku ispuniti obveze navedene u garanciji prema korisniku garancije, a ako ih

* Ante Loboja, dipl. iur., voditelj Službe za stručnu pomoć i nadzor u Upravi za trgovinu i politiku javne nabave Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja

¹ Stajališta navedena u ovom članku osobna su stajališta autora i ne predstavljaju mišljenje institucije u kojoj je zaposlen

ne izvrši, to će učiniti sama banka ili će korisniku naknaditi štetu. *Zadužnice (obična i bjanko)* su pisane privatne isprave potvrđene od javnog bilježnika koje služe kao instrument osiguranja plaćanja. I obična i bjanko zadužnica imaju učinak pravomoćnoga rješenja o ovrsi.

4. Rok valjanosti jamstva

Jamstvo za ozbiljnost ponude određuje se u apsolutnom iznosu koji ne smije biti viši od 3% procijenjene vrijednosti nabave, a trajanje jamstva određuje se sukladno roku valjanosti ponude. Ponuditelj može dostaviti jamstvo koje je duže od roka valjanosti ponude. Ako tijekom postupka istekne rok valjanosti ponude i jamstva za ozbiljnost ponude, naručitelj je obavezan prije odabira zatražiti produženje roka valjanosti ponude i jamstva, od ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu.

Naručitelj u postupku pregleda i ocjene ponuda najprije provjerava je li jamstvo za ozbiljnost ponude dostavljeno prije isteka roka za dostavu ponuda ili nije. Ako jamstvo nije pravodobno dostavljeno, naručitelj je obavezan takvu ponudu odbiti kao nepravilnu. U slučaju ne dostavljanja jamstva, ako je isto traženo, naručitelj ne može zatražiti od ponuditelja dopunu, razjašnjenje i, upotpunjavanje, budući da je člankom 20. stavkom 8. Pravilnika propisano da se jamstvo za ozbiljnost ponude ne smatra određenim dokumentom koji nedostaje u smislu članka 293. ZJN 2016.

Državna komisija je u Rješenju, Klasa: UP/II-034-02/18-01/49, od 13. veljače 2021., vezano uz pitanje od kojeg ponuditelja naručitelj mora tražiti produženje jamstva, ocijenila sljedeće: „... žalitelj je u pravu kada navodi da je naručitelj tražio odabranog ponuditelja produljenje roka valjanosti ponude i jamstva za ozbiljnost ponude, dok žalitelja nije tražio produljenje jamstva. Na opisani način naručitelj se pridržavao odredbe čl. 216. st. 2. ZJN 2016, kojom je propisano da ako tijekom postupka javne nabave istekne rok valjanosti ponude i jamstva za ozbiljnost ponude, javni naručitelj je obavezan prije odabira zatražiti produženje roka valjanosti ponude i jamstva od ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu, u primjerenom roku ne kraćem od pet dana. Stoga je žalbeni navod neosnovan“.

5. Novčani polog kao sredstvo jamstva

Ako javni naručitelj zahtjeva dostavu nekog od jamstava propisanih člankom 214. ZJN 2016, obavezan je u dokumentaciji o nabavi odrediti vrstu, sredstvo i uvjete jamstava, s time da javni naručitelj ne može odrediti isključivo novčani polog kao jamstvo, dok neovisno o sredstvu jamstva koje je javni naručitelj odredio, ponuditelj može dati **novčani polog** u traženome iznosu.

Primjer iz prakse Državne komisije: Odabrani ponuditelj u ponudi je dostavio dokaz o uplaćenom novčanom pologu kao sredstvu jamstva za ozbiljnost ponude

Naručitelj HAC d.o.o. objavio je 1. lipnja 2018. u EOJN RH poziv na nadmetanje s dokumentacijom o nabavi u otvo-

renom postupku, broj: 2018/S OF2-0014271, za predmet: osiguranje.

Na Odluku o odabiru ponude HOK osig. d.d., žalbu je 16. kolovoza 2018. izjavio žalitelj Croatia osiguranje d.d., koji navodi da je ponuditelj, kao jamstvo dostavio dokaz o uplati na dan 5. srpnja 2018. te navodi da je upitno je li odabrani ponuditelj uplatio jamstvo u zakonskom roku, odnosno je li novac zaista bio na računu naručitelja u trenutku otvaranja ponuda.

Državna komisija je utvrdila da je toč. 7.4.1.1. dokumentacije propisano da ponuditelj mora, kao sastavni dio ponude, dostaviti jamstvo za ozbiljnost ponude u obliku garancije banke, u iznosu od 180.000,00 kn. Trajanje jamstva ne smije biti kraće od roka valjanosti ponude. Kod e-dostave ponude traženu garanciju banke, ponuditelj u roku za dostavu dostavlja naručitelju u zatvorenoj omotnici. Umjesto bankarske garancije ponuditelj može kao jamstvo za ozbiljnost ponude dati i novčani polog u traženom iznosu i isti uplatiti na račun naručitelja (...). Dokaz o uplati novčanog pologa prilaže se u ponudi, a temeljem kojeg se može utvrditi da je transakcija izvršena.

Državna komisija je utvrdila da je odabrani ponuditelj u ponudi dostavio nalog o izvršenoj uplati jamstva za ozbiljnost ponude s datumom izvršenja 5. srpnja 2018., a za koji je uvidom u EOJN RH utvrđeno da je vrijeme učitavanja dokumenta 5. srpnja 2018. u 9,55 sati. Rok za dostavu ponuda bio je 5. srpnja 2018. do 10,30 sati. Nadalje, Državna komisija je utvrdila da je jamstvo naručitelju pristiglo prije krajnjeg roka za dostavu ponuda, pa neosnovano žalitelj navodi da na dostavljenom nalogu nije moguće utvrditi je li nalog zadan prije ili poslije početka javnog otvaranja. Naime, na predmetnom nalogu je razvidno da je kao datum izvršenja naveden 5. srpnja 2018., a što je, uzimajući u obzir činjenicu da je isti zaprimljen istog dana kod naručitelja u 9,55 sati, pouzdan podatak o činjenici da je nalog zadan prije isteka roka za dostavu.

Uz to, žalitelj nije sukladno pravilima o teretu dokaza dokazao svoje tvrdnje da odabrani ponuditelj može nakon otvaranja ponuda stornirati nalog za plaćanje. Žalbeni navod je neosnovan. (Rješenje, Klasa: KLASA: UP/II-034-02/18-01/691, od 12. rujna 2018.)

6. Najčešće pogreške vezane uz jamstvo za ozbiljnost ponude

Ako je jamstvo za ozbiljnost ponude dostavljeno prije isteka roka za dostavu ponuda, naručitelj može, sukladno članku 293. ZJN 2016, zatražiti od ponuditelja da dopuni, razjasni, upotpuni ili dostavi nužne informacije vezane uz jamstvo za ozbiljnost ponudu, u primjerenom roku ne kraćem od pet dana. Tako naručitelj ima mogućnost zatražiti dopunu ili čak i novo jamstvo za ozbiljnost ponude u slučaju da dostavljeno jamstvo nije valjano. Najčešće pogreške vezane uz jamstvo za ozbiljnost ponude su:

1. sredstvo jamstva dostavljeno je protivno traženom u dokumentaciji (npr. zadužnica umjesto bankarske garancije);
2. dostavljeno jamstvo za ozbiljnost ponude izdano je na

rok koji je kraći od roka valjanosti ponude; 3. jamstvo za ozbiljnost ponude ne pokriva sve situacije propisane člankom 214. stavkom 1. točkom 1. ZJN 2016; 4. jamstvo nije dano u ime zajednice gospodarskih subjekata koja podnosi ponudu, već u ime jednog člana zajednice, bez navođenja zajednice; 5. u tekstu jamstva postoje određenja koja mijenjaju karakter jamstva tako da isto nije bezuvjetno, i sl.

Ponuditelj može, kada je predmet nabave podijeljen na grupe, dostaviti **zbirno jamstvo za ozbiljnost ponude** ili zbirno jamstvo za uredno ispunjenje ugovora za više grupa.

7. Rok valjanosti jamstva za ozbiljnost ponude

Naručitelj određuje trajanje jamstva za ozbiljnost ponude sukladno roku valjanosti ponude, a ponuditelj može dostaviti jamstvo koje je dulje od tog roka. Ako tijekom postupka javne nabave istekne rok valjanosti ponude i jamstva za ozbiljnost ponude, javni naručitelj obavezan je prije odabira zatražiti produženje roka valjanosti ponude i jamstva, od ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu.

Primjer iz prakse Državne komisije: Iako je rok valjanosti jamstva za ozbiljnost ponude kraći od roka propisanog u dokumentaciji, utvrđena nepravilnost sama za sebe nije od utjecaja na zakonitost odluke o odabiru jer je rok valjanosti jamstva dulji od roka valjanosti ponude

Naručitelj, Uprava za ceste V.-S. županije, objavio je 2. prosinca 2019. u EOJN RH poziv na nadmetanje s dokumentacijom o nabavi u otvorenom postupku, broj objave: 2019/S OF2-0047307, za predmet: izvanredno održavanje mosta na rijeci Bosut.

Na Odluku o odabiru ponude ZP Cestogradnja d.o.o. i Madex d.o.o. urednu žalbu je 23. siječnja 2020. izjavio Sitolor d.o.o., koji u žalbi navodi da jamstvo za ozbiljnost ponude odabrane ZP traje kraće od roka propisanog toč. 7.6.1. dokumentacije, pa je ponudu odabrane ZP trebalo odbiti.

Naručitelj u odgovoru na žalbu ne osporava da jamstvo za ozbiljnost ponude traje kraće od roka propisanog dokumentacijom (za 3 dana), ali navodi da je jamstvo bilo važeće u trenutku donošenja odluke o odabiru.

Toč. 6.3. dokumentacije propisano je da je rok valjanosti ponude najmanje 60 dana od isteka roka za dostavu ponuda. Nadalje, propisano je da je rok za dostavu ponuda 20. prosinca 2019. Također je propisano da jamstvo mora trajati 5 dana duže od roka valjanosti ponude, koji je bio je do 18. veljače 2020. Rok valjanosti jamstva za ozbiljnost ponude trebao je biti do 23. veljače 2020., međutim, rok valjanosti jamstva odabrane ZP bio je do 20. veljače 2020. Državna komisija je ocijenila da je rok valjanosti jamstva za ozbiljnost ponude odabrane ZP duži od roka valjanosti ponude, te da je isto jamstvo bilo valjano i u trenutku donošenja odluke o odabiru odnosno njene objave 17. siječnja 2020., a da žalitelj ne osporava sadržaj jamstva, pa nepravilnost sama za sebe nije od utjecaja na zakonitost odluke. Žalbeni navod je neosnovan. (Rješenje, Klasa: UP/II-034-02/20-01/58, od 19. ožujka 2020.)

Praksa VUS-a: Presudom, posl. br. UsII-168/20-9, od 27. svibnja 2020. odbija se tužbeni zahtjev tužitelja ZP Cestogradnja d.o.o. i Madex d.o.o. za poništenjem Rješenja, Klasa: UP/II-034-02/20-01/58, te se prihvaća kao pravilan zaključak Državne komisije da činjenica da je jamstvo za ozbiljnost ponude kraće od roka propisanog dokumentacijom nije od utjecaja na zakonitost odluke o odabiru

O obrazloženju Presude VUS u bitnome navodi „da prema članku 216. stavku 1. ZJN 2016 javni naručitelj određuje trajanje jamstva za ozbiljnost ponude sukladno roku valjanosti ponude, a ponuditelj može dostaviti jamstvo koje je duže od roka valjanosti. Nije sporno da dostavljeno jamstvo za ozbiljnost ponude odabrane ZP traje kraće od zahtjeva iz dokumentacije. Sud ocjenjuje da je pravilan zaključak tuženika da navedena nepravilnost sama za sebe nije od utjecaja na zakonitost odluke naručitelja jer rok valjanosti jamstva pokriva rok valjanosti ponude te je jamstvo bilo valjano u trenutku donošenja odluke o odabiru“.

8. Rok za dostavu jamstva

Ako ponuditelj dostavlja ponudu e-sredstvima komunikacije, a njezin dio sredstvima komunikacije koja nisu elektronička, taj dio se upisuje u upisnik o zaprimanju dijelova ponuda, kao dodatku upisnika o zaprimanju ponuda. Dijelovi ponude koji se dostavljaju sredstvima komunikacije koja nisu elektronička dostavljaju se prije isteka roka za dostavu ponuda.

Praksa Državne komisije: Budući da jamstvo kao dio ponude naručitelju nije dostavljeno u roku za dostavu ponuda, pravilno je naručitelj odbio ponudu žalitelja kao nepravilnu

Naručitelj DVD Glina, objavio je 21. siječnja 2020. u EOJN RH poziv na nadmetanje s dokumentacijom u otvorenom postupku, br. objave: 2020/S OF2-0003241, za predmet nabave: rekonstrukcija i opremanje vatrogasnog i društvenog doma (po grupama).

Na Odluku o odabiru ponude tvrtke Proklima-Tim d.o.o. za Grupu 2., žalbu je 20. ožujka 2020. izjavio žalitelj Novi Ambijent d.o.o., koji osporava razlog odbijanja svoje ponude odnosno navod da do otvaranja ponuda nije dostavio jamstvo za ozbiljnost ponude. Navodi da je predao e-ponudu 12. veljače 2020. u 20:03:10 sati, u prilogu koje je dostavio i skenirana jamstva u obliku dvije zadužnice. Navodi da je propisano da se jamstvo dostavlja u izvorniku, odvojeno od e-ponude te je žalitelj putem preporučene pošte, a prije podnošenja e-ponude, 10. veljače 2020. u 10:49:50 sati, u poštanskom uredu predao pošiljku s jamstvima u izvorniku. Pošiljku je Hrvatska pošta pokušala uručiti naručitelju 12. veljače 2020. u 11 sati, ali naručitelj nije preuzeo pošiljku na adresi sjedišta.

Naručitelj u odgovoru na žalbu navodi da je do dana otvaranja ponuda preuzeo sve pošiljke, među kojima nije bila žaliteljeva pošiljka, a što je vidljivo i iz Zapisnika o javnom otvaranju. Navodi da je pravovremena dostava jamstva odgovornost ponuditelja te je isti imao i mogućnost osobne dostave ili uplate pologa.

Toč. 7.4.1. dokumentacije propisano je: „Ponuditelj je dužan dostaviti jamstvo ... u obliku bjanko zadužnice, koja se dostavlja u izvorniku, odvojeno od e-dostave ponude, u papirnatom obliku. (...), te mora biti dostavljeno prije isteka roka za dostavu ponuda. ...“. Ponuditelj svoju e-ponudu dostavlja putem EOJN RH do 13. veljače 2020. u 9.00 sati. U Zapisniku o otvaranju utvrđeno je da je ponuda žalitelja od jednog dijela, a u Zapisniku o pregledu i ocjeni da žalitelj nije dostavio jamstvo do isteka roka za dostavu. Iz podataka o kretanju poštanske pošiljke Hrvatske pošte razvidno je da je preporučena pošiljka žalitelja zaprimljena u poštanskom uredu Zagreb, 10. veljače 2020. u 10:49:50 sati, a da je dostava pokušana dana 12. veljače 2020. u 11:05:29 sati. Pošiljka je uručena naručitelju 15. veljače 2020. u 11 sati. Državna komisija je ocijenila da je rizik dostave jamstva u roku za dostavu ponuda na ponuditelju, pa žalitelj neosnovano smatra da se jamstvo smatra dostavljenim danom predaje ovlaštenom davatelju poštanskih usluga. Budući da jamstvo, kao dio ponude, naručitelju nije dostavljeno u roku za dostavu ponuda, pravilno je naručitelj odbio ponudu žalitelja kao nepravilnu. Žalbeni navod je neosnovan. (Rješenje, Klasa: UP/II-034-02/20-01/224, od 10. lipnja 2020.)

Presuda VUS-a: Presudom posl.br. UsII-253/20-8, od 9. rujna 2020., poništava se Rješenje Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/20-01/224, od 10. lipnja 2020. i poništava se Odluka o odabiru naručitelja

U obrazloženju presude navodi se: „Prema ocjeni Suda tužitelj je postupio sukladno odredbama ZJN 2016, i sukladno dokumentaciji jer je tri dana prije isteka roka poslao jamstva putem ovlaštenog pružatelja poštanskih usluga te je imao pravo očekivati da će jamstva biti dostavljena naručitelju u roku. Eventualno pogrešno postupanje ovlaštenog pružatelja poštanskih usluga ne može ići na štetu tužitelja.

Osim toga, iz odgovora na tužbu je razvidno da je istoga dana, 12. veljače 2020., kada je neuspješno pokušana dostava pismena tužitelja, naručitelj zaprimio jamstvo za ozbiljnost ponude drugog ponuditelja u istom postupku, a istoga dana nije preuzeta pošiljka tužitelja. Iz dopisa Hrvatske pošte i popratne dokumentacije o kretanju sporne pošiljke, proizlazi da navedenog dana u prijepodnevnim satima nitko nije bio zatečen na navedenoj adresi, a u kovčeviću primatelja ostavljena je obavijest o prispijeću pošiljke, koju pošiljku je preuzela tajnica DVD-a (naručitelja). Odbijanjem ponude tužitelja prekršena su načela jednakog tretmana i zabrane nediskriminacije.“

9. Propust dostave bankarske garancije kao prilog ponude

Člankom 7. stavkom 1. Pravilnika propisano je da ponuda sadrži: **1. popunjeni ponudbeni list, uključujući uvez ponude ako se ponuda dostavlja e-sredstvima komunikacije, 2. popunjeni troškovnik, 3. popunjeni ESPD obrazac, 4. jamstvo za ozbiljnost ponude, ako je traženo, 5. ostalo što je traženo u dokumentaciji.**

U primjeru iz prakse Državne komisije u nastavku, odabrani ponuditelj je dostavio bankarsku garanciju u papirnatom

me obliku, međutim u uvezu ponude nije istu naveo kao prilog ponude, niti je naveo da je dostavljena naručitelju u izvorniku te je propustio navesti da se ponuda sastoji od više dijelova.

Primjer iz prakse Državne komisije: Nedostatak koji se sastoji u propuštanju odabranog ponuditelja da u uvezu ponude navede bankarsku garanciju kao prilog ponude, iako je istu dostavio, nije od utjecaja na zakonitost odluke o odabiru

Naručitelj Libertas d.o.o., objavio je 26. studenog 2018., u EOJN RH poziv na nadmetanje s dokumentacijom o nabavi u otvorenom postupku, broj: 201 VS OF5-0033049, za predmet: gradski niskopodni autobusi koji kao pogonsko gorivo koriste dizel gorivo.

Na Odluku o odabiru ponude AH d.o.o., žalbu je izjavio Solaris Bus & C.S.A., Poljska, a Državna komisija je Rješenjem, KLASA: UP/11-034-02/19-01/225, poništila navedenu Odluku. U novom postupku pregleda i ocjene ponuda kao najpovoljnija odabrana je ponuda žalitelja. Na novu Odluku o odabiru žalbu je izjavio žalitelj AH d.o.o., koji navodi da je odabrani ponuditelj dostavio bankarsku garanciju, ali u uvezu ponude nije istu naveo kao prilog ponude, niti je naveo da je dostavljena naručitelju u izvorniku te je propustio navesti da se ponuda sastoji od više dijelova. Smatra da je naručitelj trebao odbiti ponudu.

Naručitelj navodi da je odabrani ponuditelj dostavio bankarsku garanciju, da je ista navedena u Upisniku o zaprimanju dijelova ponuda koji se ne dostavljaju e-sredstvima komunikacije, da je u Zapisniku o javnom otvaranju navedeno da se ponuda odabranog ponuditelja sastoji od dva dijela, te da nije bilo primjedbi na postupak otvaranja ponuda.

Uvidom u uvez ponude utvrđeno je da bankarska garancija nije navedena kao prilog ponude, dok je u Upisniku, Zapisniku o javnom otvaranju i Zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda navedeno da je odabrani ponuditelj istu dostavio. Dokumentacijom je propisano da ponuda mora sadržavati popunjen ponudbeni list, uključujući uvez ponude i jamstvo za ozbiljnost ponude te ako se dijelovi ponude dostavljaju sredstvima komunikacije koja nisu elektronička, ponuditelj mora navesti koji dijelovi se tako dostavljaju.

Iz dokumentacije postupka je razvidno, a među strankama nije sporno, da je odabrani ponuditelj dostavio bankarsku garanciju sukladno dokumentaciji, pa nedostatak koji se sastoji u propuštanju da se u uvezu ponude navede garanciju kao prilog ponude, iako je istu dostavio, nije od utjecaja na zakonitost odluke o odabiru. Žalbeni navod je neosnovan. (Rješenje: Klasa: UP/II-034-02/19-01/732, od 19. rujna 2019.)

Presuda VUS-a, posl. br. UsII: 523/19, od 20. studenoga 2019. – Odbija se tužbeni zahtjev tužitelja za poništenjem Rješenja Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/19-01/732, od 19. rujna 2019.

„Tužitelj navodi kao je odabrani ponuditelj postupio protivno odredbi točke 6.3 dokumentacije jer je u uvezu ponude propustio navesti kako je bankarska garancija prilog

ponudi, da je dostavljena naručitelju u izvorniku te da se ponuda sastoji od više dijelova. Smatra da je ponuda s priloženim manjkavim uvezom nepravilna, navodeći da je tuženik konstatirao propust odabranog ponuditelja, ali je naveo da je ponuditelj dostavio bankarsku garanciju, premda ju je propustio navesti u uvezu ponude.

U odnosu na dostavu bankarske garancije kao priloga ponude, točno je da je dokumentacijom propisano kako u slučaju ako se dijelovi ponude dostavljaju sredstvima komunikacije koja nisu elektronička, ponuditelj mora u ponudi navesti koji dijelovi se tako dostavljaju. Međutim, Sud prihvaća ocjenjuje da, iako odabrani ponuditelj nije naveo da dostavlja bankarsku garanciju kao prilog ponude, taj propust nije od utjecaja na zakonitost odabira ponude. To iz razloga što je bitno da je bankarska garancija dostavljena, kojem uvjetu je nesporno udovoljeno“.

10. Jamstvo za ozbiljnost ponude dostavljeno u preslici

U primjeru iz prakse Državne komisije u nastavku, ponuditelji su bili dužni dostaviti jamstvo za ozbiljnost ponude u izvorniku, dok je žalitelj u ponudi dostavio presliku bankarske garancije.

Primjer iz prakse Državne komisije: Naručitelj je zakonito postupio kad je odbio ponudu žalitelja jer je bankarska garancija dostavljena u preslici, a ne u izvorniku, kako je traženo dokumentacijom

Naručitelj Izvor Ploče d.o.o., objavio je 23. prosinca 2019., u EOJN RH poziv na nadmetanje s dokumentacijom o nabavi, u otvorenom postupku, broj: 2019/S OF5-0049518, za predmet: usluge upravljanja projektom izgradnje vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Ploče.

Žalitelj ZP Eptisa Adria d.o.o., Company Sulić d.o.o. i Apsida Inženjering d.o.o., u žalbi na Odluku o odabiru ponude ZP Ekonerg d.o.o., BIM projekt d.o.o. i Subnecto d.o.o. navodi da je naručitelj odbio njegovu ponudu jer jamstvo za ozbiljnost ponude nije dostavljeno do roka za dostavu ponuda, odnosno da žalitelj nije dostavio dokaz o predaji izvornika bankarske garancije u roku za dostavu ponuda. Navodi da naručitelj očigledno smatra da je jamstvo za ozbiljnost ponude – garancija banke važeća samo u izvorniku.

Naručitelj u odgovoru na žalbu navodi da su ponuditelji bili dužni dostaviti jamstvo za ozbiljnost ponude u izvorniku, odvojeno od e-ponude, dok je žalitelj u ponudi dostavio bankarsku garanciju u preslici.

Medu strankama nije sporno da je žalitelj putem EOJN RH, u ponudi dostavio jamstvo za ozbiljnost ponude – garanciju banke i dodatak I. garanciji, te u roku za dostavu ponuda (6. travnja 2020. godine, do 10:00 sati) dostavio u izvorniku, u papirnatom obliku, dodatak I. garanciji za ozbiljnost ponude. Sporna je činjenica je li naručitelj mogao prihvatiti ponudu žalitelja te je li imao osnove za primjenu članka 293. ZJN 2016 odnosno je li mogao po proteku roka za dostavu ponuda pozivati ponuditelja da dostavi garanciju banke u izvorniku, u papirnatom obliku.

U konkretnom slučaju radi se o situaciji iz članka 20. stavka 8. Pravilnika pa naručitelj nije mogao po proteku roka za

dostavu ponuda tražiti dostavu garancije banke u izvorniku. Dana, 14. svibnja 2019. Državna komisija je donijela Zaključak o pravnom shvaćanju u kojem se navodi da dostava izvornika jamstva za ozbiljnost ponude nakon isteka roka za dostavu ponuda predstavlja nedostatak koji se ne može otkloniti primjenom članka 293. ZJN 2016.

Naručitelj je zakonito odbio ponudu žalitelja, jer je kroz institut upotpunjavanja od žalitelja zatražio dokaz da je izvornik garancije dostavljen u roku za dostavu, što međutim nije dostavljeno, već su dostavljeni dokumenti (potvrde banke) kojima žalitelj nastoji dokazati da je bankarska garancija predana u skladu s dokumentacijom. Žalbeni navodi su neosnovani. (Klasa: UP/II-034-02/20-01/583, od 1. rujna 2021.)

Presuda VUS-a, posl. br. Usll: 374/2020, od 2. prosinca 2020. – Odbija se tužbeni zahtjev tužitelja za poništenjem Rješenja Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/20-01/583, od 1. rujna 2020.

„Uvidom u zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda utvrđeno je da je naručitelj naveo da je u sklopu e-ponude od tužitelja zaprimio presliku bankarske garancije broj: 4100962176 od 24. siječnja 2020., te presliku Dodatka 1. garanciji od 1. travnja 2020. i da je u sklopu dijela ponude koji se dostavlja u izvorniku odvojeno od e-ponude dostavljena, prije isteka roka za predaju ponude, zatvorena omotnica u kojoj se nalazio samo Dodatak 1. garanciji u izvorniku, bez osnovnog dokumenta bankarske garancije u izvorniku.

Tužitelju je upućen poziv za pojašnjenjem ponude kojim je pozvan dostaviti dokaz o predaji izvornika garancije u navedenom roku te je zaprimljeno pojašnjenje iz kojeg je razvidno da omaškom nije dostavljena cjelokupna dokumentacija u pogledu jamstva već je dostavljena potvrda banke kojom se potvrđuje da su garanciju i Dodatak 1. istoj potpisale ovlaštene osobe banke. Na kraju je navedeno da nije dostavljen dokaz o predaji izvornika garancije u roku za dostavu ponuda te se ponuda tužitelja odbija kao nepravilna. Međutim, ne radi o tome je li preslika garancije jednako vrijedna kao izvornik nego se radi o postupanju sukladno dokumentaciji, a kojom je propisano da se garancija mora dostaviti u izvorniku. Tužitelj nije dostavio do roka za otvaranje ponuda izvornik bankarske garancije pa je stoga pravilno zaključio naručitelj da tužiteljeva ponuda nije bila pravilna“.

11. Povrat jamstva za ozbiljnost ponude

U roku od 10 dana od dana potpisivanja ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma, odnosno dostave jamstva za uredno izvršenje ugovora, **naručitelj je obvezan vratiti ponuditeljima jamstvo za ozbiljnost ponude**, a presliku jamstva pohraniti kao dokaz da je jamstvo za ozbiljnost ponude bilo dostavljeno kao sastavni dio ponude. Dakle, ako je naručitelj zahtijevao dostavu jamstva za uredno izvršenje ugovora ili okvirnog sporazuma, u tom slučaju mora vratiti jamstvo za ozbiljnost ponude u roku od 10 dana od dana dostave tog jamstva naručitelju, odnosno, ako to jamstvo nije traženo, mora jamstvo za ozbiljnost ponude vratiti u roku od 10 dana od dana potpisivanja ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma.

Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave*

Dionici u sustavu javne nabave, osim poznavanja zakonodavnog okvira, moraju biti upoznati s praksom Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave (dalje u tekstu: Državna komisija) kao tijela nadležnog za rješavanje o žalbama u vezi s postupcima sklapanja ugovora o javnoj nabavi, okvirnih sporazuma i projektnih natječaja, na koje se primjenjuje Zakon o javnoj nabavi. Upravo kroz praksu Državne komisije često se dolazi do odgovora na pitanja kako postupiti u pojedinoj situaciji, pa se u ovoj rubrici obrađuju aktualne odluke Državne komisije te se daje prikaz najvažnijih stavova.

Zamjena subjekta na čiju se je sposobnost odabrani ponuditelj oslonio¹

Naručitelj je zakonito u ponovnom postupku pregleda i ocjene od odabranog ponuditelja zahtijevao **zamjenu subjekta** na čiju se je sposobnost oslonio

... u žalbi na Odluku o odabiru žalitelj navodi da je naručitelj u ponovnom postupku pregleda i ocjene ponuda tražio odabranog ponuditelja da **zamijeni** subjekta (Stručnjaka 3) na čiju se sposobnost oslonio radi dokazivanja tehničke i stručne sposobnosti – novim subjektom (toč. 4.3.2.: „Gospodarski subjekt mora dokazati da raspolaže s min. tri tehnička stručnjaka, ..., i to: a) Stručnjak 1 – inž. građ. ili arh. struke b) Stručnjak 2 – inž. elektroteh. struke c) **Stručnjak 3** – inž. stroj. Struke. Jedan od navedenih stručnjaka mora ispunjavati uvjete za ovlaštenog voditelja građenja, a druga dva stručnjaka min. uvjete za ovlaštenog voditelja radova...“), umjesto da je ponudu odbio. Navodi da je odabrani ponuditelj naveo da mijenja podugovaratelja G. d.o.o. i Stručnjaka 3 – B.R. te je nominirao novog subjekta E.-S d.o.o., kao podizvoditelja i Stručnjaka 3 – R.S. Navodi da odabrani ponuditelj do isteka roka za dostavu nije dokazao tehničku i stručnu sposobnost, a naknadna zamjena subjekta na kojega se ponuditelj oslanja nakon isteka roka za dostavu je izmjena ponude.

Državna komisija je utvrdila da se je odabrani ponuditelj u trenutku dostave ponude oslonio na drugog subjekta (stručnjaka) radi dokazivanja sposobnosti te je za njih u ponudi dostavio dokumente kojima dokazuje relevantne kriterije za odabir gospodarskog subjekta i da ne postoje osnove za isključenje. Naručitelj je u ponovnom postupku pregleda i ocjene ponuda **provjeravao** ispunjava li subjekt na čiju se sposobnost odabrani ponuditelj oslanja, relevantne kriterije za odabir i osnove za isključenje. Provjerom je utvrdio da odabrani ponuditelj ne udovoljava relevantnim kriterijima za odabir gospo-

darskog subjekta („...odabrani ponuditelj za predloženi Stručnjak 3 dostavlja dokaze iz kojih nije razvidno da je Stručnjak 3 ovlašten voditelj radova strojarске struke, kako je toč. 4.3.2. dokumentacije traženo...“), naručitelj je od njega zahtijevao zamjenu tog subjekta.

Za zamijenjenog subjekta odnosno Stručnjaka 3 odabrani ponuditelj je dostavio dokumente kojima dokazuje da isti ispunjavaju relevantne kriterije za odabir gospodarskog subjekta i da ne postoje osnove za isključenje. Stoga je Državna komisija ocijenila da nije došlo do povrede materijalnog prava prilikom primjene instituta iz članka 275. ZJN 2016 (zamjene subjekta). Žalbeni navod je neosnovan.

Kriteriji za ocjenu jednakovrijednosti predmeta nabave²

U troškovniku naručitelj je upućivanje na marku propustio popratiti izrazom „ili jednakovrijedno“, ali je u stavkama troškovnika u kojima upućuje na konkretnu marku/proizvod, i sl. dopustio nuđenje jednakovrijednog proizvoda, jer je predviđen dio za upis nuđenog proizvoda

... u žalbi na sadržaj dokumentacije o nabavi žalitelj navodi da je naručitelj iskoristio pravo da uputi na određeni proizvod, međutim u stavkama 4., 5. i 6. troškovnika to nije popratio s izrazom „ili jednakovrijedno“. Time je povrijedio odredbu članka 210. stavka 2. ZJN 2016.

Državna komisija je utvrdila da u stavkama 4., 5. i 6. troškovnika upućivanje na marku nije popraćeno izrazom „ili jednakovrijedno“. Međutim, u troškovniku je predviđen dio za upis nuđenog proizvoda. Također, u općim odredbama troškovnika propisano je sljedeće: u stavkama troškovnika u kojima se predlaže određeni model opreme dozvoljeno je nuđenje jednakovrijednih proizvoda uz uvjet zadovoljavanja minimalnih tehničkih karakteristika koje su navedene u troškovniku. Stoga,

* Pripremio: Ante Loboja, dipl. iur., Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja.

¹ Rješenje Državne komisije, KLASA: UP/II-034-02/19-01/633, od 7. kolovoza 2019. godine

² Rješenje državne komisije, KLASA: UP/11-034-02/20-01/178, od 16. travnja 2020. godine

iako je točno da je u konkretnim stavkama troškovnika naručitelj upućivanje na marku propustio popratiti izrazom „ili jednakovrijedno“, iz citiranih općih odredaba troškovnika razvidno je da naručitelj u stavkama troškovnika u kojima upućuje na konkretnu marku ili proizvod dopušta nuđenje jednakovrijednog proizvoda. Žalbeni navod je neosnovan.

Oslanjanje na sposobnost drugih subjekata³

Broj zaposlenih nije bio propisan dokumentacijom kao uvjet tehničke i stručne sposobnosti, pa takav uvjet naručitelj nije niti trebao provjeravati

... u žalbi na Odluku o odabiru žalitelj navodi da se odabrani ponuditelj oslanja na sposobnost drugog subjekta ali da taj subjekt u Izjavi ne navodi za koje radove daje resurse na raspolaganje. Smatra da odabrani ponuditelj koji ima samo dva zaposlena, koji u ponudi navodi da ugovor neće dati u podugovor, ne može izvršiti ugovor.

Dokumentacijom o nabavi propisano je da se tehnička i stručna sposobnost dokazuje Popisom radova te da se Popisu prilaže potvrda druge ugovorne strane o urednom izvođenju najvažnijih radova. Ponuditelj navedeno dokazuje s jednim ili više ugovora – a najviše s 10 ugovora. Iz dokumentacije je razvidno da je naručitelj zahtijevao da gospodarski subjekt ima na raspolaganju stručnjaka I. ovlaštenog voditelja građenja, te da nije tražio druge dokaze tehničke i stručne sposobnosti.

Državna komisija je utvrdila da je u ponudi dostavljena Izjava subjekta o stavljanju na raspolaganje resursa, ispunjen ESPD obrazac odabranog ponuditelja i navedenog subjekta te popis i potvrde za ukupno osam radova. Žalitelj osporava sposobnost odabranog ponuditelja za izvršenje predmeta nabave, ukazujući na to da ima samo dvije zaposlene osobe, a da nije angažirao niti podugovaratelja koji bi te radove izvršio. Žalitelj ukazuje na to da iz Izjave o stavljanju na raspolaganje resursa proizlazi da taj subjekt ustupa reference, ali da ne ustupa resurse za izvršenje predmeta nabave. Međutim, tvrdnje žalitelja nisu utemeljene. Žalitelj nije doveo u pitanje zakonitost postupanja naručitelja, jer je odabrani ponuditelj dostavljenim dokazima u ponudi dokazao sposobnost oslanjajući se na sposobnost drugog subjekta, dok broj zaposlenih nije bio propisan dokumentacijom kao uvjet tehničke i stručne sposobnosti, pa taj uvjet naručitelj nije trebao provjeravati. Žalbeni navod je neosnovan.

tim4pin.doo
ZA SAVJETOVANJE

CJENIK

ZA OGLAŠAVANJE
U ČASOPISU

tim4pinmagazin

1. **OMOTNE STRANICE**
(cijela stranica - 205 x 285 mm):
str. II - **1.500,00 kn**
str. III - **1.000,00 kn**
str. IV - **2.500,00 kn**
2. **KOLORNE STRANICE KNJIŽNOG BLOKA**
(cijela stranica - 205 x 285 mm):
str. 1-4 - **1.000,00 kn**
3. **DVOBOJNE STRANICE KNJIŽNOG BLOKA**
- **750,00 kn** (cijela stranica
205 x 285 mm)
- **500,00 kn** (pola stranice
177 x 126 mm vodoravno ili
86 x 259 mm - okomito)

U cijenu oglašavanja nije uključen PDV.
Odobravamo popust za dogovoreno višekratno objavljivanje.
Rok za predaju oglasa do 25. u mjesecu.
Oglas je potrebno dostaviti u TIFF, JPEG ili PDF formatu.

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje
Ulica kneza Trpimira 15, 10 000 Zagreb
T: 01/5531-755, E: centar@tim4pin.hr, www.tim4pin.hr
OIB: 83718300522, IBAN HR3323400091110546815

³ Rješenje Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/20-01/463, od 21. srpnja 2020. godine

Mogućnosti financiranja poduzetnika kroz nacionalni plan oporavka i otpornosti

Davorka Žagar*

Kada je u srpnju prošle godine objavljen Nacionalni plan za oporavak i otpornost svi smo još duboko bili u provedbi projekata programskog razdoblja 2014-2020. Sada smo već u situaciji da su sredstva osigurana u proračunu za 2022. godinu, bliži se objava natječaja, a ako je vjerovati okvirnim terminima iz Nacionalnog plana za oporavak i otpornost, svoje napore usmjeravamo ka korištenju tog izdašnog kolača koji nam je na raspolaganju. U nastavku se daje pregled mogućnosti financiranja poduzetnika kroz sredstva osigurana kroz Nacionalni plan za oporavak i otpornost. Skrećemo pozornost jedinicama lokalne samouprave da na ove mogućnosti pravodobno ukažu i poduzetnicima čiji su osnivači.

1. UVOD

Europska unija državama članicama stavlja na raspolaganje iznos od 672,5 milijardi eura kroz Mehanizam za oporavak i otpornost čime nastoji ublažiti gospodarske i socijalne posljedice pandemije koronavirusa, a gospodarstva i društva država članica učiniti spremnijima da odgovore na nove izazove, ponajprije u smislu zelene i digitalne tranzicije, na koje je stavljen fokus u novom programskom razdoblju. Iako je primarni fokus stavljen na ubrzanje provedbe održivih reformi i povezanih javnih ulaganja u državama članicama, dio sredstava bit će usmjeren i na privatna ulaganja kroz bespovratna sredstva i financijske instrumente, uz uvjet da se pritom poštuju pravila o državnim potporama.

Države članice su kroz nacionalne planove oporavka i otpornosti planirale prioritete prema kojima će biti usmjerena raspoloživa sredstva.

2. NACIONALNI PLAN OPORAVKA I OTPORNOSTI

Hrvatska u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti ima osigurana financijska sredstva u iznosu od gotovo 75 milijardi kuna od čega će cca 48 milijardi kuna biti raspoloživo kroz bespovratna sredstva, a oko 27 milijardi

kuna kroz zajmove. Sredstva su namijenjena gospodarskom i društvenom razvoju različitih sektora i svih dijelova Hrvatske. Kroz Plan će se provoditi mjere koje podupiru jačanje okvira za istraživanje, razvoj i inovacije, politike usmjerene na djecu i mlade, i kao posljedica krize uzrokovane pandemijom koronavirusa, dio sredstava bit će usmjeren na zdravstvo.

3. MOGUĆNOSTI FINANCIRANJA PODUZETNIKA KROZ NACIONALNI PLAN OPORAVKA I OTPORNOSTI

Sredstva namijenjena poboljšanju gospodarske i društvene situacije u Hrvatskoj bit će plasirana poduzetnicima putem natječaja za bespovratna sredstva te kroz financijske instrumente kojima se omogućuju povoljniji uvjeti od onih na tržištu. Tako se nastoji potaknuti oporavak i stvaranje otpornijega okruženja za moguća nadolazeća krizna razdoblja. Osim izravno, kroz bespovratna sredstva i financijske instrumente, poduzetnici bi trebali ostvariti i koristi kroz planirane reforme regulatornog okvira. U nastavku se daje pregled mogućnosti financiranja poduzetnika i okvirne raspoložive iznose namijenjene poduzetništvu iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti.

Prikaz 1: Pregled mogućnosti financiranja poduzetnika kroz Nacionalni plan oporavka i otpornosti

C1.1.1.R4-I1 Potpora poduzećima za tranziciju na energetske i resursno učinkovito gospodarstvo
<p>Cilj intervencije: poduprijeti bržu i bolju prilagodbu gospodarstva trenutnim i budućim ekološkim zahtjevima, te kroz ulaganja u zelenu tranziciju i stvaranje zelenih vještina utjecati na povećanu učinkovitost proizvodnje, očuvanje postojećih i stvaranje novih radnih mjesta.</p>
<p>Prihvatljiva ulaganja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ulaganja u izgradnju i opremanje poslovnih jedinica, podizanje tehnološke spremnosti poduzeća kroz regionalne potpore za ulaganje • ulaganja u inovacije procesa i organizacije poslovanja, • potpore za usavršavanje zaposlenih kako bi se olakšala stalna prilagodba promjenjivim poslovnim modelima, radnim uvjetima i novim trendovima, • potpore za ulaganje u mjere energetske učinkovitosti, • potpore za promicanje energije iz obnovljivih izvora energije, • savjetodavne usluge za MSP-ove povezane s projektom, • potporne aktivnosti neophodne za provedbu projekta

* Davorka Žagar, mag. oec. univ. spec. oec., Zagreb.

Prihvatljivi korisnici: mala i srednja poduzeća, srednje kapitalizirana poduzeća (mid-cap)
Oblik potpore: Bespovratna sredstva
Indikativni iznos raspoloživih sredstava: 1.900.000.000 kn
Predviđeno razdoblje provedbe: II. kvartal 2022.-IV. kvartal 2024. godine
C1.1.1. R4-I2 Financijski instrumenti za mikro, mala i srednja poduzeća
Cilj intervencije: poticanje i oporavak gospodarskih i investicijskih aktivnosti na tržištu RH, jačanje konkurentnosti te zelene i digitalne tranzicije mikro, malih i srednjih poduzetnika kroz osiguranje povoljnijih (poticajnih) uvjeta financiranja investicijskih projekata i obrtnih sredstava vezanih uz investicije ili povećanje obujma poslovanja gospodarskih subjekata.
Prihvatljiva ulaganja: isključivo ulaganja u projekte koji su skladu s načelom DNSH ¹ : ulaganja u ekološki prihvatljive proizvodne procese i učinkovitost resursa u malim i srednjim poduzećima; digitalizacija operacija malih i srednjih poduzeća; investicije usmjerene prema jačanju konkurentnosti i otpornosti (iako će to vjerojatno uključivati ulaganje u postizanje klimatskih promjena i digitalne ciljeve).
Prihvatljivi korisnici: mikro, mali i srednji poduzetnici u svim sektorima, uključujući poduzetnike koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom i ribarstvom
Oblik potpore: Financijski instrumenti
<ol style="list-style-type: none"> izravni krediti HAMAG BICRO-a i HBOR-a za mikro, male i srednje poduzetnike koji zbog svoje veličine, ne postojanja povijesti poslovanja (poduzetnici-početnici, mladi poduzetnici i dr.) i općenito viših rizika financiranja (ulaganja u slabije razvijenim područjima, RDI i dr.) uobičajeno imaju otežan pristup ili uopće nemaju pristup kreditima banaka; subvencije kamatnih stopa po kreditima mikro, malim i srednjim poduzećima, u fazi rasta i razvoja, a koje HAMAG BICRO-a i HBOR odobravaju u okviru svoji redovnih jamstvenih i kreditnih programa i koje se između ostaloga provode u suradnji s financijskim posrednicima (poslovnim bankama i leasing društvima).
Indikativni iznos raspoloživih sredstava: 1.100.000.000 kn
Predviđeno razdoblje provedbe: I. kvartal 2021. – II. kvartal 2026.
C1.1.1. R4-I3 Financijski instrumenti za srednje kapitalizirana poduzeća i velike subjekte
Cilj intervencije: jačanje konkurentnosti te zelene i digitalne tranzicije srednje kapitaliziranih i velikih poduzeća kroz jačanje aktivnosti poslovnih banaka (i ostalih financijskih posrednika) kao i osiguranje povoljnijih izvora financiranja kao ključnog preduvjeta za kratkoročni i srednjoročni rast investicija (crowding in private sector efekt)
Prihvatljiva ulaganja: ulaganja u zelene i digitalne tehnologije, projekte "zelene i digitalne" tranzicije (projekti s komponentama obnovljivih izvora energije, energetske učinkovitosti, cirkularne ekonomije, zaštite okoliša, digitalizacije procesa proizvodnje, nabave i prodaje i sl.), u nove, suvremene i napredne tehnologije (strojeve i opremu), u proširenje i jačanje poslovnih kapaciteta (proširenje proizvodnih i uslužnih objekata i kapaciteta).
Prihvatljivi korisnici: srednje kapitalizirana i velika poduzeća u svim sektorima, uključujući poduzetnike koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom i ribarstvom
Oblik potpore: Financijski instrumenti
<ol style="list-style-type: none"> pojedinačna ili portfeljna jamstva za kredite srednje kapitaliziranih i velikih poduzeća. subvencioniranje kamata po odobrenim kreditima i naknada/premija po izdanim jamstvima za srednje kapitalizirane i velike subjekte.
Indikativni iznos raspoloživih sredstava: 800.000.000 kn
Predviđeno razdoblje provedbe: I. kvartal 2022. – II. kvartal 2026.
C1.1.1. R5-I1 Ulaganje u instrumente vlasničkog i kvazivlasničkog financiranja (PE)
Cilj intervencije: Poticanje razvoja vlasničkog i kvazi vlasničkog tržišta kapitala u Hrvatskoj kao ključnog preduvjeta diversifikacije izvora financiranja na hrvatskom tržištu, jačanja vlasničkog kapitala u izvorima financiranja domaćih gospodarskih subjekata te ukupnog jačanja otpornosti financijskog i gospodarskog sustava Hrvatske na buduće tržišne poremećaje.
Prihvatljiva ulaganja: ulaganja u fondove koji naglasak stavljaju na 1. razvoj poduzetnika početnika; 2. razvoj ICT djelatnosti; 3. digitalnu transformaciju gospodarstva; 4. prijenos tehnologija, istraživanje i razvoj; 5. energetske učinkovitosti i obnovljive izvore energije; 6. održivi promet i prometnu infrastrukturu i dr. Mjerom će biti podržana isključivo ulaganja u projekte koji su skladu s EU Taksonomijom za održivo financiranje ² .
Prihvatljivi korisnici: mala i srednja te srednje kapitalizirana i velika poduzeća (do 3000 zaposlenih) u fazi rasta i razvoja
Oblik potpore: Financijski instrumenti (ulaganja u fondove rizičnog kapitala)
Indikativni iznos raspoloživih sredstava: 225.000.000 kn
Predviđeno razdoblje provedbe: do kraja kolovoza 2026. uz eventualne mogućnosti produljenja
C1.1.1. R6-I1 Transformacija i jačanje konkurentnosti kulturnih i kreativnih industrija
Cilj intervencije: jačanje kapaciteta kulturnih i kreativnih industrija za poslovanje na jedinstvenom digitalnom tržištu u skladu s novim regulatornim i zakonodavnim okvirom te razvoj novih inovativnih proizvoda i usluga što će doprinijeti kulturnoj i medijskoj raznolikosti i pluralizmu.
Prihvatljiva ulaganja: unaprjeđenje organizacije poslovanja kulturnih i kreativnih industrija u svrhu komercijalizacije novih proizvoda i usluga, unaprjeđenje procesa kulturnih i kreativnih industrija u svrhu prilagodbe jedinstvenom digitalnom tržištu, aktivnosti ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu u cilju jačanja kapaciteta i stvaranja novih inovativnih proizvoda i usluga u cilju reformiranja poslovanja, plasman i distribucija novih proizvoda i usluga uključujući promociju i promidžbu.
Prihvatljivi korisnici: Mikro, mala i srednja poduzeća, te ostale pravne i fizičke osobe koje djeluju u području kulturnih i kreativnih industrija
Indikativni iznos raspoloživih sredstava: 250.000.000 kn
Predviđeno razdoblje provedbe: 2021.-2026.
C1.1.1. R6-I2 Uspostava provjere medijskih činjenica i sustava javne objave podataka
Cilj intervencije: Izgradnja i uspostava sustava provjere činjenica i sustava javne objave podataka o vlasništvu i financiranju medija, čime će se ojačati povjerenje u medije i omogućiti svim pravnim i fizičkim osobama u području medija da djeluju pod jednakim uvjetima.

¹ „do no significant harm“, načelo nečinjenja značajne štete.

² EU Taksonomija je popis gospodarskih aktivnosti s kriterijima uspješnosti u doprinosu šest okolišnih ciljeva (čl.9 Uredbe o taksonomiji 2020/852).

Prihvatljiva ulaganja: ulaganje u uspostavu sustava jačanja kapaciteta digitalnih kompetencija povjerenika činjenica, razvoj tehnoloških programa, platformi i sustava komunikacije s medijima te baze podataka (razvoj procedura i pravila, upisnika i baze podataka za potrebe provjere činjenica te razvoj tehnoloških programa i platformi, jačanje kapaciteta digitalnih kompetencija provjeravatelja činjenica) te aktivnosti stvaranja baze podataka i uspostave sustava objave vlasničkih podataka i izvora financiranja (razvoj tehnoloških programa i platformi kao i drugih tehničkih elemenata potrebnih za uspostavu sustava objave vlasničkih podataka i izvora financiranja)

Prijavitelj: Agencija za elektroničke medije

Prihvatljivi partneri: Pružatelji medijskih usluga, pružatelji elektroničkih publikacija, mikro, mala i srednja poduzeća, ustanove

Oblik potpore: Bespovratna sredstva

Indikativni iznos raspoloživih sredstava: 50.000.000 kn

Predviđeno razdoblje provedbe: 2021.-2026.

C1.1.2. R2-I2 Ulaganje u upravljačke kapacitete malih i srednjih poduzeća

Cilj intervencije: poboljšati upravljačke prakse u hrvatskim malim i srednjim poduzećima.

Prihvatljiva ulaganja: Ulaganje će pokriti troškove savjetodavnih naknada i osposobljavanja koji se pružaju MSP-ovima i ne predviđa nikakva ulaganja u infrastrukturu.

Prihvatljivi korisnici: mala i srednja poduzeća registrirana u Hrvatskoj

Oblik potpore: Bespovratna sredstva

Indikativni iznos raspoloživih sredstava: 30.000.000 kn

Predviđeno razdoblje provedbe: III. kvartal 2021. -II. kvartal 2026.

C1.1.2. R2-I3 Bespovratne potpore za novoosnovana poduzeća

Cilj intervencije: potaknuti rast novoosnovanih poduzeća u visokotehnološkim sektorima i sektorima baziranim na znanju u predkomercijalnoj fazi kroz podršku za razvoj proizvoda, povećanje proizvodnih kapaciteta i spremnosti poduzeća za investicije.

Prihvatljiva ulaganja: uključuju nadogradnju, osmišljavanje, provjeru izvedbe, validaciju tržišta, ispitivanje, razvoj pilot-linija, zaštitu intelektualnog vlasništva i vanjske usluge usmjerene na razvoj inovativne ideje (proizvod, postupak, usluga itd.), kao i obuku o ublažavanju i procjeni rizika potreba financiranja

Prihvatljivi korisnici: MSP-ovi registrirani u Hrvatskoj, s do 5 godina poslovanja u visokotehnološkim sektorima

Oblik potpore: Bespovratna sredstva

Indikativni iznos raspoloživih sredstava: 141.700.000 kn

Predviđeno razdoblje provedbe: III. kvartal 2021. – IV. kvartal 2026.

C1.1.2. R2-I4 Jačanje akceleracijske aktivnosti

Cilj intervencije: povećati spremnost za investicije i podržati rast novoosnovanih poduzeća uspostavljanjem visokokvalitetnog programa akceleracije.

Prihvatljiva ulaganja:

- podizanje svijesti o akceleracijskom programu putem društvenih medija, događanja u zajednici, lokalnih organizacija za potporu poslovanju, visokoškolskih ustanova i istraživačkih organizacija,
- pružanje podrške potencijalnim novoosnovanim poduzećima koja se prijavljuju za program kroz radionice i individualnu podršku u pripremi prijave,
- mentorstvo, podrška, obrazovanje i umrežavanje novoosnovanih poduzeća odabranih u akceleracijskom programu,
- predstavljanje proizvoda ili usluge potencijalnim investitorima,
- samostalni razvoj inovacija, suradnja u alumni mreži.

Prihvatljivi korisnici: Novoosnovana poduzeća, akceleratori, investitori

Oblik potpore: Bespovratna sredstva

Indikativni iznos raspoloživih sredstava: 60.000.000 kn

Predviđeno razdoblje provedbe: III. kvartal 2021.-IV. kvartal 2025.

C1.1.2. R2-I5 Komercijalizacija inovacija

Cilj intervencije: potaknuti komercijalizaciju inovacijskih projekata za zrele projekte koji su blizu izlaska na tržište; povećati izvoz inovativnih proizvoda, usluga ili tehnologija MSP podržavajući stvaranje kanala prodaje i distribucije na stranim tržištima; povećati inovativni kapacitet MSP.

Prihvatljiva ulaganja: pružanje potpore MSP-ovima u internacionalizaciji njihovih marketinških, prodajnih i distribucijskih aktivnosti povezanih s inovativnim proizvodom lansiranim na domaće tržište. Financirane projektne aktivnosti trebale bi rezultirati lansiranjem proizvoda (roba ili usluga) koji su novi na tržištu. Financiranje se može upotrijebiti za prilagodbu razvijenog proizvoda ili usluge i pripremu za lansiranje proizvoda ili usluge.

Prihvatljivi korisnici: MSP-ovi koji imaju zrele inovacijske projekte (TRL 7³ ili više)

Oblik potpore: Bespovratna sredstva

Indikativni iznos raspoloživih sredstava: 380.000.000 kn

Predviđeno razdoblje provedbe: III. kvartal 2021. – IV. kvartal 2026.

C1.1.2. R3-I2 Vaučeri za digitalizaciju

Cilj intervencije: jačanje kapaciteta MSP-ova za provedbu digitalizacije i početak procesa digitalne transformacije. Vaučeri će se moći iskoristiti za provedbu specijaliziranih osposobljavanja, digitalni marketing i druge usluge.

Prihvatljiva ulaganja: poboljšanje digitalnih vještina, strategija digitalne transformacije, digitalni marketing, kibernetička otpornost, razvoj ili primjena složenih digitalnih proizvoda i usluga.

Prihvatljivi korisnici: MSP-ovi u suradnji s istraživačkim ustanovama i velikim poduzećima

Oblik potpore: Bespovratna sredstva

Indikativni iznos raspoloživih sredstava: 75.000.000 kn

Predviđeno razdoblje provedbe: III. kvartal 2021.-IV. kvartal 2026.

³ Razine tehnološke spremnosti

C1.1.2. R3-I3 Bespovratne potpore za digitalizaciju

Cilj intervencije: podržati digitalnu transformaciju hrvatskih poduzeća omogućavanjem financijske podrške za uvođenje digitalnih rješenja u poslovanje

Prihvatljiva ulaganja: ulaganja u digitalne alate i opremu za uvođenje novih ili značajno poboljšanih proizvodnih postupaka, načina isporuke usluga ili organizacijskih praksi

Prihvatljivi korisnici: MSP-ovi

Oblik potpore: Bespovratna sredstva

Indikativni iznos raspoloživih sredstava: 206.000.000 kn

Predviđeno razdoblje provedbe: III. kvartal 2021. – IV. kvartal 2026.

C1.1.2. R4-I1 Podrška za digitalne centre za inovacije

Cilj intervencije: definirati okvir za uspostavu i praćenje DIH-ova u Hrvatskoj te osigurati sufinanciranje EDIH-ova koji će biti uspješni na pozivu Europske komisije u okviru programa Digitalna Europa 2021.-2027.

Prihvatljiva ulaganja: Financiranje tehničke pomoći za razvoj Nacionalnog okvira za uspostavu i praćenje sustava za digitalne centre za inovacije u Hrvatskoj, sufinanciranje nacionalnih Europskih digitalnih centara za inovacije (EDIH).

Prihvatljivi korisnici: Akademске i istraživačke institucije, MSP-ovi i velika poduzeća

Oblik potpore: Bespovratna sredstva

Indikativni iznos raspoloživih sredstava: 56.500.000 kn

Predviđeno razdoblje provedbe: II. kvartal 2021. – IV. kvartal 2025.

C1.6. R1-I2 Jačanje održivosti te poticanje zelene i digitalne tranzicije poduzetnika u sektoru turizma

Cilj intervencije: doprinijeti razvoju održivog turizma kroz zelenu i digitalnu tranziciju održivosti poslovanja poduzetnika u turizmu i ugostiteljstvu

Prihvatljiva ulaganja: razvoj turističkih proizvoda prihvatljivih za okoliš i učinkovitost resursa posebice onih u turistički slabije razvijenim područjima putem povezivanja poduzetnika u lancu vrijednosti turizma, provedbu zelenih projekata npr. povećanje energetske učinkovitosti, korištenje obnovljivih izvora i kružnog gospodarstva, – uvođenje inovacija i digitalnih tehnologija u turističku infrastrukturu i proizvode.

Prihvatljivi korisnici: HTZ, mikro, mala, srednja i velika poduzeća u djelatnosti turizma i ugostiteljstva, uključujući putničke agencije, turoperatore i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti iznajmljivanja i davanja u zakup (leasing) plovnih prijevoznih sredstava i djelatnosti zabavnih i tematskih parkova; mala, srednja i velika poduzeća vezanim proizvodnim i uslužnim djelatnostima u lancu vrijednosti turizma, znanstveno-istraživačke institucije

Oblik potpore: Bespovratna sredstva

Indikativni iznos raspoloživih sredstava: 1.250.000.000 kn

Predviđeno razdoblje provedbe: II. kvartal 2020. – VI. kvartal 2026.

Izvor: Nacionalni plan oporavka i otpornosti, obrada autorice

Detaljan pregled svih predviđenih intervencija gdje prijavitelj može biti poduzetnik može se pronaći u Nacionalnom planu oporavka i otpornosti. Predviđena razdoblja provedbe indikativna su, a raspisivanje prvih natječaja

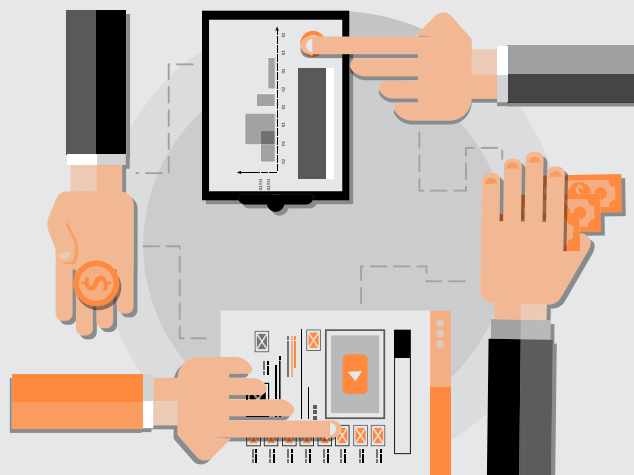
namijenjenih poduzetnicima očekuje se u ožujku 2022. godine. Informacije o natjecajima nalaze se na stranicama Vlade RH: <https://planoporavka.gov.hr/natjecaji/86>.

DJELOVANJE CENTRA

tim4pin

MOŽETE PRATITI NA

WWW.TIM4PIN.HR

U nastavku donosimo pregled otvorenih natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava iz područja prometa, ruralnog razvoja, socijalne uključenosti, poljoprivrede, upravljanja, zdravlja, energije i ostalog na koji se zainteresirani prijavitelji mogu javiti te iz europskih fondova ostvariti financijske potpore za provedbu svojih aktivnosti.

Pregled otvorenih natječaja za sufinanciranje iz EU fondova *

PODRUČJE	NATJEČAJ	RAZDOBLJE	PRIJAVITELJI
Poljoprivreda	IV. Natječaj za provedbu mjere 3 „Sustavi kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode“, podmjere 3.1. „Potpora za novo sudjelovanje u sustavima kvalitete“, TO 3.1.1 „Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode“	11.02.2022.- 30.09.2022.	Obiteljska poljoprivredna gospodarstva u sustavu PDV-a Poljoprivredni gospodarski subjekti
Socijalna uključenost	Poziv za iskaz interesa za izravnu dodjelu bespovratnih sredstava tehničke pomoći u okviru REACT EU Tijelima u Sustavu upravljanja, provedbe i kontrole korištenja FEAD-a	04.02.2022.- 06.03.2022.	Izravna dodjela Javna tijela (ministarstva i agencije)
Promet	Poziv za dodjelu bespovratnih financijskih sredstava Vraćanje u ispravno radno stanje infrastrukture i pogona u području prijevoza oštećenih u potresu na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije, Karlovačke županije, Varaždinske županije, Međimurske županije, Brodsko-posavske županije, Bjelovarsko-bilogorske županije i Koprivničko-križevačke županije	05.01.2022.- 16.05.2022.	Jedinice lokalne samouprave Jedinice regionalne (područne) samouprave Poduzeća/trgovačko društvo i organizacije u većinskom javnom vlasništvu lokalne/regionalne javne institucije
Obrazovanje	Obnova infrastrukture u području obrazovanja oštećene potresom FSEU.2022.MZO.	05.01.2022.- 06.03.2022.	Javna visoka učilišta Javna znanstvena organizacija
Upravljanje	Čišćenje područja pogođenih katastrofom, uključujući prirodna područja, u skladu s, kad je to primjereno, pristupima utemeljenim na ekosustavima	05.01.2022.- 30.05.2022.	Javna tijela (ministarstva i agencije) Jedinice lokalne samouprave Jedinice regionalne (područne) samouprave Tijela javne vlasti
Ostalo	Pružanje privremenog smještaja potrebitog stanovništva na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije, Karlovačke županije, Varaždinske županije, Međimurske županije, Brodsko-posavske županije, Koprivničko-križevačke županije i Bjelovarsko-bilogorske županije nastalih kao posljedica serije potresa s epicentrom na području Sisačko-moslavačke županije počevši od 28. prosinca 2020. godine	05.01.2022.- 30.06.2022.	Javna tijela (ministarstva i agencije) Jedinice lokalne samouprave Jedinice regionalne (područne) samouprave
Ostalo	POZIV na dodjelu bespovratnih financijskih sredstava FINANCIRANJE SLUŽBI SPAŠAVANJA za potrebe stanovništva nastalih kao posljedica serije potresa počevši od 28. prosinca 2020. godine na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije, Karlovačke županije, Varaždinske županije, Međimurske županije, Brodsko-posavske županije, Koprivničko-križevačke županije i Bjelovarsko-bilogorske županije (referentna oznaka: FSEU.2022.MUP.)	05.01.2022.- 30.04.2022.	Organizacije civilnog društva Javna tijela (ministarstva i agencije) Jedinice lokalne samouprave Jedinice regionalne (područne) samouprave Poduzeća/trgovačko društvo i organizacije u većinskom javnom vlasništvu Gospodarski subjekti Tijela javne vlasti

* Pripremio: Tomislav Čakanić, struč.spec.ormo., TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje, Zagreb.

PODRUČJE	NATJEČAJ	RAZDOBLJE	PRIJAVITELJI
Zdravlje	Vraćanje u uporabljivo stanje infrastrukture u području zdravstva na području Sisačko-moslavačke županije, Zagrebačke županije, Grada Zagreba, Karlovačke županije, Krapinsko-zagorske županije, Varaždinske županije, Međimurske županije, Brodsko-posavske županije, Koprivničko-križevačke županije i Bjelovarsko-bilogorske županije	05.01.2022.- 01.05.2022.	Državni zdravstveni zavodi, klinike kao samostalne ustanove, kliničke bolnice i klinički bolnički centri čiji je osnivač Republika Hrvatska Opća bolnica čiji je osnivač jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb Specijalna bolnica čiji je osnivač jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, jedinica lokalne samouprave Dom zdravlja, zavod za hitnu medicinu i zavod za javno zdravstvo čiji je osnivač jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, Dom zdravlja čiji je osnivač Republika Hrvatska Poliklinika, lječilište, ustanova za zdravstvenu njegu, ustanova za palijativnu skrb i ljekarnička ustanova čiji je osnivač jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb te druga pravna osoba kojoj je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, odnosno ona kojoj je osnivač pravna osoba čiji je jedini osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave prema Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi kao osnivači ustanove koja obavlja zdravstvenu djelatnost.
Ostalo	Poziv za dodjelu bespovratnih financijskih sredstava iz Fonda solidarnosti Europske unije za operaciju Osiguravanje preventivne infrastrukture – Sanacija šteta nastalih potresom od 28. i 29. prosinca 2020. godine na regulacijskim i zaštitnim vodnim građevinama na području Sisačko-moslavačke županije (Izravna dodjela)	05.01.2022.- 30.05.2022.	
Ostalo	Otvoreni Poziv – Hitno obnavljanje pogođenih prirodnih područja kako bi se izbjegli neposredni učinci erozije tla na području grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije, Karlovačke županije, Varaždinske županije, Međimurske županije, Brodsko-posavske županije, Koprivničko-križevačke županije i Bjelovarsko-bilogorske županije	05.01.2022.- 30.05.2022.	Jedinice lokalne samouprave Poduzeća/trgovačko društvo i organizacije u većinskom javnom vlasništvu
Promet	Vraćanje u ispravno radno stanje infrastrukture i pogona u području pošte i telekomunikacija oštećenih u potresu na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije, Karlovačke županije, Varaždinske županije, Međimurske županije, Brodsko-posavske županije, Bjelovarsko-bilogorske županije i Koprivničko-križevačke županije	05.01.2022.- 16.05.2022.	Jedinice lokalne samouprave Jedinice regionalne (područne) samouprave Poduzeća/trgovačko društvo i organizacije u većinskom javnom vlasništvu lokalne/regionalne javne institucije
Energija	Javni poziv "Vraćanje u ispravno radno stanje infrastrukture i pogona u energetske sektoru" oštećenih u seriji potresa počevši od 28. prosinca 2020. godine	05.01.2022.- 29.04.2022.	Gospodarski subjekti
Ostalo	Javni poziv Vraćanje u ispravno radno stanje infrastrukture i pogona u području vodoopskrbe i upravljanja otpadnim vodama (ograničeni postupak)	05.01.2022.- 30.05.2022.	Poduzeća/trgovačko društvo i organizacije u većinskom javnom vlasništvu
Ostalo	„Ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći – faza IV“	03.12.2021.- 30.06.2022.	Neprofitne pravne osobe kojima je nadležno upravno tijelo izdalo rješenje kojim se odobrava stalno prikupljanje i pružanje humanitarne pomoći
Poljoprivreda	Natječaj za provedbu podmjere 19.1. "Pripremna pomoć" – provedba tipa operacije 19.1.1. "Pripremna pomoć"	21.09.2021.- 31.01.2023.	Lokalna akcijska grupa (LAG)

Smart governance: kombiniranje EaaS modela nabave opreme s fondovima EU-a

Damir Juričić*

Nacionalnim planom oporavka i otpornosti 2021.-2026. predviđeno je približno 3 milijarde kuna sufinanciranja nabave opreme u području zdravstva i obrazovanja. Radi se o značajnoj svoti ulaganja u opremu koja bi trebala poslužiti kao poluga unaprjeđenja kvalitete javnih usluga koje se, posredstvom ovih sektora, isporučuju građanima. Iako će se, najvjerojatnije, ova oprema nabaviti na tradicionalan način (nabava robe), javnom menadžmentu valja skrenuti pozornost da je u posljednjih desetak godina razvijeni svijet počeo primjenjivati nove, inovativne poslovne modele transformirajući nabavu radova u nabavu usluge raspoloživosti. Prilika za unaprjeđenje efikasnosti i transparentnosti javnog sektora u Hrvatskoj je tim veća što se ovi inovativni modeli mogu elegantno i jednostavno kombinirati s kapitalnim pomoćima (grantovima) i financijskim instrumentima iz NPOO-a i VFO 21.-27. Principi ovih novih modela nabave objašnjeni su u brojevima 5, 6, 7-8, 9 i 10 iz 2021. godine magazina Tim4Pin. Ovdje će se pozornost usmjeriti na mogućnost njihovog kombiniranja s kapitalnim pomoćima EU (grantovima).

1. Uvod

Od spomenutih približno 3 milijarde kuna investicija u opremu zdravstvenog i obrazovnog sustava predviđenih NPOO-om u razdoblju od 21. do 26. godine, približno 1.4 milijarde odnosi se na opremu u sektoru zdravstva te približno 1.5 milijardi kuna u sektoru obrazovanja. Dakle, ovdje se ne radi o nabavi radova (izgradnja građevinskih objekata) već opreme koja će se ugrađivati u postojeće ili novoizgrađene građevinske objekte. Iako našom kulturom planiranja, nabave i upravljanja u javnom sektoru prevladava stav da bi se sva ta oprema trebala nabaviti kao roba (tradicionalna nabava), praksa u razvijenom svijetu ukazuje na mogućnosti primjene novih poslovnih modela¹ – modela u okviru kojega se isti predmet nabave ne nabavlja kao roba već kao usluga raspoloživosti. U privatnom sektoru ti novi poslovni modeli već se primjenjuju. Poduzetnici u svoje poslovne strategije ugrađuju mogućnosti prodaje roba ili proizvoda, osobito onih kapitalom značajnijih,

kao **uslugu raspoloživosti** koja najčešće uključuje dobavu opreme (stroja, uređaja, postrojenja), održavanje i financiranje. Mnogima je cilj stalno povećavati udio prodaje robe i proizvoda kao usluge. Radi se o novom modelu nabave opreme kao usluge (raspoloživosti) – *Equipment as a Service* (EaaS)².

Novi poslovni modeli, ili modeli nabave (alternativni tradicionalnoj nabavi radova) mogu se primjenjivati i u javnom sektoru – kako prilikom nabave građevinskih projekata (škola, bolnica, zatvora, vrtića, policijskih i vatrogasnih postaja, nerazvrstanih cesta, željeznica, vodoopskrbnih sustava i slično) tako i prilikom nabave ne građevinskih projekata (nabava uređaja za istraživanje u istraživačkim institutima, nabava medicinske opreme, nabava obrazovne opreme u osnovnoškolskom, srednjoškolskom i visokoškolskom obrazovanju, sustavi obnovljivih energetske izvora, kotlovnica i slično).

2. Osnovna obježja nabave opreme kao usluge raspoloživosti

Transformacija tradicionalne nabave opreme u nabavu opreme kao usluge raspoloživosti proizlazi iz transfera pojedinih rizika s naručitelja na dobavljača (izvršitelja). Naime, kod tradicionalne nabave opreme naručitelj će u postupku javne nabave odabrati najpovoljnijeg dobavljača opreme. Odabrani dobavljač obvezat će se dobiti opremu i, eventualno, montirati kako bi ona bila funkcionalna za potrebe naručitelja. Naručitelj će nabavljenu opremu platiti iz proračuna ili iz tuđih izvora financiranja (zajam ili kredit). Nabavljena oprema evidentirat će se u poslovnim

* dr.sc. Damir Juričić, Sveučilište u Rijeci, Centar za podršku pametnim i održivim gradovima, damir.juricic@uniri.hr

¹ Najpoznatiji su SaaS (Software as a Service), IaaS (Infrastructure as a Service), PaaS (Platform as a Service). Međutim, ta se ideja prodaje usluge širi i na druge sektore stoga postoje pojmovi poput MaaS (Mobility as a Service), BaaS (Banking as a Service), MaaS (Manufacturing as a Service), EaaS (Equipment as a Service) ili XaaS (Everything ili Anything as a Service). Iako primarno vezani za IT industriju i usluge, model nabave usluge umjesto robe ili radova odavno je poznat osobito u području isporuke građevina u javnom sektoru (PPP). Danas se primjenjuje i u slučajevima nabave usluge raspoloživosti različite opreme (više o tome: Juričić, D. (2021) Pametne luke: Komunalne luke i luke nautičkog turizma u okolnostima četvrte industrijske revolucije, Tim4Pin, br. 9; Juričić, D.; Hodžić, J.; Drezgić, S. (2021) Doprinosi racionalizaciji javnog zdravstva: tradicionalna nabava vs. nabava usluge raspoloživosti medicinske opreme, Tim4Pin, br. 7; Peraković, D.; Remenar, V.; Lešković, D. (2011) XaaS Services as Modern Infrastructure of e-Government in the Republic of Croatia, Conference paper).

² <https://www.machinemetrics.com/blog/what-is-equipment-as-a-service> (9.2.2022.).

knjigama naručitelja kao povećanje nefinancijske imovine. Ako se nabavna vrijednost opreme financirala iz kredita ili zajma, u poslovnim knjigama će i ova obveza biti evidentirana kao povećanje dugoročnih financijskih obveza. Nadalje, u ovom slučaju nabave naručitelj preuzima i obvezu održavanja i zamjene istrošenih materijala (*in-house ili outsource*), u svakom slučaju ono nije striktno povezano s funkcionalnošću nabavljene opreme. Dakle, funkcije financiranja i održavanja predstavljaju rizike ili grupe rizika alocirane na naručitelja. U slučaju kada naručitelj nabavlja istu opremu kao uslugu, dobavljač preuzima rizike dobave opreme i s njom povezano financiranje i održavanje. Dobavljač više nije odgovoran za dobavu ispravne opreme čiju je ispravnost dokazao puštanjem u rad već postaje odgovoran da dobavljena oprema bude funkcionalna (raspoloživa) u ugovornom razdoblju (primjerice, 3, 5 ili 10 godina ovisno o životnom vijeku opreme). U tom slučaju dobavljač će opremu održavati te namirivati obveze prema izvorima financiranja nabave opreme koju ima u svom ekonomskom vlasništvu³. Tijekom trajanja ugovora o nabavi usluge raspoloživosti opreme, naručitelj će dobavljaču (izvršitelju) plaćati naknadu za raspoloživost koja uključuje nabavnu vrijednost opreme, troškove montaže i testiranja, održavanje i zamjenu istrošenih materijala, financiranje te rizike). Ukoliko je oprema u raspoloživom stanju naručitelju za uporabu, naručitelj će plaćati naknadu u cijelosti. Međutim, ukoliko je oprema djelomično raspoloživa do postotka određenog ugovorom, utoliko će naručitelj plaćati umanjenu naknadu, a ako je neraspolaživa ispod tog postotka, naručitelj će obustaviti plaćanje naknade zbog potpune neraspolaživosti⁴.

3. Sufinanciranje nabavne vrijednosti opreme u slučaju nabave radova (tradicionalna nabava)

Kada se radi o javnim projektima u okviru kojih se isporučena javna usluga naplaćuje od krajnjih korisnika⁵ bespovratni grant će, u pravilu, biti prihvatljiv ako je projekt ekonomski opravdan i financijski neodrživ. Konkretnije, to znači da će ekonomska stopa povrata projekta (ERR(C)) biti pozitivna ili dostatna⁶, a financijska (FRR(C)) negativna ili nedostatna. U takvom slučaju opravdano će biti projekt sufinancirati bespovratnim sredstvima u iznosu koji će financijsku stopu povrata učiniti dostatnom. Iako se ove stope računaju obično u razdoblju životnog vijeka projekta (u izračun se uključuju ukupni životni troškovi) bespovratnim sredstvima se umanjuje kapitalna vrijednost projekta. Za razliku od sufinanciranja projekata koji generiraju prihode, kod onih kod kojih se javna usluga ne naplaćuje neposredno od krajnjih korisnika iznos bespovratnih sredstava obično je vezana uz kriterij priuštivosti. Pretpostavlja se da si naručitelj bez sufinanciranja ne može priuštiti predmet nabave (građevinu ili opremu).

³ Ekonomski vlasnik je onaj koji od komercijalnog predmeta ima ekonomske i financijske koristi te snosi poslovne rizike neovisno o pravnom vlasništvu.

⁴ [\(https://www.tsia.com/blog/what-is-equipment-as-a-service-\(eaas\)\)](https://www.tsia.com/blog/what-is-equipment-as-a-service-(eaas)) (9.2.2022.).

⁵ Javni projekti koji generiraju prihode.

⁶ Obično u odnosu na neku referentnu diskontnu stopu.

AKTUALNA IZDANJA

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i za navedena izdanja možete pronaći na našoj internet stranici

WWW.TIM4PIN.HR

Kada se bespovratnim sredstvima sufinancira projekt u okviru kojega se primjenjuje tradicionalna nabava predmeta nabave (nabava radova) iznos granta obično je poznat prije pokretanja postupka nabave. Naručitelji pribavljaju vlastite (iz tekućeg proračuna) i tuđe (zajmove i kredite) izvore u svrhu tzv. predfinanciranja nabave, a po završetku faze izgradnje grantom (u cijelosti ili djelomično) namiruju izvore za predfinanciranje.

4. Kombiniranje granta s nabavom usluge raspoloživosti opreme

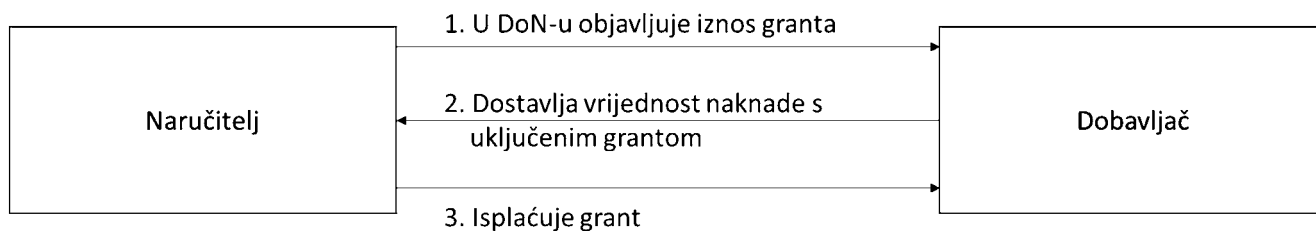
Za razliku od sufinanciranja kapitalne vrijednosti projekta u slučaju nabave robe ili radova (tradicionalne nabave), kada naručitelj opremu nabavlja kao uslugu raspoloživosti nema nikakvih financijskih transakcija do trenutka montaže opreme i stavljanja u stanje potpune funkcionalnosti. U poslovnim knjigama naručitelja ne evidentira se povećanje nefinancijske imovine i izvora financiranja već se prve poslovne promjene evidentiraju činom plaćanja prve naknade za raspoloživost. U tom slučaju postavlja se pitanje kako provesti transakciju sufinanciranja kada naručitelj nema nikakve poveznice s nabavnom vrijednosti opreme, već isključivo s naknadama za raspoloživost koje plaća iz operativnog proračuna u razdoblju trajanja ugovora?

Model nabave usluge raspoloživosti opreme moguće je kombinirati s bespovratnim grantom u okviru dvije opcije:

1. *Ex-ante* (ponuditelji predaju ponudu s uključenim grantom) te
2. *Ex-post* (ponuditelji predaju ponudu s nominalnom vrijednosti naknade koja se isplatom granta umanjuje).

Provedba prve opcije (*ex-ante*) je trivijalna. Naručitelj u dokumentaciji o nabavi objavljuje iznos bespovratnih sredstava koje će isplatiti netom po stavljanju opreme u uporabu, tj. potpuno funkcionalno stanje naručitelju za isporuku javne usluge zbog koje se oprema nabavlja. Dobavljači, u tom slučaju, u postupku javne nabave nude vrijednost naknade za raspoloživost u koju je isplata granta već uključena. Osnovni procesi prikazani su na shemi 1:

Schema1: Osnovni procesi kombiniranja EaaS s grantom u slučaju *Ex-ante* opcije

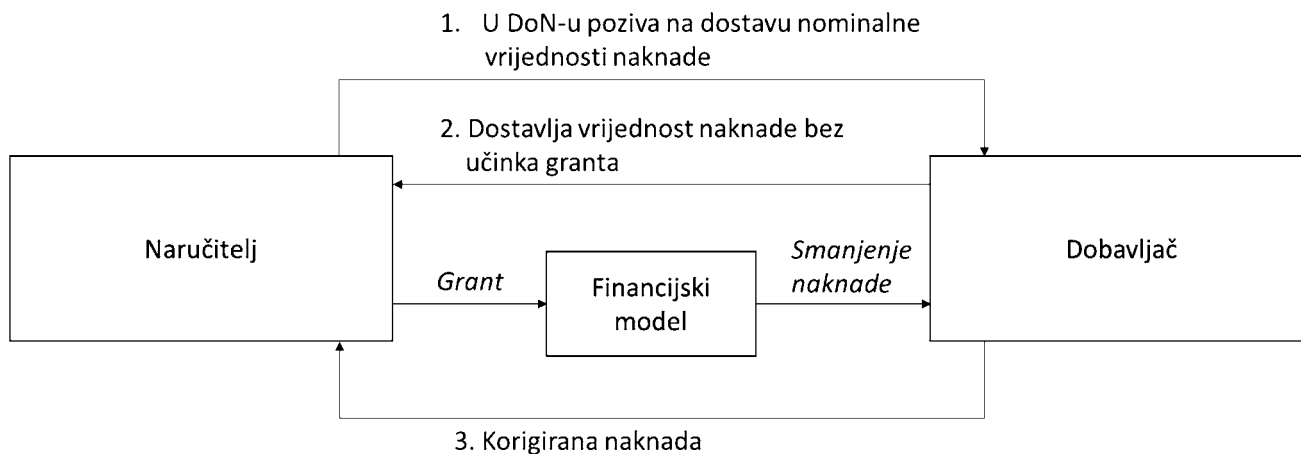
Izvor: Autor.

To znači da će dobavljači izračunati vrijednost naknade koja proizlazi iz analize svih troškova i rizika koje oni preuzimaju (npr. nabavna vrijednost opreme, troškovi montaže i testiranja, troškovi preventivnog i reaktivnog održavanja, troškovi financiranja i slično), a u tom izračunu bit će uključena isplata granta netom po stavljanju opreme u uporabu. Prednosti ove mogućnosti su uglavnom vezane uz jednostavnost provedbe, izrade dokumentacije o nabavi, provedbi postupka nabave usluge raspoloživosti i slično. Nedostatci su pak vidljivi u rizicima povezanim s iznosima i rokovima isplate granta. Naime, iako je okvirna vrijednost granta poznata na početku provedbe postupka javne nabave, njegova konačna vrijednost ovisit će o stvarnim prihvatljivim troškovima. Dođe li do odstupanja

stvarne i planirane vrijednosti granta naručitelj će razliku pokriti iz vlastitih izvora ili će se dobavljaču isplatiti manji iznos granta što dalje utječe na vrijednost ponuđene naknade za raspoloživost.

Provedba druge opcije (*ex-post*) isplate granta nešto je složenija zato što zahtijeva izradu jedinstvenog financijskog modela⁷ kao alata za izračun korigirane naknade za raspoloživost opreme. Naravno, to ne znači da će i u okviru prve opcije dobavljač izraditi svoj financijski model kako bi izračunao vrijednost naknade. Razlika je u tome što druga opcija zahtijeva jedinstven financijski model u koji poslovne vrijednosti unose svi zainteresirani gospodarski subjekti koji podnesu ponudu. Osnovni procesi ove opcije kombiniranja prikazani su na shemi 2:

Schema 2: Osnovni procesi kombiniranja EaaS s grantom u slučaju *Ex-post* opcije

Izvor: Autor.

U okviru ove opcije ponuditelji podnose vrijednost naknade za raspoloživost neovisno o vrijednosti granta. No, naknada za raspoloživost odabranog ponuditelja korigirat će se netom po stavljanju opreme u uporabu simulacijom stvarne nominalne vrijednosti granta posredstvom financijskog modela. Rezultat simulacije bit će korigirana nominalna naknada za raspoloživost. Prednost ove opcije je identifikacija transparentne vrijednosti naknade za raspoloživost zato što dobavljači podnose vrijednost naknade bez informacije o grantu. Najposlije, koristi od isplate granta uvijek moraju u cijelosti biti alocirane na računu naručitelja, a na dobavljača djelovati neutralno. Taj se

učinak postiže, najčešće, fiksiranjem koristi dobavljača⁸ na vrijednost u trenutku ponude. Nedostatci ove opcije uglavnom su vezani za doživljaj veće složenosti postupka zbog manipulacije financijskim modelom koja još uvijek nije ustaljena praksa u postupcima pripreme javnih investicijskih projekata u Republici Hrvatskoj.

⁷ Financijski model može prirediti naručitelj, a moguće je koristiti i već izrađene predloške ovisno o modelu nabave koji se u konkretnom slučaju primjenjuje poput <https://4budget.eu/>.

⁸ Npr. FRR(C) ili FRR(Kp).

Dodatna korist naručitelja u primjeni kombiniranja modela nabave usluge raspoloživosti opreme s kapitalnim pomoćima EU je i taj što dio nabavne cijene opreme koja nije prihvatljiva za sufinanciranje kapitalnom pomoći, naručitelj ne namiruje iz proračuna ili kredita (zajma) već je taj dio uključen u naknadu za raspoloživost koju plaća u ugovornom razdoblju. U tom smislu naručitelj, osim troškova pripreme projekta, nema dodatnih troškova do dospijanja prve naknade za raspoloživost.

5. Prednosti i nedostaci primjene modela nabave usluge raspoloživosti opreme u kombinaciji s EU grantom

Budući da svaki model ima svoje prednosti i nedostatke, iako su neki navedeni naprijed u tekstu, u tablici 1 se daje sažeti pregled prednosti i nedostataka kako samih modela nabave u slučajevima kada se grant ne koristi, tako i u slučajevima kombiniranja EaaS modela s bespovratnim kapitalnim pomoćima:

Tablica 1: Pregled prednosti i nedostataka modela nabave te kombinacija s grantovima

Tradicionalna nabava		EaaS		Ex-ante		Ex-post	
Prednosti	Nedostaci	Prednosti	Nedostaci	Prednosti	Nedostaci	Prednosti	Nedostaci
- Jednostavna	- Nedovoljno transparentna u ukupnom životnom vijeku	- Smanjuje kapitalna ulaganja	- Još uvijek nedovoljno poznat u praksi javnog sektora	- Jednostavniji postupak	- Moguća korekcija granta na teret naručitelja	- Potencijalna razlika planiranog i konačnog granta raspoređena na razdoblje trajanja ugovora	- Nešto složenija provedba
- U praksi poznata	- Održavanje ovisno o budžetu	- Smanjuje javni dug i zaduživanje	- Potrebno usvajanje dodatnih znanja		- Korekcija granta plaća se iz tekućeg proračuna		- Potrebne vještine u izradi financijskog modela
- Doživljaj relativno brže provedivosti	- Smanjeni potencijal postizanja VfM - U priopremljenosti često zanemaruju ukupni životni troškovi - Doprinosi povećanju javnog duga i zaduživanja	- Veća transparentnost u ukupnom životnom vijeku - Lakše proračunsko planiranje troškova - Smanjuju se ukupni životni troškovi - Veća VfM - Bolja apsorpcija principa 4IR - Plaćanje samo onog što se koristi	- Potrebna promjena u načinu upravljanja - Potrebna veća sklonost transparentnosti				

Izvor: Autor.

Legenda: VfM – vrijednost za novac; 4IR – četvrta industrijska revolucija.

Dobro upravljanje javnim projektima, kako onim kojima se isporučuju javne građevine, tako i onim u okviru kojih se nabavlja ili zadržava oprema, uređaji ili strojevi, osobito u fazi pripreme projekta, podrazumijeva analizu i usporedbu učinaka različitih modela nabave nefinancijske imovine. U tome smislu preporučuje se javnim naručiteljima provjeriti sve navedene prednosti i nedostatke analitičkim putem na konkretnom slučaju. Naime, prednosti i nedostaci različitim se intenzitetom mogu manifestirati u različitim projektima nabave opreme. Zato je poželjno provesti usporednu analizu učinaka projekta za tradicionalni i EaaS model nabave, a osobito je takva usporedba poželjna kada se radi o projektima prihvatljivim za sufinanciranje iz EU izvora. Različitost učinaka još će više doći do izražaja u slučajevima kada za određenu grupu projekata na raspolaganju stoje i financijski instrumenti EU. Tada je usporedna analiza ukupnih životnih troškova u svrhu procijene kombinacije s najboljom vrijednosti za novac neophodna.

6. Zakonodavni okvir za provedbu kombiniranja EaaS s EU izvorima

Pravila provedbe EaaS modela nabave opreme kao usluge, osobito u kombinaciji s bespovratnim sredstvima i kombiniranim financijskim instrumentima EU, Republika Hrvatska nije uredila posebnim propisima. To nije niti potrebno. Naime, principi operacija koje se provode posredstvom EaaS modela slični su principima modela javno-privatnog partnerstva, modela energetske usluge ili pak koncesija i prava građenja. Budući da je provedba ovih modela uređena posebnim propisima⁹, ti se principi mogu primjenjivati i ovdje. Naime, za potrebe pripreme dokumentacije o nabavi projekata kod kojih se primjenjuje EaaS model

⁹ Zakon o javno-privatnom partnerstvu (NN 78/12, 152/14, 114/18); Zakon o energetske učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20, 32/21, 41/21); Zakon o koncesijama (NN 69/17, 107/20).

nabave, važno je, između ostalog, odgovoriti na pitanje kako odrediti vrijednost nabave. Upravo se u odgovoru na ovo pitanje može poslužiti logikom i pravilima uređenim spomenutim propisima čiji se principi temelje na nabavi usluge raspoloživosti, životnom vijeku projekta, ukupnim životnim troškovima, vrijednosti za novac i slično. U tom smislu, ukoliko je nominalna naknada za raspoloživost u ugovornom razdoblju jednaka, utoliko vrijednost nabave može biti zbroj svih predviđenih nominalnih naknada, a ako se radi o nominalnim naknadama koje su u pojedinim razdobljima provedbe ugovora različite, vrijednost nabave može se odrediti kao sadašnja (diskontirana) vrijednost nominalnih naknada.

U pogledu EU propisa, ovdje su važni principi kombiniranja EU izvora s alternativnim modelima nabave, tj. modelom javno-privatnog partnerstva opisani u uredbama EU 1303/2013 i 2021/1060. Naime, ove uredbes prepoznaju alternativni model nabave, javno-privatno partnerstvo, odnosno, model nabave usluge raspoloživosti kao instrument pomoću kojega se jednostavnije i brže može angažirati privatni izvor financiranja javnih projekata te kao modeli pomoću kojih je moguće postići veću vrijednost za novac. Posebno je važno istaknuti i to da korisnik EU izvora može biti i javni naručitelj i privatni partner. Također, troškovi investicije privatnoga partnera, kada se radi o operaciji koja se provodi po modelu javno-privatnog partnerstva, smatraju se kao da su troškovi javnog naručitelja.

Posebno se čini važnim istaknuti da je kombiniranjem EaaS modela nabave opreme s kombiniranim financijskim instrumentima EU u VFO 21.-27. moguće postići dodatne koristi. Naime, ovi kombinirani financijski instrumenti u okviru jednog instrumenta mogu sadržavati bespovratna sredstva sufinanciranja i dužnički ili jamstveni povratni instrument financiranja. O njima više u jednom od sljedećih brojeva Tim4Pin magazina.

7. Zaključak

U započetoj financijskoj perspektivi javni će naručitelji imati na raspolaganju veliki broj opcija i instrumenata za postizanje najboljih učinaka projekata. Radi se o brojnim kombinacijama modela nabave (tradicionalni, koncesija, JPP, EaaS), korištenja bespovratnih kapitalnih pomoći (grantova) te kombiniranih financijskih instrumenata (grant u kombinaciji s dužničkim izvorom). U tom smislu naručitelji će, s jedne strane, imati mogućnost slijediti ustaljeni postupak nabave projekata (nabava radova uz kapitalnu pomoć), a s druge alternativne modele nabave u kombinaciji s bespovratnim kapitalnim pomoćima ili kombiniranim instrumentima. Koji će put slijediti i hoće li iskoristiti ovu priliku za jačanje administrativnih kapaciteta uvelike će ovisiti o njihovoj hrabrosti, ustrajnosti i viziji kao i o sklonosti upravljačkog tijela i nadležnih ministarstava da prihvati izazove koje nosi četvrta industrijska revolucija osobito u dijelu prilika koje pružaju novi poslovni modeli.

tim4pin.doo
ZA SAVJETOVANJE

CJENIK ZA OGLAŠAVANJE U ČASOPISU

tim4pinmagazin

- 1. OMOTNE STRANICE**
(cijela stranica - 205 x 285 mm):
str. II - 1.500,00 kn
str. III - 1.000,00 kn
str. IV - 2.500,00 kn
- 2. KOLORNE STRANICE KNJIŽNOG BLOKA**
(cijela stranica - 205 x 285 mm):
str. 1-4 - 1.000,00 kn
- 3. DVOBOJNE STRANICE KNJIŽNOG BLOKA**
 - **750,00 kn** (cijela stranica 205 x 285 mm)
 - **500,00 kn** (pola stranice 177 x 126 mm vodoravno ili 86 x 259 mm - okomito)

U cijenu oglašavanja nije uključen PDV.
 Odobravamo popust za dogovoreno višekratno objavljivanje.
 Rok za predaju oglasa do 25. u mjesecu.
 Oglas je potrebno dostaviti u TIFF, JPEG ili PDF formatu.

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje
 Ulica kneza Trpimira 15, 10 000 Zagreb
 T: 01/5531-755, E: centar@tim4pin.hr, www.tim4pin.hr
 OIB: 83718300522, IBAN HR3323400091110546815

Financiranje udruga iz javnih izvora

Bernard Iljazović*

U članku autor podsjeća na najznačajnije elemente dodjele financijskih sredstava putem javnog natječaja ili bez javnog natječaja, a na koje bi neprofitne organizacije, odnosno udruge, trebale obratiti pozornost. Pravni okvir je Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge.¹

1. Uvod

Općepoznata činjenica jest da su neprofitnim organizacijama, u koje se ubrajaju i udruge, neophodna financijska sredstva za provođenje svojih programa i/ili projekata. Financijska podloga neophodna je ostvarivanje ciljeva i ispunjenje svrhe djelovanja pojedine organizacije. Zbog toga je potrebno pronaći različite izvore financiranja kako bi mogle ispuniti svoje temeljne zadaće. Jedan od oblika financiranja kojima se udruge mogu koristiti za provedbu programa i/ili projekata jest financiranje iz javnih izvora, odnosno dodjela financijskih sredstava temeljem provedenoga javnog natječaja ili pak bez provedbe javnog natječaja, uz ispunjavanje odgovarajućih uvjeta.

2. Dodjela financijskih sredstava putem javnog natječaja

Pod javnim izvorima podrazumijevaju se sredstva državnog proračuna koja uključuju i namjenska sredstva od igara na sreću te sredstva proračuna županija, gradova i općina, kao i sredstva javnih fondova i prihoda javnih trgovačkih društava i drugih javnih institucija, fondova Europske unije i inozemnih javnih izvora.

Nadležna državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i druge javne institucije financiraju i ugovaraju provedbu programa i projekata od interesa za opće dobro na temelju provedenoga javnog natječaja ili na temelju posebnog propisa o financiranju javnih potreba.

Naime, provedbom javnog natječaja osigurava se transparentnost dodjele financijskih sredstava te omogućava dobivanje što većeg broja kvalitetnih prijava, odnosno odabir najkvalitetnijih programa i projekata koji su od interesa za opće dobro.

Sukladno tome, udruge koje namjeravaju koristiti sredstva iz javnih izvora putem javnog natječaja za provedbu programa i projekata od interesa za opće dobro, bilo da se radi o financijskim sredstvima ili nefinancijskim podrškama u pravima, pokretinama i nekretninama, trebaju ispunjavati sljedeće kriterije:

- upisana u Registar udruga i Registar neprofitnih organizacija (imati statut usklađen s odredbama Zakona o udrugama, a osoba ovlaštena za zastupanje udruge koja potpisuje ugovor o financiranju treba biti u aktivnom mandatu)
- statutom opredijeljena za obavljanje djelatnosti i aktivnosti koje su predmet financiranja i kojima promiče uvjerenja i ciljeve koji nisu u suprotnosti s Ustavom i zakonom (udruga u svojem statutu u dijelu u kojem se navode djelatnosti temeljem kojih će ostvarivati svoje ciljeve, treba imati konkretno navedene djelatnosti koje su sukladno području financiranja natječaja na koji udruga prijavljuje svoj program ili projekt)
- uredno ispunjavati obveze iz svih prethodno sklopljenih ugovora o financiranju iz javnih izvora (neovisno o tome da li se radi o istom ili različitom davatelju financijskih sredstava iz javnih izvora)
- uredno plaćati doprinose (za zdravstveno i mirovinsko osiguranje) i poreze, te druga davanja prema državnom proračunu i proračunima jedinica lokalne samouprave
- protiv udruge, odnosno osobe ovlaštene za zastupanje udruge i voditelja programa ili projekta ne vodi se kazneni postupak i nije pravomoćno osuđen za prekršaj ili kazneno djelo teške krađe, pranje novca, utaja poreza ili carine, krivotvorenja službene ili privatne isprave, zlouporaba položaja i ovlasti, te ostala djela propisana Kaznenim zakonom (uvjerenja iz prekršajne, odnosno kaznene evidencije, ne traži se od udruge niti ovlaštenih osoba udruge, nego ga po potrebi samostalno nabavlja davatelj financijskih sredstava od nadležnog tijela)
- imati organizacijske kapacitete i ljudske resurse za provedbu projekta i transparentno upravljanje javnim sredstvima (sukladno statutu ima uspostavljen model dobrog financijskog upravljanja i kontrola, te način sprečavanja sukoba interesa pri raspolaganju javnim sredstvima. Ujedno, da ima odgovarajući način javnog objavljivanja programskog i financijskog izvještaja o radu za proteklu godinu, npr. na mrežnim stranicama udruge...)
- ispunjavati dodatne uvjete koje propiše davatelj financijskih sredstava (volonteri, umrežavanje, međusektorsko partnerstvo u provedbi projekta...).

U suprotnome, svaka prijava novog programa i/ili projekta na javni natječaj bilo kojeg davatelja financijskih sredstava

* Bernard Iljazović, mag.iur., Zagreb

¹ Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, NN, br. 26/15 i 37/21.

bit će odbijena, sukladno uvjetima koje propisuje pojedini davatelj financijskih sredstava.

Na primjer, prednost u odabiru i financiranju može se dati udruzi koja će provedbom programa ili projekta održati zaposlenost u postojećim uvjetima, omogućiti novo zapošljavanje potrebnih stručnjaka te tako doprinijeti smanjenju nezaposlenosti i gospodarskome razvoju na lokalnoj razini. Također, može se dati prednost udruzi koja u provedbi programa ili projekata uključuje volontere, a posebice mladu populaciju, koja će tako steći potrebna znanja i vještine za buduće tržište rada te aktivno sudjelovanje u demokratskom društvu.

Naime, javni natječaji provode se kada se udrugama odobravaju financijska sredstva (ili osiguravaju prava, pokretne i nekretnine) iz javnih izvora za:

- provedbu programa i projekata kojima se ispunjavaju ciljevi i prioritete definirani strateškim i planskim dokumentima (npr. niz natječaja tijela državne uprave kojima se provode mjere zakona, nacionalnih strategija, planova i programa u pojedinom sektorskom području npr. odgoj i obrazovanje mladih)
- provedbu nacionalnih, regionalnih i lokalnih programa javnih potreba utvrđenih posebnim zakonom
- pružanje socijalne usluge temeljem posebnog propisa te rada udruga pružatelja socijalnih usluga putem socijalnog ugovaranja (tzv. sustav glavarina kada udruga temeljem strateških planova davatelja financijskih sredstava obavlja socijalne usluge s jasno definiranim uvjetima i kriterijima za pružanje usluga za što su joj namijenjena sredstva prema broju korisnika obuhvaćenih određenom uslugom)
- sufinanciranje obveznog doprinosa korisnika financiranja za provedbu programa i projekata ugovorenih iz fondova Europske unije i inozemnih javnih izvora (udruga prijavitelj, odnosno potpisnik ugovora za javni poziv financiran iz fondova Europske unije, za čiju je provedbu potrebno sufinanciranje)
- podršku institucionalnom, organizacijskom i programskom razvoju udruga (npr. jačanje kapaciteta udruge za pružanje pojedinih usluga ili za upravljanje radom udruge kao npr. strateško planiranje)
- programe ili projekte zapošljavanja u udrugama (natječaji koje provodi Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva)
- donacije i sponzorstva
- dodjelu nefinancijske podrške u pravima, pokretninama i nekretninama namijenjene udrugama koje provode programe i projekte (npr. kod dodjele javnih prostora udrugama pod posebnim netržišnim uvjetima)

Raspisivanje javnoga natječaja za dodjelu prostora i potpisivanje ugovora s udrugama korisnicima osobito je važno, a posebice zato jer se tako jasno određuju uvjeti korištenja prostora, usklađuju uvjeti i načini za izmjene i dopune ugovora, pa čak i u situacijama kada se prostori daju na korištenje bez naknade.

- druge oblike i namjene dodjele financijskih sredstava iz javnih izvora

Tekst javnog natječaja sadrži osnovne podatke o području koje će se financirati, prihvatljivim prijaviteljima, financijskim sredstvima koja se mogu dodijeliti na temelju javnog natječaja, rokovima i načinu prijave te mjestu na kojem su dostupne upute za prijavitelje, obrasci za prijavu i ostala natječajna dokumentacija. Tekst javnog natječaja objavljuje se na mrežnoj stranici davatelja financijskih sredstava i Ureda za udruge, s time da se može objaviti i u javnim glasilima, publikacijama i na drugi pogodan način.

S obzirom na to da natječajna dokumentacija zna biti previše opsežna, često se dogodi da zbog formalnog nedostatka dokumentacije, udruge izgube mogućnost za apliciranje na javne natječaje te tako osiguraju potrebna financijska sredstva. Najčešće pogreške koje se javljaju u tom pogledu su na primjer, da prijava nije podnesena u propisanom obliku određenom u natječaju, odnosno nije podnesena na propisanim obrascima; da nedostaje potpis ovlaštene osobe; da nedostaju propisani dokumenti i prilogi u cijelosti ili djelomično (npr. izjava o partnerstvu); da prijava nije podnesena u potrebnom broju primjeraka...

U pogledu rokova, natječaj za podnošenje prijava programa i/ili projekta ne može biti otvoren kraće od **30 dana** od dana objave natječaja. Navedeni rok utvrđen je kao najkraći, što znači da može biti otvoren i duže od tog roka.

Ocjenjivanje prijavljenih programa ili projekata, donošenje odluke o financiranju programa ili projekata i vrijeme potpisivanja ugovora s udrugama čiji su projekti ili programi prihvaćeni za financiranje mora biti dovršeno u roku od **120 dana**, računajući od zadnjeg dana roka za dostavu prijava programa ili projekta, osim ako se ne radi o javnom natječaju koji se provodi u dvije ili više razina procjene te ako posebnim propisom nisu određeni duži rokovi.

Pri određivanju roka za podnošenje prijava programa i/ili projekta davatelj financijskih sredstava vodit će računa o posebnostima aktivnosti koje će se prijavljivati (npr. vežu li se uz trajanje školske godine, vrijeme raspisivanja, rok za podnošenje prijava, kao i vrijeme potrebno za ocjenjivanje prijavljenih programa ili projekata, potrebno je pažljivo planirati kako bi se provoditeljima aktivnosti omogućilo odgovarajuće usklađivanje sa školskom godinom).

Na javni natječaj ne mogu se javiti ustrojstveni oblici udruge koji nemaju status pravne osobe. Na primjer, podružnica bez pravne osobnosti ne može se samostalno prijaviti na natječaj koji se financira iz javnih izvora, ali može putem svoje središnjice koja ima pravnu osobnost.

Prema Zakonu o udrugama, udruga može imati svoje ustrojstvene oblike (podružnice, ogranci, klubovi...) u skladu sa statutom udruge, na području RH, a navedeni ustrojstveni oblici mogu imati pravnu osobnost koju stječu upisom u Registar udruga. Ukoliko, udruga statutom odredi da njezini ustrojstveni oblici imaju svojstva pravne osobe, utoliko se oni registriraju prema sjedištu te ustrojstvene jedinice, odnosno u županijskim uredima državne uprave i to na isti način na koji se osniva bilo koja druga udruga te se na njih na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o udrugama.

Na primjer, ako na području općine djeluje manji broj udruga ili se za projekte ili programe udruga dodjeljuju sredstva u **iznosu manjem od 100.000,00 kuna**, isto neće predstavljati razlog da se sredstva udrugama mogu dodijeliti izravno bez objave natječaja, s obzirom na to da je izravna dodjela moguća samo u propisanim slučajevima. No, ukoliko udruga koja djeluje na području općine ispunjava neki od propisanih uvjeta, utoliko je sredstva moguće dodijeliti izravno bez objave javnog natječaja.

Ako na području jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave postoji samo jedna udruga koja djeluje npr. u području kulture, isto neće biti dovoljan kriterij za izravnom dodjelom sredstava, s obzirom na to da se treba ostaviti mogućnost i drugim udrugama, koje mogu ili ne moraju imati sjedište na području te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, da se kao potencijalni prijavitelji prijave na javni natječaj projekt iz područja kulture koji mogu provesti kvalitetnije, naravno pod uvjetom da ispunjavaju sve kriterije iz objavljenog natječaja. Samo ako je općim aktom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave propisano da se pojedina javna potreba u toj jedinici zadovoljava u suradnji s točno određenom udrugom, tada je moguće provesti izravnu dodjelu financijskih sredstava bez provedbe javnog natječaja.

U slučaju da se radi o zajednici sportskih udruga, tada se sklapanje ugovora o izravnoj dodjeli sredstava može sklopiti sa sportskom zajednicom-organizacijom, koja sukladno Zakonu o sportu jedina na područje jedinice lokalne samouprave okuplja sportske klubove/društva. Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja nema sportsku zajednicu ne može financirati javne potrebe u sportu. Sukladno tome, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dužna je sklopiti ugovor sa sportskom zajednicom kojim se uređuju obveze zajednice u raspolaganju javnim sredstvima za financiranje javnih potreba u sportu, nakon čega se sredstva prenose na račun sportske zajednice, a koja potom objavljuje natječaj za financiranje javnih potreba u sportu.

3. Dodjela financijskih sredstava bez javnog natječaja

S druge strane, financijska sredstava bez objavljivanja javnog natječaja dodjeljuju se izravno samo u sljedećim slučajevima:

- u opravdanim i iznimnim slučajevima, kada nepredviđeni događaji obvezuju davatelja financijskih sredstava da u suradnji s udrugama žurno djeluje u rokovima u kojima nije moguće provesti standardni natječajni postupak i problem je moguće riješiti samo izravnom dodjelom financijskih sredstava (npr. u slučaju nepredviđene prirodne katastrofe kada se sredstva dodjeljuju udrugama koje će moći brzo djelovati te je njihovo djelovanje poznato davatelju financijskih sredstava, kao npr. u slučaju nedavne prirodne katastrofe potresa).
- kada se financijska sredstva dodjeljuju udruzi ili skupini udruga koje imaju isključivu nadležnost u području djelovanja i/ili zemljopisnog područja za koje se financijska sredstva dodjeljuju ili je udruga jedina organizacija opera-

tivno sposobna za rad na području djelovanja i/ili zemljopisnom području na kojem se financirane aktivnosti provode (npr. u slučaju Hrvatske gorske službe spašavanja)

- kada se financijska sredstva dodjeljuju udruzi koja je na temelju propisa izrijekom navedena kao provoditelj određene aktivnosti (npr. Zakonom o Hrvatskom crvenom križu) ili drugog propisa
- kada se prema mišljenju nadležnog povjerenstva jednokratno dodjeljuju financijska sredstva do **5.000,00 kuna** za aktivnosti koje iz opravdanih razloga nisu mogle biti planirane u godišnjem planu udruge, a ukupan iznos tako dodijeljenih sredstava iznosi **najviše 5%** svih sredstava planiranih u proračunu za financiranje svih programa i projekata udruga. (npr. u slučaju prikupljanja sredstava za konkretnu humanitarnu aktivnost)

Ovdje valja naglasiti da kada se financijska sredstva dodjeljuju bez objavljivanja javnog natječaja, davatelj financijskih sredstava obavezan je, s udrugom kao korisnikom financijskih sredstava, sklopiti ugovor o izravnoj dodjeli sredstava i poštivati osnovne standarde financiranja vezane uz planiranje financijskih sredstava, ugovaranje, praćenje financiranja, javno objavljivanje i izvještavanje. Uz navedeno, dužan je pisanim putem javno obrazložiti svoju odluku o neraspisivanju javnog natječaja, a što doprinosi osiguranju transparentnosti u pogledu trošenja financijskih sredstava, odnosno omogućuje praćenje kvalitete provedbe aktivnosti i namjensko trošenje sredstava.

4. Modeli plaćanja

Ovdje bismo skrenuli pažnju na još jedan važan segment i to vezan za plaćanje i modele plaćanja. Naime, ako se sukladno uvjetima natječaja ne propisuje određeni način isplaćivanja financijskih sredstava nositelju programa ili projekta (to jest korisniku financijskih sredstava), tada se postupci plaćanja utvrđuju ugovorom prema jednom od sljedećih modela plaćanja.

Model 1:

Za programe ili projekte koji se ne provode dulje od 12 mjeseci i/ili za koje financijska sredstva iznose **najmanje 50.000,00 kn, a najviše 100.000,00 kn**, davatelj financijskih sredstava isplatit će sredstva udruzi (korisniku) na sljedeći način:

- predujam u iznosu od 30 do 80% iznosa navedenog u ugovoru u roku od 30 dana od datuma potpisivanja ugovora,
- razlika do iznosa ukupnih prihvatljivih troškova u roku od 30 dana od datuma prihvaćanja završnog izvještaja od strane davatelja financijskih sredstava.

Kao datum prihvaćanja završnog izvještaja određuje se datum ovjeravanja i slanja službenog dopisa davatelja financijskih sredstava korisniku.

Model 2.:

Za projekte ili programe koji se provode dulje od 12 mjeseci i za koje financijska sredstva iznose **više od 100.000,00 kn**, davatelj financijskih sredstava isplatit će sredstva korisniku na sljedeći način:

- prva ratu predujma u iznosu od 80% vrijednosti projekta predviđene za prvih 12 mjeseci provedbe programa ili projekta, u roku od 30 dana od datuma potpisivanja ugovora
- daljnje rate predujma u iznosima koji su navedeni u ugovoru, namijenjene redovitom pokrivanju financijskih potreba udruge, za svakih 12 mjeseci provedbe programa ili projekta, u roku od 30 dana od datuma prihvaćanja godišnjeg izvještaja od strane davatelja financijskih sredstava, a na temelju zahtjeva za isplatu koji korisnik šalje davatelju sredstava
- razlika do iznosa ukupnih prihvatljivih troškova u roku od 30 dana od datuma prihvaćanja završnog izvještaja od strane davatelja financijskih sredstava, a na temelju zahtjeva za isplatu korisnika.

Isplaćivanje daljnjih rata (prema iznosima navedenim u ugovoru) izvršit će se ako je korisnik utrošio najmanje 70% iznosa prethodne isplate ili predujma, odnosno ako je korisnik utrošio manje od 70%, iznos nove rate umanjit će se za neiskorišteni iznos prethodne isplate ili predujma.

Model 3.:

Svi programi ili projekti bez obzira na dodijeljeni iznos ili trajanje, davatelj financijskih sredstava isplatit će jednokratno sredstva korisniku u roku od 45 dana od datuma prihvaćanja završnog izvještaja, i to na temelju zahtjeva korisnika za isplatu i obrazloženja troškova.

Model 4.:

Za programe ili projekte koji se ne provode dulje od 12 mjeseci i za koje financijska sredstva iznose **najviše 50.000,00 kn**, davatelj financijskih sredstava isplatit će sredstva korisniku u iznosu od 100% iznosa navedenog u ugovoru u roku od 30 dana od potpisivanja ugovora.

Model 5.:

Za programe ili projekte koji se ne provode dulje od 12 mjeseci i za koje financijska sredstva iznose **više od**

100.000,00 kuna, davatelj financijskih sredstava isplatit će sredstva korisniku u iznosu od 10% iznosa navedenog u ugovoru u roku od 30 dana od datuma potpisivanja ugovora, a ostalih 90% sredstava sukladno dinamici isplate utvrđenoj u ugovoru uz obvezu podnošenja polugodišnjeg i završnog izvještaja čije je odobrenje uvjet za plaćanje.

Davatelj financijskih sredstava može tražiti neovisno revizorsko izvješće o provjeri troškova za programe ili projekte čija je ukupna vrijednost **jednaka ili veća od 500.000,00 kn**. Zahtjev za revizorskim izvješćem treba biti sastavni dio ugovora, a troškovi provedbe takve revizije prihvatljiv trošak proračuna.

Na zadnji dan roka za isplatu moraju se isplatiti sredstva s računa davatelja financijskih sredstava. No, davatelj može (privremeno) prekinuti rok za isplatu ako je zahtjev za isplatu neprihvatljiv, odnosno ako je potrebna dodatna dokumentacija ili ako je potrebno poduzeti dodatne provjere (uključujući terenske provjere) kako bi se utvrdilo da je trošak prihvatljiv. Rok za isplatu ponovno počinje teći na dan evidentiranja pravilno formuliranog zahtjeva za isplatom.

Ako je postupak dodjele ili izvršenja ugovora narušen značajnim nepravilnostima ili prijevarom od strane korisnika sredstava, tada će davatelj financijskih sredstava obustaviti plaćanja i tražiti povrat uplaćenih sredstava koja su neopravdano utrošena. Također, može obustaviti plaćanja ako postoji sumnja ili su utvrđene nepravilnosti ili prijevare koje je izvršio korisnik sredstava tijekom provedbe nekog drugog projekta financiranog iz javnih izvora, a koje mogu utjecati na provedbu postojećeg ugovora.

5. Zaključno

U konačnici, za udruge je od iznimnog značaja aktivno i kontinuirano praćenje svih relevantnih natječaja, javnih poziva iz njihovog područja djelovanja, u cilju apliciranja na iste i osiguravanja neophodnih financijskih sredstava koja će ne samo doprinijeti ostvarenju programa i/ili projekata, nego i daljnjem razvoju i napretku udruge.

1. Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina

Tablica 1. Pregled neoporezivih iznosa naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina¹

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
I. Naknade		
1.	Prijevozni troškovi na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.27. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova
2.	Troškovi noćenja na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.28. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova bez ograničenja kategorije hotela
3.	Troškovi prijevoza na posao i s posla (mjesni i međumjesni) (čl.7.st.2.t.30. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte javnog prijevoza odnosno do visine cijene mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte
4.	Uporaba privatnog automobila u poslovne svrhe (čl.7.st.2.t.31. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2,00 kn po prijeđenom kilometru
II. Dnevnice, terenski dodatak i naknada za odvojeni život		
1.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevica za rad na terenu u tuzemstvu (čl.7.st.2.t.19. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 200,00 kn ² (do 140,00 kn ako je osiguran jedan obrok do 80,00 kn ako su osigurana dva obroka)
2.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.20. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 100,00 kn (do 70,00 kn ako je osiguran jedan obrok do 40,00 kn ako su osigurana dva obroka)
3.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevica za rad na terenu u inozemstvu (čl.7.st.2.t.21. Pravilnika o porezu na dohodak)	do iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službena putovanja za korisnike državnog proračuna (Odluka Vlade RH, NN, br. 8/06)
4.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.22. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 50% iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službena putovanja za korisnike državnog proračuna

¹ Čl. 7., st. 2. Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20 i 1/21).

² Čl. 7., st. 13. Pravilnika o porezu na dohodak: Ako je na službenom putovanju odnosno radu na terenu, na teret poslodavca, osiguran jedan obrok (ručak ili večera) neoporezivi iznos dnevnice koji se isplaćuje u novcu umanjuje se za 30% odnosno za 60% ako su osigurana dva obroka (ručak i večera). Doručak koji je uračunat u cijenu noćenja smatra se troškom noćenja i ne smatra se osiguranom prehranom. Smatrat će se da je osobi prehrana osigurana i ako je osiguran obrok (ručak i/ili večera):

- u cijeni kotizacije za prisustvovanja seminarima, stručnim savjetovanjima i slično
- u cijeni karte za putovanje brodom
- u cijeni zrakoplovne putničke karte, zbog prekida putovanja ili
- iz sredstava reprezentacije poslodavca.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
5.	Dnevnice za službena putovanja <i>per diem</i> koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca (čl.7.st.2.t.26. Pravilnika o porezu na dohodak)	do propisanog iznosa (objavljeno na www.tim4pin.hr)
6.	Pomorski dodatak (čl.7.st.2.t.23. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 250,00 kn
7.	Pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe (čl.7.st.2.t.24. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 400,00 kn
8.	Naknada za odvojeni život (čl.7.st.2.t.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.750,00 kn mjesečno
III. Otpremnine i darovi		
1.	Otpremnina (pri odlasku u mirovinu) (čl.7.st.2.t.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 8.000,00 kn
2.	Otpremnina zbog poslovno i osobno uvjetovanih otkaza ugovora o radu prema Zakonu o radu (čl.7.st.2.t.15. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 6.500,00 kn (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
3.	Otpremnine zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti (čl.7.st.2.t.16. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 8.000,00 kn (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
4.	Dar djetetu do 15 godina starosti (koje je do 31. prosinca tekuće godine navršilo 15 godina starosti) (čl.7.st.2.t.18. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 600,00 kn godišnje
5.	Dar u naravi (čl.22.st.3.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 600,00 kn godišnje
6.	Godišnja prigodna nagrada (božićnica, naknade za godišnji odmor i sl.) (čl.7.st.2.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 3.000,00 kn godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
7.	Nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.) (čl.7.st.2.t.32. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 5.000,00 kn godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
8.	Naknade za podmirivanje troškova ugostiteljskih, turističkih i drugih usluga namijenjenih odmoru radnika prema propisima ministarstva nadležnog za turizam (čl.7.st.2.t.33. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.500,00 kn godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
9.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika (čl.7.st.2.t.34. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 5.000,00 kn godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
10.	Troškovi prehrane radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.35. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 12.000,00 kn godišnje pod uvjetom da računi o obavljenim uslugama prehrane glase na poslodavca i da su podmireni bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga prehrane obavljena
11.	Troškovi smještaja radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.36. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka podmirenih bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga smještaja obavljena, a ako se isplaćuje radniku, priznaje se u mjesecu isplate

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
12.	Naknade za troškove redovne skrbi djece radnika isplaćene na račun radnika temeljem vjerodostojne dokumentacije ustanova predškolskog odgoja te drugih pravnih ili fizičkih osoba koje temeljem posebnih propisa i odluka nadležnog tijela skrbe o djetetu predškolske dobi (čl.7.st.2.t.37. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka
IV. Potpore		
1.	Zbog invalidnosti zaposlenika (čl.7.st.2.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.500,00 kn godišnje
2.	U slučaju smrti zaposlenika (osim potpora koje poslodavci isplaćuju djeci radnika – one su neoporezive u ukupnom iznosu) (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 7.500,00 kn
3.	Jednokratne potpore koje djeci u slučaju smrti roditelja isplaćuju ili daju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju svojih općih akata te pravne i fizičke osobe (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
4.	Jednokratne potpore u slučaju smrti člana uže obitelji radnika (bračnog druga, roditelja, roditelja bračnog druga, djece, drugih predaka i potomaka u izravnoj liniji, posvojene i udomljene djece i djece na skrbi te punoljetne osobe kojoj je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu) (čl.7.st.2.t.3. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 3.000,00 kn
5.	Potpore zbog neprekidnog bolovanja radnika dužeg od 90 dana. Razdoblje bolovanja duže od 90 dana ne mora se odnositi na jednu kalendarsku godinu (čl.7.st.2.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.500,00 kn godišnje
6.	Potpore za novorođenčce (čl.7.st.2.t.25. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 10.000,00 kn
7.	Darovanje za zdravstvene potrebe (operativne zahvate, liječenja, nabavu lijekova i ortopedskih pomagala te troškove prijevoza i smještaja u zdravstvene ustanove), rješavanje kojih nije plaćeno obveznim, dopunskim, dodatnim i privatnim zdravstvenim osiguranjem niti na teret sredstava fizičke osobe, pod uvjetom da je darovanje, odnosno plaćanje nastalih izdataka za tu namjenu obavljeno na žiroračun primatelja dara ili zdravstvene ustanove te na temelju vjerodostojnih isprava. (čl.4.st.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
8.	Udžbenici, radne bilježnice i bilježnice koje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave daju učenicima osnovnih i srednjih škola na redovitom školovanju odnosno novčane naknade koje isplaćuju za te svrhe na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica (čl.8.st.2.t.10. Zakona o porezu na dohodak ³)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
9.	Formalni i neformalni programi obrazovanja nezaposlenih osoba i drugih socijalno ugroženih skupina koje bez naplate organiziraju pravne i/ili fizičke osobe, a koji se financiraju iz državnog proračuna i/ili proračuna lokalne i područne (regionalne) samouprave i/ili iz fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih fondova (čl.8.st.2.t.11. Zakona o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
10.	Premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja koje poslodavac uplaćuje u korist svojeg radnika, uz njegov pristanak, tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu, koji je registriran u skladu s propisima koji uređuju dobrovoljno mirovinsko osiguranje (čl.9.st.1.t.18. Zakona o porezu na dohodak)	500,00 kn mjesečno, odnosno 6.000,00 kn godišnje
11.	Premije dodatnog i dopunskog zdravstvenog osiguranja na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.38. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.500,00 kn godišnje podmirene bezgotovinskim putem (ukupno kod svih poslodavaca)
12.	Potpore djetetu umrlog ili bivšeg radnika, kod kojeg je nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti, za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja (čl.7.st.2.t.17. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno
13.	Sredstva koja se fizičkim osobama dodjeljuju iz fondova i programa EU po tijelima akreditiranim ⁴ u skladu s pravilima EU, za provedbu aktivnosti mobilnosti u okviru programa i fondova Europske unije, a u svrhe obrazovanja i stručnog usavršavanja za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane i smještaja te za realizaciju projektnih aktivnosti koje prijavljuju fizičke osobe (izdaci za najam prostora, osiguranje, opremu i materijale i drugo), a u skladu s financijskom uredbom Europske komisije (čl.5.st.12. Pravilnika o porezu na dohodak)	ukupan iznos primitaka
14.	Sredstva za pokriće troškova školovanja, usavršavanja i znanstvenih istraživanja, neovisno isplaćuje li navedene primitke poslodavac ili drugi isplatiatelj, ako se ti primici ne ostvaruju u okvirima provedbe aktivnosti mobilnosti te pod uvjetom da se ne smatraju izvorom dohotka, na temelju vjerodostojnih isprava (ugovor, izvješće, račun i drugo) (čl.5.st.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanih u skladu s posebnim propisima prema kojima se programi provode
15.	Naknade za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane, smještaja i drugih prihvatljivih troškova propisanih pravilima i propisima tijela Europske unije, koje se isplaćuju dugoročnim i kratkoročnim stručnjacima u skladu s međunarodnim ugovorom za vrijeme rada na projektu financiranom od strane Europske unije za provedbu programa tehničke pomoći Europske unije pod uvjetom da su osigurane vjerodostojne isprave (ugovor, izvješće, obračun i dr.) (čl.5.st.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanoj pravilima i propisima tijela Europske unije prema kojima se projekti provode

³ Zakon o porezu na dohodak (NN, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 38/20).

⁴ Agencija za mobilnost i programe EU.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
V. Nagrade zaposlenicima		
1.	Za navršenih: <ul style="list-style-type: none"> • 10 godina radnog staža • 15 godina radnog staža • 20 godina radnog staža • 25 godina radnog staža • 30 godina radnog staža • 35 godina radnog staža • 40 godina radnog staža i svakih narednih 5 godina (čl.7.st.2.t.6.-12. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.500,00 kn do 2.000,00 kn do 2.500,00 kn do 3.000,00 kn do 3.500,00 kn do 4.000,00 kn do 5.000,00 kn
VI. Stipendije		
1.	Stipendije (učenicima srednjih škola i redovnim studentima) (čl.6.st.1.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno
2.	Stipendija koja se dodjeljuje studentima za izvrsna postignuća, a koje se dodjeljuju temeljem javnih natječaja kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima (čl.6.st.1.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	4.000,00 kn mjesečno
3.	Stipendije studentima izabranima na javnim natječajima kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima, za redovito školovanje na visokim učilištima koje isplaćuju, odnosno dodjeljuju zaklade, fondacije, ustanove i druge institucije, registrirane u Republici Hrvatskoj za odgojno-obrazovne ili znanstvenoistraživačke svrhe, koje djeluju u skladu s posebnim propisima i osnovane su s namjenom stipendiranja (čl.9.st.1.t.19. Zakona o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
VII. Stipendije, nagrade i naknade športašima		
1.	Športske stipendije, koje se prema posebnim propisima isplaćuju športašima za njihovo športsko usavršavanje (čl.6.st.1.t.6. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno
2.	Naknade športašima amaterima, prema posebnim propisima (čl.6.st.1.t.8. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno
3.	Nagrade za športska ostvarenja ⁵ (čl.6.st.1.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	20.000,00 kn godišnje
VIII. Primici učenika i studenata		
1.	Primici po posebnim propisima učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga (čl.6.st.1.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	15.000,00 kn godišnje
2.	Nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja i naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja (čl.6.st.1.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno

1.1. Isplate zaposlenicima

Iznose naknada, potpora i nagrada iz tablice 1. poslodavac može isplatiti neoporezivo samo zaposlenicima, bez obveze obračuna poreza i doprinosa. Ako isplatitelj isplaćuje na ime naknada, potpora i nagrada veće iznose zaposlenicima, razlika se pribraja plaći u tom mjesecu, obračunavaju

se doprinosi te porez na dohodak i prizrež (čl. 21. Zakona o porezu na dohodak).

Oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada ne smatraju se voda te topli i hladni napitci (osim napitaka koji u sebi sadrže alkohol), a koje poslodavac na svoj teret omogućuje radnicima za vrijeme radnog vremena.⁶

1.2. Isplate osobama koje nisu u radnom odnosu

Ako se prethodno navedeni iznosi isplaćuju osobama koje nisu u radnom odnosu, ukupno isplaćeni iznos smatra se drugim dohotkom.

Iznimka su neprofitne organizacije i proračunski korisnici. Osobama koje nisu u radnom odnosu neprofitne organizacije i proračunski korisnici mogu neoporezivo isplaćivati:

- Naknade troškova službenog putovanja (troškovi prijevoza, noćenja i dnevnica) i troškove korištenja osobnog automobila u službene svrhe, ako obavljaju poslove za potrebe tih organizacija i ako do trenutka isplate navedenih primitaka u istom poreznom razdoblju nisu ostvarile dohodak po osnovi nesamostalnog rada ili drugi dohodak u neprofitnim organizacijama uz naknadu, a do propisanog iznosa, prema članku 9., stavku 1., točki 11. Zakona o porezu na dohodak i članku 6., stavcima 7. i 8. Pravilnika o porezu na dohodak.
- Troškove noćenja i prijevoza na službenom putovanju osobama koje **primaju naknadu**, ali pod uvjetom da račun za noćenje i prijevoz glase na neprofitnu organizaciju ili proračunskog korisnika, prema članku 9., stavku 1., točki 12. Zakona o porezu na dohodak.
- Naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe do 2,00 kune po prijeđenom kilometru koje se isplaćuju osobama s invaliditetom koje, u skladu s propisom kojim je uređen znak pristupačnosti u trenutku odlaska na službeni put, imaju pravo na znak pristupačnosti.

2. Naknade korisnika državnog proračuna

2.1. Osnovica za obračun naknada, potpora i otpremnina za mirovinu za korisnike državnog proračuna

Temeljem članka 37. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu (NN, br. 140/21), osnovica za obračun naknada i drugih primanja na temelju posebnih propisa (tzv. **proračunska osnovica**) u 2022. godini iznosi **3.326,00 kn**.

⁵ Pravilnik o mjerilima za dodjelu nagrada sportašima za sportska ostvarenja (NN, br. 46/14 i 9/17).

⁶ Članak 7. stavak 41. Pravilnika o porezu na dohodak.

2.2. Materijalna prava prema kolektivnim ugovorima za državne i javne službenike i namještenike

Tablica 2. Pregled materijalnih prava u 2022. godini

Materijalno pravo	Državni službenici i namještenici*	Službenici i namještenici u javnim službama**
Dnevnica za službeni put u zemlji	200,00 kn	200,00 kn
Dodatak za rad na terenu	200,00 kn	200,00 kn
Osnovica za isplatu jubilarne nagrade	1.800,00 kn	1.800,00 kn
Regres za korištenje godišnjeg odmora	1.500,00 kn	1.500,00 kn
Godišnja nagrada za božićne blagdane (božićnica)	1.500,00 kn	1.500,00 kn
Dar djetetu u prigodi Dana sv. Nikole	600,00 kn	600,00 kn
Naknada za odvojeni život od obitelji***	1.000,00 kn	
Otpremnina prilikom odlaska u mirovinu	dvije osnovice za izračun plaće koje će biti važeće na zadnji dan rada u državnoj službi prije odlaska službenika i namještenika u mirovinu	dvije osnovice za izračun plaće koje će biti važeće na zadnji dan rada u javnoj službi prije odlaska službenika i namještenika u mirovinu

Temeljem Odluke o materijalnim i nematerijalnim pravima, drugim naknadama te visini osnovice za obračun plaće državnih službenika i namještenika (NN, br. 16/22) sva materijalna i nematerijalna prava koja su državni službenici i namještenici iz rada i po osnovi rada ostvarivali temeljem Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike priznavat će se i primjenjivati u istom opsegu i nakon isteka produžene primjene pravnih pravila sadržanih u Kolektivnom ugovoru. Materijalna prava i druge naknade, ugovorene Kolektivnim ugovorom isplaćivat će se, nakon isteka produžene primjene pravnih pravila sadržanih u Kolektivnom ugovoru, u visini i na način na koji su ugovorene.

* Članak 109. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (NN, br. 112/17, 12/18, 2/19 i 119/19 i 66/20): Ugovorne strane su suglasne, ako Vlada sa sindikatima javnih službi, ugovori materijalna prava povoljnije od ugovorenih za državne službenike i namještenike, jednako će se primijeniti i na državne službenike i namještenike.

** Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br. 128/17, 47/18, 2/19, 123/19 i 66/20).

*** Naknada za odvojeni život za službenike i namještenike u javnim službama uredit će se granskim kolektivnim ugovorima (članak 65.).

2.3. Jubilarna nagrada

Tablica 3. Iznosi jubilarnih nagrada u 2022. godini prema kolektivnim ugovorima

Godine neprekidne službe/rada u državnim tijelima i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave	Osnovica u državnim i javnim službama: 1.800,00 kn*	Neoporezivi iznosi jubilarnih nagrada
1	2	3
5	1.800	Oporezivo u cijelosti
10	2.250	1.500
15	2.700	2.000
20	3.150	2.500
25	3.600	3.000
30	4.500	3.500
35	5.400	4.000
40	7.200	5.000
45	9.000	5.000

* Za državne službenike i namještenike sukladno članku 56. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike, a za službenike i namještenike u javnim službama sukladno članku 68. Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama.

2.4. Dnevnice u zemlji

Prema Odluci o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima (NN, br. 117/12), proračunskim korisnicima i izvanproračunskim fondovima, isplaćuju se iznosi naknada prikazani u tablici 4. Prema članku 8. stavku 3. Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (NN, br. 10/99 – 16/19) suci i pravosudni dužnosnici imaju pravo na dnevnicu u visini određenoj za službenike u pravosudnom tijelu (200,00 kn dnevno).

Tablica 4. Visina naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima⁷

Vrsta naknade	Iznos
Dnevnice za službeni put u zemlji	150,00 kn dnevno
Troškovi noćenja	prema priloženom računu
Naknada troškova za korištenje privatnog automobila u službene svrhe	2,00 kn po prijednom kilometru
Terenski dodatak	150,00 kn dnevno
Naknada za odvojeni život od obitelji	1.000,00 mjesečno
Naknada za odvojeni život kada je osiguran smještaj na teret proračuna	500,00 kn mjesečno

2.5. Dnevnice za inozemstvo

Odlukom o visini dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava dr-

⁷ Odluka o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknade za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike, te ostale zaposlene koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima (NN, br. 117/12).

žavnog proračuna (NN, br. 8/06), a u skladu s člankom 7., stavkom 2., točkama 21. i 22. Pravilnika o porezu na dohodak propisan je neoporezivi iznos **dnevnica za službeni put u inozemstvo** (visina dnevnica po državama objavljena je na www.tim4pin.hr).

Sukladno članku 7. stavcima 18. i 19. Pravilnika o porezu na dohodak⁸, ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi zračni prijevoz, inozemna dnevica se obračunava dva sata prije vremena predviđenog polijetanja zrakoplova iz posljednje zračne luke u Republici Hrvatskoj do vremena dolaska zrakoplova u prvu zračnu luku u Republici Hrvatskoj. Ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi brod, dnevica se obračunava od sata polaska broda iz posljednjeg pristaništa u Republici Hrvatskoj do sata povratka broda u prvo pristanište u Republici Hrvatskoj. Za svako zadržavanje, odnosno proputovanje kroz stranu državu koje traje duže od 12 sati obračunava se dnevica za tu stranu državu, a svako zadržavanje u stranoj državi kraće od 12 sati, obračunava se u vrijeme provedeno u idućoj državi u kojoj se provelo više od 12 sati. Ako je ukupno na putovanju osoba provela više od osam, odnosno više od 12 sati, a u inozemstvu manje od osam sati, tada se isplaćuje pripadajuća tuzemna dnevica, uzevši u obzir ukupan broj sati provedenih na putovanju u tuzemstvu i inozemstvu.

3. Plaće

3.1. Osobni odbitak ili neoporezivi dio dohotka⁹

Osnovni osobni odbitak i dijelovi osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje izračunavaju se primjenom propisanih koeficijenata na osnovicu osobnog odbitka koja iznosi 2.500,00 kuna. Osnovni osobni odbitak iznosi 4.000,00 kuna (koeficijent 1,6 osnovice osobnog odbitka).

Tablica 5. Uvećanje osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos
1.	Uzdržavani članovi uže obitelji ¹⁰	0,7	1.750,00
2.	Prvo uzdržavano dijete	0,7	1.750,00
3.	Drugo uzdržavano dijete	1,0	2.500,00
4.	Treće uzdržavano dijete	1,4	3.500,00
5.	Četvrto uzdržavano dijete	1,9	4.750,00
6.	Peto uzdržavano dijete	2,5	6.250,00
7.	Šesto uzdržavano dijete	3,2	8.000,00

⁸ Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 128/17).

⁹ Članak 14. Zakona o porezu na dohodak.

¹⁰ Sukladno članku 14. od 1. siječnja 2019. uzdržanim članovima uže obitelji smatraju se bračni drug, roditelji poreznog obveznika, maćeha odnosno očuci koje punoljetno pastorče uzdržava, djeca nakon prvog zaposlenja te punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu, dok se djecom smatraju djeca koju roditelji, maćeha odnosno očuci, posvojitelji, udomitelji i skrbnici uzdržavaju. Djecom se smatraju i djeca nakon završetka redovnog školovanja do prvog zapošljavanja.

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos
8.	Sedmo uzdržavano dijete	4,0	10.000,00
9.	Osmo uzdržavano dijete	4,9	12.250,00
10.	Deveto uzdržavano dijete	5,9	14.750,00
11.	Za svako daljnje uzdržavano dijete koeficijent osnovnoga osobnog odbitka progresivno se uvećava se za 1,1 ... više u odnosu prema koeficijentu za prethodno dijete		
12.	Invalidnost poreznog obveznika, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta	0,4	1.000,00
13.	Invalidnost utvrđena po jednoj osnovi 100% i/ili korištenje, na temelju posebnih propisa, prava na doplatak za pomoć i njegu poreznog obveznika odnosno prava na osobnu invalidninu, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta. Korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka po ovoj osnovi isključuje korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka iz r. br. 12.	1,5	3.750,00

3.2. Utvrđivanje predujma poreza na dohodak od nesamostalnog rada¹¹

Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se od porezne osnovice koju čini iznos svih primitaka od nesamostalnog rada ostvarenih tijekom jednog mjeseca, umanjen za uplaćene doprinose za obvezna osiguranja iz primitka ili doprinose za mirovinska osiguranja i za iznos mjesečnog osobnog odbitka, a na temelju porezne kartice.

Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se po stopi od 20% od mjesečne porezne osnovice do visine 30.000,00 kuna te po stopi od 30% na poreznu osnovicu iznad 30.000,00 kuna¹².

3.3. Doprinosi

3.3.1. Osnovice za obračun doprinosa u 2022. godini

Doprinosi se obračunavaju prema stvarno isplaćenoj plaći, koja ne može biti manja od minimalne plaće. **Prema Uredbi o visini minimalne plaće (NN, br. 119/20), minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2021. godine iznosi 4.250,00 kn bruto. U 2022. ova Uredba primjenjuje se na plaću za prosinac 2021. koja se uobičajeno isplaćuje u siječnju 2022. godine. Uredba se primjenjuje počevši od plaće za siječanj 2022. koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2022. godine.**

Najniža mjesečna osnovica¹³

Ako je iznos isplaćene plaće (ili naknade bolovanja) manji od najniže osnovice za obračun doprinosa, tada doprinose treba obračunati na iznos **najniže mjesečne osnovice, koja za 2021. godinu iznosi 3.624,06 kn¹⁴.**

¹¹ Članak 24. Zakona o porezu na dohodak.

¹² Čl. 19. Zakona o porezu na dohodak.

¹³ Prosječni iznos mjesečne plaće (bruto) isplaćene po jednom zaposlenom kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj u razdoblju siječanj – kolovoz prethodne godine, koju objavljuje Državni zavod za statistiku, pomnožen s koeficijentom 0,38.

¹⁴ Sukladno Naredbi o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2022. godinu (NN, br. 127/21).

Najviša mjesečna osnovica

Najviša mjesečna osnovica iznosi **57.222,00 kn**. Na iznos plaće koja je veća od najviše mjesečne osnovice ne obračunava se doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup), ali samo kod obračunavanja mjesečne plaće za određeni mjesec. Kod isplate bonusa, naknada, nagrada i otpremnina, doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup) obračunava se na ukupan bruto iznos isplate.

Najviša godišnja osnovica

Najviša godišnja osnovica iznosi **686.664,00 kn** i primjenjuje se samo za doprinos za mirovinsko osiguranje za I. stup.

3.3.2. Stope doprinosa iz plaće i na plaću

Sukladno članku 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima¹⁵ (NN, br. 106/18), obveznim osiguranjima smatraju se:

1. obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti,
2. obvezno mirovinsko osiguranje za starost na temelju individualne kapitalizirane štednje,
3. obvezno zdravstveno osiguranje i obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Tablica 6. Doprinosi iz plaće i na plaću

Doprinosi iz plaće	Stope za redovnu plaću 2022.	Stope za minimalnu plaću 2022.
• Za mirovinsko osiguranje	20 %	20 %
• I. stup	15 %	15 %
• II. stup	5 %	5 %
Doprinosi na plaću	Stope za redovnu plaću 2022.	Stope za minimalnu plaću 2022.
• Za zdravstveno osiguranje	16,5 %	12,375 %

Od 1. siječnja 2015. poslodavci koji zapošljavaju 20 i više radnika, ako nemaju 2% zaposlenih osoba koje se prema posebnim propisima smatraju osobama s invaliditetom¹⁶, plaćaju posebnu novčanu naknadu čija se osnovica utvrđuje kao umnožak **broja osoba s invaliditetom**, koje je obveznik bio dužan zaposliti i iznosa minimalne plaće za razdoblje za koje se obveza odnosi, a visina naknade obračunavala se po stopi od 30% zaključno s 29. veljače 2020., a od 1. ožujka 2020. po stopi od 20%¹⁷. Za 2021. mjesečna naknada iznosi 850,00 kn (4.250,00 x 20%), a za 2022. godinu 937,50 kn.

¹⁵ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima primjenjuje se počevši od obračuna plaće za siječanj 2019.

¹⁶ Sukladno članku 4.a Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN, 75/18, 120/18, 37/20 i 145/20) obveza kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom ne odnosi se na: predstavništva stranih osoba, strana diplomatska i konzularna predstavništva, integrativne radionice i zaštitne radionice, poslodavce u sektoru proizvodnje tekstila, odjeće, kože, drva i namještaja te novoosnovane poslodavce u razdoblju od 24 mjeseca od dana upisa u odgovarajući registar odnosno dana ustrojavanja prema posebnom propisu.

¹⁷ Članak 10. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN, br. 157/13, 152/14, 39/18 i 32/20).

Sukladno točki III: Odluke o namjeni korištenja sredstava i odgodi plaćanja novčane naknade zbog neispunjenja obveze kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom (NN 36/20) odgođena je obveza plaćanja novčane naknade poslodavcima obveznicima kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom koja je nastala za mjesece ožujak, travanj i svibanj 2020. godine, uz mogućnost odgode plaćanja obveza koje su nastale u naredna 3 mjeseca. Odgođene obveze mogu se podmiriti obročnom otplatom u roku od 24 mjeseca od dana dospelosti obveze. Za vrijeme trajanja odgode plaćanja i obročne otplate ne obračunavaju se kamate i ne teče zastara.

Poslodavac je obavezan **na plaće radnika, kojima se staž računa s povećanim trajanjem**, uplatiti i povećani doprinos za mirovinsko osiguranje na bruto plaću radnika, prema stopama prikazanim u tablici 7.

Tablica 7. Staž osiguranja s povećanim trajanjem¹⁸

Za 12 mj. staža priznaje se	Ukupna stopa doprinosa	Stope doprinosa za radnike u I. stupu	Stope doprinosa za radnike u II. stupu
14 mjeseci	4,86 %	3,61 %	1,25 %
15 mjeseci	7,84 %	5,83 %	2,01 %
16 mjeseci	11,28 %	8,39 %	2,89 %
18 mjeseci	17,58 %	13,07 %	4,51 %

3.3.3. Posebni doprinos za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

Posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu plaćaju poslodavci i isplatalitelji drugog dohotka (čl. 188. Zakona o doprinosima, NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18) za vrijeme izaslanja, službenog boravka ili službenog puta u inozemstvu. Doprinos se ne plaća za službena putovanja, boravak ili izaslanje u:

Države članice Europske unije (od 1.7.2013.)

- **Države s kojima je međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu** (Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija, Srbija, Turska - od 19.12.2013.)
- **Države članice Europskog gospodarskog prostora** (Norveška, Island i Lihtenštajn – od 12.04.2014.)
- **Švicarsku konfederaciju** (od 01.01.2017.)

¹⁸ Sukladno čl. 13., st. 1., t. 3., te čl. 17, st. 1., t. 2. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18).

Tablica 8. Osnovica i stopa za obračun posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu za cijeli mjesec¹⁹

Osnovica za obračun doprinosa u 2022. godini ²⁰	3.624,06
Stopa	20 %
Iznos doprinosa	724,81

Tablica 9. Dnevne osnovice i obveze za različit broj kalendarskih dana u mjesecu za uplatu posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

	Broj dana u mjesecu		
	28	30	31
Dnevna osnovica u kn	129,43	120,80	116,91
Dnevna obveza u kn	25,89	24,16	23,38

Obveza uplate ovog doprinosa je do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec, na račun

Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje

HR6510010051550100001

poziv na broj: HR68 8508 – OIB isplatitelja doprinosa – oznaka izvješća JOPPD (GGXXX)

Ako radnik **boravi u inozemstvu dulje od 30 dana neprekidno** (radi obrazovanja, stručnog usavršavanja i sl.), tada se poseban doprinos za zdravstveno osiguranje plaća po stopi od 10 % na ugovorenu plaću u zemlji za jednake ili slične poslove u zemlji.

3.3.4. Oslobođenje od plaćanja doprinosa na plaću

Prema **Zakonu o doprinosima** (NN, br. 84/08 do 106/18):

- Poslodavci koji zaposle radnika kojemu je to prvo zaposlenje, uz uvjet da radnik u trenutku zaposlenja nema evidentiran mirovinski staž, oslobođeni su 1 godinu plaćanja doprinosa na plaću** (čl. 20., st. 2. i 3. Zakona).
- Poslodavci su oslobođeni do 5 godina plaćanja doprinosa na osnovicu, ako su 1. siječnja 2015. ili kasnije sklopili ugovor o radu na neodređeno vrijeme s osobom koja u trenutku sklapanja tog ugovora ima manje od 30 godina života** uz uvjet da radnik nije prethodno bio zaposlen kod tog poslodavca na neodređeno vrijeme (čl. 20., st. 4. i 5. i čl. 7. t. 54. Zakona).

Prema članku 106. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN, br. 121/17 i 98/19) poslodavac koji zaposli na neodređeno vrijeme dijete smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ili dijete nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata starije od 29 godina, oslobađa se plaćanja doprinosa na plaću tih radnika u razdoblju

¹⁹ Sukladno čl. 14., st. 3. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 26/14, 30/14, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18): Iznimno od odredbe stavka 1. točke 2. ovoga članka, za osiguranu osobu koja boravi u inozemstvu na službenom putu, posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu obračunava se po stopi od 20 %.

²⁰ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2022. godinu (NN, br. 127/21).

do pet godina od zaključivanja ugovora o radu na neodređeno vrijeme, uz uvjet da s tim osobama nije prethodno već imao zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme.

3.4. Osnovice za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2022. godinu

Tablica 10. Pregled osnovica za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2022. godinu

	Bruto osnovica	Propis
Državni službenici i namještenici	Od 1. siječnja 2021. 6.044,51kn	Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN 112/17, 12/18, 2/19 i 119/19) Dodatak III. Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike (NN, br. 66/20) Odluka o materijalnim i nematerijalnim pravima, drugim naknadama te visini osnovice za obračun plaće državnih službenika i namještenika (NN, br. 16/22)
Javne službe	Od 1. siječnja 2021. 6.044,51kn	Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br. 128/17, 47/18, 2/19, 123/19) Dodatak II. Temeljnem kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br. 66/20)
Državni dužnosnici	3.890,00 kn	Odluka o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika (NN, br. 151/14), primjenjuje se počevši s plaćom za prosinac 2014., koja je isplaćena u siječnju 2015. godine.
Suci i drugi nositelji pravosudnih dužnosti	4.710,595 kn od 1. ožujka 2019.	Zakon o izmjeni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (NN 16/19)

3.5. Minimalna plaća

Minimalna plaća je najniža plaća za rad radnika u punom radnom vremenu. **Uredbom o visini minimalne plaće** (NN, br. 117/21) utvrđena je minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2022. u bruto iznosu od **4.687,50** kuna. Primjenjuje se od 1. siječnja 2022. za plaću za siječanj koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2022.

Tablica 11. Iznos minimalne plaće

Razdoblje	Bruto iznos minimalne plaće za puno radno vrijeme	Objavljeno u NN, br.
od 1.6.2011. do 31.5.2012.	2.814,00	58/11 i 60/11 – ispr.
od 1.6.2012. do 31.5.2013.	2.814,00	60/12
od 1.6.2013. do 31.12.2013.	2.984,78	51/13
od 1.1.2014. do 31.12.2014.	3.017,61	156/13
od 1.1.2015. do 31.12.2015.	3.029,55	151/14
od 1.1.2016. do 31.12.2016.	3.120,00	140/15
od 1.1.2017. do 31.12.2017.	3.276,00	115/16
od 1.1.2018. do 31.12.2018.	3.439,80	122/17
od 1.1.2019. do 31.12.2019.	3.750,00	109/18
od 1.1.2020. do 31.12.2020.	4.062,51	106/19
od 1.1.2021. do 31.12.2021.	4.250,00	119/20
od 1.1.2022. do 31.12.2022.	4.687,50 (neto 3.750,00)	117/21

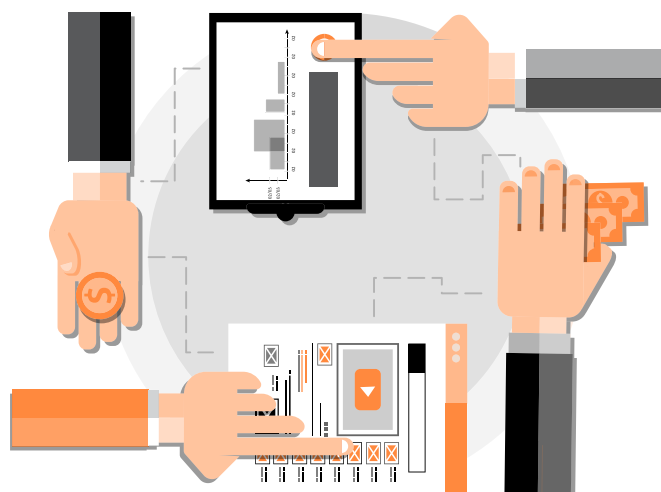
3.6. Koeficijenti za preračunavanje neto plaće u bruto plaću bez utjecaja osobnog odbitka

Tablica 12. Pregled koeficijenata za preračunavanje neto plaće u bruto plaću bez utjecaja osobnog odbitka

Stopa prireza	Doprinosi za mirovinsko osiguranje = 20 %	
	Stopa poreza	
	20 %	30 %
0,00	1,562500	1,785714
1,00	1,566416	1,793400
2,00	1,570352	1,801153
3,00	1,574307	1,808973
4,00	1,578283	1,816860
5,00	1,582278	1,824818
6,00	1,586294	1,832845
6,25	1,587302	1,834862
6,50	1,588310	1,836885
7,00	1,590331	1,840943
7,50	1,592357	1,845018
8,00	1,594388	1,849112
9,00	1,598465	1,857355
10,00	1,602564	1,865672
12,00	1,610825	1,882530
13,00	1,614987	1,891074
14,00	1,619171	1,899696
15,00	1,623377	1,908397
18,00	1,636126	1,934985

4. Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

Za prva 42 kalendarska dana bolovanja, odnosno sedam dana za invalida rada, naknadu isplaćuje poslodavac na svoj teret u visini utvrđenoj kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, uz obvezu obračunavanja i plaćanja doprinosa iz plaće i na plaću, te poreza na dohodak i prireza. Sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13 i 98/19), Zakonu o roditeljskim i roditeljskim potporama (NN, br.85/08, 110/08, 34/11, 54/13, 152/14, 59/17 i 37/20) u tablici 13., dan je pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja i isplatiateljima, kada su zadovoljeni uvjeti prethodnog osiguranja, a isplaćuju se na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna.

Tablica 13. Pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplata prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća (kn)	
1	2	3	4	5	6
1.	Privremena nesposobnost za rad zbog bolesti – od 43. dana , odnosno od 8. dana za invalide rada	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	70 % / 80 % / od osnovice, ne više od 4.257,28
2.	Njega oboljelog supružnika ili djeteta starijeg od tri godine – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	70 % / 80 % / od osnovice, ne više od 4.257,28
3.	Za njegu oboljelog djeteta do tri godine života – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	100 % od osnovice, ne više od 4.257,28
4.	Privremena nesposobnost za rad zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	100 % od osnovice, bez ograničenja
5.	Kada je radnik određen za pratitelja bolesnika	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	70 % od osnovice, ne više od 4.257,28
6.	Izoliran kao kliconoša ili zbog pojave zaraze, nesposoban za rad zbog transplantacije organa u korist druge osobe – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	100 % od osnovice, ne više od 4.257,28
7.	Komplikacije u vezi s trudnoćom i porođajem – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	100 % od osnovice, ne više od 4.257,28
8.	Rodiljni dopust* , do 6 mjeseci djetetova života – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 2.328,20	100 % od osnovice, bez ograničenja

* Prema čl. 24., st. 7. Zakona o roditeljskim i roditeljskim potporama (NN, br. 85/08, 110/08, 34/11, 54/13, 152/14, 59/17 i 37/20), zaposleni ili samozaposleni roditelj, koji ne ispunjava uvjet staža osiguranja u trajanju od najmanje 9 mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine, za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta ima pravo na naknadu, koja od 1. srpnja 2017. iznosi 2.328,20 kn (70% proračunske osnovice).

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/ na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplate prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća (kn)	
1	2	3	4	5	6
9.	Roditeljski dopust: od 6 mjeseci do 1 godine	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 2.328,20	100 % osnovice, ali ne više od 170 % proračunske osnovice = 5.654,20
10.	Roditeljski dopust: Od 12 mjeseci do 30 mjeseci za blizance, treće i svako sljedeće dijete Od 1. godine do iskorištenosti (30 mjeseci)	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 2.328,20	Ne više od 70% proračunske osnovice = 2.328,20
11.	Stanka za dojenje djeteta	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	-	-	Od osnovice 3.326,00 kn ovisno o broju sati korištenja stanke
12.	Prenatalni pregled (slobodan dan)	Poslodavac na svoj teret	Redovna plaća		100 %

Naknada na teret HZZO-a isplaćuje se u visini od:

70 % – za prvih šest mjeseci neprekidnog bolovanja.

80 % – od prvog dana nakon isteka šest mjeseci do 18 mjeseci.

50 % zadnje isplaćene naknade plaće – nakon isteka 18 mjeseci neprekidnog bolovanja do tri godine.

Zaposlenicima koji su na neprekidnom bolovanju duljem od 18 mjeseci zbog liječenja zloćudnih bolesti i u drugim slučajevima iz članka 52., stavka 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13 i 98/19), naknada plaće neće se umanjivati na 50 %.

Uvjet za isplatu naknade: Prethodno osiguranje – najmanje devet mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine (čl. 56. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju). **Ako nije ispunjen uvjet:** 25 % proračunske osnovice (831,50 kn) za sve vrijeme trajanja bolovanja.

5. Drugi dohodak

Drugi dohodak je razlika između svakog pojedinačnog primitka, što se ne smatra primitkom od nesamostalnog rada (plaća i mirovina), od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, od osiguranja i propisanih izdataka.

Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak isplatitelji drugog dohotka su obvezni obračunati i platiti doprinose na sve primitke koje isplaćuju nakon 1. siječnja 2017., bez obzira na koje se razdoblje ti primici odnose.

5.1. Izdaci koji se priznaju pri utvrđivanju predujma poreza na dohodak od drugog dohotka

- Svota što je iz primitka uplaćena za obvezne doprinose.
- Paušalni izdatak u visini od 30 % primitka od:
 - a) Autorske naknade što je isplaćena prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima (NN, br. 111/21).
 - b) Primitka za profesionalnu djelatnost novinara, umjetnika i sportaša, koji su osigurani po toj osnovi i doprinose za obvezna osiguranja plaćaju prema rješenju Porezne uprave.
 - c) Primitka nerezidenta za obavljanje umjetničke, artistske, zabavne, sportske, književne i likovne djelatnosti, djelatnosti u svezi s tiskom, radiom, televizijom i zabavnim priredbama.
- Dodatni paušalni izdatak u visini od 25% primitka za umjetničke naknade.

Kod isplate drugog dohotka ne priznaje se osobni odbitak.

Obveznici koji ostvaruju drugi dohodak ne moraju voditi poslovne knjige i evidencije, osim kad se prijave u Registar poreznih obveznika s namjerom da dohodak utvrđuju kako je propisano za samostalne djelatnosti, kao razliku između poslovnih primitaka i izdataka na temelju podataka iz propisanih poslovnih knjiga i evidencija.

5.2. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak

Tablica 14. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak, porez i prirez

R. br.	Opis	Ugovor o djelu	Ugovor o djelu – umirovljenik	Autorska naknada	Naknada umjetnicima
1.	Primitak				
2.	Paušalni izdatak	0%	0%	30%	55%
3.	Osnovica za doprinos (1 – 2)				
4.	Doprinos za MO (3 x stopa)	10%	10%	10%	10%
4.a	MO I. stup	7,5%	10%	7,5%	7,5%
4.b	MO II. Stup	2,5%	0%	2,5%	2,5%
5.	Dohodak /porezna osnovica (1 – 2 – 4)				
6.	Porez i prirez (6.a + 6.b)				
6.a	(5 x stopa)	20%	20%	20%	20%
6.b	prirez prema odluci (6.a x stopa)				
7.	Neto primitak (1 – 4 – 6)				
8.	Doprinos za ZO (3 x stopa)	7,5%	7,5%	7,5%	7,5%
9.	Trošak isplatitelja (1+8)				

Od 2017. godine obračun poreza i prireza na drugi dohodak nije konačan. Primici od drugog dohotka u posebnom postupku pribrajaju se ostvarenom dohotku od nesamostalnog rada (plaći/mirovini) i dohotku od samostalne djelatnosti te se, temeljem tih vrsta primitaka, utvrđuje godišnja porezna osnovica. Od 2021. porezna stopa od 20% primjenjuje se na godišnju poreznu osnovicu do visine od 360.000,00 kuna, a porezna stopa od 30% na godišnju poreznu osnovicu iznad 360.000,00 kuna²¹.

Sukladno članku 24. stavku 5. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada i mirovine umanjuje se za 50% umirovljenicima po osnovi ostvarenog dohotka od mirovine, kao i poreznim obveznicima koji imaju prebivalište i borave na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara.

Sukladno članku 40. stavku 3. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od drugog dohotka prema po osnovi primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga plaća se po odbitku, po stopi od 20% od osnovice koju čini iznos primitka iznad propisanog neoporezivog iznosa primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga i iznosa godišnjeg osnovnog osobnog odbitka.

Tablica 15. Pregled koeficijenta za preračunavanje neto iznosa u bruto iznos drugog dohotka

Stopa prireza	Ugovor o djelu	Autorske naknade izdatak 30%	Umjetničke naknade izdatak 55%
0%	1,388889	1,243781095	1,14416476
1%	1,39237	1,245733363	1,145226125
2%	1,395868	1,24769177	1,146289461
3%	1,399384	1,249656345	1,147354774
4%	1,402918	1,251627115	1,148422068
5%	1,40647	1,253604112	1,14949135
6%	1,410039	1,255587364	1,150562625
7%	1,413627	1,257576901	1,151635899
7,5%	1,415428	1,258574036	1,152173287
8%	1,417234	1,259572753	1,152711177
9%	1,420858	1,26157495	1,153788464
10%	1,424501	1,263583523	1,154867768
12%	1,431844	1,267619917	1,157032443
13%	1,435544	1,2696478	1,158117827
14%	1,439263	1,271682181	1,159205249
15%	1,443001	1,273723093	1,160294715
18%	1,454334	1,279885322	1,163575435

Tablica 16. Pregled uplatnih računa i poziva na broj za doprinose, porez i prirez na drugi dohodak

Doprinosi	Broj i naziv uplatnog računa/ IBAN konstrukcija računa	Poziv na broj primatelja
Doprinos za zdravstveno osiguranje	HR6510010051550100001 Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	HR68 8540-OIB isplatelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti	HR1210010051863000160 Državni proračun RH	HR68 8176-OIB isplatelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR761001005170003601 Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR68 2291-OIB isplatelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Porez i prirez	Račun grada/općine prema prebivalištu primatelja dohotka	Poziv na broj primatelja
Za sve vrste isplate drugog dohotka	Prema Naputku o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2021. godini (NN, br. 11/21 i 49/21 i 73/21) ²²	HR 68 1945-OIB isplatelja poreza – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)

6. Primici izuzeti od ovrhe

Članak 172. Ovršnog zakona (NN, br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 – Odluka Ustavnog suda RH 73/17 i 131/20) uređuje izuzimanja od ovrhe. Odredbama navedenog članka propisano je da su od ovrhe izuzeta:

1. primanja po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeni uzdržavanje, zbog smrti davatelja uzdržavanja,
2. primanja po osnovi naknade zbog tjelesnoga oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju,
3. primanja po osnovi socijalne skrbi,
4. primanja po osnovi privremene nezaposlenosti,
5. primanja po osnovi doplatka za djecu, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
6. primanja po osnovi stipendije i pomoći učenicima i studentima,
7. naknada za rad osuđenika, osim za tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, te za tražbine naknade štete prouzročene kaznenim djelom osuđenika,
8. primanja po osnovi odličja i priznanja,
9. roditeljne i roditeljske novčane potpore, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
10. utvrđeni iznosi za uzdržavanje djeteta uplaćeni na poseban račun kod banke,

²² Sukladno članku 36. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2021. godinu ministar financija je donio Naputak o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2021. godini. Do stupanja na snagu Naputka za 2022., primjenjuje se Naputak o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2021. godini.

²¹ Članak 19. Zakona o porezu na dohodak.

11. naknada troškova za službeno putovanje i naknada troškova prijevoza na posao i s posla do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
12. dar za djecu do 15. godine života i potpore za novorođenčce do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
13. naknada za saniranje posljedica štete od katastrofa i elementarnih nepogoda,
14. potpore zbog invalidnosti radnika i neprekidnog bolovanja radnika duljeg od 90 dana, potpore za slučaj smrti radnika i smrti člana uže obitelji radnika, do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
15. novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika, prigodne nagrade (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.), novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika, nagrade radnicima za navršene godine radnog staža do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
16. sredstva koja se uplaćuju namjenski, u svrhu provedbe projekata dodjelom bespovratnih sredstava odnosno potpore ili financijskih instrumenata, koji se financiraju iz nacionalnih sredstava i/ili proračuna Europske unije, osim u slučaju ovrhe od strane davatelja potpore,
17. novčane naknade žrtvama kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom,
18. dnevnice za službena putovanja u tuzemstvu i inozemstvu, dnevnice za rad na terenu u tuzemstvu i inozemstvu i dnevnice za službene putovanja per diem koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
19. pomorski dodatak i pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
20. naknada za pričuvnike pozvane na izvršavanje vojne obveze,
21. sindikalne socijalne potpore koje članovima sindikata na temelju važećih propisa isplaćuje sindikat,
22. sredstva predstavnika nacionalnih manjina koja se koriste za ostvarivanje manjinskih prava, sukladno odredbama ustavnog zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina, ako su isplaćena na poseban račun za tu namjenu, vode se odvojeno od sredstava te osobe i izuzeta su od ovrhe, osim ovrhe u svezi s obavljanjem djelatnosti vezane za ostvarivanje manjinskih prava,
23. nagrade učenicima i studentima te troškovi sufinanciranja kupnje udžbenika učenicima,
24. sportske stipendije za sportaše s invaliditetom,
25. ostala primanja izuzeta od ovrhe po posebnim propisima.

Izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN, br. 73/17) promijenjen je dio plaće koji je zaštićen od ovrhe u slučaju kad je neto plaća ovršenika manja od prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj i to u slučaju naplate tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta te po drugoj osnovi.

Tablica 17. Iznos plaće, koji je zaštićen u ovršnom postupku nad plaćom (članak 173. Ovršnog zakona)

	Naplata tražbine po osnovi: - zakonskog uzdržavanja, - naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i - naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja	Naplata tražbine po drugoj osnovi	Naplata tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika jednaka ili veća od 7.086,00 kn ²³ (st.1.)	$\frac{1}{2}$ prosječne neto plaće u RH = 3.543 kn	$\frac{2}{3}$ prosječne neto plaće u RH = 4.724,00 kn	$\frac{1}{4}$ prosječne neto plaće u RH = 1.771,50 kn
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika manja od 7.086,00 kn (st.2)	$\frac{1}{2}$ neto plaće ovršenika	$\frac{3}{4}$ plaće ovršenika, ali ne više od $\frac{2}{3}$ prosječne neto plaće u RH	$\frac{1}{4}$ neto plaće ovršenika

Člankom 21. stavkom 7. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN, br. 131/20) propisano je da Vlada Republike Hrvatske može u posebnim okolnostima uslijed proglašenja epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2 donijeti odluku da se zastaje s provođenjem ovršnih postupaka, najdulje na rok od šest mjeseci. Navedenom odlukom Vlada Republike Hrvatske propisat će na koje će se ovršne postupke, postupke provedbe ovrhe na novčanoj tražbini po računima koje provodi Financijska agencija i provedbe ovrhe na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima odluka primjenjivati.

7. Financijske obavijesti

Tablica 18. Stope zateznih kamata od 11. rujna 1996. do 29. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti	Godišnja stopa	Propis
11. 9. 1996. – 30. 6. 2002.	Svi subjekti	18 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 76/96)
1. 7. 2002. – 31. 12. 2007.		15 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 72/02. i 153/04)
1. 1. 2008. – 30. 6. 2011.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	17 % ²⁴	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05 i 41/08) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 1/08, 75/08, 1/09, 76/09, 82/10 i 1/11)
	Ostali odnosi	14 %	
1. 7. 2011. – 29. 6. 2013.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	15 % ²⁵	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05, 41/08 i 125/11.) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 74/11, 11/12, 1/13 i 83/13)
	Ostali odnosi	12 %	

²³ Prosječna neto plaća u pravnim osobama u RH za razdoblje siječanj – kolovoz 2021. (NN, br. 118/21).

²⁴ U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 21 % godišnje.

²⁵ U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 18 % godišnje.

Tablica 19. Stope zateznih kamata od 30. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti			Propis
	Ugovorni odnosi između trgovaca (poduzetnika) međusobno Ugovorni odnosi između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava (grad, općina, županija, RH i dr.) dužnik novčane obveze	Ugovorni odnosi između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava vjerovnik novčane obveze	Ostali odnosi Potrošački ugovori (dužnici su građani kao potrošači) Trgovci kada sklapaju ugovore izvan svoje gospodarske djelatnosti Građansko-pravni ugovori između građana međusobno Izvanugovorni odnosi	
30.6. – 31.12.2013.	12,40%	15%	12%	NN 83/13
1.1. – 30.6.2014.	12,35%	15%	12%	NN 1/14
1.7. – 31.12.2014.	12,29%	15%	12%	NN 80/14
1.1. – 30.6.2015.	12,14%	15%	12%	NN 1/15
1.7. – 31.7.2015.	12,13%	15%	12%	NN 73/15
1.8. – 31.12.2015.	10,14%	10,14%	8,14%	NN 85/15
1.1. – 30.6.2016.	10,05%	10,05%	8,05%	NN 140/15
1.7. – 31.12.2016.	9,88%	9,88%	7,88%	NN 60/16
1.1. – 30.6.2017.	9,68%	9,68%	7,68%	NN 1/17
1.7. – 31.12.2017.	9,41%	9,41%	7,41%	NN 64/17
1.1. – 30.6.2018.	9,09%	9,09%	7,09%	NN 1/18
1.7. – 31.12.2018.	8,82%	8,82%	6,82%	NN 59/18
1.1. – 30.6.2019.	8,54%	8,54%	6,54%	NN 1/19
1.7.-31.12.2019.	8,30%	8,30%	6,30%	NN 64/19.
1.1. – 30.6.2020.	8,11%	8,11%	6,11%	NN 1/20
1.7. – 31.12.2020.	7,89%	7,89%	5,89%	NN 75/20
1.1. – 30.6.2021.	7,75%	7,75%	5,75%	NN 1/21.
1.7. – 31.12.2021.	7,61%	7,61%	5,61%	NN 74/21
1.1.-30.6.2022.	7,49%	7,49%	5,49%	NN 1/22

Tablica 20. Prosječna plaća po zaposlenom u pravnim osobama RH

Tromjesečno razdoblje	Iznos u kunama		Mjesec	Iznos u kunama		Godina	Iznos u kunama	
	bruto	neto		bruto	neto		bruto	neto
XI/2020.-I/2021.	9.388	6.947	I/2021.	9.373	6.979	2017.	8.055	5.985
XII/2020.-II/2021.	9.415	7.005	II/2021.	9.467	7.038	2018.	8.448	6.242
I/2021.-III/2021.	9.480	7.052	III/2021.	9.601	7.138	2019.	8.766	6.457
II/2021.-IV/2021.	9.532	7.052	IV/2021.	9.529	7.082	2020.	9.216	6.763
III/2021.-V/2021.	9.561	7.108	V/2021.	9.553	7.104			
IV/2021.-VI/2021.	9.585	7.121	VI/2021.	9.671	7.175			
V/2021.-VII/2021.	9.570	7.108	VII/2021.	9.488	7.046			
VI/2021.-VIII/2021.	9.590	7.113	VIII/2021.	9.611	7.118			
VII/2021.-IX/2021.	9.549	7.091	IX/2021.	9.549	7.108			
VIII/2021.-X/2021.	9.586	7.122	X/2021.	9.597	7.140			
IX/2021.-XI/2021.	9.686	7.193	XI/2021.	9.915	7.333			
X/2021.-XII/2021.	9.782	7.251	XII/2021.	9.835	7.280			

AKTUALNA IZDANJA

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i za navedena izdanja možete pronaći na našoj internet stranici

WWW.TIM4PIN.HR

8. Ostale informacije

Tablica 21. Otpremnine prema poreznim propisima i prema Zakonu o radu

RB	Prestanak ugovora o radu	Pravo na otpremninu	Pravo na otpremninu prema Zakonu o radu; NN, br. 93/14, 127/17 i 98/19 (čl. 126.) – nakon 2 godine neprekidnog rada	Mogućnost neoporezive isplate	
1.	Poslovno uvjetovani otkaz	Pravo radnika na otpremninu određuje se kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu, pravilnikom o radu, internim aktima poslodavca te Zakonom o radu	Najmanje: Otpremnina za svaku navršenu godinu rada = 1/3 prosječne bruto plaće ostvarene u posljednja tri mjeseca prije prekida radnog odnosa.	Do visine 6.500,00 kn za svaku navršenu godinu neprekidnog rada kod istog poslodavca (čl. 7, st. 2., r.br.15. Pravilnika o porezu na dohodak)	
2.	Osobno uvjetovani otkaz		Najviše: Prosječna bruto plaća ostvarena u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa x 6.		
3.	Osobno uvjetovani otkaz zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti		Radnik koji je pretrpio ozljedu na radu ili je obolio od profesionalne bolesti, te nakon završenog liječenja ne bude vraćen na posao pravo na otpremninu ostvaruje u najmanje dvostrukoj svoti od svote koja bi mu inače pripadala (čl. 42. Zakona o radu; NN, br. 93/14,127/17 i 98/19)	Do visine 8.000,00 kn za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca (čl. 7, st. 2., r.br. 16. Pravilnika o porezu na dohodak)	
4.	Odlazak u mirovinu				Najviše 8.000,00 kn (čl. 7, st. 2., r.br. 14. Pravilnika o porezu na dohodak)
5.	Sporazumni prestanak ugovora o radu				Svota koja se isplaćuje u cijelosti podliježe plaćanju poreza i doprinosa (kao dohodak od nesamostalnog rada)

Tablica 22. Pregled radnih sati po mjesecima u 2022. godini

Siječanj	160	Srpanj	168
Veljača	160	Kolovoz	168
Ožujak	184	Rujan	176
Travanj	160	Listopad	168
Svibanj	168	Studeni	160
Lipanj	160	Prosinac	168

Ukupan broj radnih sati u 2022. godini iznosi **2000**. Ovaj pregled sati vrijedi za 40 satni radni tjedan, u kojem je radno vrijeme raspoređeno u pet radnih dana.

Tablica 23. Oznake izvješća na obrascu JOPPD za dane u ožujku 2022.

Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD
1.	22060	12.	22071	23.	22082
2.	22061	13.	22072	24.	22083
3.	22061	14.	22073	25.	22084
4.	22063	15.	22074	26.	22085
5.	22064	16.	22075	27.	22086
6.	22065	17.	22076	28.	22087
7.	22066	18.	22077	29.	22088
8.	22067	19.	22078	30.	22089
9.	22068	20.	22079	31.	22090
10.	22069	21.	22080		
11.	22070	22.	22081		

Tablica 24. Rokovi za podnošenje poreznih i financijskih izvještaja u ožujku 2022. godine za proračune, proračunske korisnike, izvanproračunske korisnike i neprofitne organizacije

Obrasci	Rok predaje
Obrazac JOPPD	<ul style="list-style-type: none"> na dan isplate primitka ili sljedeći dan u roku od 8 dana od primitka dohotka iz inozemstva
PDV za mjesečne obveznike	do 21. veljače za siječanj
PDV za mjesečne obveznike	do 21. ožujka za veljaču
Prijave za stjecanje dobara i primljene usluge iz drugih država članica EU (PDV-S)	do 21. ožujka za veljaču
Godišnji financijski izvještaji neprofitnih organizacija koje vode dvojno knjigovodstvo za 2021. (BIL-NPF, PR-RAS-NPF, Bilješke)	do 1. ožujka
Godišnji financijski izvještaji neprofitnih organizacija koje vode jednostavno knjigovodstvo (G-PR-IZ-NPF, Bilješke)	do 1. ožujka
Izjava o neaktivnosti - neprofitne organizacije koje u 2021. nisu imale poslovnih promjena	do 1. ožujka
Obavijest o prelasku u 2022. na vođenje jednostavnog knjigovodstva - neprofitne organizacije koje su zadovoljile uvjete za vođenje jednostavnog knjigovodstva	do 1. ožujka
Izvještaj o potrošnji proračunskih sredstava (PROR-POT) - neprofitne organizacije koje su u 2021. godini primile sredstva iz javnih izvora – davatelju sredstava	do 1. ožujka
Samoprocjena učinkovitosti i djelotvornosti funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola u neprofitnoj organizaciji koja je obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva popunjavanjem Upitnika o funkcioniranju sustava financijskog upravljanja i kontrola	do 31. ožujka

Tablica 25. Novi ekonomsko-financijski propisi

Naziv propisa	Narodne novine, br.:	Stupanje na snagu
Odluka o dodjeli beskamatnog zajma jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su pogođene posljedicama razornih potresa na području Grada Zagreba, Zagrebačke županije, Krapinsko-zagorske županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije za sanaciju šteta od potresa	12/22	29.1.22.
Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u državnoj službi	13/22	8.2.22.
Odluka o gradskim porezima Grada Knina	14/22	1.1.22.
Naputak o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2022. godini	15/22	4.2.22.
Odluka o materijalnim i nematerijalnim pravima, drugim naknadama te visini osnovice za obračun plaće državnih službenika i namještenika	16/22	10.2.22.

Naziv propisa	Narodne novine, br.:	Stupanje na snagu
Odluka o usvajanju Izmjena Programa jamstava za kredite za poduzetnike aktivne u području kulture i kreativnih industrija	16/22	3.2.22.
Zakon o socijalnoj skrbi	18/22	17.2.22.
Odluka o izmjenama Odluke o lokalnim porezima Grada Karlovca	18/22	17.2.22.
Ispravak Naputka o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2022. godini	18/22	
Zakon o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu	19/22	19.2.22.
Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi postupaka nabave roba, usluga i radova za postupke obnove	19/22	12.2.22.
Odluka o porezima Općine Plitvička Jezera	20/22	Sl.glasnik

Tablica 26. Nove stope prireza u 2022. godini

Grad/općina	Dosadašnja stopa	Nova stopa	Datum primjene	Narodne novine, br.
Vidovec	10%	7%	1.1.22.	83/21
Kutjevo	0%	10%	1.1.22.	134/21
Pićan	2%	0%	1.1.22.	136/21
Karlovac	12%	9%	1.1.22.	137/21
Otočac	9%	7%	1.1.22.	138/21
Rijeka	15%	14%	1.1.22.	138/21
Mihovljan	0%	8%	1.1.22.	139/21
Perušić	4%	2%	1.1.22.	140/21
Varaždin	10%	7,5%	1.1.22.	144/21
Crikvenica	10%	7%	1.1.22.	144/21

WEBINARI U TIJEKU

WWW.TIM4PIN.HR

4budget

SUSTAV ZA PROFESIONALNU PROCJENU
UTJECAJA JAVNIH INVESTICIJA NA PRORAČUN

FINANCIJSKO
MODELIRANJE U
JAVNOM SEKTORU

PROCJENA UČINAKA
JAVNIH INVESTICIJSKIH
PROJEKATA NA
PRORAČUN

PROCJENA
RIZIKA ULAGANJA
U JAVNE PROJEKTE

Što u današnjem kompleksnom poslovnom okruženju znači pripremiti javni investicijski projekt? Pametna priprema podrazumijeva sveobuhvatnu projekciju učinaka javnog projekta u njegovom ukupnom životnom vijeku.

Za to je potreban alat s kojim je na jednostavan način moguće odgovoriti na sljedeća pitanja:

- Koliko nas doista košta javni projekt u njegovom ukupnom životnom vijeku?
- Možemo li si priuštiti projekt s obzirom na fiskalni kapacitet?
- Koliko ćemo svake godine morati plaćati iz proračuna?
- Koliki nam je grant potreban i kakav je njegov utjecaj na operativno poslovanje?
- Uz koju vrijednost granta postićemo graničnu stopa povrata projekta FRR(C)?
- Isplati li nam se projekt nabaviti na tradicionalni ili na alternativan način?
- Kako ćemo odrediti redoslijed provedbe projekata s obzirom na fiskalni kapacitet?
- Kako primijeniti kriterij troškova životnog vijeka (LCC) iz čl. 287. ZJN?
- Kako odrediti optimalan odnos fiksne i varijabilne naknade kod koncesija i prava građenja?
- Kako uskladiti JPP i ESCO naknadu da se neutralizira rizik inflacije?

4budget je nezaobilazan alat za pripremu projekata u
novoj financijskoj perspektivi EU 2021.-2027.

Planirajte jednostavno, transparentno i sveobuhvatno.

Uz pomoć 4budgeta planiranje postaje pametno.

Pogledajte praktične primjere primjene
programa **4budget** na www.4budget.eu.

LC računovodstveni servis

Specijaliziran za proračunsko računovodstvo

Računovodstvo općina i proračunskih korisnika puno je više od samog „vođenja knjiga“.

Pouzđajte se u naš tim

Bilo da ste općina ili proračunski korisnik, možete se pouzdati u naš stručni tim, koji će za Vas osigurati pravodobne, pravovaljane i točne informacije u skladu sa svim zakonskim propisima. Brojne zakonske izmjene zahtijevaju brzu reakciju i ponekad se čini nemoguće sačuvati vrijeme i živce za sve izazove koje donosi proračunsko računovodstvo, a istovremeno izvući iz svog poslovanja najviše što možete.

Dugogodišnje iskustvo

Naše bogato 25-godišnje iskustvo u radu s proračunskim korisnicima i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te stručnjaci specijalizirani za proračunsko računovodstvo osiguravaju da svi računovodstveni procesi budu optimizirani i u skladu sa zakonskim propisima.

U skladu sa zakonima

Osim cjelokupnog procesa vođenja poslovnih knjiga, mjesečnih obračuna i sastavljanja financijskih izvještaja, brinemo da naši korisnici imaju kompletnu stručnu i pravnu podršku i potrebno savjetovanje tijekom cijelog procesa.

Zahvaljujući vrhunskoj informatičkoj podršci i želji za optimizacijom poslovanja, LC računovodstveni servis dostupan je baš svim proračunskim korisnicima, a naši educirani stručnjaci specijalizirani za proračunsko računovodstvo posao odrađuju u skladu sa zakonima i propisima, temeljenim na propisanim računovodstvenim standardima.

Računovodstvene usluge

- Vođenje poslovnih knjiga
- Knjigovodstvene usluge
- Sastavljanje temeljnih financijskih izvještaja
- Obračun plaća i naknada
- Dodatne usluge obračuna plaća i naknada (autorski honorar, ugovor o djelu i sl.)

Cjelovita podrška

- Educirani stručnjaci
- Konzultacije
- Računovodstvena podrška
- Pravna podrška i savjeti
- Kontrola procesa
- Fiskalna odgovornost

Dodatna vrijednost

- Specijalizirano za korisnike proračunskog računovodstva
- Vrhunska informatička podrška
- Dugogodišnje iskustvo
- Individualizirani pristup